

วิธีพนันวัยใส

: กรณีศึกษาเยาวชนที่ถูกจับกุม ด้วยคดีการพนันในภาคอีสาน

กนกวรรณ มะโนรัมย์
ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ
วัชรวิ ศรีคำ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

วิถีพนันวัยใส: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพนันในภาคอีสาน

Teen Gamblers: A Case Study of Arrested Child and Adolescent
Gamblers in the Northeastern of Thailand

โดย

รศ.ดร. กนกวรรณ มะโนรัมย์ และคณะ

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

เสนอ

ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีนาคม 2561

ข้อตกลงเลขที่ 60-01-17
รหัสโครงการ 59-00990

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัย

วิถีนันวัยใส: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพนันในภาคอีสาน

Teen Gamblers: A Case Study of Arrested Child and Adolescent
Gamblers in the Northeastern of Thailand

มีนาคม 2561

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ มะโนรมย์ หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ นักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิร ศรีคำ นักวิจัย

ศูนย์วิจัยสังคมออนูภูมิภาคแม่น้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สนับสนุนโดย ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับนี้ เป็นความพยายามในการเข้าใจปัญหาการเล่นพนันในกลุ่มเยาวชน ซึ่งใช้การศึกษาจากกรณีศึกษา แม้ว่ากรณีศึกษาดังกล่าวจะไม่ได้เป็นตัวแทนของเยาวชนที่ถูกจับกุมทั้งหมด แต่ทว่าก็เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาวิเคราะห์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องได้

สำหรับรายงานการวิจัยฉบับนี้ นำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การพนันและแนวทางการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทบาทของสถานพินิจในการทำงานด้านการดำเนินคดีด้านการพนัน วิเคราะห์กรณีศึกษาที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษา

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน โดยเฉพาะ น.ส.สุปราณี พรหมทอง ผู้ช่วยวิจัยที่เก็บข้อมูลวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ และขอขอบคุณศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันที่ให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. กนกวรรณ มะโนรมย์
หัวหน้าโครงการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ (หนึ่ง) เพื่อศึกษาลักษณะและพฤติกรรมการเล่นพนัน บริบทแวดล้อมและเงื่อนไขที่ทำให้วัยรุ่นเกิดแรงจูงใจในการเล่นพนัน จนกระทั่งถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี (สอง) เพื่อศึกษาการดำเนินงานและบทบาทของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ถูกจับกุมด้วยคดีพนัน ทั้งระหว่างที่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดีและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นหลังเสร็จสิ้นคดี และ (สาม) เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเล่นพนันของวัยรุ่น

คณะผู้วิจัยใช้ศึกษากรณีศึกษา (Case study) รวมทั้งสิ้น 30 กรณี ซึ่งใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational analysis) ได้แก่ การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การศึกษาประวัติชีวิต (Life history) การศึกษาเอกสาร และ การใช้เรื่องเล่า (Story telling) ซึ่งเป็นวิธีวิธีวิทยาเรื่องเล่า (Narrative Method) ซึ่งเทคนิคเหล่านี้จะทำผสมผสานและเสริมกันและกันรวมทั้งปรับไปตามสถานการณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่เลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากวัยรุ่นที่เข้าสู่สถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานีทุกรายในรอบสามปีที่ผ่านมา (2558-2560) เพื่อทำความเข้าใจชีวิตวัยรุ่นหรือเยาวชนคนนั้นกับการพนันภายใต้สภาพที่เป็นธรรมชาติ (Natural setting) ในบริบทของพวกเขา และเป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรอบด้านและถูกต้องมากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรม ประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของวัยรุ่น การเข้าสู่การพนัน ช่วงเวลาที่เล่นพนัน การถูกจับกุม และกระบวนการศาลเยาวชน

ผลการศึกษา พบดังนี้

ประการแรก พบว่า เยาวชนกรณีศึกษาที่ถูกจับกุมจากคดีการเล่นการพนันส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท พ่อแม่ทำอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง บางส่วนค้าขาย ส่วนเยาวชนที่อยู่ในเขตเมืองมีพ่อแม่รับราชการและค้าขาย ส่วนใหญ่เยาวชนไม่ได้มีครอบครัวและบุตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เยาวชนมีครอบครัวและบุตร เยาวชนส่วนมากอาศัยอยู่กับพ่อแม่ รองลงมาคืออยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพราะพ่อแม่หย่าร้างกัน และมีส่วนน้อยที่เยาวชนอาศัยอยู่กับญาติ

บริบทและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเยาวชนกรณีศึกษาและความเป็นสังคมชนบทสมัยใหม่เป็นเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้เยาวชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันทั้งโดยการเข้าไปเล่นการพนันโดยตรงและการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีบุคคลที่เป็นทั้งวัยรุ่นด้วยกันเองและผู้ใหญ่กำลังเล่นพนันได้โดยง่ายเพราะในชุมชนมีพื้นที่การเล่นการพนันหลายแหล่ง เช่น ก่อไฟในหมู่บ้าน กระโจมกลางทุ่งนา ทุ่งนาในหมู่บ้าน ภายในบ้านตัวเอง หลังบ้านตัวเอง หอพักนักศึกษา ภูาละเมาะหลังบ้านของญาติ บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน บ้านของเพื่อนแม่ในหมู่บ้านอื่น ใต้ต้นไม้บริเวณทุ่งนาในหมู่บ้าน โต๊ะสนุกเกอร์ ลานมันในหมู่บ้าน สี่แยกในเมือง งานศพ ศาลาในวิทยาลัย และบ้านเจ้ามือ

เงื่อนไขทางสังคมมีส่วนผลักดันให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันได้ง่ายเช่นกัน เนื่องจากเยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลในครอบครัวใกล้ชิดเล่นการพนัน มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน สถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ที่ชักชวนให้เกิดการเล่นพนัน การใช้เวลาว่างเล่นพนันเพื่อความสุขเนื่องจากไม่ได้เรียนหนังสือหรือว่างจากการเรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำผิดกฎหมายอื่น การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลน้อย ได้แก่ การอยากได้ค่าจ้าง อยากได้เงินหรือมีรายได้เพื่อใช้จ่ายส่วนตัว และความยากจน

การเล่นพนันของเยาวชนกรณีศึกษาส่วนใหญ่เป็นการเล่นเพื่อความเพลิดเพลินและสร้างสรรค์ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมของวัยรุ่น มากกว่าเน้นการสร้างรายได้ เพราะเยาวชนมักเล่นกับกลุ่มคนที่เยาวชนมีความคุ้นเคยสนิทกันมากๆ ได้แก่ เพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อนรุ่นพี่ พ่อแม่และญาติ เพื่อนบ้าน และ เจ้ามือที่ตนรู้จัก และจำนวนเงินที่เล่นก็เล็กน้อย เช่น เล่นครั้งละ 2-10 บาท และเสียเงินจากการเล่นพนันไม่เกิน 100 หรือ 200 บาท และเยาวชนหญิงมักจะใช้เงินในการเล่นการพนันน้อยกว่าเยาวชนชาย และการพนันที่เยาวชนเล่นและถูกจับมีหลากหลายประเภท การพนันที่เยาวชนเล่นมากที่สุด คือ การเล่นไพ่ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น ไพ่กบดำกบแดง ไพ่ค้อยคู่ ไพ่แปดเก้า ไพ่ปอกเต้ง ไพ่ปอกแปด ไพ่ร่มมี ไพ่ตักเต ไพ่สเตอร์ ไพ่แดง และไพ่ผสมสิบ และบางคนเล่นสลาकिनรวบ เบี้ยโบก สนุกเกอร์ ทายผลฟุตบอล มวยตู้ น้ำเต้าปูปลา ไฮโล ชนไก่และโดมิโน ส่วนใหญ่เยาวชนเล่นการพนันกลางวันและถูกจับในช่วงเวลากลางวัน ระหว่างเวลาเที่ยงวัน ช่วงบ่ายจนถึงช่วงเย็น ยกเว้นพนันฟุตบอลและการเล่นในงานศพที่ถูกจับในเวลากลางคืน

ก่อนที่เยาวชนกรณีศึกษาจะถูกจับกุมจากการเล่นการพนันเยาวชนส่วนใหญ่ได้เล่นการพนันมาก่อนหลายครั้งแล้วจึงถูกจับและมีส่วนน้อยที่ถูกจับในครั้งแรกที่เล่นการพนัน กลุ่มคนที่เยาวชนเล่นการพนันด้วยมี 5 กลุ่มได้แก่ เพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อนรุ่นพี่ พ่อแม่และญาติ เพื่อนบ้าน และเจ้ามือ ส่วนสาเหตุที่เยาวชนถูกจับกุม ได้แก่ สายลับแจ้งตำรวจเพราะหวังรางวัล เยาวชนมีอาการส่อพิรุธระหว่างตำรวจเข้ามาในพื้นที่ สงสัยดังขณะเล่นการพนันและมีคนแจ้งตำรวจมาจับ และตำรวจออกตรวจพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด และเยาวชนมีความคิดเห็นและทัศนคติต่อการเล่นการพนันโดยทั้งมองว่าการพนันไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายและเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นปัญหา และการถูกจับด้วยคดีการพนันถือว่าโชคร้ายและคิดว่าตนเอง “ซวย” รวมทั้ง คิดว่าตนมิได้ติดการพนันแต่เล่นเพื่อความสนุกสนาน และเล่นเพื่อหวังเงินตอบแทนเล็กน้อย

ประการที่สอง สถานพินิจมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริงและเสนอแนวทาง รวมทั้งแผนแก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรมของเยาวชนหลังจากการถูกจับกุมและดำเนินคดี กล่าวคือภายหลังการรายงานตัวที่ศาลหลังจากถูกจับกุม เยาวชนจะมาที่สถานพินิจและเจ้าหน้าที่จะบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนัดหมายตามกระบวนการทางกฎหมาย โดยยึดแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับบทบาทหน้าที่ของสถานพินิจในการดำเนินการด้านคดีเด็กและเยาวชน สถานพินิจจะเป็นผู้ดำเนินการด้านการสืบเสาะประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา คดีครอบครัว และกำกับดูแลรักษาทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล และดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟู ป้องกัน พัฒนา พฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ทั้งระหว่างสอบสวน หรือการพิจารณาคดีภายหลังปล่อย รวมถึงดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก และปฏิบัติงาน

ร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในกรณีของการพนันนั้น สถานพินิจจะดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงและจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเสนอต่อศาลและให้เยาวชนปฏิบัติ โดยเยาวชนในบางรายอาจจะไปรายงานตัวต่อศาลแทนการไปที่สถานพินิจ ซึ่งต่างจากเยาวชนในคดีร้ายแรงอื่นที่สถานพินิจมีบทบาทในการควบคุมตัวมาก

โดยสถานพินิจ มีบทบาทในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นผ่านการจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และในกรณีของเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับ สถานพินิจ จะเป็นผู้ดำเนินการตามแผนดังกล่าวแทนผู้ปกครอง สำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นภายหลังเสร็จสิ้นคดี ในกรณีของเยาวชนที่มีสภาพครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่อยู่ดี ส่วนใหญ่จะเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำ ส่วนเยาวชนในกลุ่มเสี่ยง ยังคงมีกรณีที่ถูกดำเนินคดีอาญาอื่นๆ ด้วย

หลังจากที่เยาวชนเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและศาลแล้วพบว่า เยาวชนมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเห็นว่าการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีทำให้เสียเวลาในการดำเนินชีวิตของตนและ ผู้ดูแลเยาวชนส่วนหนึ่งต่างรู้สึกผิด ทำให้พ่อแม่เสียใจ เสียเงิน เสียเวลาเรียน ได้รับบทเรียน ไม่อยากทำผิดซ้ำอีก สำหรับรายที่ไม่ได้ไปรายงานตัวต่อศาลรู้สึกเสียดยและเสียใจที่ไม่ไปรายงานตัวต่อศาลเพราะไม่ทราบว่า จะช่วยให้คดียุติตามกำหนด บางคนมีการเตือนเพื่อนๆ ไม่ให้เล่น โดยบางคนผู้ปกครองก็ยังไม่แน่ใจว่าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จริง

ประการที่สาม คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การสร้างบริบทของพื้นที่เพื่อลดการเล่นการพนันของเยาวชน

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ชัดได้ว่าบริบทเชิงพื้นที่ทั้งทางกายภาพ ได้แก่ ที่พักอาศัยของเยาวชนเองในหมู่บ้าน บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านของเยาวชน มีพื้นที่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนที่เอื้อหรือสะดวกต่อการ เล่นพนัน บ้านเพื่อนแม่ที่หมู่บ้านอื่น บริเวณสี่แยกของถนนในเมือง หอพักนักศึกษา ศาลาในวิทยาลัย ร้านเกม บ่อนที่บ้านเจ้ามือ บริบททางสังคมได้แก่ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลในครอบครัวใกล้ชิดเล่นการพนัน เช่น พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน เช่น เพื่อนชวนเล่น ชวนเพื่อนเล่น หรือรุ่นพี่ชวนเล่น การมีสถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ให้ไปซื้อห่วย การใช้เวลาวาง เล่นพนันเพื่อความสนุกเพราะไม่เรียนหนังสือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำความผิดกฎหมายอื่นเช่นแหล่งระบาดของ ยาเสพติด การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ และประการสุดท้ายคือ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ยากได้ค่าจ้าง ยากได้เงินหรือมีรายได้เพื่อใช้จ่ายส่วนตัว และความยากจน ดังนั้นมาตรการเพื่อทำให้เงื่อนไขที่กล่าวมาไม่ เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันควรดำเนินการดังนี้

1.1 ในระดับครอบครัว: พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติของเยาวชนต้องไม่ให้เยาวชนเข้าใกล้แหล่งการเล่นการพนันและพ่อแม่และญาติของเยาวชนบางคนต้องกำกับมิให้เยาวชนเล่นการพนัน

1.2 สำหรับเอกชน: เจ้าของหอพักต้องเคร่งครัดและมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเรื่องการห้ามการเล่นการพนันในหอพักโดยเด็ดขาด และควรสร้างมาตรการเฝ้าระวังการเล่นการพนันในหอพัก

1.3ในระดับสถาบันชุมชน: ผู้นำชุมชนและตำรวจต้องเข้มงวดกวดขันไม่ให้มีพื้นที่ของการเกิตวงการ เล่นการพนันในชุมชนทั้งในชุมชนและนอกชุมชน เช่น หุ่นา กระตอมกลางนา ป่าละเมาะ และศาลาริมทาง เป็นต้น เน้นการพัฒนาชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้มากกว่าที่จะไปพึ่งพาการหารายได้จากการพนัน

1.4 สถานศึกษา: ครูที่โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนและอาจารย์ที่สอนในระดับวิทยาลัยควรแทรกเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่องผลกระทบของการพนันต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการเสียเวลารวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการถูกจับกุมเยาวชนในวงพนันแม้ว่าเยาวชนมิได้เล่นการพนันก็ตามหากเยาวชนต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีการเล่นการพนันและต้องมีมาตรการเข้มงวดควดขันมิให้นักเรียนและนักศึกษาเล่นการพนันในพื้นที่ของโรงเรียน เช่น หลังโรงเรียน หรือศาลาในโรงเรียน รวมทั้งจัดตารางสอนให้เหมาะสม เช่น จัดให้มีชั่วโมงว่างตรงกันและมีเวลาว่างมากเกินไปทำให้นักศึกษามีเวลาเล่นพนันได้ รวมทั้งควดขันการใช้เวลาของนักเรียนที่อยู่ในชนบทระหว่างที่นั่งรอรถกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาสามารถแอบเล่นการพนันได้ระหว่างรอขึ้นรถกลับบ้าน ตัวอย่าง การพักการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เล่นพนันอาจจะไม่ใช่ทางออกที่เหมาะสม เพราะอาจจะทำให้นักเรียนหายไปจากโรงเรียน ครูควรกำหนดมาตรการลงโทษที่เป็นประโยชน์ เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หรือการการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2) สำหรับภาครัฐ

2.1 ในด้านกฎหมาย ควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน โดยเฉพาะบทลงโทษในฐานความผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินคดีและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน โดยแยกแยะประเภทความผิดเกี่ยวกับการพนันในกรณีที่น่ารังเกียจ/ไม่ร้ายแรงด้วย โดยในกรณีที่ไม่ใช่คดีร้ายแรง รัฐควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการเล่นการพนันของเยาวชนจำนวนหนึ่งสะท้อนการเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่นที่เน้นเพื่อความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจมิใช่เล่นเพื่อต้องการหารายได้หรือก่อปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ

2.2 รัฐควรพิจารณาใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชนมากขึ้นโดยเน้นการร่วมวางแผน ดำเนินการฟื้นฟู ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น เนื่องจากการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เกิดในชุมชน ดังนั้นจึงควรให้ชุมชนเป็นฐานในการร่วมแก้ไขปัญหา

2.3 ควรมีแนวทางในการให้ความรู้กับผู้ปกครองของเยาวชนมากขึ้นและเป็นไปอย่างเข้มข้นเพราะยังพบว่าผู้ปกครองของเยาวชนบางคนเห็นว่า การที่เยาวชนเล่นการพนันนั้นไม่ควรถูกจับเพราะการเล่นการพนันไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเหมือนการก่อคดีอื่นแต่อย่างใด เมื่อตำรวจเห็นเยาวชนเล่นการพนันจึงเพียงว่ากล่าวตักเตือนและให้ความเมตตาต่อเด็กมากกว่าการจับเด็กไปดำเนินคดี เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าการดำเนินคดีการพนันกับเยาวชนทำให้ขาดโรงเรียน เสียอนาคตและเสียเงินและเวลาของผู้ปกครองเมื่อเทียบกับการที่ผู้ใหญ่ที่ถูกดำเนินการพนันที่เพียงเสียค่าปรับแล้วก็เสร็จสิ้นคดี

สำหรับเยาวชนจำนวนหนึ่งยังเป็นที่น่าเป็นห่วงมากเพราะเยาวชนจำนวนหนึ่งยังมีทัศนคติต่อการเล่นการพนันว่าไม่ใช่เรื่องผิดกฎหมาย กลับมองว่าเป็นสิ่งสร้างความเพลิดเพลินยามว่าง ผ่อนคลาย และได้เงินค่าจ้าง รวมทั้งขาดความรู้ว่าการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่กำลังมีการเล่นการพนันแม้ตัวเองไม่ได้เล่นจะไม่ถูกจับดำเนินคดี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างชัดเจนต่อเยาวชน

3. ข้อเสนอแนะระหว่างที่เยาวชนเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีและบทบาทของสถานพินิจ

เนื่องจากคดีการพนันเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรงทำให้นักเรียนจำนวนน้อยที่เข้าสู่สถานแรกรับของสถานพินิจ งานวิจัยพบว่าแนวทางการดำเนินคดีต่อเด็กและเยาวชนตามกฎหมายเป็นแนวทางที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามก็พบว่ายังมีช่องว่างบางอย่างที่ทำให้เกิดความเข้าใจต่อการดำเนินคดีที่คลาดเคลื่อน คณะผู้วิจัยเห็นว่า

3.1 สถานพินิจควรมีเอกสารสำหรับเยาวชนในการให้ความรู้เฉพาะด้าน สำหรับเยาวชน เช่น ในกรณีของคดีพนัน ควรมีเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการพนันโดยเฉพาะ

3.2 สำหรับในกระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริง สถานพินิจฯ ควรมีสืบเสาะข้อเท็จจริงจากเยาวชนที่ถูกจับคดีพนันเป็นการเฉพาะ เช่น แบบสอบถามที่เน้นแต่เรื่องการพนันเป็นหลัก

3.3 ในการดำเนินกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับ แม้ว่าในสถานแรกรับจะมีการรับตัวเยาวชนต่างคดีต่างวาระและอยู่ในสถานแรกรับด้วยระยะเวลาที่แตกต่างกันก็ตาม สถานแรกรับอาจจะพิจารณาให้ความรู้ประจำสัปดาห์ในเฉพาะเรื่อง โดยหากมีข้อจำกัดด้านบุคลากร ควรความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการเป็นจิตอาสาให้ความรู้ได้

3.4 การจัดเก็บข้อมูลในกรณีของการพนัน พบว่า แม้ว่าสถานพินิจจะมีฐานข้อมูลทางคดี แต่ทว่ากลับไม่มีข้อมูลที่เผยแพร่แก่รายคดี จึงเสนอให้มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติอย่างชัดเจน ซึ่งจากเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว

4.1 สำหรับกระบวนการตัดสินใจคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว คณะผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในกรณีของการพนันเป็นสิ่งที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่าศาลควรเพิ่มแนวทางการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หากพบว่าเยาวชนถูกจับกุมด้วยคดีพนันในสถานศึกษา ศาลควรกำหนดให้สถานศึกษาให้ความรู้กับเยาวชนและกลุ่มอื่นในสถานศึกษารับทราบปัญหาด้วย

4.2 ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ศาลอาจพิจารณาใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชนมากขึ้นโดยเน้นการร่วมวางแผน ดำเนินการฟื้นฟู ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น เนื่องจากการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เกิดในชุมชน ดังนั้นจึงควรให้ชุมชนเป็นฐานในการร่วมแก้ไขปัญหา

4.3 ในกรณีที่เยาวชนที่ถูกจับกุมกำลังเรียนในสถานศึกษาในระบบ ศาลควรมีมาตรการให้สถานศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการพนัน โดยอาจจะให้การอบรมหรือแทรกเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่องผลกระทบของการพนันต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการถูกจับกุมเยาวชนในวงพนัน แม้ว่าเยาวชนมิได้เล่นการพนันก็ตาม นอกจากนี้ ควรกระตุ้นให้สถานศึกษากำหนดแนวทางการใช้เวลาว่างในระหว่างอยู่ในโรงเรียนของเยาวชนให้เกิดประโยชน์

5. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

คณะผู้วิจัยเห็นว่าการเล่นพนันของกลุ่มกรณีศึกษาที่ถูกจับกุม มักเป็นกรณีที่ไม่ร้ายแรง ถูกจับกุมในฐานะผู้เล่น และมักจะไม่ใช่สาเหตุปัญหาจากการเล่นพนัน นอกเหนือจากการถูกจับกุมที่กลายมาเป็นปัญหาสำหรับเขา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มเฉพาะที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการเล่นพนันโดยเฉพาะ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	4
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน (Adolescences and gambling)	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	25
3.1 ขอบเขตของการวิจัย	25
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
3.4 แผนการดำเนินงาน	31
3.5 ข้อจำกัดและความท้าทายในการวิจัย	32
บทที่ 4 สถานการณ์การพนันในจังหวัดอุบลราชธานี การดำเนินการทางคดี และบทบาทของสถานพินิจ	33
4.1 สถานการณ์พนันในจังหวัดอุบลราชธานี	33
4.2 การดำเนินการทางคดีเมื่อเยาวชนถูกจับกุม	40
4.3 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุม	43
บทที่ 5 บริบทของการเล่นพนัน และ ลักษณะและพฤติกรรมการเล่น	54
5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเยาวชนผู้เล่นการพนัน	54
5.2 พฤติกรรมการเล่นพนันของเยาวชน	57
5.3 การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพนันของเยาวชนก่อนถูกจับกุม	65
5.4 สาเหตุที่เยาวชนถูกจับกุมขณะเล่นการพนัน	68
5.5 เจื่อนใจและบริบทชุมชนภายใต้ความเป็นชนบทและความเป็นเมืองกับการเล่นการพนันของวัยรุ่น	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 ประสพการณ์การถูกดำเนินคดีภายหลังเยาวชนถูกจับกุมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนภายหลังคดีสิ้นสุด	86
6.1 การกระทำผิดและสถานการณ์การตัดสินใจของกรณีสืบศึกษา	86
6.2 การประกันตัว	89
6.3 การพิจารณาและตัดสินคดี	92
6.4 เงื่อนไขการปฏิบัติตนตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู	94
6.5 แนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนในขณะที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี	96
6.6 ความเข้าใจของเยาวชนต่อกระบวนการดำเนินคดี	96
6.7 ความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติของศาลและสถานพินิจ	97
6.8 มุมมอง ทศนคติ และ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังการถูกจับกุมและระหว่างอยู่สถานพินิจ	97
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ	102
7.1 สรุปผลการวิจัย	102
7.2 อภิปรายผลการศึกษา	105
7.3 มาตรการสร้างความตระหนักและข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการปัญหาการพ่นของเยาวชน	108
เอกสารอ้างอิง	111
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ความเป็นมาของสถานพินิจและบทบาทหน้าที่	117
ภาคผนวก ข สรุปข้อมูลกรณีสืบศึกษา	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สถิติการจับกุมเปรียบเทียบคดี พรบ.การพนัน ปี 2558-2560	3
ตารางที่ 2 สรุปจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	26
ตารางที่ 3 กรณีศึกษาที่น่าสนใจที่นำมาศึกษาโดยการศึกษารายงานข้อเท็จจริง	28
ตารางที่ 4 แผนการดำเนินงาน	31
ตารางที่ 5 สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2549 – 2558	33
ตารางที่ 6 สถิติคดีพนันที่ผ่านกระบวนการของสถานพินิจ ใน ปี 2550-2560	34
ตารางที่ 7 สรุปสถิติคดีพนันในปี 2558 – เดือนกันยายน 2560 แยกตามประเภทการพนัน	35
ตารางที่ 8 สรุปสถิติคดีพนันในปี 2558- เดือนกันยายน 2560 แยกตามพื้นที่อำเภอ	37
ตารางที่ 9 สรุปคดีพนันแยกตามเพศในปี 2558 – เดือนกันยายน 2560	38
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานในสถานพินิจ	49
ตารางที่ 11 ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา	55
ตารางที่ 12 แสดงช่วงเวลาที่กรณีศึกษาถูกจับกุม	58
ตารางที่ 13 แสดงข้อหา สถานที่ถูกจับกุมและเวลาการถูกจับกุม	77
ตารางที่ 14 สรุปพื้นที่ที่ถูกจับกุมของกรณีศึกษา	78
ตารางที่ 15 แสดงการพิพากษาคดี ประวัติการทำผิดและสถานการณ์ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560)	87

สารบัญภาพและแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1	การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีจากคดีการพนัน
แผนภาพที่ 2	ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินคดีอาญา
แผนภาพที่ 3	กระบวนการรับตัวเด็ก/เยาวชน (ที่ไม่ถูกควบคุมตัว)
แผนภาพที่ 4	กระบวนการรับตัวเด็ก/เยาวชน (ที่ถูกควบคุมตัว)
แผนภาพที่ 5	ขั้นตอนในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู
ภาพที่ 1	การสืบเสาะข้อเท็จจริง
ภาพที่ 2	ตัวอย่างแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู 1
ภาพที่ 3	ตัวอย่างแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู 2

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การเล่นพนันในสังคมในสังคมไทยในปัจจุบัน ได้กระจายในวงกว้างและลุกลามไปสู่เด็กและเยาวชนมากขึ้น จากรายงานประจำปี 2559 ของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันชี้ว่า “เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเข้าสู่การเล่นการพนันได้เร็วขึ้น” โดยพบว่า วัยรุ่นเริ่มเล่นพนันที่อายุเฉลี่ย 22 ปี อายุต่ำสุดที่เคยเล่นพนันครั้งแรก คือ 7 ปี โดยประเภทการพนันที่เริ่มเล่นในครั้งแรกมีสัดส่วนใกล้เคียงกันใน 3 อันดับแรก คือ หว่ยใต้ดิน ไพ่ และสลากกินแบ่งรัฐบาล อยู่ที่ร้อยละ 35.3, 25.2 และ 23.9 ตามลำดับ (ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน 2559: 43) โดยเฉพาะการพนันบอลของนักศึกษาต้องจับตามองและเฝ้าระวังกลุ่มเยาวชน โดยเฉพาะวัยรุ่นชายอายุ 15-20 ปี วสันต์ ปัญญาแก้ว (2559: 95) กล่าวว่าการเล่นพนันบอลของวัยรุ่นชายสัมพันธ์กับสังคมสมัยใหม่ ที่เน้นความเป็นสังคมแบบปัจเจกแข่งขันรวมทั้งการสร้างกลุ่มเพื่อนและหลีกเลี่ยงความจำเอนาเบื้อหน่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (2559:138) ได้ศึกษาเรื่อง “เยาวชนไทยกับการเล่นพนันทลายผล ฟุตบอลยูโร 2016” พบว่า “การแข่งขันฟุตบอลทุกนัดสำคัญมีส่วนกระตุ้นให้เยาวชนก้าวเข้าสู่เส้นทางสายพนัน ด้วยคุณสมบัติ ‘ง่าย-กระตุ้น – ลุ้น’ มีสื่อชี้ช่อง คนรอบข้างเล่นพนันบอลกลุ่มเพื่อน ให้การยอมรับ และช่องทางเล่นพนันเข้าถึงง่าย ยุคนี้เยาวชนนิยมเล่นพนันบอลผ่านระบบออนไลน์ ที่น่าเป็นห่วงคือ เยาวชนที่ตอนเปิดฤดูกาลแข่งขันตั้งใจจะไม่เล่นพนันยังเปลี่ยนใจมาเล่นพนันบอลยูโรมากถึงร้อยละ 8.3” และ “เยาวชนไทยมีแนวโน้มเล่นพนันทลายผลฟุตบอลกันมากขึ้น ปัจจัยเงื่อนไขส่วนหนึ่งมาจากการมีคนแวดล้อมที่เล่นพนันบอล การมีช่องทางการเล่นที่เข้าถึงง่าย และมีข้อมูลช่วยตัดสินใจจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะเว็บไซต์และโซเชียลเน็ตเวิร์ค ที่เป็นเสมือน ‘คู่มือเล่นพนัน’ เพิ่มความมั่นใจในการเล่นพนัน รวมถึงการมีทัศนคติที่สุ่มเสี่ยงต่อการเล่นพนันทลายผลฟุตบอลของเยาวชนเอง” (2559: 145)

ทั้งนี้ ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน (2558) ได้รายงานสถานการณ์การเล่นการพนันในสังคมไทยที่น่าสลดใจจาก 7,018 ตัวอย่างทั่วประเทศ ส่วนหนึ่งเกี่ยวกับการพนันของวัยรุ่น โดยพบว่า กลุ่มวัยรุ่น (อายุระหว่าง 15-19 ปี) มีประสบการณ์การเล่นการพนันโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 39.4 และมากกว่าร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีประสบการณ์การเล่นการพนันครั้งแรกในช่วงที่เป็นวัยรุ่นนั่นเองคือมีอายุไม่ถึง 20 ปี และเริ่มเล่นการพนันครั้งแรกตั้งแต่อายุ 7 ปี แน่นอนว่าคนส่วนใหญ่ที่เล่นพนันคือคนที่มียุมากกว่า 20 ปี โดยกลุ่มวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 30-60 ปีมีประสบการณ์เล่นการพนันโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 81 ผู้เล่นการพนันส่วนมากมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 63 และร้อยละ 57 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ประกอบอาชีพที่หลากหลาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52 มีประสบการณ์การเล่นพนันมากกว่า ร้อยละ 70 และภาคอีสานจะเป็นภาคที่มีคนเล่นการพนันมากกว่าทุกภาค จากสถิติดังกล่าว ทำให้การพนันในกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่ถูกจับตามอง และหลายฝ่ายเห็นความสำคัญและมองหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญา โดยเฉพาะการคุ้มครองและป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน

สำหรับการศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ พบว่า ผู้ที่มีปัญหาการติดพนันขั้นรุนแรง (Pathological Gamblers) ที่พบว่า

เยาวชนเริ่มเล่นการพนันตั้งแต่เด็กและสามารถเข้าถึงการพนันที่ถูกกฎหมายและมีข้อจำกัดทางกฎหมายได้สะดวกหลากหลายทาง และที่สำคัญคือ มีผู้ปกครอง เพียงร้อยละ 5 ที่พยายามจะหยุดบุตรหลานของตัวเองจากพฤติกรรมการเล่น “แม้ว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าไปข้องแวะกับการพนันไม่ได้มีปัญหาการติดพนัน แต่ก็พบว่า มีเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาจากการพนันในอัตราสูงถึงร้อยละ 3-8 ซึ่งสูงกว่าผู้ใหญ่” (ธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ณะเอก, 2559: 64) ด้วยปัญหาดังกล่าวประเทศเหล่านี้ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการพนันเพื่อป้องกันและลดปัญหาที่เกิดขึ้น (ธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ณะเอก, 2559) หรือในประเทศไทยเอง ก็ได้ตระหนักในปัญหาเด็กและเยาวชนกับปัญหาการพนันเพื่อหาทางแก้ไขเช่นกัน อาทิ ควบคุมการโฆษณาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสี่ยงโชค การปราบปรามการพนันออนไลน์ โดยรัฐจำเป็นต้องเข้ามาตรวจสอบอย่างเข้มงวด เปิดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อสนองต่อนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การขยายบริการเพื่อให้คำปรึกษา และบรรเทาปัญหาจากการพนัน โดยอาจดำเนินการได้หลายวิธีเช่น การแจกคู่มือ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เป็นต้น (ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน 2559:74)

อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาจำนวนหนึ่งพบว่า การพนันหากไม่เกิดปัญหาก็ก็น่าเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องต้องวิตกกังวล เพราะเป็นเพียงสิ่งที่สร้างความบันเทิงหรือความตื่นเต้นเร้าใจในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในสังคมด้วยซ้ำไป เช่น เล่นเพื่อความสนุกสนานกับเพื่อนๆ หรืออยากลองเล่น บางครั้งบางครั้ง เป็นต้น เช่น บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ (2556) ที่พบว่า วัยรุ่นมองเรื่องการพนันในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการเล่นการพนันในระดับค่อนข้างบวก ทั้งนี้มาจากฐานคิดเรื่องการชอบการเสี่ยงโชคของคนไทย มีประสบการณ์ในการเล่นการพนันมาก่อน โดยอาจจะรู้ว่าไม่มีใครประสบความสำเร็จได้จากการพนันและการพนันเป็นสิ่งที่ไม่ดีก็ตาม เข้าข่าย “รู้ทั้งรู้ว่าไม่ดี แต่ก็ยังทำ” สื่อออนไลน์ สื่อสมัยใหม่ และกลุ่มเพื่อน รวมทั้งปัจจัยด้านประชากร เช่น เพศ รายได้ และสถานศึกษา ต่างเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เล่นการพนัน

การศึกษาจำนวนมากพบว่า การเล่นการพนันของวัยรุ่นส่งผลกระทบตามมาอย่างมาก ที่พบเห็นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ คณะ, 2542) มีการศึกษาพบว่า การติดการพนันในวัยรุ่นนั้นเกิดก่อนการเป็นวัยรุ่นด้วยซ้ำไป หรือเริ่มต้นของการเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งส่งผลอย่างต่อเนื่องให้ติดการพนันเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะการถูกระตุ้นด้วยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการเข้าถึงการพนันได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งบริบทความสังคมแวดล้อมของวัยรุ่นถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญมากที่ส่งเสริมการเล่นการพนันของพวกเขาและทำให้พวกเขามีปัญหาการติดการพนัน เช่น บริบทที่สร้างความวิตกกังวล การสิ้นหวังในชีวิต ในชีวิต การสูญเสียบุคคลสำคัญในชีวิต สถานการณ์ที่ทำให้เกิดการขาดความยับยั้งชั่งใจ การต่อต้านสังคม และความด้อยความสามารถในการเรียนรู้ เป็นต้น (Blaszczynski and Nower, 2002; ธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ณะเอก, 2559; Messerlian and Derevensky, 2005) อีกทั้งพบว่าการเล่นการพนันที่ไม่เป็นปัญหาในตอนแรกสามารถวิวัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นปัญหาการติดพนันได้ในระยะต่อมา ซึ่งจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นกับเงื่อนไขของแต่ละคน หรือบริบทแวดล้อมของความเปราะบางทางสังคมและเศรษฐกิจของคนๆ นั้น นอกจากนั้น การติดการพนันจนนำมาสู่ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของวัยรุ่นมาจากบริบททางสังคมที่มีความเสี่ยงและการขาดกระบวนการพัฒนาการคิดแบบมีวิจารณญาณ (Critical thinking) หรือการคิดแบบรอบคอบไตร่ตรอง (Reflexive thinking) (Korn and Shaffer, 1999) ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งของวัยรุ่นที่ติดการพนันคือ มีช่องว่างระหว่างการเล่นการพนันแบบไม่เป็นปัญหาและการเล่นการพนันแบบเกิดปัญหา

กล่าวคือ วัยรุ่นส่วนมากเล่นการพนันเพื่อความสุข หรือนานๆ ครั้งจึงเล่น แต่ วัยรุ่นจำนวนหนึ่งเล่นเป็นประจำ เช่น พบว่า วัยรุ่นที่เล่นพนันอาทิตยละครึ่งมีแนวโน้มและมีความเสี่ยงที่จะพัฒนาเป็นผู้ติดการพนันได้มาก ซึ่งมักเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มักจะพยายามหาทางออกจากปัญหาบางอย่างในชีวิตหรือต้องการตอบสนองความต้องการทางกายภาพของพวกเขา นอกจากนี้วัยรุ่นที่ติดการพนันมักหมกมุ่นครุ่นคิดเรื่องการพนันเสมอๆ จนส่งผลต่อการนอนหรือการพักผ่อนหย่อนใจและการติดการพนันของวัยรุ่นส่งผลต่อปัญหาอื่นๆ เช่น การติดเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาเสพติด และนำมาสู่การถูกจับกุม (Gupta and Pinzon, 2012)

จากข้อมูลสถิติการจับเด็กและเยาวชนข้อหาเกี่ยวกับการพนันพบว่ามีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2559 พบว่าเด็กอายุ 8-15 ปี มีร้อยละ 0.11 ส่วนระหว่างอายุ 16-18 ปี มีร้อยละ 1.07 แต่เพิ่มมากขึ้นในกลุ่มเยาวชนอายุระหว่าง 19-25 ปีซึ่งพบว่ามีถึงร้อยละ 9.76 (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2560) เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการกระทำความผิด พรบ.การพนัน และดำเนินการผ่านสถานพินิจพบว่าพื้นที่ในจังหวัดอีสานตอนล่างมีสถิติค่อนข้างสูงและมีได้ลดลงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติการจับกุมเปรียบเทียบคดี พรบ. การพนัน ปี 2558-2560

หน่วยงาน	ปี 2558			ปี 2559			ปี 2560*		
	จำนวนคดีทั้งหมด	จำนวนคดี พรบ. การพนัน	ร้อยละ	จำนวนคดีทั้งหมด	จำนวนคดี พรบ. การพนัน	ร้อยละ	จำนวนคดีทั้งหมด	จำนวนคดี พรบ. การพนัน	ร้อยละ
สถานพินิจอุบลราชธานี	939	101	10.76	967	88	9.10	223	14	6.28
สถานพินิจยโสธร	254	22	8.66	227	13	5.73	57	3	5.26
สถานพินิจอำนาจเจริญ	242	17	7.02	354	20	5.65	42	-	-
สถานพินิจนครราชสีมา	1258	78	6.05	602	46	4.85	238	3	1.26

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2560) * ข้อมูลปี 2560 ไม่ใช่ข้อมูลทั้งปี

ภาคอีสานตอนล่างหลายจังหวัด มีสถิติการเล่นพนันออนไลน์และการจับกุมการพนันในปริมาณที่สูงกว่าจังหวัดอื่นๆ โดยรอบ โดยเฉพาะวัยรุ่นกับการพนันบอลและอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่เยาวชนเล่นพนันบอลมากที่สุดในการ์ตูน (สุชัย เจริญมุขยันท, 2556) นอกจากนี้ ภายใต้บริบทการเป็นสังคมชนบทอีสานใหม่ที่พ่อแม่ไม่ได้อยู่ดูแลลูก ออกไปทำงานต่างถิ่น สังคมที่เชื่อมโยงกับโลกภายนอกมากขึ้นทั้งผ่านการศึกษาแบบสมัยใหม่ อาชีพการเกษตรที่พึ่งพาตลาดและเมือง การย้ายถิ่นของคนในชุมชน (จามะรี เชียงทอง และคณะ 2554) และผสมผสานกับวัฒนธรรมการเล่นการพนันที่ดำรงอยู่ในสังคมชาวบ้านมายาวนาน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เยาวชนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเข้าถึงการเล่นการพนันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น คำถามหลักของการวิจัยคือ เหตุใดเยาวชนในอีสานตอนล่างจึงมีสถิติถูกดำเนินคดีพนันและเข้าไปสู่กระบวนการของสถานพินิจ อย่าง

ต่อเนื่อง โดยสถิติดังกล่าวไม่ลดลงแต่อย่างใดในช่วงสี่ห้าปีที่ผ่านมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีวิธีการอย่างไรในการจัดการรับมือและแก้ไขปัญหาภายหลังเยาวชนถูกดำเนินคดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการติดพนัน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะและพฤติกรรมการเล่นพนัน บริบทแวดล้อมและเงื่อนไขที่ทำให้วัยรุ่นเกิดแรงจูงใจในการเล่นพนัน จนกระทั่งถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี
- 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานและบทบาทของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ถูกจับกุมด้วยคดีพนัน ทั้งระหว่างที่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดีและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นหลังเสร็จสิ้นคดี
- 3) เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเล่นพนันของวัยรุ่น

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ชุดความรู้ที่เกี่ยวกับการพนันในวัยรุ่นที่ถูกจับกุมดำเนินคดี
- 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันวัยรุ่นติดการพนัน รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นที่ติดพนัน
- 3) ได้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพนันผ่านบทความวิชาการอย่างน้อย 1 เรื่อง

1.4 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ใช้คำนิยามเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่ระบุว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

การคิดแบบมีวิจารณญาณ หมายถึง หนทางหรือวิธีการที่เยาวชนชอบใช้ในการรับรู้ เก็บรวบรวม ประมวล ทำความเข้าใจ จัดจำข่าวสารที่ได้รับและใช้ในการแก้ปัญหา รวมทั้งการปฏิเสธสิ่งเร้า ความคิดที่มีเหตุผล เพื่อตัดสินใจที่จะเชื่อหรือตัดสินใจที่จะทำสิ่งต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดระดับสูง

การคิดแบบไตร่ตรอง หมายถึง การใช้ความคิดพิจารณาทบทวน ย้อนกลับไปมา ตั้งคำถาม ตรวจสอบข้อสรุป ความคิด และการตัดสินใจของตนเองว่ามีความถูกต้อง มีเหตุผล มีความเหมาะสมและมีคุณธรรม เพื่อพิจารณาทางเลือก และใคร่ครวญถึงผลลัพธ์ของการกระทำได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานพินิจ	หมายถึง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศาล	หมายถึง ศาลเยาวชนและครอบครัว

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมและบริบทที่เป็นเงื่อนไขสำคัญและการขาดความยับยั้งชั่งใจ จนทำให้วัยรุ่นเข้าสู่การพนันและถูกจับไปอยู่ในสถานพินิจ งานศึกษานี้จึงใช้แนวคิดวัยรุ่นกับการพนัน เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างบริบทและการขาดความคิดแบบยับยั้งชั่งใจและการเล่นการพนันของวัยรุ่นจนนำมาสู่ปัญหาการถูกจับกุมและเข้าสู่สถานพินิจ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจำแนกรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน (Adolescences and gambling)
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน (Adolescences and gambling)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2542 นิยามความหมายของการพนัน (Gambling) ว่า หมายถึง “เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งโชค ด้วย การเล่นเช่นนั้นเรียกว่า การพนัน¹ ” (2543: 756) ส่วน มูลนิธิสตรี – สฤชด้วงศ์ (2556: 1) นิยามว่า

---

¹ ในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ไม่ได้กำหนดนิยามการพนันไว้ โดยตามมาตรา 4 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การพนันประเภทห้ามเด็ดขาดได้แก่ การเล่นตามบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติ การพนัน พุทธศักราช 2478 ซึ่งมี 28 ชนิด คือ 1. หวย ก.ข. 2. โป่ป่น 3. โปกำ 4. ถั่ว 5. แดงเก้ง 6. จับยี่กี 7. ต่อแต้ม 8. เบี้ยโบกหรือคู่หรืออี่ใจ 9. ไพ่สามใบ 10. ไม่สามอัน 11. ข้างงาหรือปอก 12. ไม่ดำไม่แดงหรือปลาตาปลาแดงหรืออีตาแดง 13. อีโปงครอบ 14. กำตัด 15. ไม่หม่นหรือล้อหม่นทุกๆ อย่าง 16. หัวโตหรือท้ายภาพ 17. การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามีดหรือหนามผูกหรือวางยาเบื่อมา ให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน หรือสูมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งขันหรือการเล่นอื่นๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์อันมีลักษณะคล้ายกับที่ว่ามานี้ 18. บิลเลียดรู ดีฟี 19. โยนจิม 20. สี่เหลงลัก 21. ชลูกขลิกล 22. น้ำเต้าทุกๆ อย่าง 23. ไฮโลว์ 24. อีก่อย 25. ปั่นแปะ 26. อีโปงขัด 27. บาการา 28. สล็อตแมชชีนการเล่นอันระบไว้ในบัญชี ก. ประเภทนี้ ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มีหรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่น โดยเด็ดขาด เว้นแต่ในกรณีที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใดๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการพนัน ฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การอนุญาตกระทำได้อย่าง จึงมีผลเท่ากับไม่อนุญาตให้จัดให้มีการเล่นในตัวเอง และประเภทที่สองคือ การพนันประเภทอนุญาตได้แก่ การเล่นตามบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ซึ่งมี 28 ชนิด คือ 1. การเล่นต่างๆ ที่ให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน เช่น ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ นอกจากที่กล่าวมาในอันดับ 17 แห่งบัญชี ก. 2. วังวัวคน 3. ชกมวย มวยปล้ำ 4. แข่งเรือพุ่ง แข่งเรือล้อ 5. ชีรูป 6. โยนห่วง 7. โยนสตาจหรือวัตถุใดๆ ลงในภาชนะต่างๆ 8. ตกเบ็ด 9. จับสลากโดยวิธีใดๆ 10. ยิงเป้า 11. ปาหน้าคน ปาสัตว์หรือสิ่งใดๆ 12. เต้าข้ามด่าน 13. หมากแกว 14. หมากหัวแดง 15. บิงโก 16. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใดที่เสียโชคให้เงิน หรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง 17. โตเตโลเซเตอร์สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 18. สวิปสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 19. บุกเมกิงสำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง 20. ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือสวิปซึ่งไม่ใช่ออกในประเทศไทย แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น 21. ไพ่นกกระจอก ไพ่ต่อแต้ม ไพ่ต่างๆ 22. ดวด 23. บิลเลียด 24. ช้องอ้อย 25. สะบ้าทอย 26. สะบ้าชุด 27. ฟุตบอลโต๊ะ 28. เครื่องเล่น ซึ่งใช้เครื่องกล

หมายถึง “เป็นการทลายผลแพ้ชนะหรือการวางเดิมพันในผลเกมการแข่งขันหรือเหตุการณ์” การนิยามดังกล่าวสะท้อนว่าการพนันเป็นเกมของการยั่วให้เกิดความอยากเล่นอยากลองและกระตุ้นอารมณ์ให้มีความต้องการเล่นปัญหาสังคมและเศรษฐกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพนันไม่ว่าจะเป็นเพศหรือวัยใดก็ตาม หรืออยู่ในสถานะเสี่ยงหรือไม่เสี่ยง หรือได้หรือเสียก็ตาม ซึ่ง มรรดา สุวรรณโพธิ์ (คมชัดลึก, 2560) ระบุว่าคนไทยร้อยละ 70 เล่นการพนันแบบซ้ำๆ สนุกสนาน โดยไม่รู้ตัวตัวเองเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะนำไปสู่การติดพนันและจะมีปัญหาสุขภาพจิตตามมา ดังนั้นการติดพนันมีผลกระทบอย่างร้ายแรง ไม่ต่างอะไรจากการติดยาเสพติด การเล่นการพนันมีโทษเนื่องจากการเป็นการเล่นที่เสี่ยงและก่อให้เกิดภาวะเสพติด (Griffiths & Wood, 2001) ซึ่งผู้ที่ติดการพนันมักจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงเร็ว หงุดหงิดง่าย มีอาการซึมเศร้า แม้จะรู้ว่าการพนันเป็นสิ่งไม่ดีเล่นแล้วมีหนี้สิน แต่สมองจะสั่งให้ไปเล่น ทั้งนี้การติดพนันเล็กง่ายกว่าการติดยาเสพติด ทางออกคือต้องรีบรักษา เพื่อนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่สำคัญคนใกล้ชิดต้องให้กำลังใจ และหมั่นสังเกตพฤติกรรม การเสพติดการพนัน ถ้าไม่ได้เล่นพนันจะรู้สึกหงุดหงิด กระวนกระวาย สัมภารกิจสำคัญของตนเอง มีปัญหาการสุขภาพ พักผ่อนไม่เพียงพอ ไม่กินอาหาร ร่างกายอ่อนแอ มีโอกาสป่วยง่าย พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง มีภาวะซึมเศร้า เจ็บป่วยทางจิตร่วมด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่งเรียกว่า Pathological Gambling หรือโรคติดพนัน ที่มีผลต่อการพัฒนาสมอง (ไทยโพสต์, 2559)

พฤติกรรมของการติดพนันนั้น โดยทั่วไปจะพิจารณาจากความต่อเนื่องของการเล่นพนันที่ขยายจากความสามารถในการควบคุมการเล่นพนันได้ไปสู่ปัญหาในการติดพนัน (Corless & Dickerson 1989; Volberg 1994; Brown & Coventry 1997) ซึ่ง Darbyshire & Oster (2000: 187) เห็นว่า การนิยามว่าเป็นผู้ที่ติดการพนันนั้น ต้องพิจารณาจากการที่พวกเขาเล่นการพนันจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้และมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้นั้นในหลายทาง ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการติดพนันก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัว (Lesieur & Rosenthal 1991: 19) ทั้งผลกระทบทางด้านอารมณ์ ความเครียดที่เกิดจากการโต้เถียง หรือความขัดแย้ง ที่อาจนำไปสู่การหย่าร้าง หรือปัญหาด้านการเงิน ปัญหาการทำร้ายร่างกาย (Abbott & Cramer, 1993; Heineman, 1994; Orford, 1994; Volberg, 1994)

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาถึงผลกระทบของลูกที่พ่อแม่ติดการพนันว่า เด็กในครอบครัวที่พ่อแม่ติดพนันมักมีปัญหาในการเรียน พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ขาดความสนใจและความเกี่ยวข้องในพัฒนาการของลูก ทำให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในครอบครัว พ่อแม่แยกทางกัน มีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันและอาจทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและวาจา (Hogan 1997) ทำให้เด็กมีทักษะในการจัดการความเครียดของตนเองต่ำ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมีน้อยลง และมีความสามารถในการดูแลตนเองด้อยลง (Jacobs et al, 1989) เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหาด้านการพนันอาจสับสนกับพฤติกรรมการแสดงออกของพ่อแม่ อาจกลายเป็นเด็กที่แยกตัวจากสังคม รู้สึกถูกทอดทิ้ง โกรธ ซึมเศร้าหรืออาจนำไปสู่การฆ่าตัวตาย (Abbott et al., 1995; Jacobs et al, 1989)

พลังไฟฟ้า พลังแสงสว่าง หรือพลังอื่นใดที่ใช้เล่นโดยวิธีสัมผัส เลื่อน กด ตี ดึง ดัน ยิง โยน โยก หมุน หรือวิธีอื่นใด ซึ่งสามารถทำให้แพ้ชนะกันได้ไม่ว่าจะโดยมีการนับแต้มหรือเครื่องหมายใดๆ หรือไม่ก็ตาม (อ้างใน <http://www.thaihealth.or.th/Content/20944>)

เด็กในปัจจุบันมีความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) ช้ากว่าในอดีต ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 19) ระบุว่า การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นเดิมคือ อายุ 12-21 ปี แต่เนื่องจาก ปัจจุบันเด็กต้องเรียนในสถาบันการศึกษานานขึ้น จึงต้องยืดเวลาการก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ออกไปอีก ดังนั้น ความเป็นวัยรุ่น จึงได้ขยายออกไปเป็นช่วงอายุ 12-25 ปี โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ช่วงอายุ 12-15 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น เริ่มเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น ยังมีพฤติกรรมค่อนข้างเป็นเด็ก ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ ทั้งเพศชายและหญิง 2) ช่วงอายุ 16-18 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลางเป็นวัยรุ่นที่แท้จริง พัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด จะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป 3) ช่วงอายุ 19-25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย มีพฤติกรรมเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

มุมมองด้านจิตวิทยา ได้อธิบายพฤติกรรมของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและมี พัฒนาการทางการและอารมณ์เป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้พวกเขาต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความกังวล กดดัน เครียดและฉุนเฉียวได้ง่าย และมักมีอารมณ์ที่ยังไม่มั่นคงเป็นอย่างยิ่ง (โยธิน ศันสนยุทธ, 2533: 191-192) นอกจากนี้ พวกเขามักมีความหวั่นไหวไปกับสภาพแวดล้อมที่เข้ามากระตุ้นได้ง่าย โดยมักขาดความยั้งคิด เอาแต่ใจตนเอง เป็นหลัก และเน้นการเลียนแบบคนบางกลุ่มที่ชักนำได้ง่าย พวกเขามักแสดงออกทางพฤติกรรมโดยขัดกับบรรทัดฐานของสังคม หรือมีลักษณะพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจาก ค่านิยมบางอย่างในสังคมได้ง่าย เช่น การติดยาเสพติด และการเล่นการพนัน เป็นต้น (สุชา จันทน์เอม, 2533) อีกทั้งบางครั้งมีความประพฤติน่าไม่เหมาะสม เป็นปรีกษากับคนอื่น ชอบทำร้ายตัวเองและละเมิดศีลธรรม รวมทั้งทำลายสังคม ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviance) และนักคิดสาย พฤติกรรมการเบี่ยงเบนมักอธิบายการติดยาเสพติดของวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมการเบี่ยงเบนทางสังคมแบบหนึ่ง (Bisanze and Bisanze, 1983)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่น แบ่งออกได้ 4 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยทางพันธุกรรม มี 2 ลักษณะ คือ การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เป็นการถ่ายทอดลักษณะต่างๆ จากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ การสืบเนื่องลักษณะต่างๆ ที่เป็นลักษณะเด่นประจำตัว ซึ่งการถ่ายทอดทางนี้เอง ทำให้มนุษย์มีลักษณะทางร่างกายแตกต่างกันออกไป และความสัมพันธ์ระหว่างกรรมพันธุ์กับพฤติกรรม แสดงออก ลักษณะการถ่ายทอดหลายประการมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ เช่น พฤติกรรมเปิดเผย ชอบสังคม หรือเป็นคนเก็บตัว กรรมพันธุ์มีส่วนกำหนดด้วยเช่นกัน และจากการทดลองด้านสติปัญญา พบว่า ระดับสติปัญญาของเด็กจะมีส่วนสัมพันธ์ระดับสติปัญญาของพ่อแม่ ประมาณร้อยละ 0.5 และพันธุกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสดงออก

2) ปัจจัยทางจิตวิทยา คือ อารมณ์และพฤติกรรมวัยรุ่น อารมณ์วัยรุ่นมักจะเกิดขึ้นได้ง่าย เร้าร้อน รุนแรง บางทีสาเหตุเพียงเล็กน้อยอาจทำให้วัยรุ่นถึงกับฆ่าตัวตายได้เช่น การที่พ่อแม่ ห้ามเที่ยวห้ามคบเพื่อน บางคน และเปลี่ยนแปลงง่ายเช่น มีอารมณ์โกรธ และดีใจในเวลารวดเร็ว ขาดการควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ อารมณ์บางชนิด โดยเฉพาะอารมณ์ผิดหวัง บางครั้งอารมณ์ลดความรุนแรงลงได้ แต่ยังค้างอยู่ให้ให้ จิตใจเศร้า ว่าเหว อาจเกิดความเครียดได้ ส่วนด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรมวัยรุ่น เกิดจากการผสมผสานของ องค์ประกอบด้านอื่นๆ ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์สติปัญญา และสังคม บุคลิกภาพเป็นผลงานของความคิด ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง จากการประเมินจากความคิดตนเอง และประเมินจากความเข้าใจคนอื่นที่มีต่อ ตน (ปรีชา คัมภีร์ปกรณ, 2532) สาเหตุของกระทำผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า เกิดจากความสนุกสนาน คึก

คนองในกลุ่มเพื่อน ทำให้ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และเห็นเพื่อนทำก็ทำตามและไม่ ได้มีความรู้สึกว่าสิ่งที่ตนเอง กระทำนั้นเป็นสิ่งที่ผิด ไม่มีวุฒิภาวะในการควบคุมตนเองและต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม (ญานิศชา สงค์ อยู่, 2559)

3) ปัจจัยทางสังคม ครอบครัวที่ด้นั้นสมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดี ทำให้วัยรุ่นปรับตัวได้ดี พ่อแม่มีความเข้าใจลักษณะธรรมชาติความต้องการของวัยรุ่น เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งจะทำให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะรับพฤติกรรมที่ดี นอกจากนี้ ครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัยรุ่นจะเป็นตัวของตัวเอง ฉลาดรอบรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ หากครอบครัวที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับคำอธิบาย อธิบายและตัดสินใจทำให้วัยรุ่นพัฒนาไปในทางที่ดี คนในครอบครัวสอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักสิทธิและหน้าที่ มีการอบรมสั่งสอนวัยรุ่นเรียนรู้ปฏิบัติตนตามมาตรฐานของกลุ่ม พ่อแม่มีเจตคติที่ดีต่อลูก ครอบครัวไม่ใช้มาตรฐานผู้ใหญ่ตัดสินพฤติกรรมเด็ก พ่อแม่ไม่ดุคำ วิจารณ์หรือทำโทษ เมื่อเด็กอยากรู้ อยากเห็น อยากมีอิสระภาพ ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจเรื่องอุดมการณ์ของเด็กที่มีต่อตนเอง พ่อแม่ตระหนักถึงอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น เมื่อมีน้องใหม่เด็กอาจอารมณ์ฉุนเฉียว ไม่ค่อยร่วมมือและอาจทะเลาะวิวาทกัน เพราะเด็กสนใจเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว

ครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก บรรยากาศในครอบครัวพ่อแม่เป็นประชาธิปไตยทำให้ลูกมีความอบอุ่นกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ลูกมีความสุข รักครอบครัว มีพฤติกรรมไปในทางที่ดีถ้าตรงกันข้ามคือ เข้มงวด เต็มไปด้วยกฎระเบียบ ลูกก็มีพฤติกรรมเก็บกด ไม่แสดงความเห็น หลบหนีเบื่อครอบครัว อาจคบเพื่อนเกร เซพยาเซพติดก็เป็นได้ การอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่ที่คอยให้กำลังใจเอาใจใส่ ลูกจะแสดงพฤติกรรมดี หากบ้านขาดความอบอุ่นวัยรุ่นก็จะพยายามหาเพื่อนนอกบ้าน หากเพื่อนไม่ดีอาจเป็นคนมีปัญหาได้ พ่อแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีของลูก อยู่ใกล้ชิดลูกวัยรุ่น เขาก็จะรักบ้าน และมีโอกาสที่จะรับเอาพฤติกรรมที่ดีนั้นได้

4) ปัจจัยทางกายภาพ ประกอบด้วยปัจจัยทางบ้าน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ปัจจัยทางบ้านในลักษณะของสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว และบรรยากาศในครอบครัว และปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่จำนวนสมาชิกขนาดบ้าน สภาพแวดล้อมและอื่นๆ เช่น เครื่องอำนวยความสะดวก เครื่องบันเทิง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในฐานะปัจจัยแวดล้อม แอวด นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ก้าวร้าว ติดยาเสพติด หรือมีความผิดทางเพศ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่น ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน และสภาพแวดล้อม ที่มีผลทั้งในด้านการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและยั่วยุให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ เช่น โรงเรียนที่แวดล้อมไปด้วยโรงแรม แหล่งอบายมุข เป็นส่วนยั่วยุให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน นักเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมักแสดงตัว และมีพฤติกรรมไปในทางตรงกันข้าม ประการสุดท้ายคือ ปัจจัยทางชุมชน ชุมชนจะมีองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน คือ บ้าน โรงเรียน และชุมชน วัยรุ่นอาจมีพฤติกรรมแตกต่างไปตามลักษณะทางกายภาพ ดังนี้คือ ประเภทของชุมชน ขนาดของชุมชน ที่ตั้งของชุมชน พฤติกรรมที่แตกต่างขึ้นอยู่กับลักษณะทั้ง 3 เพราะพฤติกรรมมีแหล่งที่มาจากพันธุกรรมและสภาพแวดล้อม (ปริชา คัมภีร์ปรกรณ์, 2532) แต่ละระบบมีส่วน สร้างพฤติกรรมของบุคคลและอาจถูกเปลี่ยนแปลงได้จากคนในระบบนั้นๆ ด้วย มนุษย์ที่พัฒนาหรือ เติบโตมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันไปด้วย (Bronfenbrenner, 1979)

รายงานวิจัยเรื่อง “Neurobiology of the development of motivated behaviors in adolescence: A window into a neural systems model” โดย โมนิก เอิร์นส และคณะ (อ้างใน มูลนิธิ

สดศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2556: 4) พบว่า วัยรุ่นยังเป็นวัยที่ขาดความยั่งยืนซึ่งใจมากกว่าผู้ใหญ่เนื่องจาก “สมองส่วนหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดและการตัดสินใจที่ใช้เหตุผลยังไม่พัฒนาเท่าผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นมักตัดสินใจโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล การพนันเป็นเกมที่ยั่วให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้มากไม่ว่าผู้เล่นจะอยู่ในสถานการณ์ที่ได้หรือเสีย ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงเป็นช่วงวัยที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะติดการพนัน ใ้ได้ง่าย และถอนตัวได้ยาก”

ผลการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2552 – 2556 ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มปป.) พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมักจะมาจาครอบครัวที่มีปัญหาในด้านต่างๆ และขาดการอบรมสั่งสอนที่เหมาะสม เช่น ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลบุตร ครอบครัวที่มีการศึกษาน้อย ไม่มีอาชีพและขาดโอกาสต่างๆ ทางสังคม ปัจจุบันแนวโน้มเด็กที่กระทำความผิดมีอายุน้อยลง ในขณะที่หากพิจารณาจากเกณฑ์ความสามารถในการรู้สึกผิด ขอบตามหลักการทางการแพทย์แล้ว จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายกำหนดเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิดที่ไม่ต้องรับโทษเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ปัญหาด้านสังคม และเศรษฐกิจ การทำงานก็เป็นหนึ่งในสาเหตุการทำความผิดของเด็ก ในบางจังหวัดพ่อแม่จะอพยพไปหางานทำในเมือง ปลอมให้บุตรหลานอยู่กับปู่ย่าที่สูงอายุมากไม่สามารถอบรมดูแลบุตรหลานได้อย่างทั่วถึง เด็กเหล่านี้มักจะมีแนวโน้มไปกระทำความผิด อีกทั้งในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับความทันสมัย และการบริโภคนิยม เด็กและเยาวชนบางคนหลงใหลในวัตถุ ใช้สินค้าราคาแพงจากห้างสรรพสินค้าที่มาเปิดกิจการในต่างจังหวัด การกระทำความผิดของเด็กบางครั้งเกิดจากลอกเลียนแบบ การเอาแบบอย่างที่ไม่ดีจากผู้ปกครอง เพื่อน คนรอบข้าง ภาพยนตร์ หรือการมีทัศนคติบริโภคนิยม การลอกเลียนแบบและเอาอย่างตามกัน เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการกระทำความผิด

การพนันยังถูกศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์โดย สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2554) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนันในประเทศไทยผ่านการจำลองทางเศรษฐมิติ พบว่า “การพนันเป็นสินค้าเสพติด (Addictive Goods) และ 'ความสุข' ที่ได้จากการเล่นการพนันมีส่วนสำคัญในการกำหนดว่า บุคคลจะเป็นผู้ที่เล่นการพนันหรือไม่ โดยเฉลี่ยแล้วผู้ที่เล่นการพนันเป็นผู้ที่เกลียดความเสี่ยง (Risk-averse Person) และรู้ตัวว่าตนเป็นผู้ที่ติดการพนัน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงชี้ไปในทิศทางที่สรุปว่า ผู้เล่นการพนันในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเป็น 'ผู้เสพติดอย่างมีเหตุผล' (Rational Addiction Behavior) กล่าวคือ ผู้พนันได้ทำการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าการพนันอย่างมีเหตุผลโดยเปรียบเทียบ 'ต้นทุนส่วนบุคคล' (Private Cost) ทั้งที่เกิดขึ้นทันที เช่น เงินที่เสียจากการเล่นการพนัน หรือต้นทุนค่าเสียโอกาสอื่นๆ ในอนาคต เช่น การออมและความเป็นไปได้ของการมีทรัพย์สินที่ลดลงในอนาคต เปรียบเทียบกับความสุขที่ได้จากการเล่นการพนัน นอกจากนั้น ยังมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนว่าบุคคลรอบข้าง (Peer Effects) ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและกลุ่มเพื่อนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมการเล่นการพนันของคนไทย อย่างไรก็ตาม คนเป็นโรคติดการพนันจึงมีลักษณะคล้ายกับการเสพติดและติดยา ที่สภาพจิตใจมีความหมกมุ่นจดจ่อกับการพนันตลอดเวลา และขาดการยั้งคิด ไม่มีจิตใจหรือความคิดที่จะทำกิจกรรมอย่างอื่น นอกจากการเล่นการพนัน”

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกับการพนัน

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการติดพนัน

การศึกษาเกี่ยวกับการพนันและวัยรุ่นนั้นพบว่า การเล่นการพนันและติดการพนันนั้นมาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น เช่น มธรรดา สุวรรณโพธิ์ (2559) วิเคราะห์ว่าวัยรุ่นมักเป็นช่วงวัยที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะติดการพนันได้ง่ายและถอนตัวได้ยากโดยมีสาเหตุสำคัญมาจาก (หนึ่ง) สื่ออินเทอร์เน็ตออนไลน์ที่มีโฆษณาต่างๆ จำนวนมากมายที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่ายดาย (สอง) กลุ่มเพื่อนที่มักแนะนำให้ลองเล่นและสอดรับกับช่วงวัยที่อยากรู้อยากลอง (สาม) ขาดเงิน หรือเดือดร้อนเรื่องเงิน เพื่อนำมาใช้ตอบสนองต่อความต้องการทางวัตถุตามสมัยนิยม และ (สี่) เกิดจากสภาพปัญหาของครอบครัว เช่น ต้องการประชดพ่อแม่ ต้องการหาเงินใช้เอง หรือ มีปัญหาทะเลาะกับครอบครัวและหนีออกจากบ้าน มุลนิธิสตรียส์ (2554) สรุปว่าสภาพแวดล้อมของวัยรุ่นเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่ทำให้พวกเขาติดการพนัน เช่น แหล่งที่พักอาศัย พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ที่เล่นการพนันมีสภาพแวดล้อมใกล้บ้านที่เต็มไปด้วยสถานที่ที่มักมีการพนัน เช่น ร้าน โต้ะสนุกและตู้ม้า มีนิตยสารฟุตบอลในร้านสะดวกซื้อที่ตั้งในแทบมุมมุมของโต้ะบอลตั้งอยู่รอบๆ สถานศึกษาโดยมีเด็กเดินโฉบบอลทำหน้าที่กระตุ้นและชวนเล่นถึงในมหาวิทยาลัย โดยช่องทางที่ใช้รับข้อมูลเล่นพนันบอล อันดับแรกคือ เว็บไซต์ รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์กีฬา อินเทอร์เน็ต และทีวี (ไทยโพสต์ , 2559)

นอกจากนี้ ญัฐพงศ์ สำเภาแก้ว (คมชัดลึก, 2560) ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การพนันสามารถบุกเข้าถึงห้องนอน โดยมีสื่อต่างๆ เป็นเครื่องมือของกลุ่มธุรกิจพนันในการโฆษณาชักชวน ทั้งรายการทีวี หนังสือพิมพ์ เฟสบุ๊ก ยูทูบ เกม และแอปพลิเคชันในระบบมือถือ ทุกๆ ต้นเดือนและกลางเดือน มีการส่งข้อมูลและพูดคุยผ่านสื่อโซเชียลในกลุ่มเด็กและเยาวชน ถึงเลขเด็ดเลขดัง สะท้อนให้เห็นว่าห่วยไต่ดิน และสลาकिनแบ่งรัฐบาล เป็นการพนันที่ได้รับความนิยมจากเด็กและเยาวชนเป็นการพนันแรกๆ ที่เด็กเยาวชนจำนวนหนึ่งเข้าถึง ที่นอกเหนือจากการพนันฟุตบอลของเด็กและเยาวชน เพียงแต่ผ่านมาทางสื่อสมัยใหม่ด้วยรูปแบบของการล่อหลอกที่ซับซ้อนมากขึ้น

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเล่นพนัน

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อการเล่นพนันฟุตบอล ที่ Walker & Courneya (2006) อธิบายว่า ทัศนคติต่อการพนันเป็นตัวแปรที่คาดการณ์การเกิดพฤติกรรมการเล่นการพนันได้ จากการศึกษาพฤติกรรมการรับชมและการเล่นพนันท้ายผลฟุตบอลยูโร 2016 กลุ่มนักพนันมัธยมปลายและอาชีวศึกษา รอบที่ 1 พบว่า 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง หรือ ร้อยละ 42.7 มีทัศนคติว่าการเล่นพนันบอลไม่ใช่วางเสี่ยงดวง เพราะต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ ร้อยละ 45.7 มองว่าการวางเดิมพันข้างทีมที่เชียร์เป็นการแสดงออกถึงการเป็นแฟนบอลของทีมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมความเสี่ยงของเยาวชนไทยที่ระบุว่า เยาวชนมีทัศนคติต่อการพนันว่า การพนันเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ผ่อนคลาย/คลายเครียดได้ รองลงมาคือ การพนันเป็นที่ฝังอยู่ในนิสัยลึกๆ ของคนไทย จึงไม่ควรมีการห้ามกัน และ การพนัน เป็นช่องทางที่ดีในการหารายได้เข้ารัฐ/ประเทศได้ (ศรีณพพงศ์ เทียงธรรม, มปป.) และผลการศึกษาของ McMillen J. (1996) ที่สรุปว่า การพนันเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมที่ปรากฏในหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่ง Raylu & Oei (2004) เห็นว่า การพนันมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะค่านิยมเรื่อง

เชื้อโซกลางและอำนาจดลบันดาล ซึ่งมีผลต่อนิสัยพนัน คือ เชื่อว่า การเสี่ยงโชคเป็นหนทางที่จะร่ำรวยได้ (วรัญญา ทศนิตศรีวงศ์, 2558: 3)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเรื่อง ทศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อการเล่นพนันฟุตบอล ยังระบุว่า กลุ่มตัวอย่าง รวร้อยละ 60 ไม่เคยได้ยินได้ฟังการณรงค์หรือถูกห้ามปรามไม่ให้เล่นพนันบอล เมื่อถามถึงบุคคลที่มีอิทธิพลที่จะห้ามปรามไม่ให้เล่นพนันบอล พบว่า 3 อันดับแรกคือ พ่อแม่ ผู้ปกครองร้อยละ 30.7 รองลงมาคือ โรงเรียน วิทยาลัย ร้อยละ 15.1 และครู อาจารย์ ร้อยละ 14.7 กลุ่มตัวอย่าง 1 ใน 3 เคยมีประสบการณ์เล่นพนันทายผลกีฬา และการพนันที่นิยมเล่นมากที่สุดคือ พนันฟุตบอล ที่น่าห่วงคือ กลุ่มตัวอย่างที่เล่นพนันฟุตบอลร้อยละ 26 เล่นทุกสัปดาห์ และ 2 ใน 3 ไม่กังวลว่าจะถูกจับหรือถูกลงโทษ (ไทยโพสต์ 2559)

ข้อมูลภาคสนามของโครงการวิจัย “เยาวชนกับการพนัน: ปัจจัยเสี่ยง ความเปราะบาง และผลกระทบทางสังคม” โดย กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร (2560 อ้างใน CGS Team 2560) พบว่า การเติบโตแบบก้าวกระโดดของธุรกิจการพนันได้สร้างรูปแบบ วิธีการ และทัศนคติใหม่ๆ เกี่ยวกับการพนัน เช่น การพนันเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความทันสมัย การเล่นพนันสร้างรายได้ การใช้การพนันเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เชิงท่องเที่ยว การให้คุณค่ากับกระบวนการของการพนันในฐานะองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้คุณค่าต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพนันในฐานะอาชีพที่สร้างรายได้ ภาครัฐมักมีส่วนพัวพันกับการพนัน เป็นต้น โดยกลุ่มคนเล่นพนันมักอ้างว่าการกระทำของพวกเขาเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่สร้างความเดือดร้อนหรือก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวม โดยลืมไปว่าคนเล่นพนันไม่ได้มีเฉพาะผู้ใหญ่หรือคนที่หารายได้ได้ด้วยตนเอง แต่ยังมีเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ที่เล่นพนันโดยใช้เงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง หรือถ้าไม่มีเงินหรือเงินไม่เพียงพอ ทั้งเงินที่ใช้เล่นพนันหรือต้องชำระหนี้ที่เกิดจากการเล่นพนัน เยาวชนอาจกู้เงินนอกระบบหรือขายบริการทางเพศเพื่อแลกกับเงิน โดยไม่หว่าดกลัวกับผลที่จะตามมา นอกจากนี้ เมื่อการพนันเข้าไปตั้งในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นบ่อน โต๊ะบอล ตู้พนันออนไลน์ ฯลฯ ธุรกิจการพนันได้กลายเป็นช่องทางสร้างรายได้ให้คนในชุมชน ไม่เว้นแม้แต่เยาวชน เช่น ในชุมชนเตาปูนหรือชุมชนดอนเมือง คนในชุมชนมองว่าการเข้ามาเล่นพนันในบ่อนของนักพนันในพื้นที่และนักพนันต่างถิ่นช่วยให้พวกเขามีรายได้ และมีการพึ่งพาอาศัยระหว่างคนในชุมชนกับคนในบ่อน จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่คนในชุมชนมองว่าการเล่นพนันเป็นเรื่องปกติ (CGS Team 2560)

ในมิติทางเศรษฐกิจ เยาวชนส่วนใหญ่มองว่า การพนันเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้จำนวนมากโดยไม่ต้องทำงาน และพบว่าเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่มีเงินใช้จ่ายไม่เพียงพอเนื่องจากมีพฤติกรรมการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย มักพึ่งพาการพนันทุกรูปแบบเป็นทางเลือกหนึ่งในการหมุนเวียนรายได้โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินจากครอบครัว ในมิติทางสังคมวัฒนธรรม เยาวชนมองว่า การพนันเป็นวิธีหาเงินที่ง่าย ลงทุนต่ำแต่ผลตอบแทนสูง ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า กรณีเสียก็เสมอตัวหรือเท่าทุน และการพนันยังมีวิธีการเล่นที่ทำหาย ล่อตาล่อใจ ตื่นเต้น รู้สึกว่าการเล่นพนันเป็นการกระทำ ที่ทำให้เป็นผู้มีสติปัญญา ทำให้มีตัวตน ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง เยาวชนชายให้ความหมายว่า การเล่นพนันช่วยคลายเครียดจากการเรียน การทำงาน เล่นแล้วเพลิน มีความสุข ส่วนใหญ่เล่นพนันในกลุ่มเพื่อน คนที่รู้จัก หรือคนเดียวกัน เช่นชอบทีมฟุตบอลเดียวกัน และมักใช้พื้นที่ร้านเกมส์เป็นพื้นที่เล่นพนันทายผลการแข่งขันฟุตบอล โดยได้ฟุตบอลมาจากเจ้าของร้านเกมส์ เพื่อนหรือรุ่นพี่ที่รู้จัก นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า เยาวชนนอกระบบมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าเยาวชนในระบบโรงเรียน และมี

พฤติกรรมสร้างเสริมค่อนข้างน้อย ขณะที่เยาวชนที่พ่อแม่สอนเรื่องการออม การประหยัดเงิน มักไม่สนใจเล่นการพนัน (CGS Team 2560)

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจากการติดพนัน

การศึกษาความเสี่ยงในการติดการพนัน พบว่า วัยรุ่นที่เล่นการพนันในทางการเล่นพนันที่เล่นการพนันตั้งแต่อายุยังน้อยมีโอกาสเสี่ยงสูงมากที่เป็นโรคติดการพนันมากกว่าผู้เล่นอายุมากที่เริ่มเล่นครั้งแรก (มธุรา สุวรรณโพธิ์, 2559; อีราร์ตน์ พันทวี วงศ์ณะเอก, 2559; Messerlian and Derevensky, 2005; Gupta and Pinzon, 2012) ซึ่งโรคติดพนันการพนันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะด้านสมอง งานวิจัยด้านการแพทย์ระบุชัดเจนว่า การพนันเป็นเกมที่สามารถทำลายสมองของเด็กและเยาวชนได้อย่างถาวร องค์การอนามัยโลกกำหนดให้พฤติกรรมติดการพนันเป็นความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า Pathological Gambling หรือ โรคติดพนัน ซึ่งผู้เล่นการพนันจะมีความทุกข์จากการเล่นพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้ยังคงต้องเล่นต่อไป (มธุรา สุวรรณโพธิ์, 2559)

นักวิชาการบางกลุ่มเสนอว่า ปัญหาเยาวชนติดพนันนั้น เกิดจากค่านิยมและทัศนคติที่ไม่เอาเบ้าไม่สู้และลักษณะนิสัยที่ไม่สามารถอดกลั้นต่อสิ่งเร้าที่ยั่วเย้าให้เข้าไปเล่นพนันจนถอนตัวไม่ขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของ “โรคติดพนัน” (Pathological Gambling) ก็เป็นได้ ซึ่งหากเป็นโรคติดการพนันแล้วมักจะมีจิตใจที่ไม่อยากจะเรียนหนังสือ หมกมุ่นอยู่กับการเล่นพนัน ซึ่งส่งผลกระทบทำให้ขาดคนที่มีคุณภาพทัดเทียมกับคนในประเทศอื่น และขาดกำลังความคิดของคนในวัยหนุ่มสาวที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สุพร อภินันท์เวช, 2555)

อย่างไรก็ตาม การติดการพนันส่งผลกระทบต่อปัญหาต่างๆ ตามมา ดังเห็นได้จากรายงานจากการวิจัยเกี่ยวกับ Epigenetic and gambling addiction ที่ศึกษาพัฒนาการทางสมองของกลุ่มเยาวชนอายุน้อย Under Age โดยพบว่า การพนันเป็นต้นตอให้เยาวชนมีโอกาสเข้าสู่อบายมุขอื่นๆ มาก เช่น ติดเหล้า 5 เท่า ยาเสพติด 6 เท่า การนำไปสู่ความรุนแรงและการใช้อาวุธ 6 เท่า การสูบบุหรี่ 3-10 เท่า เกิดภาวะซึมเศร้า 4 เท่า มีโอกาสฆ่าตัวตาย มีทักษะในการใช้ชีวิตลดลง และก่อหนี้และปัญหาอาชญากรรม นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อร่างกาย เนื่องจากพฤติกรรมการเล่นและการติดเกมพนันทำให้วัยรุ่นขาดการออกกำลังกาย ทำให้เกิดปัญหาทางกายเช่น ปวดหลัง ปวดคอ แสบตา ตาพร่ามัว ขาดสมาธิเรียนหนังสือและหงุดหงิดง่าย อีกทั้งการพนันส่งผลกระทบต่อสมองหรือทำให้สมองเสียหายถาวรได้อีกด้วย ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกได้กำหนดว่า พฤติกรรมติดการพนันเป็นโรคผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง คือ ไม่สามารถหยุดเล่นได้ต้องเล่นต่อไปและมีความทุกข์ที่ตามมาจากการเล่นพนัน (มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ 2556:4) ซึ่งสอดคล้องกับสถิติการให้บริการของสายด่วนสุขภาพจิตเลิกพนัน 1323 ที่พบว่า วัยรุ่นอายุ 13-21 ปี มีปัญหาการพนันฟุตบอล ร้อยละ 50 รองลงมาคือ พนันออนไลน์ ร้อยละ 25 ไพ่/ไฮโล ร้อยละ 19 หว่ย/ลอตเตอรี ร้อยละ 6 เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเล่นพนันสูงขึ้น ซึ่งปัญหาการพนันอาจส่งผลให้เกิดปัญหาทางสุขภาพกายหรือปัญหาสุขภาพจิต มีทักษะชีวิตลดลง มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด 6 เท่า มีโอกาสติดเหล้า 5 เท่า มีความรุนแรงและการใช้อาวุธ 6 เท่า เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ 3-10 เท่า มีภาวะซึมเศร้าและโอกาสฆ่าตัวตายสูงขึ้น 4 เท่า เป็นหนี้และอาชญากรรม (ไทยโพสต์, 2559) การเสวนาเด็กและเยาวชนกับวิกฤตพนันในสังคมไทยจากการสำรวจพฤติกรรมและผลกระทบจากการพนันรวมถึงความคาดหวังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนชายบ้าน

กาญจนาภิเษก 189 รายพบว่าเยาวชนร้อยละ 84.7 เคยมีประสบการณ์เล่นการพนันร้อยละ 53.1 เริ่มเล่นการพนันครั้งแรกตอนอายุ 10 ปีการพนันที่เล่น บ่อยที่สุดคือไพรงลงมาคือตู้ม้า พนันบอล ไฮโลและหวย สถานที่ที่นิยมเล่นได้แก่บ้านเพื่อนร้อยละ 48.1% บ้านตัวเองร้อยละ 24.4 และบ่อนการพนันร้อยละ 10.6 ปัจจัยที่ทำให้เล่นการพนัน คือ เล่นแล้วสนุกสันทนร้อยละ 48.8 อยากได้เงินร้อยละ 25.6 อยากรู้อยากลองร้อยละ 11.2 (ไทยรัฐ 2554(ก)) งานศึกษาดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับงานศึกษาของคกริช เล็กศรีนาค และคณะ (2555) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนันของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการเล่นพนันอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การมีเพื่อนเล่นพนัน ส่งผลให้เล่นพนันส่วนปัจจัยด้านโครงสร้างได้แก่ การได้รับสื่อข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งพนัน รวมทั้งวิธีการเล่นพนันที่ส่งผลในการเล่นพนันอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านทัศนคติและแรงจูงใจในการเล่นพนันมีน้ำหนักในระดับมากที่สุดได้แก่ เป็นช่องทางหาเงินและต้องการเงินที่เสียไปคืน ส่งผลต่ออารมณ์และกายภาพ อสุยเสียความมั่นใจ เครียด และปล่อยเลยตามเลย และมักกลายเป็นคนชอบบโกหกคนในครอบครัวเพื่อการไปเล่นพนัน รวมทั้งการทะเลาะกับคนในครอบครัวเพราะการพนัน การขโมยเงินของคนในครอบครัวเพราะผลจากการพนัน การกู้ยืมเงินมาเพื่อเล่นพนัน มีพฤติกรรมเกเร ขาดเรียน เสียสมาธิในการจนทำให้การเรียนตกต่ำ ส่วน สุพร อภินันท์เวช (2555) อธิบายการติดการพนันของวัยรุ่นเชิงจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่า มาจากปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดโรค เช่น ความบกพร่องทางพันธุกรรม ความผิดปกติด้านสมองและสารสื่อประสาทที่ควบคุมความรู้สึกพึงพอใจ ความตื่นตันทื่นใจ และความรุนแรงของอารมณ์ และรวมถึงปัจจัยด้านบุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในครอบครัว และในชีวิตของเยาวชน

หลายภาคส่วนทั้งภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชนต่างเห็นว่า การเล่นและการติดการพนันของวัยรุ่นกำลังเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องมีการแก้ไข (ศูนย์ศึกษาปัญหาพนัน 2559; มูลนิธิมูลนิธิสตรี้-สฤชต์วงศ์, 2556; จีรารัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเอก 2559) สุพร อภินันท์เวช (2555) เสนอว่า ทางออกจากปัญหาจึงเน้นการเฝ้าระวังและการป้องกันและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดรักษาเยาวชนผู้ติดการพนัน หรือที่เรียกว่า “ครอบครัวบำบัด” โดยครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานเป็นหลัก ส่วน จีรารัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเอก (2559) เสนอว่า สังคมต้องร่วมมือกันโดยทุกภาคส่วนต้องให้ความสนใจในเรื่องนี้ เช่น บังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวด กำหนดการพนันของเยาวชนเป็นวาระแห่งชาติ ลดการกระตุ้นการเล่นการพนัน เช่น การเข้มงวดทางสื่อออนไลน์ต่างๆ สสำรวจข้อมูลการเล่นการพนันของเยาวชน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจัดทำชุดข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบ การเข้ามามีบทบาทของโรงเรียนและสถานศึกษา เป็นต้น ข้อเสนอของ มูลนิธิมูลนิธิสตรี้-สฤชต์วงศ์ (2556) มีลักษณะคล้ายกันคือ การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพนันของเยาวชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันหาทางออกร่วมกันโดยเน้นการป้องกัน รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนเพื่อทำหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในเด็กและเยาวชน

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (ไทยโพสต์ 2559) เสนอแนวทางการแก้ไขการติดการพนันของวัยรุ่นโดยการปรับทัศนคติของตนเอง แนะนำคนรอบข้างที่มีปัญหาการพนันให้เห็นผลกระทบและส่งเสริมให้เลิกเล่นพนัน ความรักความเข้าใจของคนในครอบครัว โดยให้โอกาสได้กลับตัว ปลุกฝังเด็กและเยาวชน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการพนัน เพื่อเป็นแนวทางป้องกันความเสี่ยงในการเข้าถึงพนัน และลดโอกาสในการเกิดนักพนันหน้าใหม่ การนำเสนอของสื่อ ควรนำเสนออย่างถูกต้อง เหมาะสม แนะนำให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากการเล่นพนัน มีกฎหมาย และบทลงโทษที่ชัดเจน

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและสถานพินิจ

การศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนและสถานพินิจมีประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด เช่น การศึกษาของ สิริลักษณ์ รัตน์วิทยากรณ์ (2555) ที่ศึกษาองค์ประกอบการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี พบว่า เด็กและเยาวชนที่รับโทษในสถานพินิจร้อยละ 58 ไม่เคยทำความผิดมาก่อน เด็กและเยาวชนทำความผิดเนื่องจากทำตามเพื่อน อยากรู้ อยากลอง และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สภาพครอบครัวไม่อบอุ่นหรือแตกแยก และต้องการความตื่นเต้นสนุกสนาน เยาวชนรับรู้ว่า ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนหญิงมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และเล่นการพนันสูงกว่าผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนชาย และผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนอายุ 16-18 ปีมีพฤติกรรมจู้จี้ขี้บ่นสูงกว่าผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนอายุ 7-15 ปี องค์ประกอบการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากปัจจัยภายใน คือ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วยอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนและการลอกเลียนแบบจากเพื่อน รวมถึงอิทธิพลของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต วิทยุและเกม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรอุมา วชิร-ประดิษฐ์พร (2555) ที่พบว่า สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด เกิดจากปัญหาจากปัจจัยด้านครอบครัว ความบกพร่องทางจิตใจหรือร่างกาย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมในชุมชน และความอ่อนด้อยทางสติปัญญาหรือประสบการณ์ของเด็กและเยาวชน ควรมีกระบวนการป้องกัน คือ การสร้างเครือข่ายชุมชน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือในสถานศึกษาเผยแพร่ความรู้ ติดตามดูแลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หลังจากกลับเข้าสู่ชุมชน กระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก ที่มีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำให้เป็นอุปสรรคในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู รวมทั้งกระบวนการพิทักษ์คุ้มครองสถาบันครอบครัวและใกล้เคียงระงับข้อพิพาทในครอบครัว ซึ่งตะวันฉาย มิตรประชา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนพบว่า สภาพปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวคือ สภาพแวดล้อมในครอบครัว สภาพแวดล้อมในชุมชนและสภาพแวดล้อมในสถานฝึกและอบรม

กระบวนการเข้าสู่การกระทำความผิดในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย จากการศึกษาของ สุณีย์ กัลยาจิต (2555) พบว่า กระบวนการเข้าสู่การกระทำความผิดในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย สาเหตุประการสำคัญมาจากครอบครัวคือ ขาดการอบรมดูแล การเอาใจใส่และการที่ไม่มีเวลาขาดการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างพ่อแม่กับเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนหันไปคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเร มีเวลาในการใช้ชีวิตอยู่กับกลุ่มเพื่อนค่อนข้างมาก ซึ่งเด็กและเยาวชนจะปรึกษากับกลุ่มเพื่อนได้ทุกเรื่อง ไว้วางใจเพื่อนมากเมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนจะมีความสุขได้เที่ยวเตร่ เล่นเกมส์ เล่นอินเทอร์เน็ต จีบกลุ่มดื่มสุรา เด็กและเยาวชนชาย เป็นวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง โมโหง่าย หงุดหงิด ใจร้อน มีการแก้ปัญหาโดยใช้กำลังจากการถูกทำร้ายถูกหยามศักดิ์ศรีทำให้กระทำการใดๆ ลงไปโดยขาดความยั้งคิดร่วมกับการดื่มสุรา การกระทำความผิดมาจากการร่วมกันกระทำกับกลุ่มเพื่อน การกระทำจะมีความรุนแรงโดยใช้กำลังทางกายร่วมกับอารมณ์ที่รุนแรง รูปแบบการกระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากการเลียนแบบในกลุ่มเพื่อนและการเลียนแบบจากสื่อ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เกมส์ มักจะใช้ความรุนแรงจะเพิ่มมากขึ้นและหากเหยื่อขัดขืนหรือต่อสู้จะใช้อาวุธที่เตรียมมา เช่น มีด หรือปืน เป็นต้น

ผลเสียของการที่เยาวชนต้องเข้าสู่สถานพินิจนั้น The National Juvenile Defender Center (2016) ระบุว่า ในอเมริกา เนื่องจากเยาวชนต้องถูกย้ายออกจากสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคย คือ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน หากไม่มีการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เยาวชนจะมีความเครียดสูง มีความกังวล และอาจมีอาการทางจิตใจ รวมทั้งขาดโอกาสในการศึกษา เมื่อถูกปล่อยจากสถานพินิจ เยาวชนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าเรียนในโรงเรียน ร้อยละ 60 ไม่กลับไปเรียนหรือออกจากคั่นภายใน 5 เดือน และมีโอกาสสองเท่าในการกระทำผิดซ้ำมากกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเข้าสถานพินิจ และ 1 ใน 3 ของเยาวชนเหล่านี้ถูกวินิจฉัยว่า มีความเครียดเมื่อถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ

Kattiya Ratanadilok (2014: 178) ให้ความเห็นในงานศึกษาเรื่อง The State of Juvenile Justice in Thailand ว่า สิ่งที่ทำลายในระบบการดำเนินคดีเกี่ยวกับเยาวชนที่กระทำผิดและถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ ก็คือ ความแออัดของเยาวชนในสถานพินิจและการจัดการที่ไม่เหมาะสม ความแออัดในสถานพินิจเกิดจากการที่ศาลมีแนวโน้มที่จะตัดสินให้เยาวชนรับโทษในสถานพินิจ ส่วนจัดการที่ไม่เหมาะสมเป็นผลจากความแออัด การขาดฝึกอบรมและติดตามประสานงานของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานหรือชุมชนที่สามารถดูแลเยาวชนที่กระทำผิดก่อนและหลังการดำเนินคดีมีน้อยมาก ทั้งยังมีแรงกดดันจากชุมชนที่ต้องการให้นำเยาวชนที่กระทำผิดออกจากชุมชน เพราะชุมชนมีทัศนคติไม่ดีต่อเยาวชนที่กระทำผิด นอกจากนี้ชุมชนยังขาดความเชื่อถือในประสิทธิภาพของระบบการบำบัด แก่ไขและฟื้นฟูเยาวชนที่กระทำผิด งบประมาณที่จำกัดก็ทำให้การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง ความไม่เหมาะสมในการสร้างโปรแกรมบำบัด แก่ไขและฟื้นฟูที่อยู่บนพื้นฐานของหลักฐาน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของเยาวชนได้ ประเด็นดังกล่าวไม่แตกต่างจากผลการศึกษาของ สมชาย ดีละม้าย (2552) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจเด็กและเยาวชนชาย บ้านมูทิตา เกิดจากบุคลากรที่มีจำกัดทั้งด้านปริมาณและความสามารถ ซึ่งเป็นผลมาจากด้านงบประมาณจากส่วนกลางที่จัดสรรมาให้มีจำนวนจำกัดในการจ้างเจ้าหน้าที่ บุคลากร ยังไม่มีการพัฒนารูปแบบในการฝึกและอบรมใหม่ๆ อันเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและเป็นวิชาชีพที่มีหน่วยงานสามารถรองรับไปฝึกงานต่อ หรือทำงานภายหลัง การเรียนการสอนยังขาดมาตรฐาน เครื่องมือมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม เงินทุนในการจัดสรรงบประมาณในด้านต่างๆ มีจำนวนจำกัด ทั้งงบประมาณด้านการจ้างบุคลากร งบประมาณด้านสถานที่และอุปกรณ์ การปรับปรุง เพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่มีไม่เพียงพอบางส่วนชำรุดใช้การไม่ได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเด็กและเยาวชนชายบ้านมูทิตาที่มีภูมิหลังและสาเหตุที่เข้ามาอยู่แตกต่างกัน เด็กบางรายไม่เปิดใจในสิ่งที่จะให้ครูในบ้านมูทิตาได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริง ปัญหาที่อยู่ภายในส่วนลึกของจิตใจเด็กและเยาวชน ทำให้นำไปสู่การแก้ปัญหาและหาทางออกไม่ตรงจุด เด็กและเยาวชนมีจุดประสงค์ที่ต้องการไม่แน่นอน ทำให้ไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนเองต้องการ บางครั้งเด็กและเยาวชนเปลี่ยนความต้องการไปเรื่อยๆ ทำให้การแก้ปัญหาไม่ได้ผลเท่าที่ควร พฤติกรรมเด็กและเยาวชนชายในบ้านมูทิตาในส่วนของปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

สำหรับการติดตามและประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่ม ครอบครัว และชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น สุมาลี วงษ์วิฑิต (2555) เสนอว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรมีบทบาทในการเสริมสร้างควมมีโอกาสและช่องทางในการมีส่วนร่วมที่สามารถปฏิบัติได้

โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการส่งเสริมให้กรรมการสงเคราะห์เด็ก และเยาวชนสำหรับสถานพินิจ และกรรมการชุมชนได้เข้ามามีบทบาทนับตั้งแต่การประชุมกลุ่ม ครอบคลุม ไปจนถึงการติดตามและประเมิน พฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่ผ่านการประชุมกลุ่ม ครอบคลุมและชุมชน พัฒนา ให้เป็นชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) ซึ่งสามารถแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามฯ ด้วยกันเองได้ ควรจัดกิจกรรมเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม กระตุ้นให้ผู้นำชุมชนตื่นตัวในการรับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการติดตามฯ ฝึก ทักษะในการทำกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมติดตาม นอกจากนี้ ควรจัดโครงการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กและ เยาวชนฯ และผู้ปกครอง ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการติดตามฯ และประโยชน์ ของการติดตาม ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กและ เยาวชนในชุมชนให้เป็นแกนนำในการร่วมกันแก้ไข ปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนฯ และผู้ปกครองปรับเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ถูก ที่ควร และเพื่อให้เกิดความต้องการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม และนำความรู้ไปใช้ในการ ปรับตัวให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้

นอกจากนี้ ควรให้เด็กและเยาวชนและผู้ปกครองได้รับความรู้ถึงสิทธิในการขอรับบริการจาก หน่วยงานรัฐ เอกชน และรวมถึงกรรมการสงเคราะห์ฯ ได้เช่น การหาที่เรียน ที่ทำงาน และรวมถึงบริการให้ คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองและเด็กที่มีปัญหา เป็นต้น สร้างความตระหนักรู้ถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมใน การติดตาม และตระหนักรู้ถึงความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบคลุม และประชาชนในชุมชนให้ยอมรับในตัวเด็กและเยาวชน รวมทั้งสร้างควมมีโอกาสและช่องทางในการมีส่วนร่วม ที่สามารถปฏิบัติ ได้โดยให้ความสำคัญกับปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชน ช่วยให้เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองรวมทั้งกรรมการสงเคราะห์ฯ และกรรมการชุมชนมองว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชุมชน และถือว่า ประโยชน์ของชุมชนเป็นเรื่องของทุกคนในชุมชนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมดำเนินการจัดการ แก้ไขปัญหาของชุมชน สร้างสิ่งจูงใจและให้อำนาจตัดสินใจในกระบวนการมีส่วนร่วมติดตาม กรมพินิจฯ ควร ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมติดตาม ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการสร้าง แรงจูงใจ ซึ่งอาจจะเป็นการให้สิ่งตอบแทนแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การประกาศเกียรติคุณ เปิดโอกาส และ พัฒนาช่องทางให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างชัดเจน และเพิ่มมากขึ้น (สุมาลี วงษ์วิฑิต 2555)

ทั้งนี้ควรจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา ระบบการติดตาม และประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ที่ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการกำหนด กิจกรรม การประสานงาน ผู้รับผิดชอบ และงบประมาณที่ใช้ ในแต่ละกิจกรรม ซึ่งระบบดังกล่าวควรมีความ ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์เพื่อที่จะทำให้ระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุมาลี วงษ์วิฑิต 2555)

การศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา และอุปสรรค เป็นจุดเริ่มต้นของ กระบวนการติดตาม โดยทำการศึกษา พฤติกรรม ความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา และอุปสรรค ของเด็ก และเยาวชน ผู้ปกครอง เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง และครบถ้วนแล้ว สามารถนำข้อมูล เบื้องต้นที่ได้จากการศึกษานั้น มาเป็นแนวทางในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการบำบัด แก้ไข และ พันฟูแบบมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับ เด็กและเยาวชน แต่ละราย ดำเนินการตามแผนเป็นลำดับและขั้นตอนที่ ได้กำหนดไว้ เมื่อเด็กและเยาวชนฯ หรือ ผู้ปกครองเกิดปัญหาหรืออุปสรรคจนไม่สามารถ ปฏิบัติตามแผนได้

หรือต้องการได้รับการสงเคราะห์อย่างใดนอกเหนือจากแผนที่ได้กำหนดไว้จะต้องรีบแจ้งปัญหา อุปสรรค และ ความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ทันทีและมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือ ให้การสงเคราะห์ต่อไป ติดตามและประเมินพฤติกรรมทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และ ภายหลังการดำเนินการตามแผนการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟู เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรค มีความต้องการอย่างไร ซึ่งสามารถนำมาวางแผน และแก้ไขแผนการบำบัด แก้ไข และฟื้นฟูให้เหมาะสมกับเด็ก และเยาวชนแต่ละราย ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ปรับปรุง และพัฒนาเพื่อให้กระบวนการต่างๆ มี ประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงได้ โดยต้องได้รับการ ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาครัฐ ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในทุก องค์ประกอบ และทุกขั้นตอน ควรจัดทำระบบ การติดตาม แบบบูรณาการ ประสานการ ทำงานและสร้าง เครือข่ายกับทั้งหน่วยงานภายใน ของกรมพินิจฯ หน่วยงานภาครัฐอื่น หน่วยงาน ภาคเอกชน และภาค ประชาชนเพื่อปรับปรุง พัฒนาให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ เป็นการช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อน ประหยัดเวลา และงบประมาณได้และควรแยกภารกิจระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจน รวมทั้งสร้างเครือข่ายการ ทำงานระหว่างสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัด และหน่วยงานภายนอก ควรพัฒนาระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศ จัดหาอุปกรณ์จัดทำระบบเครือข่าย และจัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนฯ พร้อม ทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน และเชื่อมโยงระบบกับ หน่วยงานภายในของกรมพินิจฯ หน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานตำรวจ แห่งชาติสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กรมคุมประพฤติ ศาล เป็นต้น เพื่อเป็น ฐานข้อมูลในการติดตามและควรปรับปรุงฐานข้อมูล อย่างสม่ำเสมอ (สุมาลี วงษ์วิฑิต 2555)

เมื่อเด็กและเยาวชนถูกปล่อยตัวแล้ว ตะวันฉาย มิตรประชา (2557) เสนอว่า ควรจัดให้เยาวชนที่ กระทำความผิดซ้ำมีการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ทั้งสายสามัญ ความรู้สายอาชีพและการส่งเสริมอาชีพรวมทั้งการ จัดให้มีงานทำเพื่อประกอบอาชีพสุจริต ให้มีรายได้สำหรับการเลี้ยงชีพในอนาคต การจัดด้านสวัสดิการสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้โอกาสเพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาด้านความประพฤติ การใช้ชุมชนบำบัด และ การจัดการบริการให้คำปรึกษา แนะนำ มีเจ้าหน้าที่และนักสังคมสงเคราะห์คอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด และ ต่อเนื่องภายหลังการปล่อยตัว อีกทั้งควรจัดให้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการให้สถานฝึกและอบรม เยาวชนมีการพัฒนาองค์ความรู้ และจัดกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำโดยเฉพาะ เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนได้ตระหนักถึงตนเองและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนการเตรียมความพร้อม อย่างจริงจังก่อนการปล่อยตัวเพื่อคืนเยาวชนสู่ครอบครัวและสังคมต่อไป

นอกจากนี้ในประเด็นของข้อกฎหมาย ทองเหมาะ พรประเสริฐผล และสุพล อิงประสาร (2557) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 วรรคสอง กรณีเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี กระทำความผิด ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กให้เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยไม่ได้กำหนดแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กเข้าไปวางข้อกำหนดในการดูแล หรือให้พนักงาน สอบสวนจัดทำข้อกำหนดร่วมกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการดูแลเด็กและเยาวชน จึงพบว่า เด็กและเยาวชน ไม่ได้รับการดูแลและไม่ได้รับความผูกพันจากครอบครัวตามวัยของเด็กและเยาวชน ส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก และพัฒนาการของเด็กที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อ แม่ของตนเอง นอกจากนั้นการที่ประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา 74 (2) (5) กำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจ ในการให้พ่อแม่ต้องนำเงินมาชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละ 10,000 บาท ถ้าเด็กกระทำความผิดนั้นอีก พบว่า มีแนวโน้มที่จะพัฒนานิสัยหรือพฤติกรรม ของเด็กได้ แต่จะต้องวางข้อกำหนดหรืออบรมเพื่อ พัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงดูบุตรของตนแทนการนำเงินมาเป็นเงื่อนไข และการที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 ใช้อายุของเด็กเป็นเงื่อนไขในการส่งไปโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้น เพื่อฝึกและอบรมเด็ก พบว่า เป็นความไม่ยุติธรรมในการกำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจ ถ้าเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี ก็สามารถ ส่งไปสถานฝึกหรืออบรมหรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้น เพื่อฝึกหรืออบรมเด็กได้ถึง 8 ปี แต่ถ้าเด็กนั้นมี อายุ มากกว่า 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีศาลก็สามารถใช้ดุลยพินิจได้เพียง 3 ปีเท่านั้น

การที่ศาลมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความ ปลอดภัยได้จนกว่าอายุ 24 ปีบริบูรณ์นั้น ทองเหมาะ พรประเสริฐผล และสุพล อิงประสาร (2557) เห็นว่าใช้ ระยะเวลาในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจนานเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาการถ่ายทอดลักษณะ นิสัยที่ไม่ดีออกมาได้และปัญหาการกำหนดบทลงโทษและหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษของผู้กระทำความผิด ต่อเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พบว่ามีการกำหนดระวางโทษจำคุกสูงสุด ไม่ เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และมีอัตราโทษต่ำสุดจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท เป็นการกำหนดบทลงโทษน้อยเกินไป จึงควรแก้ไขบทลงโทษเพื่อทำให้กฎหมายมี ประสิทธิภาพและเกรงกลัวต่อการที่จะกระทำความผิดต่อเด็กหรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

ในออสเตรเลีย มีการนำเสนอแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงสถานพินิจให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชน McGregor (2017) เสนอแนวคิดใน Reframing the purpose of custodial education: framing juvenile offenders as learners ว่า วัตถุประสงค์และนโยบายในการ กำหนดทิศทางของสถานพินิจต้องเปลี่ยนจากสถานที่ควบคุมเป็นศูนย์ที่จะทำให้เยาวชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและ พัฒนาความสามารถของเยาวชนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ การศึกษาจะทำให้ลดการกระทำผิดซ้ำของ เยาวชน การจัดหลักสูตรต่างๆ ในสถานพินิจที่เน้นการฝึกวิชาชีพทำให้หลักสูตรมีข้อจำกัดและมีวิธีสอนที่ไม่ สามารถจูงใจเยาวชนให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้ หรือดึงให้เยาวชนห่างไกลจากอาชญากรรมได้ McGregor เสนอว่า สถานพินิจสามารถที่จะเป็นสถานที่ที่ทำให้เยาวชนเกิดความตื่นตัว สนใจ สามารถ เปลี่ยนแปลงการเรียนรู้จากการออกแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ มีวัฒนธรรม มีเจ้าหน้าที่ มีโปรแกรมการพัฒนา ความเป็นมืออาชีพในศูนย์การเรียนรู้ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย การให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ในศูนย์ความ เป็นเลิศของสถานพินิจจะมีส่วนช่วยให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีและกลับคืนสู่ชุมชนได้อย่างดี

2.2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับมาตรการสร้างความตระหนักและข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการปัญหาการ พนันของเยาวชน

การป้องกันปัญหาการพนันของหน่วยงานรัฐนั้น หลายภาคส่วนทั้งภาควิชาการ ภาครัฐ และมูลนิธิ ต่างๆ ได้เสนอแนะมาตรการเพื่อสร้างความตระหนักและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการพนันของเยาวชนอย่าง ต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ไม่เป็นที่ชัดเจนว่าข้อเสนอแนะที่เป็นมาตรการต่างๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติและการลดปัญหาการพนันได้มากน้อยเพียงใด เช่น ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาจาก การพนันของมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (2556) ได้มีเอกสารสำคัญคือ “การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการ

พนัน: สถานการณ์และข้อเสนอเชิงนโยบาย” โดยเสนอวิธีการหนึ่ง นอกเหนือจากวิธีการทางสังคมแล้วคือการ ทบทวนกฎหมายต่างเกี่ยวกับการพนันและพบว่ามีความหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ให้เกี่ยวข้องข้องกับการพนัน ซึ่งมีการระบุถึงการ ห้ามเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เล่นการพนันในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 การคุ้มครองเด็กที่ อายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ให้เล่นการพนันและเข้าถึงพื้นที่ที่จัดให้มีการพนันตามพระราชบัญญัติ การคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

2) มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ มาตรการการกำกับดูแลผู้ได้รับใบอนุญาต ให้บริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ดูแลผู้ใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปใช้โดยมิชอบ ทำลายศีลธรรมอันดี ของประชาชนตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และการกำกับกิจการวิทยุกระจาย- เสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

3) การห้ามโฆษณาประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเล่นพนันตาม พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478 และการ กำกับดูแลไม่ให้มีการออกรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการไม่สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน หรือมีผลกระทบต่อการให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และการการกำกับดูแล การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตาม พ.ร.บ. จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550

4) การปราบปรามการจัดให้มีการจัดการพนันที่ผิดกฎหมายและการพนันออนไลน์ ซึ่งเป็นบทบาท ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และในปัจจุบัน กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้มีการ ดำเนินการติดตามจับกุมการพนันออนไลน์ และ

5) การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการพนันผิดกฎหมาย สำนักงาน ปปง. มีหน้าที่ดำเนินการกับ เจ้ามือพนันออนไลน์ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีแต่มีข้อติดขัดในทาง กฎหมายและการสืบสวนสอบสวนเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินเกี่ยวกับพนันผิดกฎหมาย (มูลนิธิสดศรี - สฤณี วงศ์, 2556: 6)

มูลนิธิสดศรี - สฤณีวงศ์ (2556: 7) ได้เสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อนและปริมาณที่มากขึ้นของการพนันในเยาวชน โดยชี้ว่าเนื้อหาของกฎหมายที่ใช้อยู่ ในปัจจุบันมีความล้าสมัยเช่น พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งเนื้อหาและบทลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับ สถานการณ์การพนันในปัจจุบัน รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการเล่นพนันที่เข้มข้น เป็นการเฉพาะ ขาดกลไกการเฝ้าระวัง ขาดประสิทธิภาพในการประสานกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะกับภาคประชาชน การตีความพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่เกี่ยวกับพนันออนไลน์ เช่น ขอบเขตหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการป้องกันและปราบปรามการพนัน ออนไลน์ เป็นต้น และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มีบทบัญญัติในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นการเฉพาะ เช่น การห้ามไม่ให้เยาวชนอายุระหว่าง 15-18 ปี เล่นพนันประเภทสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือลอตโต้ (lotto) เป็นต้น

ในทางวิชาการ นักวิชาการที่ศึกษาด้านปัญหาการพนันของเด็กได้เสนอว่า รัฐต้องแสดงจุดยืนที่ชัดเจน เกี่ยวกับปัญหาการพนันของเด็กและกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ รวมทั้งตั้งกองทุนเพื่อการแก้ไขปัญหาระ

พนักในเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ รวมทั้งการรณรงค์การสร้างการตระหนักรู้ผลกระทบและผลเสียและความอันตรายที่ตามมาของการเล่นการพนันของเด็ก อีกทั้งควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับการพนันต่างๆในสื่อออนไลน์รวมทั้งสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการพนันและปัญหาการติดการพนันของเยาวชนในสถานศึกษาต่างๆ ในตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลายขึ้นมาเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงพิษภัยของการพนัน รวมทั้งปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมเรื่องการพนันว่าส่งผลกระทบต่อเยาวชนและสังคมโดยรวม (ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ธนะ-อนเนก, ออนไลน์)

นอกจากนี้ เครือข่ายอาจารย์สื่อสารมวลชน จาก 9 มหาวิทยาลัย ได้เสนอมาตรการ 5 ข้อเรียกร้องให้หน่วยงานรัฐและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีเร่งการแก้ไขปัญหาเด็กเยาวชนติดการพนันได้แก่ 1) กระทรวงศึกษาต้องมีมาตรการปรับเปลี่ยนให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อการพนันอย่างเร่งด่วน เพราะการศึกษาพบว่า การเล่นการพนันของเยาวชนตั้งแต่อายุน้อยทำให้เยาวชนมองการเล่นการพนันในเชิงบวกซึ่งจะหลอหลอมเยาวชนให้เล่นการพนันต่อไปเมื่อโตขึ้นโดย 2) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องควบคุมเว็บไซต์พนันออนไลน์และสื่อออนไลน์อย่างเข้มงวดและมีความโปร่งใส 3) รัฐต้องเข้มงวดการโฆษณาผ่านสื่อมวลชนทุกแขนงทุกประเภทด้านการเสี่ยงโชคเสี่ยงดวง เช่น การส่ง SMS ชิงรางวัล การชิงโชคเปิดฝาฉลุเงินล้าน หรือการพนันที่บ้านที่อ้างว่าเป็นประเพณี เป็นต้น 4) สถาบันอุดมศึกษาต้องมีนโยบายชัดเจนเพื่อมิให้การพนันแพร่หลายในมหาวิทยาลัยและ 5) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) ควรบรรจุการต่อต้านการพนันเข้าเป็นส่วนหนึ่งในเกณฑ์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

เยาวชนชายบ้านกาญจนาภิเษก (ไทยรัฐ 2554(ก)) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการเล่นพนันว่า กฎหมายต้องเข้มงวดร้อยละ 32.3 เพิ่มบทลงโทษที่รุนแรงร้อยละ 22.2เจ้าหน้าที่รัฐต้องทำหน้าที่อย่างสุจริต เจ้าหน้าที่ตำรวจและกระทรวงศึกษามีเพียง ส่วนน้อยที่ดูแลแก้ไขปัญหายอย่างจริงจังส่วนที่เห็นด้วยหากรัฐบาลจะมีหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันคือร้อยละ 93.7 การแก้ไขปัญหาคือรัฐบาลมีนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในเด็กและเยาวชนอย่างเร่งด่วน พิจารณาแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันให้ทันสมัยและครอบคลุมการพนันออนไลน์และการพนันรูปแบบใหม่ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเสมอภาคและมีหน่วยงานตรวจสอบการรับผลประโยชน์จากการพนัน ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชน ให้สื่อมวลชนไม่นำเสนอข่าวในลักษณะที่ยั่วให้เกิดการพนัน

ส่วนการลดปัญหาการพนันในชุมชน โครงการขับเคลื่อนสังคมและนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาการพนัน มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (2556) มีการถอดบทเรียนและองค์ความรู้จากประสบการณ์การทำงาน of ชุมชนจัดการการพนันในประเทศไทย จำนวน 10 ชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลความรู้เผยแพร่แก่สาธารณชนพบว่า ปัจจัยของความสำเร็จดังกล่าวประกอบด้วย

1) การมีผู้นำที่เข้มแข็ง จริงจัง ทุ่มเท และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนในชุมชนในการดำเนินชีวิตที่ห่างไกลจากการพนันและอบายมุขต่างๆ

2) ความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนในการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาการพนันของชุมชน

3) การรู้จักแสวงหาแนวร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจากทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและบารมีของชุมชน เพื่อร่วมสนับสนุนและเป็นกำลังกาย และกำลังใจและความคิดแก่ผู้นำในการแก้ไขปัญหา

4) วิธีการสื่อสารของผู้นำที่ใช้เวทีของการประชุมรูปแบบต่างเพื่อชี้แจงชาวบ้านถึงผลดีผลเสียของอบายมุขและการพนันทั้งในรูปค่าใช้จ่ายและผลกระทบต่างๆที่เป็นรูปธรรม ทำให้ชุมชนเห็นภาพในเชิงประจักษ์และให้ความร่วมมือในการทำงาน

5) ความยืดหยุ่นในการดำเนินมาตรการ รู้จักรอเวลาและโอกาสที่เหมาะสมในการนำมาตรการ ต่างๆ มาใช้ในชุมชน เช่น การปรับไหมผู้ที่ฝ่าฝืนเล่นการพนันในงานศพ มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้เห็นผลได้ผลเสียและสร้างเป็นกติกาประชาคมออกมา

โดยชุมชนบ้านท่าต้นกวาดาบล ชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตระหนักและให้ความสนใจในการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชน โดยร่วมมือกับสถานศึกษาในการสอดส่องสังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานในชุมชน หากพบว่าเด็กหรือเยาวชนคนไหนมีความเสี่ยงก็จะร่วมกันหาทางแก้ไข เช่น แนะนำตักเตือนให้ความรู้ หรือ ชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับชุมชนเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตร่วมกับผู้ใหญ่ (มูลนิธิตศร-สฤชดิวังค์ 2556: 11)

ชุมชนบ้านคลองน้ำเย็นใต้ ตำบลโค้งไผ่ อำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร กรรมการหมู่บ้านจะสอดส่องดูแลไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวในวงการเล่นพนันของผู้ใหญ่ มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน ฝ่ายเยาวชนขึ้นเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น ร่วมกับอบต. โค้งไผ่ในการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาและสร้างสนามกีฬาให้เยาวชนได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬา สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกความสามารถด้านกิจกรรมต่างๆ ในวาระสำคัญของชุมชน เช่น งานวันเด็ก งานแห่เทียนพรรษา และงานวันลอยกระทง เป็นต้น กรรมการฝ่ายเยาวชนของหมู่บ้านจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลและตอบสนองในความต้องการที่เขาออกมา มากกว่าการกำหนดกฎเกณฑ์ให้เขาต้องทำ ชุมชนยังได้ส่งเสริมเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับผู้ใหญ่ เช่น กิจกรรมด้านอาชีพและกิจกรรมด้านสังคมต่างๆ โดยเริ่มจากการให้เขาเป็นผู้สังเกตการณ์และต่อมาก็มอบหมายความรับผิดชอบให้ช่วยงานผู้ใหญ่เพื่อการเรียนรู้งาน ทั้งนี้โดยมุ่งหวังว่าเยาวชนจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ทำงานและสามารถสืบสานงานต่อจากผู้ใหญ่ได้ในอนาคต (มูลนิธิตศร-สฤชดิวังค์ 2556: 20-21)

ตำบลนาด่าน อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู เห็นว่า กระบวนการที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่การพนันนั้นสาเหตุสำคัญมาจาก กระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนเรื่องการพนันที่ผู้ใหญ่เล่นให้เป็นแบบอย่างเด็กจึงเล่นตาม การที่เด็กได้ซึมซับรับรู้ว่าการพนันเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีของชุมชน เป็นเรื่องธรรมดาในวิถีชีวิตคนในชนบท และไม่ใช่ปัญหาใหญ่โต กระแสทุนนิยมที่ทำให้เด็กและเยาวชนให้คุณค่าของการมีเงินและการบริโภคทางวัตถุมากขึ้น เด็กเองจึงต้องการมีเงินไว้สำหรับการใช้จ่ายและซื้อสิ่งของที่อาจเกินความจำเป็นในสายตาผู้ใหญ่ และกระบวนการบังคับทางกฎหมายที่ไม่เข้มแข็งพอ ชุมชนจัดกิจกรรมค่าย เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง คือค่าย “ ปรับแต่งจิต เพื่อพัฒนาตนเอง และชุมชน ” ขึ้น ให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของโทษภัยจากการพนัน โดยเชิญชวนพนันบางคนไปเล่าประสบการณ์ให้ฟัง ได้รับแนวทางจากเวทีระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขความเชื่อที่ว่า การพนันในงานศพเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะเป็นการเล่นเพื่ออยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพ และเจ้าภาพเองก็ต้องการให้มีการเล่นการพนันในงานด้วย โดย

การจัดกิจกรรมความบันเทิงเข้าไปดึงดูดผู้คนมาเป็นเพื่อนเจ้าภาพแทนนักพนัน (มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ 2556: 32-33)

ชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่สีขาวในการแสดงความรู้และความสามารถ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้เฝ้าระวังการเล่นการพนันของคนในครอบครัว มีการประสานงานกับครูในโรงเรียนและชุมชนในการสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กนักเรียนที่อาจเป็นกลุ่มเสี่ยง และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่พร้อมให้ความร่วมมือประสานงานในการปราบปราม โดยจะมีการจับปรับ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย พ่อแม่จะต้องเฝ้าระวังไม่ให้เด็กเล่นพนัน ไม่ส่งเสริมให้มีการเล่น ต้องมีความเท่าทันกับเทคโนโลยีที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการเล่นพนันได้โดยง่าย ผู้นำชุมชนที่ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น และคนในชุมชน จะต้องเป็นตัวอย่างที่ไม่เล่นการพนันให้เด็กและเยาวชนเห็นเป็นตัวอย่าง มีการตักเตือนห้ามปรามไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน (มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ 2556: 65)

องค์การบริหารส่วนตำบลหาดส้มแป้น ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองร่วมมือกับครอบครัวของเด็กและเยาวชนชี้แจงให้เห็นผลเสียและช่วยกันป้องกันไม่ให้เด็กติดเกม เพราะคนในชุมชนส่วนหนึ่งยังเห็นว่าเกมไม่ใช่การพนัน รวมถึงจะต้องฝึกอาชีพง่ายๆ แก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้มีโอกาสสร้างรายได้และเรียนรู้ความเหนื่อยยากในการหาเงินของพ่อแม่ ควบคู่กับการสนับสนุนการทำกิจกรรมด้านกีฬาเพื่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความร่วมมือกับโรงเรียนในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชน โดยคุณครูต้องเข้ามารับรู้และมีการเยี่ยมเด็กและครอบครัว เพื่อติดตามสถานการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเป็นระยะๆ (มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ 2556: 83)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมพัฒนาวัดพระงาม อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง นำเด็กและเยาวชนเข้าค่ายอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการพนัน ผู้จัดการเรียนรู้หรือพระสงฆ์บูรณาการเนื้อหาของหลักธรรมให้เข้ากับเรื่องการพนัน พร้อมยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ให้น้อมนำหลักความหลากหลาย อาจมีเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมเป็นวิทยากร เพื่อยกตัวอย่างจากการจับกุม ประสานงานกับสถาบันการศึกษาเพื่อนำเด็กและเยาวชนจากโรงเรียนต่าง ๆ เข้ามาอบรมเพื่อขัดเกลาจิตใจ ลด ละ เลิกอบายมุข สร้างความเป็นคนดีให้แก่บุตรหลาน จัดการเข้าค่าย 3 ครั้ง/ปี ผู้เข้าร่วมอบรมประมาณ 150 คน/รุ่น หรือประมาณ 450 คน/ปี (มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ 2556: 88-89)

ซึ่งมาตรการการจัดการแก้ไขปัญหาการพนันของชุมชน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

1. มาตรการทางตรง โดยการออกกฎระเบียบของชุมชนเพื่อป้องกันการเล่นการพนัน โดยมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การรณรงค์สร้างความรู้และความเข้าใจ การทำประชาคมขอรับความคิดเห็นในการออกกฎระเบียบของชุมชน การนำไปใช้ในทางปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

2. มาตรการทางอ้อม โดยส่วนใหญ่จะไม่พุ่งเป้าหมายที่การแก้ไขปัญหาการพนันโดยตรง แต่จะใช้วิธีการทางอ้อมผ่านกิจกรรมอ้อมทรัพย์ เพื่อทำให้ชาวบ้านมีความรู้และวินัยทางการเงินและเกิดความเท่าทันภัยจากการพนัน จึงสามารถควบคุมหรือลดความโลภของตนเองที่ต้องการหาเงินจากการพนันลงไป รวมทั้งใช้มาตรการทางสังคมในการกดดันให้เห็นว่า สมาชิกที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงการพนันไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มหากไม่มีการปรับปรุงพัฒนาตนเอง (มูลนิธิสตรี-สฤตวงศ์ 2556: 93-94)

โดยผู้นำมีผลสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของชุมชนในการจัดการพนันที่มั่งคั่งและมีมุมมองหรือแนวคิดในการแก้ไขปัญหาการพนันที่สอดคล้องกันช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ความร่วมมือจากชุมชนการสื่อสารข้อมูลที่ดีและต่อเนื่อง ความสามารถในการประสานความร่วมมือ โดยเฉพาะกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ ในด้านทรัพยากร ข้อมูลวิชาการ และการร่วมดำเนินมาตรการป้องปรามการพนัน การมีกฎระเบียบที่ชัดเจน สำหรับใช้ในการดำเนินงาน และมีการสร้างความศักดิ์สิทธิ์แก่กฎระเบียบที่กำหนดขึ้น โดยมีมาตรการปรับโทษลงโทษกับผู้ฝ่าฝืน (มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ 2556: 95-96)

สำหรับการป้องกันปัญหาการพนันในสถานพินิจ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกาญจนาภิเษกจัดโครงการถอดบทเรียนเยาวชนกับการพนันเพื่อป้องกันและ แก้ไข โดยนำเยาวชนที่เคยหลงผิดกว่า 40 คน มาเข้าค่ายเพื่อนกันรู้ทันพนัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองประสบการณ์ชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม สร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของการพนัน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน เพื่อให้ สามารถสะท้อนสังคมและเป็นบทเรียนให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้ห่างไกลจากการพนัน ทำให้เยาวชนได้เปิดโลกทัศน์และรู้ถึงพิษภัยจากการพนันมากขึ้นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับเพื่อนที่เคยหลงผิดในรูปแบบต่างๆ มองเห็นปัญหาของแต่ละคน เห็นที่มาของปัญหาว่าเกิดจากอะไร มีผลกระทบอย่างไรบ้าง ได้ร่วมกันหาทางแก้ไขเกิดความตระหนักและไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการพนันอีก เยาวชนบ้านกาญจนาภิเษกเกินกว่าครึ่งเคยติดการพนันด้วยความอยากรู้อยากลอง ได้เงินง่าย เข้าถึงง่าย โดยเฉพาะพนันออนไลน์ที่มีอยู่ตามร้านอินเทอร์เน็ตทั่วไป ดังนั้นจึงเสนอให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญสร้างเกราะป้องกันเพื่ออนาคตที่ดี ของเยาวชน (ไทยรัฐ 2554(ข))

ในต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีการจัดทำหลักสูตรให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ที่ครูและผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ได้ เช่น โปรแกรม Too much to lose (2M2L) เป็นโครงการของแผนกยาเสพติดและแอลกอฮอล์ รัฐเพนซิลวาเนีย Too much to lose (2M2L) เป็นโปรแกรมที่ได้รับความเห็นชอบในการจัดทำเป็นหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อนำเสนอปัญหาการพนันในหมู่เยาวชน เป็นเกมที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นและมีการอภิปรายในชั้นเรียน เป็นโครงการที่ใช้ห้องเรียนเป็นฐานในการเรียนรู้ในสำหรับเด็กในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามถึงหก เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับอันตรายของปัญหาการพนันและให้ข้อมูลข่าวสารที่จะชี้แนะให้เยาวชนมีการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตที่เป็นไปในทางบวก ในโปรแกรมนี้เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องของนิยามความหมายที่ชัดเจนของการพนันและประเภทของการพนัน เด็กจะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลของการเล่นเกมที่ขึ้นอยู่กับโอกาส ซึ่งอาศัยความเป็นไปได้ เด็กยังได้อภิปรายถึงองค์ประกอบของความเสี่ยงที่อาจนำเด็กเข้าไปสู่ปัญหาการพนัน ได้เรียนรู้ถึงการติดพนันได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงของการติดพนัน ได้เรียนรู้ทักษะในการปฏิเสธการเล่นพนัน (Learning Lamp 2018)

นอกจากนี้ยังมีโปรแกรม Kids don't gamble...wanna bet? ซึ่งเป็นโปรแกรมป้องกันปัญหาการพนันที่สร้างขึ้นจากการวิจัยเป็นฐาน เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นในเมืองแคมเบรีย เป็นโปรแกรมที่มีลักษณะสหสาขาวิชา ออกแบบมาเพื่อให้เยาวชนที่อายุต่ำกว่ากฎหมายกำหนดในการเล่นพนันมีความรู้สึกไม่อยากเล่น โดยการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์และวิธีการแก้ปัญหานักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมในการเล่นพนัน ประเด็นในโลกแห่งความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับเกมที่ขึ้นอยู่กับโอกาสในบริบทของคณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ สุขภาพทักษะชีวิตและสังคมศาสตร์หลักสูตรทำให้เกิด

ความเปลี่ยนแปลง ซึ่งชี้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่ใช้โปรแกรม พบว่า นักเรียนร้อยละ 10 มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของความเสี่ยงในการที่จะเป็นนักพนัน นักเรียนเกือบร้อยละ 20 มีความรู้ มีการรับรู้เพิ่มขึ้นที่เชื่อมโยงกับความถี่ของการเล่นพนัน ที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงอันอาจเป็นอันตรายได้ นักเรียนหลายคนรายงานว่า มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับการเล่นพนันกับเพื่อน รู้ว่าดีหรือไม่ โปรแกรมนี้มีหลายรูปแบบ เช่น มีห้าถึงหกโปรแกรมที่สามารถใช้ในห้องเรียนทางด้านสุขภาพ มีโปรแกรม เฉพาะที่จัดให้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีโปรแกรมสำหรับพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู มีการจัดโต๊ะให้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนและกิจกรรมชุมชนงานในรูปแบบต่างๆ (Learning Lamp 2018)

Oh, Ong and Loo (2017) พบว่า โปรแกรมการป้องกันปัญหาพนันหลายโปรแกรมได้พัฒนาจากปัญหาการติดพนันของวัยรุ่น วิธีการป้องกันขึ้นอยู่กับการเล่นหาและกลุ่มเป้าหมาย ความเสี่ยงและองค์ประกอบที่ช่วยป้องกันที่เกี่ยวข้องกับการพนัน เป็นส่วนประกอบสำคัญในการออกแบบโปรแกรมการป้องกันปัญหาพนันสามารถใช้ทฤษฎีที่แตกต่างกัน ทฤษฎีหนึ่งอาจเน้นที่การนำเสนอลักษณะพิเศษที่จะตัดสินพฤติกรรมหรือองค์ประกอบของความเสี่ยง และโปรแกรมอื่นอาจเน้นเรื่องของการประเมินพฤติกรรมหรือองค์ประกอบด้านการป้องกันความเสี่ยง องค์ประกอบความเสี่ยง เป็นองค์ประกอบที่สามารถทำให้เกิดความเป็นไปได้ในการเพิ่มปัญหาการพนัน และการเพิ่มองค์ประกอบในการป้องกันสามารถลดความเป็นไปได้ของปัญหาการพนัน ดังนั้นโปรแกรมการป้องกันปัญหาการพนันจึงมุ่งไปที่องค์ประกอบของความเสี่ยงที่มีจุดประสงค์เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบของความเสี่ยง ในขณะที่โปรแกรมป้องกันปัญหาการพนันที่มีเป้าหมายในการเพิ่มอิทธิพลขององค์ประกอบที่ป้องกัน ดังนั้นโปรแกรมการป้องกันปัญหาพนันที่ใช้การศึกษาเป็นฐานสำหรับเยาวชน สามารถที่จะจำแนกได้ทั้งในเรื่องของลักษณะเฉพาะหรือวิธีการตัดสินปัญหาการพนัน

Donati, Primi, and Chiesi. (2014) ได้ศึกษาโปรแกรมที่ใช้การศึกษาเป็นฐานในการป้องกันปัญหาการพนันโดยเน้นที่การให้ความรู้เกี่ยวกับการพนัน และความเข้าใจที่ผิดพลาดในการรับรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจการพนันและความคิดที่เกินความเป็นจริง พบว่า โปรแกรมที่ใช้การศึกษาเป็นฐานในการป้องกันปัญหาการพนันมีผลอย่างมีนัยยะสำคัญในการเพิ่มความรู้เรื่องของการพนัน เศรษฐกิจเกี่ยวกับการพนัน กลุ่มตัวอย่างลดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการพนันอย่างมีนัยยะสำคัญรวมทั้งความเชื่อความคิดที่เกินความเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างสามารถรักษาความคงที่ของความรู้ได้เป็นระยะเวลาและพฤติกรรมทางการพนันมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพทำการศึกษาจากกรณีศึกษา (Case study) โดยใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational analysis) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การศึกษาประวัติชีวิต (Life history) และ การใช้เรื่องเล่า (Story telling) ซึ่งเป็นวิธีวิธีวิทยาเรื่องเล่า (Narrative Method) โดยเทคนิคเหล่านี้จะทำให้ผสมผสานและเสริมกันและกันรวมทั้งปรับไปตามสถานการณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่เลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากวัยรุ่นที่เข้าสู่สถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานีทุกรายในรอบสามปีที่ผ่านมา (2558-2560) เพื่อทำความเข้าใจชีวิตวัยรุ่นหรือเยาวชนคนนั้นกับการพำนักภายใต้สภาพที่เป็นธรรมชาติ (Natural setting) ในบริบทของพวกเขา โดยให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรอบด้านเกี่ยวกับพฤติกรรม ประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของวัยรุ่น การเข้าสู่การพำนัก ช่วงเวลาที่อยู่ในวังวนของการพำนัก การถูกจับกุม และกระบวนการศาลเยาวชน การใช้กรณีศึกษานอกจากต้องการได้ข้อมูลเชิงลึกแล้วยังเพื่อต้องการตอบคำถามว่า เหตุใดวัยรุ่นจึงเข้าสู่การพำนักและการพำนักดังกล่าวส่งผลต่อชีวิตและครอบครัวของพวกเขาอย่างไร

3.1 ขอบเขตการวิจัย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาค้นนี้มีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยคือ วัยรุ่นที่อาศัยในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีอายุ 15 ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นผู้ที่เคยถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการในสถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานีในรอบสามปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2558-2560) โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 30 กรณีศึกษา จากเยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในทุกอำเภอของอุบลราชธานีเพื่อให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่กระจายตัวในจังหวัดให้มากที่สุดและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างหลากหลายมากที่สุด ทั้งในแง่ที่อยู่อาศัย ความใกล้ชิดจากเมือง สภาพความหลากหลายของความเป็นอยู่และเพศ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างตามต้องการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่เคยถูกจับกุมซึ่งเข้าถึงข้อมูลได้ยาก โดยเลือกตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่ถูกจับกุมในระหว่างเดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายน 2560 และเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากรายชื่อผู้ที่เคยถูกจับกุมในรอบ 3 ปี โดยขอสัมภาษณ์ตามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูล

จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเป็นการศึกษารายกรณี (Case study) การประพัตินและความเห็นจึงไม่ได้เป็นตัวแทนของเยาวชนที่เล่นพนันทั้งหมด แต่เป็นภาพสะท้อนที่จะช่วยชี้ให้เห็นกรณีที่แตกต่างกันของเยาวชน

ที่ถูกจับกุมในคดีการพนันซึ่งจะนำไปสู่การทำความเข้าใจสาเหตุของการเล่นพนันของวัยรุ่นและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนอีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ ในแต่ละกรณีศึกษาบางกรณี คณะผู้วิจัยไม่ได้สัมภาษณ์เยาวชนโดยตรงแต่ใช้วิธีการสอบถามจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ครู เป็นต้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่ากรณีที่เลือกศึกษานั้นพร้อมให้สัมภาษณ์โดยตรงหรือไม่ โดยการศึกษาแบบรายงานข้อเท็จจริงของเยาวชนจากสถานพินิจประกอบ โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กรณีศึกษารวมทั้งหมด 22 กรณีศึกษา แบ่งเป็นกรณีที่ถูกกระทำผิดขณะที่เป็นเยาวชนจำนวน 20 ราย และกรณีที่กระทำผิดขณะเป็นเด็กจำนวน 2 ราย ในจำนวนดังกล่าวได้สัมภาษณ์โดยตรงกับผู้กระทำผิดจำนวน 11 ราย กรณีที่เหลือคณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหลายกรณีเยาวชนได้ย้ายที่อยู่ ไม่สะดวกให้สัมภาษณ์ หรือติดธุระ แตกต่างกันไป ส่วนอีก 8 รายคณะผู้วิจัยเลือกรายงานข้อเท็จจริงมาทำสรุปเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความหลากหลายเนื่องจากเป็นกรณีที่ถูกจับกุมด้วยคดีที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้มีเพียง 1 กรณีที่อยู่ในสถานแรกรับเป็นระยะเวลาสั้นแตกต่างจากกรณีอื่นที่มักจะต้องไปรายงานตัวเท่านั้น

ในกรณีดังกล่าวแบ่งเป็นกรณีที่สัมภาษณ์แบ่งตามเพศเป็น เพศชาย 25 ราย (ในจำนวนดังกล่าวมีเพศที่สาม 2 ราย) เพศหญิง 5 ราย

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดรวมถึงชื่อผู้ปกครองที่ให้สัมภาษณ์จะถูกปกปิดเป็นความลับตามหลักจริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณของคณะผู้วิจัย โดยจะใช้นามสมมติเท่านั้น สรุปผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์

กรณีที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ เยาวชน	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พนันเอา ทรัพย์สินโดย ไม่ได้รับอนุญาต	ที่อยู่	ผู้ให้สัมภาษณ์	หมายเหตุ
1	2560	น.อ.ส.	15 ปี	ไฟกบดำ-กบ แดง	อ.กุด ข้าวปุ้น	-เยาวชน -ป้า	ปัจจุบันเรียนต่อ กศน. ชั้น ม.ต้น
2	2560	นายปี	15 ปี	เล่นการพนัน สลากกินรวบ	อ.เมือง	- เยาวชน	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจ คดียาเสพติด/
3	2560	นายซี	16 ปี	ไฟค้อยคู่	อ.พิบูลมัง สาหาร	- เยาวชน	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจ คดียาเสพติด
4	2560	นายดี	17 ปี	ไฟแปดเก้า	อ.เขมราฐ	- เยาวชน	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด
5	2560	นายอี	16 ปี	ไฟแปดเก้า	อ.พิบูลมัง สาหาร	-เยาวชน -บิดาและ มารดา	ถูกจับมาพร้อมกรณีที่ 6, 7 และ 8 ข้อหาไฟ ปอกแดง แต่ในสำนวน เยาวชนเขียนไฟแปด เก้า
6	2560	นายเอฟ	17 ปี	ไฟปอกแดง	อ.พิบูลมัง สาหาร	เยาวชน	ถูกจับพร้อมกรณีที่ 5, 7 และ 8

กรณี	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ เยาวชน	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน หลักฐานโดย ไม่ได้รับอนุญาต	ที่อยู่	ผู้ให้สัมภาษณ์	หมายเหตุ
7	2560	นายจี	17 ปี	ไฟป๊อกแดง	อ.สว่างวี ระวงศ์	เยาวชน	ถูกจับพร้อมกรณี 5, 6 และ 8
8	2560	นายไอ	17 ปี	ไฟป๊อกแดง	อ.สิรินธร	เยาวชน	ถูกจับพร้อมกรณี 5, 6 และ 7
9	2560	นายเจ	18 ปี	ไฟค้อยคู่	อ.เดชอุดม	- เยาวชน - บิดา	ปฏิเสธในชั้นพนักงาน คุมประพฤติ
10	2560	น.เค.ส.	17 ปี	ร่วมกับพวกที่ หลบหนีเล่นการ พนันไฟ	อ.ดอนมด แดง	เยาวชน	ปัจจุบันเรียนต่อ กศน. ชั้น ม.ปลาย
11	2560	นายสอง	17 ปี	โดมิโน	อ.เขื่องใน	บิดา มารดา พี่ชาย	เยาวชนเป็นเพศที่สาม ปัจจุบันศึกษาในระดับ ม.ปลาย ที่โรงเรียน ประจำตำบล
12	2559	น.ส.แอล	15 ปี	เบี้ยบก	อ.สำโรง	มารดา	ปัจจุบันเยาวชนไป ทำงานกับพ่อเลี้ยงและ ญาติที่ กทม. / กำลัง เรียนต่อ กศน. ชั้น ม. ต้น
13	2559	นายเอ็ม	17 ปี	ไฟกบดำกบแดง	อ.นาตาล	พี่สาว	ถูกจับคดีการพนันมา พร้อมพี่สาว
14	2559	นายเอ็น	17 ปี	ไฟป๊อกแปด	อ.นาเยีย	น้ำสาว	ปัจจุบันเยาวชนไป ทำงานที่ กทม. กับ พี่สาว
15	2559	น.โอ.ส.	17 ปี	ไฟรมมี	อ.โพธิ์ไทร	ตา , ยาย (มี เพื่อนบ้านร่วม ให้ข้อมูลด้วย)	ในสำนวนเขียนถูก จับกุมที่ก่อไฟห่างจาก บ้าน 100 เมตร/ ยาย ให้ข้อมูลตอน สัมภาษณ์ว่าเล่นไฮโล
16	2559	นายพี	15 ปี	สนักเกอร์	อ.เขื่องใน	ยาย , บิดา (สัมภาษณ์ทาง โทรศัพท์)	เรียนต่อ กศน. ชั้น ม. ต้นที่ กทม. ปัจจุบันอยู่ที่ กทม.
17	2558	นายคิว	16 ปี	ร่วมกันกับพวก หลบหนีลักลอบ เล่นการพนัน (ไฟค้อยคู่)	อ.วารินชำ ราบ	บิดา , มารดา (มีเพื่อนบ้าน ร่วมให้ข้อมูล ด้วย)	บางคนทีเล่นแล้วเลิก เล่นแต่ยินดูเพื่อนเล่นก็ ถูกจับมาด้วยกัน

กรณีศึกษา	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ เยาวชน	อายุขณะ กระทำผิด	ข้อหา พนันเอาทรัพย์สิน โดยไม่ได้รับอนุญาต	ที่อยู่	หมายเหตุ (ไม่ได้สัมภาษณ์)
30	2560	นายสอง	14 ปี 8 เดือน	ไฟแบดเก้า	อ.เดชอุดม	บรรพชาเป็นสามเณรและ เรียนชั้น ม.1-2 แต่ไม่สนใจ เรียนจึงลาสิกขา

3.1.2 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

3.1.3 ระยะเวลา

ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน 1 สิงหาคม 2560 – 31 มกราคม 2561

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเอกสาร (Documentary research) ศึกษาข้อมูลจากแบบรายงานข้อเท็จจริงของสถานพินิจ ในแต่ละกรณีศึกษา เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ภาพรวมของการพนันในกลุ่มเยาวชน ทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยต่างๆ หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง รายงานสถิติต่างๆ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participatory observation)

นักวิจัยเข้าไปในครอบครัวและชุมชนของเยาวชนแต่ไม่ได้ทำกิจกรรมกับเยาวชน หรือเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวหรือชุมชนของเยาวชน แต่เยาวชนอาจจะรู้ว่ามีนักวิจัยเข้าไปในพื้นที่ ทั้งนี้ทั้งนักวิจัยทั้งแสดงตัวและไม่แสดงตัวซึ่งขึ้นกับสถานการณ์ นักวิจัยเป็นผู้สังเกตสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสภาพแวดล้อม พฤติกรรมธรรมชาติของเยาวชนในชุมชน เช่น สถานที่ที่อาจส่งผลต่อการเล่นการพนัน ความเป็นอยู่ของ บ้านพักอาศัย สภาพแวดล้อม การใช้เครื่องมือการสื่อสาร สถานที่ที่เยาวชนมักรวมตัวกัน เป็นต้น

3) การสัมภาษณ์

สัมภาษณ์แบบทางการและไม่เป็นทางการ (Formal/Informal interview)

ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการจากตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยมีแบบคำถามปลายเปิดเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประกอบการสร้างข้อเสนอต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เยาวชน ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ และให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกผ่อนคลาย และใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่พร้อมให้สัมภาษณ์โดยตรง

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

นักวิจัยสัมภาษณ์โดยตรงกับเยาวชนและสมาชิกในครอบครัวของเยาวชนควบคู่กับการสังเกตบุคลิกของเยาวชนและสภาพแวดล้อมรวมทั้งบรรยากาศในสถานที่ที่นักวิจัยสัมภาษณ์ โดยการมีการนัดสัมภาษณ์ นักวิจัยจะทำความคุ้นเคยกับเยาวชนเพื่อสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจเพื่อให้เยาวชนพูดความจริงอย่างตรงไปตรงมามากที่สุด นักวิจัยจะใช้คำถามแบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีได้ใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง มีเพียงตั้งแนวหัวข้อการสัมภาษณ์ (interview guide) ที่เป็นชุดคำถามแบบปลายเปิดที่ระบุถึงประเด็นในการสนทนาและแต่ละข้อเป็นเพียงคำถามกว้างๆ เพื่อให้ให้นักวิจัยมีอิสระในการถามและให้เยาวชนตอบคำถามด้วยความความผ่อนคลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสลับซับซ้อนและละเอียดอ่อนเช่นเรื่องการพนันได้ สำหรับพื้นที่ในการสัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมจากเยาวชนในการสัมภาษณ์ โดยเยาวชนไม่จำเป็นต้องตอบทุกคำถามที่สัมภาษณ์ แต่เน้นการให้ข้อมูลที่เป็นจริง ทั้งนี้มีการศึกษาประวัติชีวิต โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องมาใช้ร่วมด้วย

ประวัติชีวิต (Life history)

นักวิจัยต้องการข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิตของเยาวชนโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก คำถามปลายเปิดพร้อมจะปรับและเพิ่มเติมคำถามได้ตลอดเวลา ลักษณะการถามจะเป็นถามแบบเจาะจุ่มลงไปเรื่อยๆ (Probing) ในช่วงที่เกี่ยวกับการพนัน และทำเส้นประวัติศาสตร์ (Historical timeline) ชีวิตของเยาวชนแต่ละราย โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลชีวิตที่เป็นพลวัตของเยาวชนในอดีตจนถึงปัจจุบันที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการเล่นการพนันของพวกเขา เยาวชนเป็นผู้เล่าย้อนความทรงจำในอดีตในวัยเยาว์ ก่อนและหลังการเล่นการพนันจนสู่การเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจ โดยเริ่มจากคำถามง่ายๆและพื้นฐานก่อน เพื่อให้เยาวชนคุ้นเคยก่อนเข้าสู่การตั้งคำถามเรื่องการพนัน ซึ่งช่วยให้เยาวชนได้สร้างภาพของอดีต กระตุ้นให้ทบทวน ให้เข้าใจตนเองในบริบทต่างๆ ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 ชั่วโมงและนัดล่วงหน้า

4) การใช้เรื่องเล่า (Story telling)

นักวิจัยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลแบบการใช้เรื่องเล่า (Story telling) เพื่อต้องการให้เยาวชนเล่าเรื่องของตัวเอง เนื่องจากนักวิจัยให้ความสำคัญกับเสียงและประสบการณ์ของเยาวชนผ่านการเล่าเรื่อง นักวิจัยจะทราบรับรู้และเข้าใจ ชีวิตของเยาวชน โดยนักวิจัยใช้คำถามน้อยที่สุด เพื่อให้เยาวชนเล่าเรื่องได้อย่างต่อเนื่องให้มากที่สุด เพื่อเห็นเหตุการณ์และเรื่องราวของเยาวชน การเล่าเรื่องให้เล่าในพื้นที่ของเยาวชน นักวิจัยจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเยาวชน อธิบายเหตุผลและวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจนและแจ้งการคุ้มครองสิทธิการได้รับการปกป้องจากการศึกษาเช่น การไม่เปิดเผยชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของเยาวชน จากนั้นให้เยาวชนเล่าประสบการณ์ก่อนเล่น ระหว่างเล่น และการถูกจับกุม เน้นการนำคำพูดและถ้อยคำของเยาวชนมาเป็นข้อมูลสำคัญ แนวคำถามที่นักวิจัยจะใช้เช่น เรื่องที่กำลังจะเล่าเกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน ทำกับใคร เยาวชนทำอะไร ตอบโต้อย่างไร รู้สึกอย่างไร ผลที่ตามมาเป็นอย่างไร เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตอย่างไร เป็นต้น

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation analysis) คือ การเก็บข้อมูลที่เป็นเงื่อนไข ปัจจัย สภาพการณ์แวดล้อมหลายระดับในปัจจุบัน และแนวโน้มของบริบทแวดล้อมในอนาคตของวัยรุ่น ผู้เกี่ยวข้องกับการพนัน นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประเมินให้เห็นถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เป็นภาวะเสี่ยงในพื้นที่ที่อาจส่งผลโดยตรงและทางอ้อมให้วัยรุ่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับการพนัน รวมทั้งการคาดหวังเพื่อหาทางออกจากปัญหาดังกล่าวเชิงนโยบายระดับจังหวัดหรือระดับชาติ ดังนั้น มิติของการวิเคราะห์บริบทแวดล้อมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ประกอบด้วย

- บริบทด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความใกล้ชิดหรือห่างเหินของสมาชิกในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ของคนในครอบครัว ความเชื่อของครัวเรือน ความเคร่งครัดด้านศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของครัวเรือน ความคาดหวังของครอบครัวต่อวัยรุ่น เป็นต้น
- บริบทด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครอบครัว รายได้ของวัยรุ่น ค่าใช้จ่าย กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความพอเพียงของรายได้ ความยากง่ายของการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการดำรงชีพ ภาวะหนี้สิน ความยากง่ายในการคืนเงินยืม เป็นต้น
- บริบทด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ เพื่อนใกล้ชิดและไม่ใกล้ชิด บทบาทของเพื่อนในชีวิต กิจกรรมที่ทำกับเพื่อน ครูอาจารย์ที่ใกล้ชิด ระดับความสัมพันธ์กับครูอาจารย์
- บริบทด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ความใกล้เคียงเมือง การมีถนนและมีไฟฟ้าใช้
- บทบาทด้านการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยี การใช้โทรศัพท์มือถือ สื่อ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านการพนันทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย
- ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ วัย รวมทั้งแรงจูงใจในการตัดสินใจเล่นการพนัน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลผ่านแนวคิดทฤษฎี ข้อมูลที่เก็บรวบรวมผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม โดยนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

3.4 แผนการดำเนินงาน (ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2560 – มกราคม 2561)

ตารางที่ 4 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา	หมายเหตุ
สำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่จากส่วนราชการ	สิงหาคม 2560	
ขออนุญาตจากกรมพินิจฯ ในการดำเนินงานวิจัย	กันยายน 2560	ได้รับการอนุญาตจากกรมพินิจตามหนังสือที่ ยธ 06109/4229 ลงวันที่ 21 กันยายน 2560

กิจกรรม	ระยะเวลา	หมายเหตุ
เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและ การศึกษารายงานข้อเท็จจริง	ตุลาคม ถึงธันวาคม 2560	
เขียนรายงานการวิจัย	ตุลาคม ถึงธันวาคม 2560	
ส่งรายงานความก้าวหน้า	พฤศจิกายน 2560	
ส่งรายงานวิจัยฉบับร่าง	มกราคม 2560	
ส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	มีนาคม 2561	

3.5 ข้อจำกัดและความท้าทายในการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนที่เคยถูกจับกุมในคดีพนันในระยะ 3 ปี ในการติดตามขอสัมภาษณ์กรณีศึกษา ผู้วิจัยพบอุปสรรคในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1) ปัญหาในติดต่อสื่อสารกับกรณีศึกษา เนื่องจากในบางกรณี เยาวชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ ทำให้ไม่สามารถติดต่อขอสัมภาษณ์ได้
- 2) ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เมือง ชุมชนไม่ค่อยรู้จักกันและพื้นที่กว้าง การติดตามศึกษาสภาพแวดล้อมที่เยาวชนอยู่จึงทำได้ยากมาก ในบางกรณีผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากบุรุษไปรษณีย์ในการช่วยตามหาบ้าน
- 3) แม้ว่าผู้วิจัยจะไปถึงบ้านของกรณีศึกษา แต่ก็ไม่สามารถสัมภาษณ์เยาวชนได้ เนื่องจากในบางกรณีเยาวชนบรรลุนิติภาวะและติดคดีซ้ำในคดีอื่น และในบางกรณีเยาวชนได้ย้ายที่อยู่หรือไปอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในที่อื่น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมีความเสี่ยงในการเข้าไปในชุมชนที่เป็นพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติด เป็นต้น เหล่านี้เป็นอุปสรรคและความท้าทายของผู้วิจัยในการดำเนินงานเก็บข้อมูลวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิจัย

บทที่ 4

สถานการณ์พนันในจังหวัดอุบลราชธานี การดำเนินการทางคดี และบทบาทของสถานพินิจ

ในบทนี้ กล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการพนันในจังหวัดอุบลราชธานี โดยแสดงสถิติการจับกุม คดีการพนัน และสถิติการจับกุมเยาวชนในคดีการพนัน การดำเนินการทางคดีเมื่อถูกจับกุม และการดำเนินการของสถานพินิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1 สถานการณ์พนันในจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) โดยอยู่ในเขตอีสานใต้ มีอาณาเขตชายแดนติดกับประเทศลาวและกัมพูชา มีจำนวนประชากรสูงเป็นลำดับ 2 ของภาคอีสาน

สำหรับสถานการณ์การเล่นพนันผิดกฎหมายในจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคอีสาน มีทั้งการเล่นแบบตั้งวงเล่นไพ่แบบกันเอง จนถึงมีบ่อนวัง การเล่นพนันออนไลน์ พนันฟุตบอล และพนันพื้นบ้าน เช่น ชนไก่ พนันบั้งไฟ เป็นต้น ซึ่งเห็นได้จากข่าวการจับกุมที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ ซึ่งผู้เล่นก็มีตั้งแต่เยาวชนจนถึงผู้สูงอายุ โดย“คดีการพนัน”เป็นคดีอาญาที่อยู่ในกลุ่ม “คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย” ประเทศไทยใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและควบคุมการพนันในประเทศ โดยในมาตรา 12 กำหนดว่า กรณีผู้เล่นถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข 1 ถึงหมายเลข 16 หรือการเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16 เฉพาะสลากกินรวบหรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปจนถึง 3 ปี และปรับตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000 บาท

จากสถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2549 – 2558 พบว่าในช่วงปี 2557-58 มีสถิติการจับกุมคดีพนันค่อนข้างสูงและมีการจับกุมการพนันสลากกินรวบในจำนวนที่สูง ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2549 – 2558

ประเภทคดี	จับ/ราย (Arrested/Cases)			จับ/คน (Offender/Person)		
	การพนันทั่วไป	การพนันสลากกินรวบ	รวม	การพนันทั่วไป	การพนันสลากกินรวบ	รวม
พ.ร.บ.การพนัน ปี พ.ศ.						
2558	2,621	1,061	3,682	6,568	1,066	7,634
2557	2,477	1,060	3,537	5,645	1,069	6,714
2556	1,206	313	1,519	3,379	315	3,694
2555	718	183	901	2,000	184	2,184

ประเภทคดี	จับ/ราย (Arrested/Cases)			จับ/คน (Offender/Person)		
2554	709	157	866	1,832	158	1,990
2553	1,131	285	1,416	4,075	286	4,361
2552	1,365	304	1,669	4,861	306	5,167
2551	1,644	401	2,045	6,279	402	6,681
2550	1,727	511	2,238	7,466	513	7,979
2549	2,122	561	2,683	8,870	564	9,434

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

* สืบค้นจากเว็บไซต์สำนักงานสถิติแห่งชาติ: สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญจำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง พ.ศ. 2549 - 2558 (ข้อมูลรายจังหวัด)

service.nso.go.th/nso/web/statseries/tables/43400_Ubon_Ratchathani/8.1.5.xls

4.1.1 สถานการณ์พนันในกลุ่มเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

การเล่นพนันในกลุ่มเยาวชนในจังหวัดอุบลราชธานีมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งการเล่นไพ่ ไฮโลตามงานศพ การเล่นพนันฟุตบอล ชนไก่ เป็นต้น จากข้อมูลของสถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า ในระหว่างปี 2558-2560 คนที่อายุน้อยที่สุดที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพนันเป็นเด็กอายุ 13 ปี ถูกจับกุมด้วยคดีการเล่นพนันไพ่นกยูงในเขตอำเภอเขมราฐซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับชายแดนประเทศลาว

ผู้ที่ถูกจับกุมมีทั้งที่เล่นพนันในหมู่เยาวชนด้วยกันเองและถูกจับกุมรวมกับการเล่นของผู้ใหญ่ และบางคนไม่ได้เล่นแต่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุจึงถูกจับกุมมาด้วย โดยเมื่อเปรียบเทียบสถิติการจับกุมคิดเป็นร้อยละแล้ว จะพบว่าการจับกุมเยาวชนมีจำนวนไม่มากนัก ดังตารางที่ 6 อย่างไรก็ตาม สถิติการจับกุมไม่ได้เป็นตัวชี้วัดหรือจะเป็นค่าประมาณการในการเล่นพนันของเยาวชนได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยมีสถิติ ดังนี้

ตารางที่ 6 สถิติคดีพนันที่ผ่านกระบวนการของสถานพินิจ จ.อุบลราชธานี ใน ปี 2550-2560

ปี พ.ศ.	จำนวน (คดี)	คิดเป็นร้อยละของจำนวนคดีพนันทั้งหมด*	หมายเหตุ
2560	38	n/a	นับถึงเดือนกันยายน 2560 อย่างไรก็ตามจากการสอบถามภายหลังพบว่า สถิติคดีการพนันในปี 2560 มีจำนวนคดี 46 คดี
2559	93	n/a	
2558	149	4.05	
2557	156	4.41	
2556	57	3.75	
2555	64	7.10	
2554	59	6.81	
2553	97	6.85	

ปี พ.ศ.	จำนวน (คดี)	คิดเป็นร้อยละของจำนวนคดีทั้งหมด*	หมายเหตุ
2552	86	5.15	
2551	146	7.14	
2550	167	7.46	

ที่มา: สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

*จำนวนร้อยละเปรียบเทียบโดยทีมวิจัย

** อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ นายพลพัฒน์ วรชินาคมน์ ผู้พิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2560 ให้ข้อมูลว่าสถิติคดีเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการศาลมีสถิติ ดังนี้

ปี 2560 มี 37 คดี

ปี 2559 มี 71 คดี

ปี 2558 มี 90 คดี

ปี 2557 มี 140 คดี

ปี 2556 มี 48 คดี

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การเก็บสถิติคดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความสะดวกคล่องกันเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่มี การเก็บข้อมูลเชิงสถิติเปรียบเทียบอย่างชัดเจน อนึ่ง จากการสอบถามข้อมูลสถิติคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี ก็พบว่ามีการเก็บข้อมูลสถิติรายปีงบประมาณ (ไม่ได้แยกรายปี ซึ่งหากแยกต้องใช้เวลาเก็บข้อมูล) และไม่ได้มีการแยกคดีเยาวชนอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ จากข้อมูลสถิติตารางที่ 6 ข้างต้น การพนันที่ถูกจับกุมมากที่สุดคือ ไพ่ รองลงมาคือ หวย การพนันทายผลฟุตบอล การพนันอื่นๆ ที่เยาวชนเล่นได้แก่ ไฮโลและชนไก่ เบี้ยโบก มวยตู้ สลากเกอร์ โดมิโน น้ำเต้าปูปลา โดยมีสถิติที่มีการบันทึกไว้ ในระหว่างปี 2558 – เดือนกันยายน 2560 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สรุปสถิติคดีพนันในปี 2558 – เดือนกันยายน 2560 แยกตามประเภทการพนัน

ประเภทการพนัน	จำนวน (คดี)			หมายเหตุ
	2558	2559	2560 (กันยายน)	
ไฮโล	7	7	5	
ชนไก่	3	3	4	
พนันบอล/ทายผลการแข่งขัน	17	19	1	
เบี้ยโบก	1	1	0	
มวยตู้	1	0	0	
สลากเกอร์	1	3	0	

ประเภทการพนัน	จำนวน (คดี)			หมายเหตุ
	2558	2559	2560 (กันยายน)	
โดมิโน ²²	2	6	1	
น้ำเต้าปูปลา	2	1	0	
ห่วย				
- ใต้ดิน	-	1	3	
- ห่วยหุ้น/ห่วยลาว/สลากกินรวบ	23	9	2	
ไพ่				
- ร่มมี /ดัมมี่	7	9	4	
- คอยคู่	10	16	9	
- ผสมสิบ/ผสมสิบ	10	9	1	
- เก้าเก	0	0	1	
- แปกเก้า	1	1	3	
- ตักเต/ตังเต	12	4	3	
- กบดำกบแดง	2	1	1	
- ป็อกแปด/ป็อกเต็ง	4	2	0	
- สเตอร์	1	0	0	
- ปั่นแปะ	1	0	0	
- พนันบั้งไฟ (สูง-ต่ำ)	2	0	0	
อื่นๆ	0	1 *	0	* เป็นเจ้าของบ้านจัดให้มีการเล่นการพนัน
รวม	107	93	38	

ที่มา: สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

จากสถิติในระหว่างปี 2558 – เดือนกันยายน 2560 ข้างต้น เมื่อแยกตามอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ามีการจับกุมในอำเภอเมืองมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 6

²² สำหรับการ เล่นโดมิโน (Dominoes) ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เนื่องจากมีความเห็นเป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ อาจเข้าลักษณะเป็นการเล่นตามบัญชี หมายเลข 7 หรือ อาจมองว่าเป็นการเล่นการพนันไพ่ต่อแต้มตามบัญชี หมายเลข 21 ก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามในการเล่น โดมิโนหากเป็นการเล่นที่ไม่มีการได้เสียกันโดยไม่มีการวางสินพนันกันแล้ว ก็จะเข้าลักษณะเป็นเพียงการเล่นเก็มหาและเป็นอุปกรณ์ฝึกเชาว์ปัญญาเท่านั้น

ตารางที่ 8 สรุปสถิติคดีพนันในปี 2558- เดือนกันยายน 2560 แยกตามพื้นที่อำเภอ

พื้นที่ (อำเภอ)	จำนวน (คดี)			หมายเหตุ
	2558	2559	2560	
เมืองอุบลราชธานี	34	23	6	
เขมราฐ	6	4	2	
เขื่องใน	10	15	5	
เดชอุดม	1	5	-	
เหล่าเสือโก้ก	-	1	1	
โขงเจียม	-	3	4	
โพธิ์ไทร	-	2	-	
กุดข้าวปุ้น	-	1	1	
ดอนมดแดง	-	-	2	
ตระการพืชผล	7	2	-	
ตาลชุม	-	-	-	
ทุ่งศรีอุดม	5	-	-	
นาเยีย	-	10	1	
นาจะหลวย	-	4	2	
นาตาล	-	1	-	
น้ำขุ่น	-	-	1	
น้ำยืน	4	-	-	
บุญศรี	3	1	1	
พิบูลมังสาหาร	9	5	3	
ม่วงสามสิบ	-	-	1	
วารินชำราบ	8	7	1	
ศรีเมืองใหม่	4	-	-	
สว่างวีระวงศ์	3	2	1	
สำโรง	12	2	2	
สิรินธร	1	5	4	
นอกเขตอุบล	-	-	-	
รวม	107	93	38	238

ที่มา: สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2560)

สำหรับการจับกุมในคดีการพนันของเยาวชนในเขตพื้นที่เมือง เยาวชนส่วนมากจะถูกจับในคดีพนัน บอลมากกว่า ส่วนคดีของผู้ใหญ่จะเป็นคดี ไฟ ไฮโล กลุ่มเด็กจะเข้าถึงฟุตบอล เกมออนไลน์ ลักษณะการเล่น

ของเด็ก เด็กมักจะถูกจับมากับกลุ่มเด็ก ผู้ใหญ่ก็จะถูกจับมาในกลุ่มของผู้ใหญ่ โดยการจับกุมคดีในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะทราบจากสายลับ สถานที่จับกุม ถ้าไปเจอกับเด็กไปเจอกับตัวเด็กเล่นเพื่อความสนุกผ่อนคลายตามหอพัก โซนพื้นที่ที่ถูกจับก็จะมีอยู่ทั่วไป ถ้าเป็นนักเรียนก็จะเป็นตามหอพักมากกว่า ตั้งวงไพรมี่ ป๊อกลงเล่นเพื่อสนุกกัน ถ้าเป็นกรณีที่เล่นกินเหล้าส่งเสียงดัง จะเป็นห้องข้างๆ โทรศัพท์แจ้ เจ้าของหอพัก ส่วนคดีพนันไพ่ที่แปลกๆ อยู่ในเขตพื้นที่เมืองจะมีน้อย (ศิริพงศ์ สุตา, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2561)

เมื่อแยกตามเพศพบว่า เพศชายถูกจับกุมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสถิติดังกล่าวก็ไม่ได้หมายความว่าเพศชายจะเป็นผู้ที่เล่นพนันมากกว่าผู้หญิงในภาพรวม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ที่เยาวชนชายถูกจับกุมมากกว่าเพศหญิงน่าจะมาจากชนิดการพนันและปัจจัยด้านจิตวิทยาด้วย เช่น มีสถิติการจับกุมการเล่นพนันบอลเป็นจำนวนมากซึ่งก็มักจะมีแต่เพศชายเล่น และเพศชายมักจะมีแนวโน้มถูกจับได้ง่ายกว่าเพราะเพศหญิงมักจะมีทำที่ประณีประนอมเมื่อถูกจับ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 9 สรุปคดีพนันแยกตามเพศในปี 2558 – เดือนกันยายน 2560

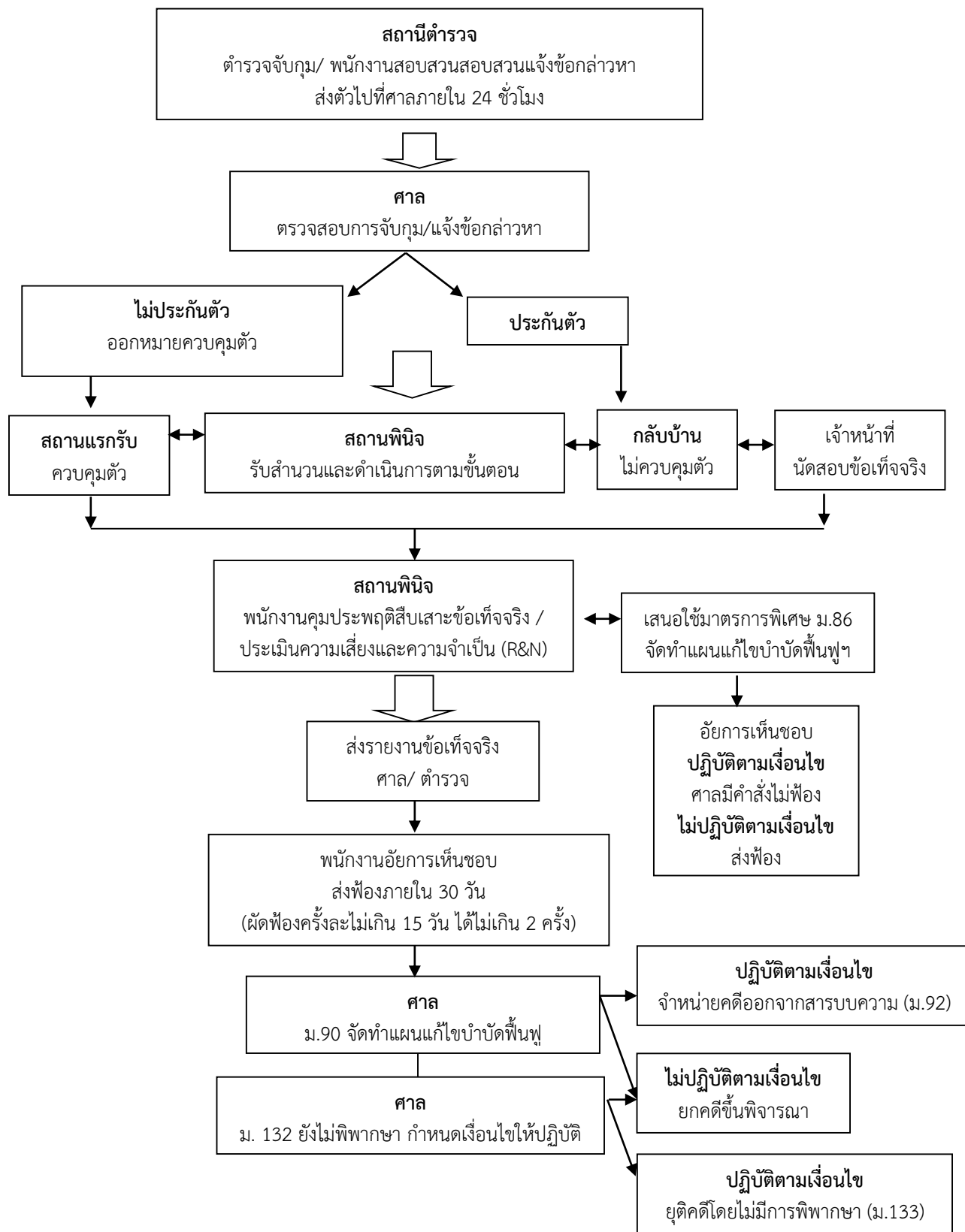
เดือน	จำนวน (คดี)		รวม
	ชาย	หญิง	
ปี 2560			
มกราคม	3	0	3
กุมภาพันธ์	3	3	6
มีนาคม	8	1	9
เมษายน	4	2	6
พฤษภาคม	1	0	1
มิถุนายน	6	0	6
กรกฎาคม	2	0	2
สิงหาคม	2	0	2
กันยายน	2	1	3
รวม	31	7	38
ปี 2559			
มกราคม	8	2	10
กุมภาพันธ์	3	0	3
มีนาคม	13	6	19
เมษายน	5	4	9
พฤษภาคม	2	0	2
มิถุนายน	12	1	13
กรกฎาคม	5	0	5
สิงหาคม	5	2	7

เดือน	จำนวน (คดี)		รวม
	ชาย	หญิง	
กันยายน	4	0	4
ตุลาคม	8	1	9
พฤศจิกายน	8	2	10
ธันวาคม	2	0	2
รวม	75	18	93
ปี 2558			
มกราคม	6	1	7
กุมภาพันธ์	12	3	15
มีนาคม	11	1	12
เมษายน	6	2	8
พฤษภาคม	13	7	20
มิถุนายน	4	3	7
กรกฎาคม	8	0	8
สิงหาคม	9	0	9
กันยายน	3	0	3
ตุลาคม	7	2	9
พฤศจิกายน	7	0	7
ธันวาคม	2	0	2
รวม	88	19	107
รวมทั้งสิ้น	194	44	238

จากสถิติดังกล่าว พลพัฒน์ วรชินาคมน์ ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี (สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2560) กล่าวว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่เยาวชนเป็นผู้เล่นไม่ได้เป็นเจ้ามือ และมักจะไม่มีคดีร้ายแรง พร้อมให้ความเห็นว่า สถิติคดี ไม่ได้บ่งชี้ว่า ผู้เล่นการพนันมีมากนักน้อย เพราะสถิติคดีบางครั้งก็ไม่ได้ชี้ความเป็นจริง เช่น บางครั้ง ขึ้นอยู่กับการจับของตำรวจหรือที่เรียกว่าการระดมกวาดล้างแต่ละปีของตำรวจ และข้อมูลที่ลดลงไม่ได้แปลว่าคดีการพนันมีแนวโน้มลดลง หรือไม่ได้ลดเพราะป้องกันปราบปรามน้อยลง เนื่องจากไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวที่ชี้ชัด

4.2 การดำเนินการทางคดีเมื่อเยาวชนถูกจับกุม

สำหรับการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพนัน การจับกุมในส่วนของเด็กและเยาวชนจะดูในเรื่องของความเหมาะสม เป็นคดีเล็กน้อยไม่ได้มีโทษร้ายแรง ตำรวจก็จะเดินล้อมหน้าล้อมหลัง แม้กระทั่งผู้ใหญ่เอง เพราะคดีพนันมีโทษไม่ร้ายแรง มีโทษแค่ปรับ ถ้าถูกตำรวจจับกุมได้แล้ว ส่วนใหญ่ก็ไม่น่าหนี เมื่อนำตัวมาที่สถานีตำรวจ ตำรวจจะทำสำนวน ส่วนเยาวชนจะมีที่ควบคุมตัวแยกชายหญิงต่างหากออกจากห้องขังของผู้ใหญ่ (ศิริพงศ์ สุตา, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2561) เยาวชนที่ถูกจับกุมมักจะได้รับประกันตัวทันทีหลังจากถูกจับกุม และตำรวจจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและส่งตัวไปที่ศาลภายใน 24 ชั่วโมง จากนั้นจะถูกนำตัวไปรายงานตัวที่สถานพินิจ เนื่องจากคดีการพนันเป็นคดีที่โทษไม่ร้ายแรงและเยาวชนมีโอกาสกลับตนเป็นคนดี สถานพินิจ จึงมักจะเสนอแนวทางตามมาตรา 86 ของ พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยสถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานีเริ่มดำเนินการเสนอให้ใช้มาตราดังกล่าวในปี 2560 เป็นปีแรก ทั้งนี้ สถานพินิจจะเสนอให้มีแผนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูและมีผู้นำชุมชนเป็นผู้ควบคุมดูแลแทน โดยจะมีการทำแผน บำบัด แก้ไขฟื้นฟูจากการประชุมร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเยาวชนจะต้องเข้ารายงานตัวตามที่ศาลกำหนด เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการ แล้วชื่อของเยาวชนก็จะถูกนำออกจากบัญชีของผู้ที่เคยต้องคดีอาญา (จำคุกคดี) หากเยาวชนไม่ไปรายงานตัวต่อศาลตามที่ศาลสั่ง ชื่อก็จะยังอยู่ในระบบบัญชีผู้ต้องหาซึ่งถือว่าเป็นผู้หลบหนีคดี ซึ่งหลังถูกจับกุมเยาวชนจะต้องไปที่หน่วยงานต่างๆ ตามกระบวนการ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีจากคดีการพนัน

4.2.1 แนวทางการพิจารณาคดีและการกำหนดโทษของศาล

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ได้แก่ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 และมีการปรับปรุงแก้ไขจนปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 เมื่อเยาวชนถูกจับกุม เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตามมาตรการที่ถูกกำหนดแนวทางไว้ ซึ่งในการพิจารณาการกำหนดโทษจะเป็นอำนาจของศาล การเสนอแนวทางการกำหนดโทษจะมาจากของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งจะเป็นขั้นตอนของสถานพินิจ โดยในการพิจารณาคดี ศาลจะมีแนวปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้

การดำเนินคดีอาญาของเด็กต่างจากผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่เมื่อถูกจับและสารภาพแล้วต้องส่งฟ้องภายใน 48 ชั่วโมง โดยจะไปศาลแขวง ส่วนเด็กและเยาวชน เมื่อถูกจับกุมต้องส่งศาลภายใน 24 ชั่วโมง ศาลจะทำการตรวจสอบการจับกุม และให้เยาวชนไปให้ถ้อยคำที่สถานพินิจ คดีเยาวชนจะต้องฟ้องภายใน 30 วัน ดังนั้น จึงสามารถผิดฟ้องได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน ซึ่งในช่วงดังกล่าว เจ้าหน้าที่คุมประพฤติของสถานพินิจจะเป็นผู้ดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงและผู้อำนวยการสถานพินิจก็จะส่งข้อมูลไปที่ศาลเพื่อประกอบการพิจารณา ในบางกรณีอาจจะไม่ต้องสืบเสาะข้อเท็จจริงก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติ มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงทุกราย และเมื่อครบผิดฟ้อง คดีจะอยู่ในชั้นพิจารณาคดี ซึ่งการพิจารณาคดี ศาลจะต้องดูรายงานจากสถานพินิจประกอบ ต้องมีการสืบเสาะข้อเท็จจริง ข้อมูลที่ได้เป็นเชิงลึกทุกมุมมองเกี่ยวกับเด็ก เพราะจะต้องมีข้อมูลการสืบเสาะข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ต้องทราบต้นเรื่องความเป็นมาของเด็กว่าเป็นมาอย่างไรก่อนที่จะมาก่อคดี ซึ่งข้อมูลนี้จะต้องดูเป็นรายกรณี และดูทุกมุมมองว่าจะช่วยในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง (พลพิพัฒน์ วรชินาคมน์, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2561)

ขั้นตอนการพิจารณาคดีทางศาลมองเรื่องการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นหลัก ในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนควรได้รับการฟื้นฟูให้โอกาสมากกว่าการได้รับบทลงโทษ ระดับการพิจารณาคดีจะดูที่ระดับความร้ายแรงของเด็ก ดังนั้น ก่อนมีคำพิพากษาศาลจะใช้มาตรา 90³ ก่อน ซึ่งเป็นมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา หากมาตรา 90 ใช้ไม่ได้ผล แล้วมีการส่งฟ้อง ในชั้นการพิพากษา ศาลจะใช้มาตรา 132 คือยังไม่มีคำพิพากษา แล้วให้เยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขกำหนด เมื่อปฏิบัติตามครบ ศาล ก็จะถูกจำหน่ายคดี เป็นการยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา

³ มาตรา 90 เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษ อย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินยี่สิบปี ไม่วาจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่า เด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อขอเท็จจริงปรากฏพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป้นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร และศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควรหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือ เยาวชน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ดวยปฏิบัติ แลเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินการกระบวน พิจารณาต่อไป

ในกรณีของคดีการพนัน เนื่องจากเป็นคดีไม่ร้ายแรง หากเยาวชนไม่ได้มีคดีร้ายแรงอื่นด้วย ศาลจึงมักใช้มาตรา 132⁴ ในการดำเนินคดี โดยให้เยาวชนอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง บำเพ็ญประโยชน์ตามที่ศาลเห็นควร และมารายงานตัวตามที่ศาลกำหนด เมื่อเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดศาลจะสั่งยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา แต่หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขก็จะยกคดีมาพิจารณาต่อดังเดิม โดยหากมีการพิพากษา คดีพนันส่วนใหญ่ ศาลจะมีคำพิพากษาให้ปรับ 500 บาท แต่เนื่องจากเยาวชนเคยถูกกักขังมาแล้ว 1 วัน จึงเทียบเท่ากับการปรับ จึงไม่ต้องจ่ายเงินค่าปรับ⁵

4.3 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุม

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานภายใต้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งประเทศไทยมีสถานพินิจครอบคลุมทั้งหมด 77 จังหวัด และกรมพินิจฯ มีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในส่วนกลางมีทั้งหมด 8 แห่ง และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ มีทั้งหมด 10 แห่ง

4.3.1 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่เลขที่ 118 ถนนชยางกูร กม.14, ต.หัวเรือ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2523 โดยในขณะนั้นเป็นหน่วยงานที่ควบรวมหน้าที่ของศูนย์ฝึกอบรมฯ ด้วย แต่เมื่อมีการแบ่งส่วนราชการในปี 2545 ก็มีการแยกส่วนการแยกส่วนการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนไปอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแทน ซึ่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2560) มี ส.ต.ท.วิญญา พัทธกษชาติ เป็นผู้อำนวยการ สถานพินิจ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ

1) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน และบุคคลอื่น แล้วจัดทำรายงานและความเห็น เกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิด แล้วส่งรายงานให้พนักงานสอบสวน เพื่อเสนอ

⁴ มาตรา 132 ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาหรือฟ้อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยรองขอ เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวแลมอบตัวจำเลยให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไข เช่น ให้จำเลยรายงานตัวตอพนักงาน คุมประพฤดิหรือเจาพนักงานอื่นหรือบุคคลใดหรือองค์การดานเด็กเขารับการแก้ไขบำบัดพนฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เขารวมกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือก หรือให้ใช้ชีวิตการเพื่อความปลอดภัย ภายใระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ตองไม่เกินกวาจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปบริบูรณ์ ในการนี้ศาล มีอำนาจสั่งให้พ้อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยเขารวมกิจกรรม หรือรับคำปรึกษาแนะนำด้วยก็ได้

ในกรณีศาลเห็นวจำเลยไม่สมควรใช้ชีวิตการตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสงตัวจำเลยไปยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควรที่ยินยอมรับตัวจำเลยไว้ดูแลชั่วคราว หรือจะให้ใช้ชีวิตการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้ แต่ตองไม่เกินกวาจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปบริบูรณ์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนวิธีการประเมินสภาพปัญหาการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดพนฟู การเตรียมความพร้อมเพื่อมอบตัวจำเลยให้พ้อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย ให้เปนไปตามขอบังคับของประธานศาลฎีกา (ราชกิจจานุเบกษา 2553: 54)

⁵ การปรับแก้ไขอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับ เปลี่ยนอัตราโทษกักขังแทนค่าปรับจากวันละ 200 บาท เป็นวันละ 500 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศวันที่ 7 เม.ย.2559)

พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาล ให้ส่งรายงานพร้อมความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนต่อศาลเยาวชน และครอบครัว

2) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการสงเคราะห์ แก่ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

โดยในการดำเนินงานดังกล่าวจะแบ่งเป็นสองส่วนคือ งานคดีก่อนพิพากษาและหลังพิพากษา

งานคดีก่อนพิพากษา

เมื่อเด็กและเยาวชนถูกจับและเป็นกรณีที่จะต้องดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว พนักงานสอบสวน จะต้องถามปากคำเด็กหรือเยาวชน และเมื่อเสร็จแล้วต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อตรวจสอบการจับกุมภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อศาลตรวจสอบการจับกุมแล้วศาลอาจมีคำสั่งดังนี้

1) ให้อุปถัมภ์เด็กหรือเยาวชนให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรหรือมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคล องค์กรหรือ นายประกัน มีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปพบพนักงานสอบสวน เพื่อทำการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำ และไปพบพนักงานคุมประพฤติที่ สถานพินิจ เพื่อสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ต้องหาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2) ให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร กรณีที่เด็กและเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติดังนี้

- ทำความสะอาดร่างกาย และเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
- ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตใจเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย
- ถ้าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ต้องได้รับการรักษาพยาบาล

กรณีที่มิใช่การกระทำผิดร้ายแรง และเป็นการกระทำผิดครั้งแรก หรือเมื่อตอบแบบประเมินความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เจ้าหน้าที่คุมประพฤติจะเสนอใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตาม มาตรา 86⁶

⁶ มาตรา 10 แห่ง พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 ระบุว่าให้ยกเลิกความในมาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 86 ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำความผิดก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น อาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อ

กล่าวคือจะไม่ดำเนินการฟ้อง แต่เด็กหรือเยาวชนต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ

งานคดีหลังพิพากษา

ในกรณีศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนรับการฝึกอบรม เด็กหรือเยาวชนจะถูกส่งไปรับการฝึกอบรมยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งในการฝึกอบรมจะมีการประเมินและจัดทำแผนการฝึกอบรมให้เหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนแต่ละรายไป ทั้งนี้ ศาลอาจจะกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ก็ได้ หากเด็กหรือเยาวชนรายนั้นมีผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษให้ได้รับประโยชน์ คือ เลื่อนชั้น ลาเยี่ยมบ้าน ลดวันฝึกอบรม หรือพักการฝึกอบรม นอกจากนี้หากผ่านหลักสูตร การฝึกอบรม ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวไปก่อนกำหนดครบระยะเวลาขั้นต่ำก็ได้ แต่หากเด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจรับการฝึกอบรม หลบหนีหรือ พยายามหลบหนี หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ หรือขัดต่อความสงบสุขของเด็กหรือเยาวชนอื่นหรือ ก่อความไม่สงบเรียบร้อยในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ต้องถูกตัดประโยชน์หรือก็อาจจะต้องอยู่รับการฝึกอบรมไปจนกว่าจะครบขั้นสูง หรือศาลอาจให้เพิ่มระยะเวลาฝึกอบรมได้

สำหรับการควบคุมตัวเด็กในสถานพินิจ มีการกำหนดให้อยู่ในสถานแรกรับได้ไม่เกิน 90 วัน และที่หากต้องส่งตัวไปรับการอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรม (ศูนย์ฝึกที่ 5) จะควบคุมตัวเด็กตามที่ศาลตัดสินโทษหรือควบคุมจนอายุไม่เกิน 24 ปี

อย่างไรก็ดี ในกรณีคดีการพนันมีการกำหนดให้อยู่ในสถานแรกรับได้ไม่เกิน 60 วัน และไม่มีกรณีที่ต้องส่งตัวไปรับการอบรมที่ศูนย์ฝึกและอบรม

ขั้นตอนการการปฏิบัติงานดำเนินคดีอาญา ปรากฏดังแผนภาพที่ 2

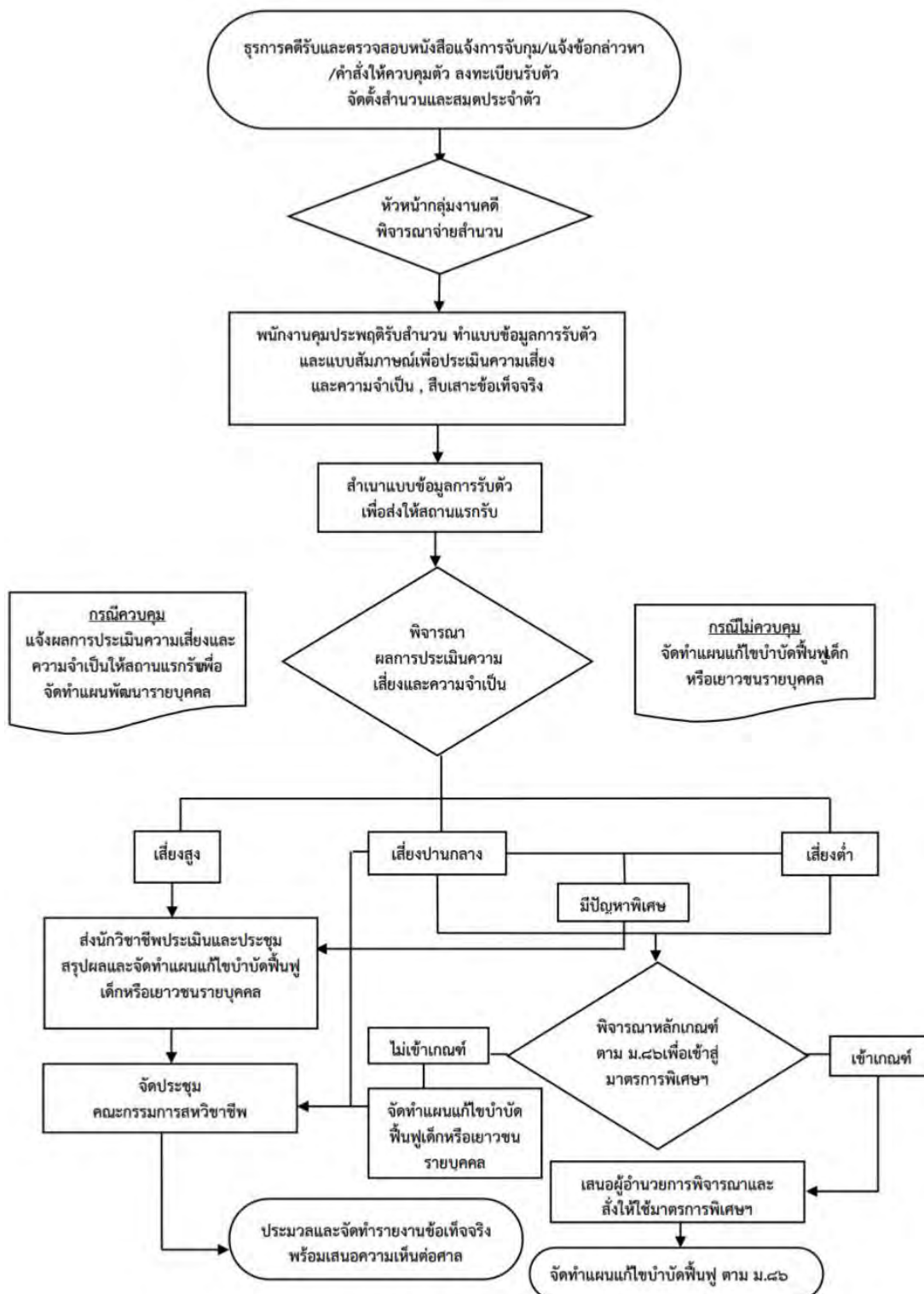

พิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจ ตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบกับแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้ส่งแก้ไขแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูหรือส่งดำเนินคดีต่อไป และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าวและให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ ทั้งนี้ แผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย”

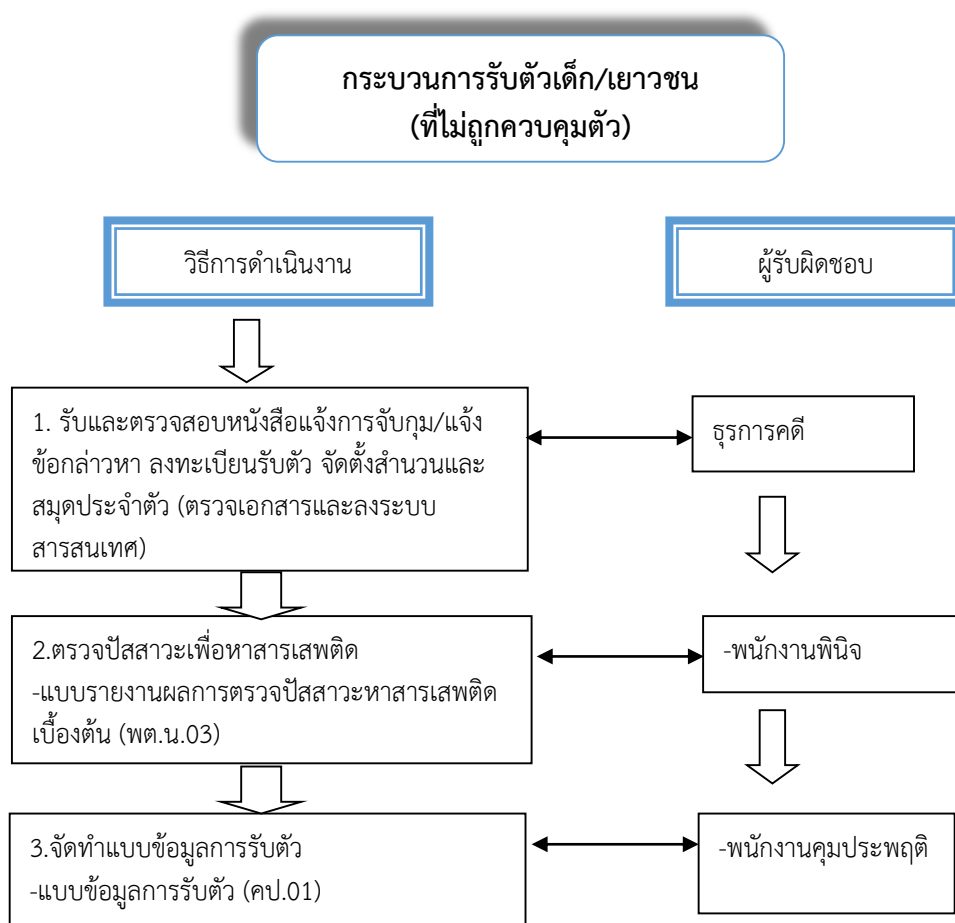

คู่มือปฏิบัติงานการดำเนินคดีอาญา ฉบับปรับปรุงแก้ไข ประกาศใช้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานดำเนินคดีอาญา

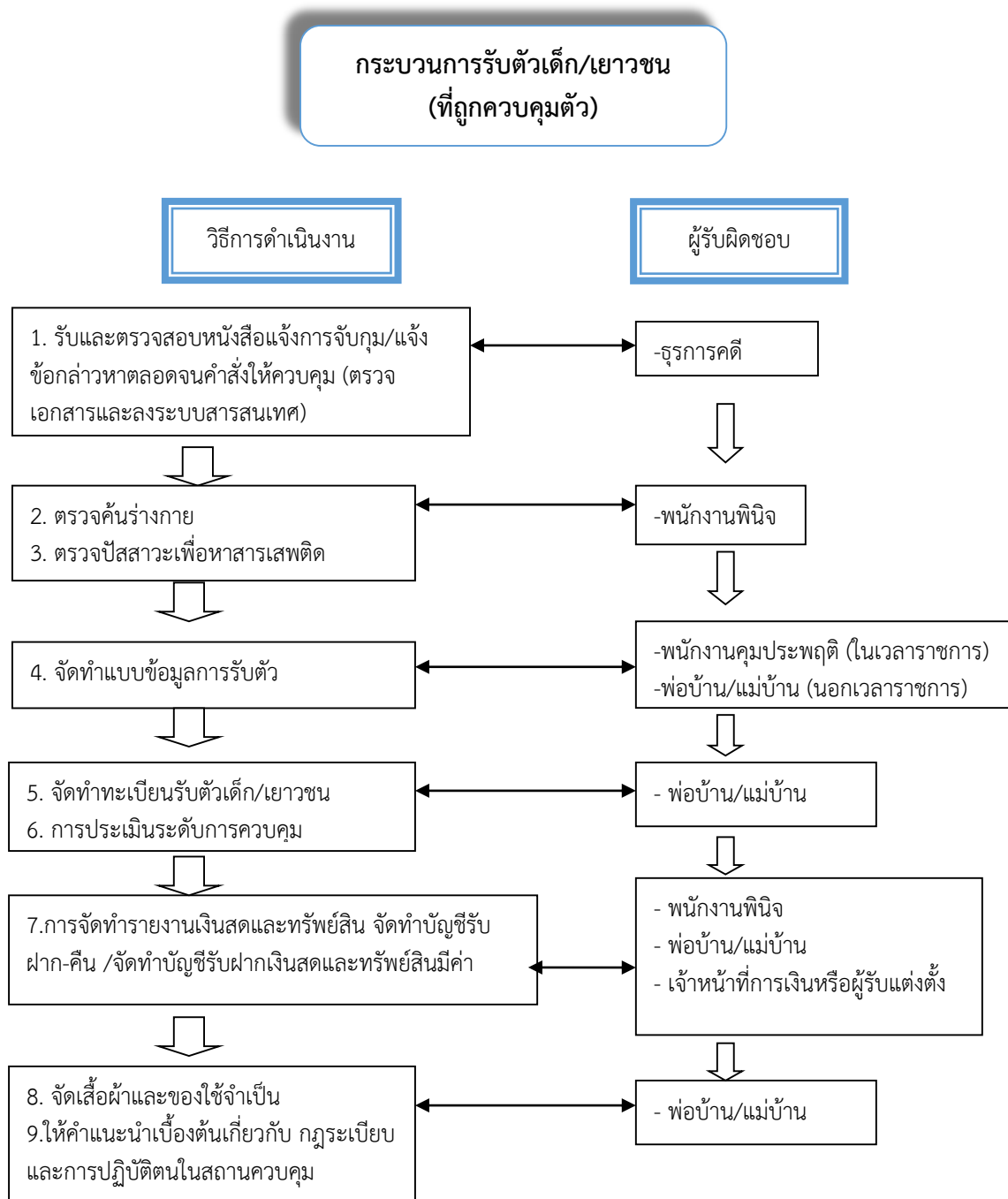
ที่มา: คู่มือปฏิบัติงานดำเนินคดีอาญา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2557: 3)

โดยในกระบวนการรับตัวเด็กและเยาวชนที่ไม่ควบคุมตัวกับที่ถูกควบคุมตัวมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแผนภาพที่ 3 และ 4

แผนภาพที่ 3 กระบวนการรับตัวเด็ก/เยาวชน (ที่ไม่ถูกควบคุมตัว)

ที่มา: ประมวลจากเอกสาร “กระบวนการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ (ที่มีสถานแรกรับ)”

แผนภาพที่ 4 กระบวนการรับตัวเด็ก/เยาวชนที่ถูกควบคุมตัว

ที่มา: ประมวลจากเอกสาร “กระบวนการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ (ที่มีสถานแรกรับ)”

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานในสถานพินิจ

เจ้าหน้าที่ดำเนินงานและปฏิบัติต่อเด็ก/เยาวชนของสถานพินิจ	
เด็ก/เยาวชนที่ควบคุมตัว	เด็ก/เยาวชนที่ไม่ควบคุมตัว
ธุรการคดี	ธุรการคดี
พนักงานพินิจ	พนักงานพินิจ
พนักงานคุมประพฤติ	พนักงานคุมประพฤติ
นักจิตวิทยา	นักจิตวิทยา
นักสังคมสงเคราะห์	นักสังคมสงเคราะห์
คณะกรรมการนักวิชาชีพ (ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม สงเคราะห์ ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข)	คณะกรรมการนักวิชาชีพ (ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม สงเคราะห์ ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข)
นักวิชาการพลศึกษา	
พยาบาล	
นักวิชาการทางการศึกษาและอาชีพ	
หัวหน้าสถานแรกรับ	
นักวิชาชีพ	
ครูที่ปรึกษา	
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	

สำหรับคดีการพินันโดยส่วนใหญ่เยาวชนมักจะไม่ถูกควบคุมตัวในสถานแรกรับ เพราะมักจะมีผู้มาประกันตัว สำหรับคนที่ไม่ม่มีผู้ปกครองมาประกันตัว ศาลจะให้ควบคุมตัวในสถานแรกรับซึ่งเป็นสถานที่ที่จะรับเด็กหรือเยาวชนไว้ก่อนการจะเป็นการชั่วคราวเพื่อสืบเสาะพินิจเด็กหรือเยาวชนและครอบครัวก่อนจะกำหนดแนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนแต่ละราย

4.3.2 บทบาทของสถานพินิจในการดำเนินงานด้านเยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพินัน

สถานพินิจมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาในกรณีของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การสืบเสาะข้อเท็จจริง การประชุมสหวิชาชีพ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การสืบเสาะข้อเท็จจริง

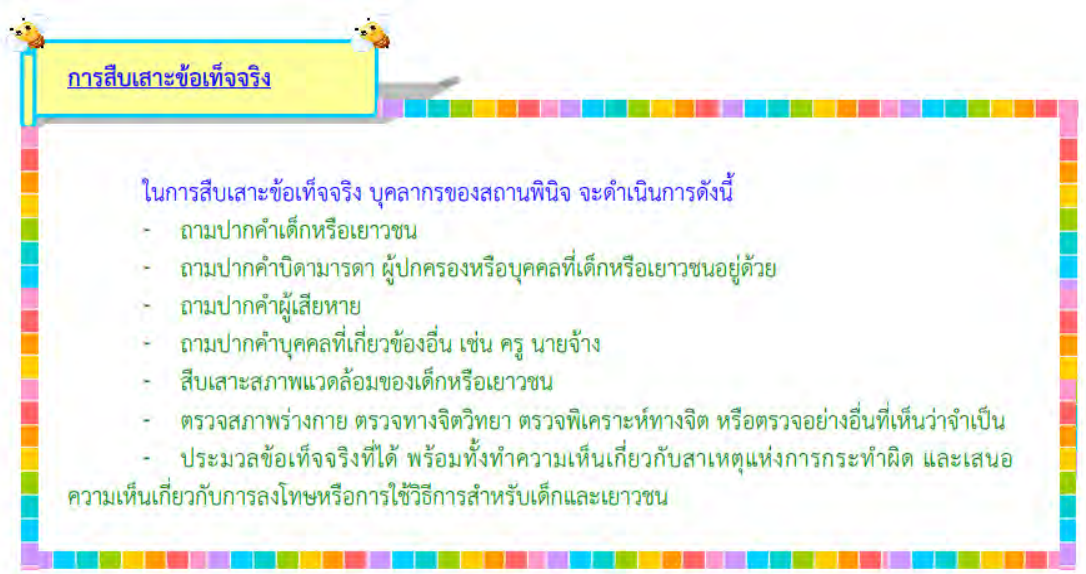
อำนาจหน้าที่หนึ่งของสถานพินิจตาม มาตรา 82⁷ คือ ในขั้นตอนการรับสำนวน โดยพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ดำเนินการรับสำนวน ทำแบบขอมูลการรับตัว และแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยง

⁷ มาตรา 82 เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง หรือใด รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 73 แล้ว ให้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้พนักงานคุมประพฤตีสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา 36 (1) เว้นแต่ในคดีอาญา ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดี จะสั่งงดการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

และความจำเป็น (R&N) และสืบเสาะข้อเท็จจริง ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตรฐานเดียวกันกับคดีอาญาอื่นๆ ของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีความยาวและครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวทุกอย่าง การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะเบาะแว้ง และ ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ เป็นต้น

พนักงานคุมประพฤติจะรับสำนวนและถามปากคำเด็กหรือเยาวชนตามแบบข้อมูลการรับตัว (กรณีวันหยุดราชการและนอกเวลาราชการจะดำเนินการโดยพอบาน แม่บ้าน ครูเวร พนักงานพินิจ เวิร์กสันทนาการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) จากนั้น พนักงานคุมประพฤติสัมภาษณ์เด็ก/เยาวชน ผู้ปกครอง ตามแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นและลงระบบสารสนเทศ และในการดำเนินงานสืบเสาะข้อเท็จจริง พนักงานคุมประพฤติออกสืบเสาะสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน ข้อมูลดังกล่าวจะปรากฏในแบบรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็ก/เยาวชน ซึ่งกระบวนการขั้นตอนและแนวทางได้ระบุไว้ในคู่มือปฏิบัติงานการดำเนินคดีอาญา (2557) ไว้อย่างละเอียด

ภาพที่ 1 การสืบเสาะข้อเท็จจริง

ที่มา: <http://www.djop.go.th/imf/ay3.pdf>

(2) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา 36 (1) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้น ไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(3) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

(ข) ให้ (แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตใจในเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้การรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องด้วย (ราชกิจจานุเบกษา 2553: 39)

ในการดำเนินงานสืบเสาะข้อเท็จจริง พนักงานคุมประพฤติจะดำเนินงานที่สถานพินิจเป็นหลัก มักจะไม่ได้ออกไปดูสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของเยาวชนในที่ที่ถูกจับกุม เนื่องจากเป็นคดีไม่ร้ายแรง มีผู้ให้ข้อมูลหรือทราบสภาพพื้นที่ก่อนแล้ว และเยาวชนจะให้ข้อมูลโดยตรงไปตรงมา ซึ่งต่างจากคดีร้ายแรงอื่นๆ

2) การประชุมสหวิชาชีพ

ตามมาตรา 43 ของ พรบ. ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะการจำแนกเด็กและเยาวชน การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย หรือหน้าที่อื่นตาม พรบ. กำหนด ซึ่งครั้งหนึ่งต้องไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจ และมีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 ทั้งนี้ สถานพินิจ จังหวัดอุบลราชธานี จะจัดประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านจิตวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจำแนกและการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนทุกราย จัดการประชุมประจำทุกวันอังคารและวันศุกร์ โดยพนักงานคุมประพฤติและฝ่ายบริหารงานทั่วไป

3) การจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

สำหรับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จะมีการดำเนินการตามระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พ.ศ. 2554 โดยตามมาตรา 6 กำหนดผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่

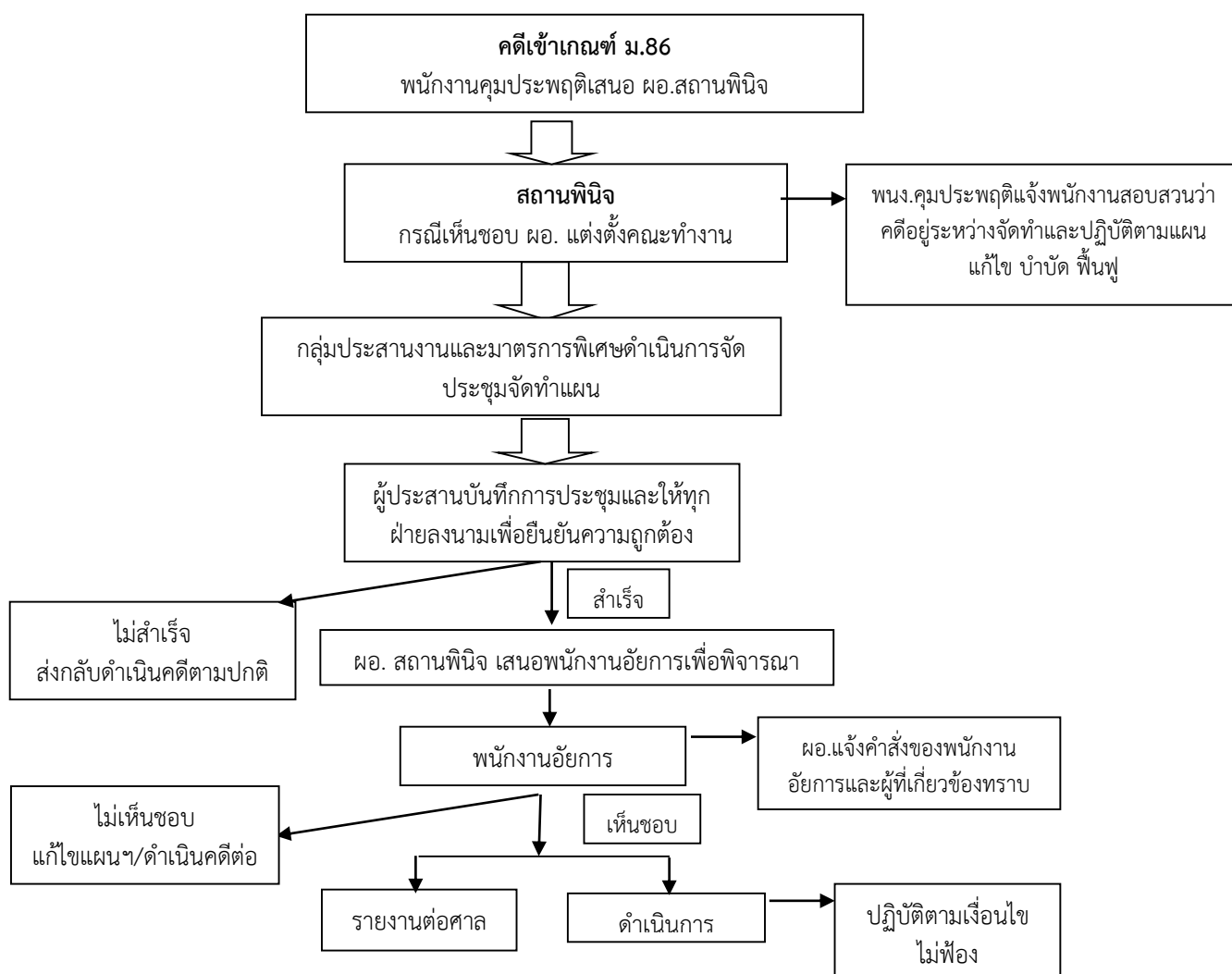
- (1) ฝ่ายเด็กหรือเยาวชน ได้แก่ เด็กหรือเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนร้องขอ
- (2) ฝ่ายผู้เสียหาย ได้แก่ ผู้เสียหาย พ่อแม่ หรือผู้ปกครองผู้เสียหายในกรณีผู้เสียหาย เป็นผู้เยาว์ และบุคคลซึ่งผู้เสียหายร้องขอ
- (3) นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์
- (4) พนักงานคุมประพฤติ
- (5) พนักงานอัยการ

ซึ่ง หากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำ ความผิดด้วยก็ได้

อย่างไรก็ดี ในคดีการพนัน ไม่มีผู้เสียหายจึงถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายแทน เพราะฉะนั้น จึงให้อำนาจของสถานพินิจ ในการดำเนินการในฐานะตัวแทนของรัฐ

ในกรณีที่เยาวชนได้รับการพิจารณาให้ได้รับดำเนินการมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา (ตามมาตรา 86, อ่านรายละเอียดในหน้า 24) มีลำดับขั้นตอนในการจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ตามแผนภาพที่

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ที่มา: ประมวลจากระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. 2554 และคู่มือการปฏิบัติงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดี
อาญา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2554)

สำหรับการดำเนินมาตรการพิเศษแทนคดีอาญามีข้อดีคือ ชื่อของเยาวชนจะไม่อยู่ในบัญชีดำ/บัญชีแดง ซึ่งจะมีผลต่อการสมัครงานในหน่วยงานราชการบางหน่วยงานที่มีข้อห้ามในเรื่องการต้องคดีอาญาไว้ แต่หากเยาวชนดำเนินการตามมาตรการพิเศษ คดีก็จะถูกจำหน่ายไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีดังกล่าว ซึ่งสถานพินิจ มีความพยายามจะให้มีการดำเนินโดยใช้มาตรการพิเศษในการดำเนินคดีกับเยาวชนก่อน อย่างไรก็ตาม ข้อเสียคือใช้ระยะเวลานานและผู้ปกครองอาจจะต้องเสียเงินเพื่อพาเยาวชนมาที่สถานพินิจ ตามเงื่อนไข ผู้ปกครองบางคนจึงยอมให้ฟ้องศาล ซึ่งใช้ระยะเวลาสั้นและไม่เสียเวลานาน แต่ก็จะเป็นผลเสียกับตัวเยาวชนในอนาคต ซึ่งสถานพินิจ เห็นว่าแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว เป็นผลดีต่อการแก้ไขปัญหาคriminal พฤติกรรมของตัวเยาวชน

เพราะครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และแก้ไขปัญหาโดยตรง (ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2560)

บทที่ 5

บริบทของการเล่นพนัน ลักษณะและพฤติกรรมการเล่นพนัน

5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเยาวชนผู้เล่นการพนัน

กลุ่มตัวอย่างของเยาวชนที่เล่นการพนัน สามารถจำแนกข้อมูลพื้นฐานได้ดังนี้

5.1.1 เพศและอายุของเยาวชนที่เล่นการพนัน

จากกรณีศึกษาทั้ง 30 กรณี พบว่าผู้ที่เล่นการพนันเป็นเพศชายจำนวน 25 คน และมีเพศหญิงเพียง 5 คน โดยพบว่า อายุของเยาวชนขณะกระทำความผิดในข้อหาพนันส่วนมากมีอายุระหว่าง 16-17 ปี ซึ่งสามารถแยกได้ว่า อายุ 17 ปี มีจำนวน 14 คน แยกเป็นเพศชาย 12 คนและเพศหญิง 2 คน อายุ 16 ปีมีจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมด อายุ 15 ปีมีจำนวน 5 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 2 คน อายุ 14 ปี มี 3 คน แยกเป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน อายุ 18 ปี มีหนึ่งคนและเป็นเพศชาย

5.1.2 การศึกษา

เมื่อพิจารณาเรื่องการศึกษาก่อนของเยาวชนขณะที่กระทำความผิดพบว่าผสมผสานกันซึ่งแบ่งออกได้ 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มแรก คือกลุ่มที่ลาออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งมีจำนวน 11 คน ทั้งออกจากโรงเรียนในระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน เพศชาย) และมัธยมศึกษาตอนต้นคือ ม.1 (จำนวน 4 คน เพศชาย 3 คน เพศหญิง 1 คน) และ มัธยมศึกษาปีที่ 2 (จำนวน 5 คน เพศชาย 4 คนและเพศหญิง 1 คน) และมัธยมศึกษาตอนปลายคือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 (เพศชาย 1 คน) กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่จบภาคบังคับระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 (จำนวน 3 คนเป็นเพศชาย) และ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 (จำนวน 2 คนเป็นเพศหญิง) และกลุ่มที่สามคือกลุ่มที่กำลังศึกษาซึ่งมีทั้งการศึกษาสายสามัญ สายวิชาชีพ และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยพบว่าเยาวชนที่ศึกษาในสายสามัญนั้นกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 (2 คน เพศชาย 1 คน และเพศหญิง 1 คน) และกำลังศึกษาชั้น มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 2 คน (เป็นเพศชายทั้ง 2 คน) กำลังศึกษาอยู่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 จำนวน 3 คน (เพศชายทั้ง 3 คน) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน (เพศชาย) และชั้นปีที่ 3 จำนวน 3 คน เป็นเพศชายทั้งหมด และผู้ที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 2 คน (เพศชาย) และ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1 คน (เพศชาย)

5.1.3 สถานภาพของครอบครัวของเยาวชน

สถานภาพของครอบครัวเยาวชนมีทั้งแบบที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน พ่อแม่เลิกร้างกัน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรม เมื่อแยกแยะในแต่ละรูปแบบพบว่า มีเยาวชนจำนวน 17 คน (เพศชาย 15 และเพศหญิง 2) ที่พ่อแม่ยังอยู่ด้วยกัน และบางกรณีที่แม่พ่อแม่อยู่ร่วมกันแต่เยาวชน (เพศหญิง 1 คน) มาอยู่กับญาติคือลุงและป้า มีเยาวชนจำนวน 10 คนที่พ่อแม่หย่าร้างกันและฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรม ทำให้พวกเขาทั้งหมดอาศัยอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือไม่อยู่กับแม่ก็อยู่กับพ่อ รวมทั้งญาติพี่น้อง เช่น พี่สาว ลุงป้า น้า รวมทั้งตาและยาย

5.1.4 สถานภาพสมรสของเยาวชน

สำหรับสถานภาพสมรสของเยาวชน ในจำนวน 30 คน เป็นโสด 25 คน มีคู่ครองหรือแต่งงานแล้วมีเพียงเยาวชน 4 คน (เพศหญิง 3 คน และเพศชาย 1 คน) แล้วที่มีคู่ครองหรือแต่งงานและหนึ่งในจำนวนนั้นมีเยาวชนเพศชาย 1 คนที่ย่าร้างและมีลูกติด 1 คน

5.1.5 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

โดยส่วนใหญ่แล้วสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเยาวชนมีฐานะปานกลางถึงยากจน ผู้ปกครองมากกว่าร้อยละ 80 เป็นเกษตรกร ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และทำอาชีพเสริมได้แก่ค้าขายบ้างบางส่วน มีบางส่วนที่เยาวชนอยู่กับญาติพี่น้องโดยพ่อแม่ทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ ส่วนครอบครัวของเยาวชนที่อยู่ในเมืองพบว่า มีบางครอบครัวที่มีแม่รับราชการและบางส่วนทำอาชีพค้าขาย

ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อเยาวชน (นามสมมติ)	เพศ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ เยาวชน
1	2560	น.ส.เอ	หญิง	15 ปี	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน ทำงานที่ทกม. เยาวชนอาศัยอยู่ กับป้าและสามี	แต่งงานแล้ว กำลัง ตั้งครรภ์ได้ 8 เดือน
2	2560	นายบี	ชาย	15 ปี	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อถึงแก่กรรม เยาวชนอาศัยอยู่ กับแม่	หย่าร้าง,มี ลูกชาย 1 คน
3	2560	นายซี	ชาย	16 ปี	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
4	2560	นายดี	ชาย	17 ปี	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่เลิกร้างกัน และมีคู่ครองใหม่ ทั้งคู่ เยาวชน อาศัยอยู่กับพี่สาว	โสด
5	2560	นายอี	ชาย	16 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.1	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
6	2560	นายเอฟ	ชาย	17 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
7	2560	นายจี	ชาย	17 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
8	2560	นายไอ	ชาย	17 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อเยาวชน (นามสมมติ)	เพศ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ เยาวชน
9	2560	นายเจ	ชาย	18 ปี	จบ ป. 6 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
10	2560	น.ส.เค	หญิง	17 ปี	จบการศึกษาชั้น ม. 3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
11	2560	นายสอง	ชาย	17 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม. 5	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
12	2559	น.ส.แอล	หญิง	15 ปี	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่เลิกร้างกัน ,แม่มีคูครองใหม่	มีคูครอง
13	2559	นายเอ็ม	ชาย	17 ปี	จบ ป. 6	พ่อแม่เลิกร้างกัน ,พ่อขาดการติดต่อ	แต่งงานแล้ว มีลูก 2 คน
14	2559	นายเอ็น	ชาย	17 ปี	กศน. ชั้น ม.ต้น	พ่อแม่เลิกร้างกัน เยาวชนอาศัยอยู่ กับน้ำ	โสด
15	2559	น.ส.โอ	หญิง	17 ปี	จบ ม. 3	พ่อแม่เลิกร้างกัน แม่เสียชีวิต เยาวชนอยู่กับตา ยาย,ตายายเลี้ยง เหมือนลูก	แต่งงานแล้ว
16	2559	นายพี	ชาย	15 ปี	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด
17	2558	นายคิว	ชาย	16 ปี	จบ ม. 4 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด
18	2558	นายอาร์	ชาย	15 ปี	กำลังศึกษาอยู่ที่ชั้น ปวช.1	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด
19	2558	นายเอส	ชาย	14 ปี 8 เดือน	ม. 2	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด
20	2558	นายที	ชาย	17 ปี	จบ ม. 3 เรียนกศน. ชั้น ม.ปลาย	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด
21	2558	นายยู	ชาย	16 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.1.	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
22	2560	ด.ญ. วี	หญิง	14 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม. 2	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
23	2558	นายกอ	ชาย	16 ปี	ชั้น ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่เลิกร้างกัน, เยาวชนพักอาศัย อยู่กับตายาย	โสด

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อเยาวชน (นามสมมติ)	เพศ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ เยาวชน
24	2559	นายขอ	ชาย	16 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.2	พ่อแม่เลิกร้างกัน, เยาวชนพักอาศัย อยู่กับแม่	โสด
25	2559	นายคอ	ชาย	17 ปี	จบการศึกษาชั้น มัธยมปีที่ 1 (ออก กลางคัน) มาเรียน กศน. ชั้น ม.ต้น	พ่อแม่เลิกร้างกัน ,พ่อขาดการติดต่อ ,แม่มีสามีใหม่	โสด
26	2560	นายงอ	ชาย	17 ปี	จบการศึกษาชั้น ป. 6	พ่อแม่เลิกร้างกัน, เยาวชนอยู่กับแม่	โสด
27	2560	นายจอ	ชาย	17 ปี	จบการศึกษาชั้น ม. 1 (ออกกลางคัน)	พ่อถึงแก่กรรม , อาศัยอยู่กับแม่	โสด
28	2560	นายฉอ	ชาย	16 ปี	จบการศึกษาชั้น ป. 6	พ่อแม่หย่าร้าง, เยาวชนพักอาศัย อยู่กับลุง	โสด
29	2560	นายหนึ่ง	ชาย	17 ปี	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม. 5	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด
30	2560	ด.ช.สาม	ชาย	14 ปี 8 เดือน	จบการศึกษาชั้น ป. 6 / บวชเรียนชั้นม. 2 (ออกกลางคัน) บรรพชาเป็น สามเณรและเรียน ชั้นม.1-2 แต่ไม่ สนใจเรียนจึงลา สิกขา	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด

5.2 พฤติกรรมการเล่นพนันของเยาวชน

พฤติกรรมการเล่นพนันของเยาวชนกลุ่มกรณีศึกษา พบว่า ส่วนมากเป็นการเล่นเพื่อความสนุกและ
สังสรรค์ในหมู่เครือญาติหรือเพื่อนฝูงมากกว่าจะเล่นเพื่อต้องการรายได้อย่างจริงจัง เพราะเยาวชนเล่นกับคน
ใกล้ชิดรอบข้างเป็นหลัก ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนๆ พี่ๆ ของเยาวชน ญาติๆ และเจ้ามือที่เยาวชน
รู้จักดี โดยพบว่า มีเพียง 1 รายที่ถูกจับในบ่อนผิดกฎหมาย นอกจากนี้ ประเภทการพนันที่เล่นก็เป็นการพนันที่
เล่นง่ายๆ เงินที่ใช้ในการเล่นแต่ละครั้งส่วนมากก็ไม่มากมาย เช่น ห้าบาทสิบบาท มีเพียงส่วนน้อยที่เล่นเป็น
หลักร้อยบาทและแหล่งเงินที่นำมาเล่นพนันก็มาจากเงินที่ผู้ปกครองให้เยาวชนใช้ไปโรงเรียนหรือใช้จ่าย

เล็กๆน้อยๆในชีวิตประจำวัน จำนวนครั้งที่เล่นก่อนถูกจับกุมก็มักจะเป็นการเล่นครั้งแรกๆ และผลการเล่นพนันก็มักเล่นแล้วเสียเป็นส่วนใหญ่

5.2.1 ประเภทการพนันที่เล่น

การพนันที่เยาวชนเล่นและถูกจับมีหลากหลายประเภท จากการกรณีศึกษาพบว่า การพนันที่เยาวชนเล่นมากที่สุด คือ การเล่นไพ่ ประกอบด้วย ไพ่กบดำกบแดง ไพ่คอยคู ไพ่แปดเก๋า ไพ่ปอกเต้ง ไพ่ปอกแปด ไพ่รummy ไพ่ตักเต ไพ่สเตอร์ ไพ่แดง และไพ่ผสมสิบ

เยาวชนเพียงส่วนน้อยเล่นการพนันชนิดอื่น ได้แก่ หว่ย เบี้ยโบก สุนัขเกอร์ ทายผลฟุตบอล มวยตัว น้ำเต้าปูปลา ไฮโล ชนไก่และโดมิโน

เยาวชนส่วนใหญ่เล่นการพนันในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งจากข้อมูลพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ถูกจับกุมในขณะที่เล่นการพนันในเวลากลางวัน ตั้งแต่ช่วงเที่ยงวัน ช่วงบ่ายจนถึงช่วงเย็น มีเพียงการพนันชนิดทายผลฟุตบอลและการเล่นพนันในงานศพเท่านั้นที่เยาวชนถูกจับกุมในช่วงกลางคืน

จากการสัมภาษณ์พันตำรวจโท ศิริพงศ์ สุตา รองผู้กำกับสืบสวน สภ.เมืองอุบลราชธานี กล่าวว่า ลักษณะการถูกจับกุมในคดีการพนันของเยาวชนเมือง เยาวชนส่วนมากจะถูกจับในคดีแทงบอลมากกว่า ผู้ใหญ่จะเป็นคดี ไพ่ ไฮโล เพราะว่ากลุ่มเด็กจะเข้าถึงฟุตบอล เกมออนไลน์ ลักษณะการเล่นของเด็ก เด็กจะถูกจับมากับกลุ่มเด็ก ผู้ใหญ่ก็จะถูกจับมากในกลุ่มของผู้ใหญ่ (สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2561)

5.2.2 เวลาที่เล่นพนัน

จากการกรณีศึกษาพบว่าเวลาที่เยาวชนเล่นพนันจะแตกต่างกันไป โดยเยาวชนกรณีศึกษามักจะถูกจับกุมช่วงเวลากลางวันมากกว่าเวลากลางคืน สำหรับเยาวชนที่ถูกจับกุมในช่วงเวลากลางคืนมักจะเล่นพนันไปพร้อมกับการดื่มสุราและมีการส่งเสียงดังจึงถูกแจ้งจับ

ตารางที่ 12 แสดงช่วงเวลาที่ถูกจับกุม

เวลา	จำนวน (ราย)
กลางวัน	27
กลางคืน	3

5.2.3 จำนวนครั้งในการเล่นพนันก่อนถูกจับกุม

กลุ่มตัวอย่างของเยาวชนที่ศึกษาถูกจับกุมในข้อหาเล่นพนันเป็นครั้งแรก แต่เยาวชนที่ถูกจับกุมมักเคยมีประสบการณ์เล่นการพนันมาก่อนหน้านั้นหลายครั้ง โดยมากเยาวชนจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเล่นการพนันมาก่อน เช่น ในครอบครัว ในหมู่บ้านหรือชุมชน หรือในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น จำนวนครั้งในการเล่นพนันของเยาวชนจำแนกได้ดังนี้

1) เล่นพนันครั้งแรกแล้วถูกจับกุม

เยาวชนจำนวนส่วนน้อยที่ถูกจับดำเนินคดีเล่นการพนัน เนื่องจากการเล่นหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การพนันครั้งแรกและถูกจับได้ เช่น กรณี น.ส.เอ เนื่องจากการคบเพื่อนที่เล่นการพนันชนิดไพ่ ส่วนนายเจ ก็ไม่เคย เล่นการพนันชนิดใดๆ มาก่อนเช่นกัน บังเอิญผ่านมาและเห็นคนอื่นๆ เล่นไพ่และอยู่ใกล้บริเวณที่เขาเล่นการ พนันจึงถูกจับมาดำเนินคดีด้วย เขาเล่าว่า ตัวเขาเองไม่คิดที่จะเล่นการพนันทุกชนิดอยู่แล้ว เพราะเล่นไม่เป็น และไม่อยากลองเล่นด้วย ดังที่เขาเล่าว่า "ผมบ่เล่นการพนันอยู่แล้วครับ ผมกินแต่เหล้ากับไปเบ๊งหมอลำ พวกหมู่กะบ่มีไผ่เล่นไฟ"

การเข้าไปอยู่ในบริเวณที่มีการเล่นพนัน เข้าไปดูหรืออยู่ในกลุ่มที่กำลังเล่นพนันมีส่วนอย่างมากที่ทำให้ เยาวชนถูกจับกุม ในกรณีที่เริ่มเล่นแล้วถูกจับกุมมีน้อยมาก เช่น น.ส.เค ที่เพิ่งจะลองเล่นการพนัน ขณะที่ ถูกจับกุมยังเล่นไม่ค่อยเป็น "ตอนถูกจับก็ยังไม่ทันเป็นปานได้" กลุ่มที่เล่นพนันด้วยกันมีจำนวน 3-4 คน ถูกจับกุม 2 คน เป็นผู้ใหญ่ 1 คน และเยาวชน 1 คน

2) มีประสบการณ์เล่นพนันไม่กี่ครั้งแล้วถูกจับกุม

เยาวชนที่มีประสบการณ์ในการเล่นพนัน มักจะเริ่มเล่นในกลุ่มเพื่อนก่อนที่จะขยายขอบเขตในการ เล่นพนันไปยังกลุ่มญาติพี่น้อง เพื่อนรุ่นพี่ เพื่อนบ้านและเจ้ามือในแหล่งการพนันตามงานศพ และอื่นๆ เช่น ด.ญ. วี ระบุว่า เคยเล่นพนันมาก่อนประมาณ 2-3 ครั้ง เห็นคนอื่นเล่นพนันจึงอยากเล่นตาม ขณะที่ถูกจับกุม ได้เล่นพนันไฟกับเพื่อน ครั้งละ 2 บาท เยาวชนเริ่มเล่นการพนันไฟได้ประมาณ 2 เดือน ไม่ได้เล่นประจำ ในขณะที่ น.ส.โอ เคยเล่นการพนันไฟกับกลุ่มเพื่อนมาแล้ว 2-3 ครั้ง "ก่อนหน้านี้ก็เล่นผู้ใหญ่พาเล่น" ในชุมชน ที่เยาวชนอาศัย ก็มีการเล่นการพนันบางครั้ง วันที่เยาวชนถูกจับกุมได้ไปนั่งดูกลุ่มที่เล่นพนัน "ไปนั่งเบ๊งจะเจ้า บ่ทันได้เล่นตำรวจก็มา" เธอให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า โดยปกติ "ตำรวจเข้ามาทุกวัน เขาเห็นนั่งหัวจุ่มกันเขาจะเข้า มาจับ"

3) มีประสบการณ์เล่นพนันหลายครั้งแต่เพิ่งถูกจับกุมครั้งแรก

ส่วนมากแล้วเยาวชนที่ถูกจับกุม เคยมีประสบการณ์เล่นการพนันมาก่อนหน้านั้นหลายครั้ง ผู้ที่สอน การเล่นพนันส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อนรุ่นพี่หรือญาติพี่น้อง คนในหมู่บ้าน เช่น นายซี ระบุว่า ผู้ที่ สอนเล่นพนันครั้งแรก คือ เพื่อนที่เล่นไฟด้วยกันทั้งไฟป็อกเต็ง และไฟค้อยคู่ ส่วนมากจะเล่นพนันกับเพื่อนใน หมู่บ้าน ที่อายุประมาณ 16-17 ปี ในช่วงที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ส่วนใหญ่เพื่อนจะเป็นคนชวนเล่น มากกว่า เยาวชนเล่นการพนันเดือนละ 2-3 ครั้ง การพนันที่เล่นส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นไฟ สาเหตุที่เล่นเพราะ "เวลาวางคิดสนุกอยากเล่น ก็ชวนกันกับเพื่อนเล่นการพนันตรงเถียงนาเป็นประจำ" ส่วนนายเอ็ม เห็น เพื่อนบ้านกำลังนั่งล้อมวงเล่นการพนันไฟอยู่ที่ใต้ร่มไม้บริเวณทุ่งนาใกล้บ้านของเยาวชน เยาวชนจึงไปร่วมเล่น พนันด้วย ในบางกรณีการดื่มสุราอาจนำไปสู่การเล่นพนันได้ เช่น นายจอได้ไปดื่มสุราสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน จำนวน 5-6 คน จากนั้นจึงมีคนชักชวนเยาวชนและกลุ่มชาวบ้านดังกล่าวเล่นพนันไฮโล

เยาวชนบางส่วนมีประสบการณ์ในการเล่นพนันอย่างอื่นมาก่อน โดยเฉพาะการเล่นพนันตามงานบุญ หรืองานศพในหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งไฟแปดเก้า ผสมสิบ ไฟเก และไฮโล นายอี เริ่มเล่นการพนันครั้งแรกตอนอายุ 12 ปี ขณะเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ่อกับแม่ก็ทราบว่าเยาวชนเล่นการพนัน แต่แค่เตือนเอาไว้ ห้ามไม่ให้

เล่น แต่ช่วงมีงานศพในหมู่บ้านก็อนุญาตให้เล่น ปกติเยาวชนจะขอเงินแม่ครั้งละ 20 บาท เล่นการพนันไฮโลตามงานศพ จะเล่นเฉพาะที่มีงานในหมู่บ้านตัวเองเท่านั้น “เวลามีงานศพจะไปหาอ้าย (พี่แถวบ้าน) อ้ายก็จะพาไปเล่น” แม่ของเยาวชนเห็นว่า การที่เยาวชนขออนุญาตเล่นการพนันไม่ใช่เรื่องเสียหายมากนัก เพราะแม่ก็เคยให้เงินเยาวชนไปเล่นการพนันไฮโลตามงานศพในหมู่บ้าน โดยเห็นว่าเป็นเพียงการ “เล่นพอเป็นหมู่บ้านในงานศพ” เยาวชนถูกจับดำเนินคดีเป็นครั้งแรก เนื่องจากร่วมเล่นการพนันไฟป็อกเต็งที่หอพักกับเพื่อนรุ่นพี่

เยาวชนส่วนหนึ่งเริ่มเล่นการพนันเมื่อเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น นายสาม เล่นการพนันไฟ เริ่มเล่นการพนันอายุ 14 ปี เช่นเดียวกับนายสอง ที่เริ่มเล่นพนันโดมิโนและไฟป็อกเต็งกับเพื่อนหญิงและชาวบ้านภายในหมู่บ้านเมื่ออายุประมาณ 14 ปี ต่อมาได้เล่นการพนัน โดมิโนและการพนันไฟเดือนละ 5 ครั้ง เยาวชนมีนิสัยชอบสนุกสนาน เล่นการพนันกับญาติและเพื่อน ส่วนนายปี เริ่มเล่นการพนันตั้งแต่อายุ 14 ปีเช่นกัน ครั้งแรกนำผู้ชายเป็นคนสอน เคยเห็นนำผู้ชายข้างห้องเล่น เริ่มเล่นไฟป็อกเต็งกับเพื่อน บางครั้งก็ชวนเพื่อนเล่นบางครั้งเพื่อนเป็นฝ่ายชวนเล่น ส่วนมากเยาวชนเล่นการพนันกับเพื่อนอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง เพื่อนที่ร่วมเล่นการพนันด้วยกันมีอายุต่ำสุดคือ 10-11 ปี

เยาวชนบางส่วนรู้จักการเล่นพนันจากเพื่อนในสถานศึกษา เช่น นายเอฟ เริ่มเล่นการพนันตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 จากการนั่งดูเพื่อนและรุ่นพี่เล่นพนันไฟป็อกเต็ง ไฟค้อยคู่ “เห็นหมู่เล่น รุ่นพี่เล่น กะนั่งเบ๊งเขานับแต้มจั่งได้ เล่นบ่เป็นกะถามอ้าย” เช่นเดียวกับนายจี และนายไอ ที่เริ่มเล่นการพนันตั้งแต่อายุประมาณ 15 ปี “เห็นเขาเล่น ไปเบ๊งเขาเล่น” ส่วนมากจะเล่นกันวันจันทร์เพราะมีเรียนครึ่งวัน และเป็นวันแรกของสัปดาห์มีเงินที่ได้รับมาจากผู้ปกครอง เยาวชนกลุ่มนี้เล่นพนันด้วยกันสัปดาห์ละ 3-4 วัน

ส่วนหนึ่งมีประสบการณ์เล่นการพนันในสถานศึกษา เช่น นายขอ กับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 4-5 คน ชักชวนกันไปเล่นการพนันที่ศาลาที่พักภายในวิทยาลัยฯ เล่นพนันทายผลน้ำเต้าปูปลา เยาวชนและกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดชักชวนเล่นการพนันน้ำเต้าปูปลามาแล้วหลายครั้ง ส่วนนายดี เคยแอบเล่นไฟอยู่หลังโรงเรียน ช่วงเที่ยง ช่วงบ่าย จนถึง 4 โมงเย็น โดยเล่นกับเพื่อนผู้ชายชั้นเดียวกัน และเพื่อนจะเป็นเจ้ามือ เล่นเดิมพันครั้งละ 5 บาท เยาวชนเล่าว่า “เล่นไฟในโรงเรียนเคยได้เงินสูงสุด 100 บาท ” เยาวชนแอบเล่นไฟในโรงเรียนอาทิตย์ละ 2-3 วัน เคยถูกครูจับได้ครั้งเดียว เพราะเพื่อนผู้หญิงมาเจอและไปแจ้งครู ตอนนั้นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก็ถูกพักการเรียน

นอกจากการเล่นพนันไฟและไฮโลแล้ว ประสบการณ์การเล่นพนันอื่นๆ เช่น หวยใต้ดินนั้น นายคอระบุว่า เคยเล่นหวยใต้ดินมาหลายครั้งแล้ว ตากับยายเคยเล่นหวยใต้ดิน เยาวชนซึ่งอยู่ในความดูแลของตายายที่ชอบเล่นหวยใต้ดิน มักหารายได้จากการเล่นหวยใต้ดินโดยถือว่าเสี่ยงโชค ทำให้เยาวชนซึมซับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมจึงไม่เป็นคุณกับเยาวชน ส่วนกรณีของนายปี เคยซื้อหวยใต้ดินให้น้าประมาณ 6-7 ครั้ง ได้รับค่าจ้างจากการไปซื้อหวยใต้ดินซึ่งง่ายกว่าการไปทำงานรับจ้าง เยาวชนเคยเล่นการพนันเมื่อมีเพื่อนมาเล่นด้วย ส่วนมากจะเล่นการพนันวันเสาร์-อาทิตย์

ส่วนการเล่นพนันฟุตบอล เยาวชนจะฝากเงินให้เพื่อนหรือรุ่นพี่ไปซื้อโพล์เล่นพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศให้ โดย นายอาร์ ได้ฝากเงินเพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนด้วยกัน ให้ไปซื้อโพล์พนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ 1 คู่ เยาวชนได้ฝากเพื่อนซื้อในลักษณะดังกล่าวประมาณเดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 500 บาท เช่นเดียวกับนายงอ ที่นำเงินจำนวน 200 บาท ให้เพื่อนนำไปเล่นพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศให้

เยาวชน นอกจากนี้นั้ยังนำรถจักรยานยนต์ให้เพื่อนแข่งขันประลองความเร็วบนถนน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันศุกร์และวันเสาร์ โดยมักจะพนันเงินกันได้เสียเงินครั้งละ 1,000-2,000 บาท

การพนันอื่นๆ ที่เยาวชนมีประสบการณ์ในการเล่น คือ พนันมวยตู้ ที่นายกอ เล่นพนันกับเพื่อนรุ่นพี่ ประมาณ 10 คน โดยเยาวชนเล่นการพนันมวยคู่ละ 50-60 บาท และนายอ เล่นการพนันชนไก่ บริเวณป่าละเมาะใกล้หมู่บ้าน ส่วนนายพี เล่นพนันสนุกเกอร์ เป็นต้น ส่วนการเล่นพนันในบ่อนมีน้อยมาก เช่น นายที ถูกจับกุมในบ่อน เนื่องจากลักลอบเล่นการพนัน (ไพสเตอร์) พนันเอาทรัพย์สินโดยผิดกฎหมาย โดยเพื่อนชักชวนและเยาวชนต้องการเงินมาใช้จ่ายส่วนตัวจึงได้เล่นการพนัน

เยาวชนบางรายมีประสบการณ์ในการเล่นพนันที่หลากหลาย เช่น นายดี เคยแอบเล่นไพ่อยู่หลังโรงเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อมาเลี้ยงไก่ชน ประมาณ 7-8 ตัว เลี้ยงไว้เพื่อเดิมพัน นำไก่ไปเล่นพนันชนไก่ อาทิตย์ละครั้งที่บ่อนไก่ในหมู่บ้าน เยาวชนเคยเดินทางไปเล่นพนันชนไก่ไปกับกลุ่มเพื่อนรุ่นพี่ (อายุประมาณ 27-28 ปี) ไปถึงจังหวัดอำนาจเจริญ เยาวชนได้เงินจากพนันไก่ชน ตั้งแต่ 2,000-5,000 บาท และยังขายไก่ชนที่เลี้ยงไว้ ตัวละ 1,000 บาท แต่เยาวชนถูกจับกุมดำเนินคดีเนื่องจากเยาวชนเล่นการพนันไพ่แปดเก้ากับกลุ่มเพื่อน

5.2.4 จำนวนเงินที่เล่นพนันและแหล่งเงินที่นำมาเล่นพนัน

เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับเงินที่นำมาเล่นพนันจากผู้ปกครองที่ให้เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนหรือค่าใช้จ่ายรายวัน รายสัปดาห์หรือรายเดือน เช่น นายซี ใช้เงินที่แม่ให้ไป โรงเรียนวันละ 100 บาท เล่นพนันเดือนละ 2-3 ครั้ง แต่ส่วนมากจะเล่นเสียมากกว่าได้ ตนเองเป็นคนที่เสียเงินมากที่สุดและบ่อยที่สุดในกลุ่มที่เล่นการพนันด้วยกัน เงินที่ได้จากการเล่นการพนัน ก็จะนำไปซื้ออาหาร ขนม ของกินอื่นๆ เดิมน้ำมันรถ เดิมเงินโทรศัพท์ และซื้อเสื้อผ้า มีเยาวชนเพียงสองรายเท่านั้นที่สามารถหารายได้ด้วยตนเองและนำเงินนั้นมาเล่นพนัน เช่น นายดี เลี้ยงไก่ชน และขายไก่ชนที่เลี้ยงไว้ ตัวละ 1,000 บาท หรือ น.ส.เค รับจ้างทำความสะอาดบ้าน ได้รับเงินค่าจ้าง 300 บาท เป็นต้น

การเล่นพนันไพ่และไฮโลของเยาวชนส่วนใหญ่จะเล่นพนันแต่ละรอบเป็นจำนวนเงินไม่มากนัก เช่น นายยู เล่นไพรมี่รอบละ 5 บาท และนายอี เล่นการพนันไพ่ที่หอพักกับรุ่นพี่รวมกันทั้งหมด 4 คน โดยเล่นไพ่ป๊อกแดง เล่นรอบละ 5 บาท ขณะที่ถูกจับมีเงินในกอง 80 บาท เมื่อเล่นการพนันไฮโลตามงานศพในหมู่บ้าน จะขอเงินแม่ครั้งละ 20 บาท เยาวชนเล่นการพนันได้เสียแต่ละครั้ง ประมาณครั้งละไม่เกิน 100 บาท เมื่อเล่นเสียก็จะเลิกเล่น น้อยครั้งที่จะมีเงินเพื่อนเล่น เคยยืมเงินเพื่อนเล่นการพนันไพ่บางครั้งแต่ไม่บ่อย ครั้งละไม่เกิน 50 บาท นายดี เล่าว่า ขณะที่เรียนชั้นประถมศึกษาได้เล่นไพ่กับเพื่อนครั้งละ 5 บาท เงินที่นำมาเล่นการพนัน ได้มาจากเงินที่แม่ให้ไปโรงเรียน วันละ 50 บาท ขณะที่ถูกจับกุมเล่นพนันไพ่แปดเก้า รอบละ 10 บาท เยาวชนเคยยืมเงินเพื่อนเล่นการพนันจำนวน 500 บาท และเคยยืมเงินพี่สาว 1,000 บาท เพื่อจะนำไปแต่งรถจักรยานยนต์ เงินที่นำมาคืนพี่สาว ได้มาจากการชนไก่ นายบี เล่นไพกับเพื่อน เดิมพันครั้งละ 5-10 บาท เงินที่นำมาเล่นได้มาจากแม่ วันละ 50 บาท

ส่วนเยาวชนที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกลุ่มที่ถูกจับกุมด้วยกัน มีวงเงินที่ใช้ในการเล่นพนันสูงกว่า เช่น นายเอฟ เล่นการพนันไพ่ เล่นกันรอบละ 4-10 บาท เงินในวงไพ่ที่เล่นกันประมาณ 400-500 บาท เคยได้เงินและเสียเงินอยู่ประมาณ 500 บาท เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้มา

โรงเรียน สัปดาห์ละ 500 บาท นายโอ เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้มาโรงเรียน สัปดาห์ละ 1,000 บาท ส่วนนายจี เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้มาโรงเรียน วันละ 100 บาท

น่าสังเกตว่า เยาวชนหญิงเล่นพนันในวงเงินที่น้อยกว่าเยาวชนชาย เช่น ด.ญ. วี เล่นการพนันไพ่กับเพื่อนครั้งละ 2 บาท วันที่เกิดเหตุเยาวชนเล่นพนันกันประมาณ 1 ชั่วโมง เยาวชนมีเงินทุน 40 บาท ส่วน น.ส. เค เล่นไพ่ผสมสีกับเพื่อนบ้าน เล่นครั้งละ 5 บาท เยาวชนหยุดเรียนมาหนึ่งปีเศษ เยาวชนทำงานรับจ้างได้ค่าจ้างเป็นครั้งคราว ประมาณ 100-200 บาท นอกจากนี้ น.ส.โอ มีเงินในการเล่นการพนันครั้งละ 100 บาท เงินที่นำมาเล่นพนันนั้นได้มาจากพ่อแม่บอกหมายให้เยาวชนทำงานบ้าน โดยจะให้เงินเยาวชนครั้งละ 20-50 บาท

การเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชน จะใช้เงินในจำนวนที่สูงกว่า เช่น นายอาร์ ซื้อโพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ เดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 500 บาท จากเงินที่ผู้ปกครองให้ไปโรงเรียนวันละ 100 บาท และนางงอ เล่นการพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ จำนวน 200 บาท เยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือและไม่ได้ประกอบอาชีพใด ขอเงินจากพ่อเลี้ยงและแม่ไว้ใช้จ่ายวันละ 100 บาท และยังเล่นพนันแข่งรถจักรยานยนต์ที่ถนน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือวันศุกร์และวันเสาร์ โดยมักจะพนันเงินกันได้เสียเงินครั้งละ 1,000-2,000 บาท

เยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะปานกลาง เช่น นายพี พ่อแม่ไปทำงานกรุงเทพฯ จะกลับมาเยี่ยมบ้าน 1-2 เดือนครั้ง โดยส่งค่าใช้จ่ายให้เยาวชนเดือนละ 3,000-4,000 บาท ส่วนยายของเยาวชนประกอบอาชีพตัวแทนนายหน้าประกันชีวิต มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 50,000 บาท เยาวชนกับเพื่อนร่วมกันเล่นสนุกเกอร์พนันเอาเงินจ่ายค่าเกม ครั้งละ 10 บาท

เยาวชนร่วมเล่นการพนันน้ำเต้าปูปลา อย่างนายขอ ใช้เงินในการเล่นครั้งละ 20 บาท เงินที่ใช้เล่นพนัน แม่ให้ใช้จ่ายเงินวันละ 100 บาท เป็นค่าอาหารกลางวัน และค่าเติมน้ำมันซื้อเพลิงรถจักรยานยนต์ ส่วนนายกอ เล่นการพนันมวยคู่ โดยเยาวชนเล่นการพนันมวยคู่ละ 50-60 บาท

5.2.5 ผลการเล่นพนัน: ได้หรือเสีย

การเล่นพนันของเยาวชนส่วนใหญ่จะเล่นเสียมากกว่าเล่นได้ เช่น นายซี เล่นทั้งไพ่โป๊กเกอร์ และไพคอยคู่ แต่ส่วนมากที่เล่นจะเสียเงินมากกว่าได้ แต่ก็ชอบเล่น และส่วนมากจะเล่นกับเพื่อนในหมู่บ้าน ในกลุ่มที่เล่นการพนันด้วยกัน จะมีปอ (นามสมมติ) ได้เงินมากที่สุด 800-900 บาท ในกลุ่มที่เล่นการพนันด้วยกันคนที่เสียเงินมากที่สุดและบ่อยที่สุดคือตัวเยาวชนเอง หรือในกรณีของนายอี เยาวชนมาร่วมเล่นการพนันไพ่ที่หอพักกับพวกรุ่นพี่ เวลาเล่นเสียก็จะเลิกเล่น เยาวชนเล่นการพนันได้เสียแต่ละครั้ง ประมาณ ครั้งละ 100 บาท ในกรณีของนายบี พ่อเล่นพนันเสร็จบางครั้งก็จะเอาเงินมาซื้อขนมกินด้วยกัน บางครั้งก็ซื้อบุหรี่

ส่วนนายดี เคยเล่นไพ่ในโรงเรียนเคยได้เงินสูงสุด 100 บาท ได้เงินก็เอาไปซื้อกิน ซื้อขนม ซื้ออาหาร นอกจากนี้ นายดียังเลี้ยงไก่ชนไว้ตีเดิมพัน นำไก่ไปชนอาทิตย์ละครั้ง ได้เงินจากพนันไก่ชน ตั้งแต่ 2,000-5,000 บาท นำเงินไปแต่งรถจักรยานยนต์ เยาวชนคิดว่าตัวเองติดการพนัน โดยเล่น 3-4 อาทิตย์ติดต่อกันจนถูกจับ เคยยืมเงินพี่สาว 1,000 บาท และได้คืนเงินพี่สาวด้วยเงินที่ได้มาจากการชนไก่

5.2.6 กลุ่มคนที่เยาวชนเล่นพนันด้วยกับความเป็นชุมชน

ดังที่กล่าวมาแล้ว กลุ่มคนที่เยาวชนร่วมเล่นพนันส่วนใหญ่เป็นคนที่เยาวชนรู้จักเป็นอย่างดีซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนของเยาวชนเป็นหลัก และเป็นกลุ่มคนที่เยาวชนรู้จัก ค่อนข้างเป็นอย่างดี มีเพียงบางคนเท่านั้นที่เป็นคนนอกชุมชน เช่น เจ้ามือที่เล่นเป็นอาชีพ ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มคนที่เยาวชนไปเล่นการพนันด้วยออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1) เพื่อนรุ่นเดียวกันในชุมชน

เพื่อนรุ่นเดียวกันเป็นกลุ่มคนที่เยาวชนร่วมเล่นพนันด้วยเป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งเพื่อนที่เรียนด้วยกัน และเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกัน การเล่นพนันไฟ้มักจะเล่นกันในกลุ่มเพื่อน เช่น นายหนึ่ง ไปหาเพื่อนที่บ้านพบว่า เพื่อนเล่นการพนันไฟ้แตกเต เยาวชนจึงได้ร่วมเล่นด้วย ส่วนนายบี เล่นไฟ้ป็อกเต็งกับเพื่อน บางครั้งตนเองชวนเพื่อนเล่นบางครั้งเพื่อนก็เป็นฝ่ายชวนเล่น และนายเอ้น กับเพื่อนรวม 7 คน กลับมาจากดื่มสุราที่ร้านอาหารแล้วมาเล่นการพนันไฟ้แปดเก้าที่ห้องพักของเยาวชน นายดีและกลุ่มเพื่อนเล่นการพนันไฟ้แปดเก้า หรือน.ส.โอ เคยเล่นการพนันไฟ้กับกลุ่มเพื่อนมาแล้ว 2-3 ครั้ง เช่นเดียวกับ ด.ญ.วี ที่เล่นพนันไฟ้กับเพื่อนมาก่อนประมาณ 2-3 ครั้ง ก่อนถูกจับกุม การเล่นสนุกเกอร์พนันก็นิยมเล่นกันในกลุ่มเพื่อน หรือในกรณีของนายเอฟ นายจี และนายไอ ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกันและในวงพนันที่เล่นก็มีรุ่นน้องร่วมด้วย

การเล่นพนันกับเพื่อนรุ่นเดียวกันยังมีการเล่นในสถานศึกษา เช่น นายขอ กับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 4-5 คน เล่นพนันน้ำเต้า ปู ปลา เป็นต้น ส่วนการพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศนั้นเยาวชนได้นำเงินให้เพื่อนไปซื้อโพลพนันทายผลฟุตบอลให้เยาวชน

2) เพื่อนรุ่นพี่ในชุมชน

เพื่อนรุ่นพี่เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เยาวชนเล่นการพนันด้วย อย่างการพนันมวยตู้ ที่นายกอ ร่วมเล่นพนันมวยกับเพื่อนรุ่นพี่ประมาณ 10 คน นายยู ร่วมเล่นการพนันไฟ้รมี่กับเพื่อนรุ่นพี่ นายอี เล่นการพนันไฟ้ป็อกเต็งที่ห้องพักกับเพื่อนรุ่นพี่ หรือนายสาม ที่เพื่อนรุ่นพี่ได้ชักชวนเยาวชนเล่นการพนันไฟ้บริเวณหลังบ้านเยาวชน นอกจากนี้ เยาวชนยังขับซักรถจักรยานยนต์ไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนรุ่นพี่ ชักชวนกันดื่มสุรา

การพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศนั้น เยาวชนได้นำเงินให้เพื่อนรุ่นพี่ไปซื้อโพลพนันทายผลฟุตบอลให้ เช่น นายอาร์ ได้ฝากเงินเพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนด้วยกัน ให้ไปซื้อโพลพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ หรือในกรณีของนายอี ที่เล่นกับนายเอฟ นายจี และนายไอที่ถูกจับมาพร้อมกัน

3) พ่อแม่และญาติของเยาวชน

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการบ่มเพาะนิสัยการเล่นพนันให้แก่เยาวชน เช่น นายคอ ซึ่งอยู่ในความดูแลของตาและยายที่ชอบเล่นหวยใต้ดิน มักหารายได้จากการเล่นหวยใต้ดินโดยถือว่าเป็นการเสี่ยงโชค ทำให้เยาวชนเรียนรู้การเล่นหวยใต้ดิน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

กรณีของนายสอง เยาวชนมีนิสัยชอบสนุกสนานเล่นการพนันกับญาติและเพื่อน คนในครอบครัวไม่เห็นว่าการเล่นพนันในหมู่บ้านนี้ยังเป็นพิษภัยต่อเยาวชน อีกทั้งเมื่อถูกจับกุม จะให้แม่เป็นผู้ที่ถูกจับกุมแทนเยาวชน เพราะเยาวชนจะได้ไม่เสียเวลา ไม่เสียประวัติ แต่กลุ่มคนที่เล่นในวงเดียวกันไม่ยอม เยาวชนจึงต้องไป

สถานีตำรวจ และถูกควบคุมตัวในห้องขัง ซึ่งการที่ผู้ปกครองยอมรับผิดแทนเยาวชนที่เล่นพนัน อาจทำให้เยาวชนไม่เห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้เงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวจึงติดตามไปเล่นพนันบริเวณที่ห่างจากที่พักของเยาวชนประมาณ 100 เมตร ส่วนนายจ้อ เพื่อนบ้านชักชวนเยาวชนและกลุ่มชาวบ้านเล่นพนันไฮโล โดยเพื่อนบ้านนำลูกเต๋าจำนวน 3 ลูก ฝาครอบพร้อมจานรองจำนวน 1 ชุด และป้ายบอกแต้มจำนวน 1 แผ่น มาใช้เป็นอุปกรณ์เล่นการไฮโล เยาวชนชอบติดต่อกับเพื่อน เล่นอินเทอร์เน็ต ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือชักชวนรถจักรยานยนต์เที่ยวเตร่กับเพื่อน บางวันชักชวนกันสูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือเล่นไฟ ไฮโล เพื่อพนันครั้งละ 100-200 บาท

4) เพื่อนบ้านของเยาวชน

ชุมชนที่มีเพื่อนบ้านนิยมเล่นการพนัน หรือมีการเล่นพนันในพื้นที่ใกล้เคียง เยาวชนมักจะเรียนรู้การเล่นพนัน มีการชักชวนกันเล่นพนัน เช่น น.ส.โอ มีเพื่อนบ้านชักชวนรถจักรยานยนต์มาชักชวนออกไปเล่นการพนันไฟ เยาวชนเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้เงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวจึงติดตามไปเล่นพนันบริเวณที่ห่างจากที่พักของเยาวชนประมาณ 100 เมตร ส่วนนายจ้อ เพื่อนบ้านชักชวนเยาวชนและกลุ่มชาวบ้านเล่นพนันไฮโล โดยเพื่อนบ้านนำลูกเต๋าจำนวน 3 ลูก ฝาครอบพร้อมจานรองจำนวน 1 ชุด และป้ายบอกแต้มจำนวน 1 แผ่น มาใช้เป็นอุปกรณ์เล่นการไฮโล เยาวชนชอบติดต่อกับเพื่อน เล่นอินเทอร์เน็ต ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือชักชวนรถจักรยานยนต์เที่ยวเตร่กับเพื่อน บางวันชักชวนกันสูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือเล่นไฟ ไฮโล เพื่อพนันครั้งละ 100-200 บาท

กรณีของ น.ส.เค วันเกิดเหตุเยาวชนไปรับจ้างทำความสะอาดบ้านหลังหนึ่ง หลังเสร็จงาน เยาวชนได้รับเงินค่าจ้าง 300 บาท จากนั้นเยาวชนชักชวนรถจักรยานยนต์ไปที่ทุ่งนาเพื่อจะไปสมทบกับแม่ที่ออกไปเลี้ยงวัว แต่เยาวชนได้แวะเข้าไปบ้านของเพื่อนรุ่นพี่ของเยาวชน เมื่อเยาวชนไปถึงพบว่ามีเพื่อนบ้าน 4 คน กำลังนั่งเล่นการพนันไฟผสมสับอยู่บริเวณแคร่ไม้ไผ่ เยาวชนถูกชักชวนให้ร่วมเล่นการพนันไฟ ซึ่งคล้ายคลึงกับกรณีของนายเอ็ม ที่เพื่อนบ้านกำลังนั่งล้อมวงเล่นการพนันไฟอยู่ที่ใต้ร่มไม้บริเวณทุ่งนาใกล้บ้านของเยาวชน เยาวชนจึงไปร่วมเล่นด้วย พนันเอาทรัพย์สินกัน ครั้งละ 5-10 บาท ปกติชาวบ้านก็เล่น ส่วนมากจะเป็นคนบ้านอื่นมาเป็นเจ้ามือ วันที่ถูกจับกุมนั้น พี่สาวและเยาวชนถูกจับกุมพร้อมกันที่บ้านที่มีการจัดให้มีการเล่นการพนัน (ทั้งนี้ในสำนวนเขียนว่าใต้ร่มไม้บริเวณทุ่งนาในหมู่บ้าน) “ตอนไป ไปไฟไปมัน ไปเจอกันอยู่วงไฟ ไปยังบ่ทันได้เล่นตำรวจก็เข้ามาล้อมจับ” วันนั้นถูกจับกุมทั้งหมด 12 คน “มีแต่ผู้เฒ่า แม่ลูกอ่อน ถูกจับทั้งผัวทั้งเมีย” ปกติพี่สาวก็จะไปตีวงไฟเป็นประจำ “วงไฟก็มีกินเหล้ากินเบียร์ รอบแรกที่ถูกจับก็ไปนั่งกินอยู่นั่นก็เลยถูกจับ”

การเล่นการพนันชนไก่ในชุมชน เยาวชนจะเข้าไปดูและเล่นพนันกับเพื่อนบ้าน เช่น นายจ้อ เพื่อนชักชวนเยาวชนไปดูและเล่นการพนันชนไก่ ที่ป่าละเมาะใกล้หมู่บ้าน เมื่อไปถึงมีเพื่อนบ้านรออยู่บริเวณนั้น แล้วหลายคนและมีไก่ชนหลายตัว จากนั้นมีการชนไก่เพื่อการพนันและมีการเล่นการพนันชนไก่ระหว่างที่เยาวชนดูการชนไก่ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปจับกุม

5) เจ้ามือ

นายที เป็นเยาวชนรายเดียวที่ถูกจับกุมในบ่อน เป็นชาวใหญ่ มีการแกล้งข่าด้วย มีผู้ถูกจับกุมประมาณ 15 คน เยาวชนเป็นเยาวชนคนเดียวที่ถูกจับ จากการลักลอบเล่นการพนัน (ไฟสเตอร์) พนันเอาทรัพย์สินโดยผิดกฎหมาย อยู่ในที่เกิดเหตุ โดยพบผู้ต้องหาอยู่ในวงการพนันฯ พบเงินสด 100 บาท ไฟ 1 สำหรับ ผ้าปูรองเล่น จำนวน 1 ผืน จึงจับกุมผู้ต้องหาทั้งพวก

5.3 การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพนันของเยาวชนก่อนถูกจับกุม

จากการศึกษา พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่รู้ว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และเยาวชนบางคนมองว่าเล่นการพนันบางอย่างเพื่อความบันเทิงสร้างสรรค์มากกว่า และเห็นว่าไม่ใช่เรื่องผิดเพราะเล่นด้วยเงินจำนวนเล็กน้อยๆ บางคนไม่ได้เล่นแต่ไปอยู่ในสถานการณ์ที่โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจในพื้นที่ที่มีมีการเล่น และเมื่อเยาวชนถูกจับแล้วจึงรู้ว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย รายละเอียดของการรับรู้เกี่ยวกับการพนันสามารถอธิบายในมิติต่างๆ ดังนี้

5.3.1 รับรู้ว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

1) การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

จากกรณีศึกษาพบว่า มีเยาวชนจำนวนไม่มากนักที่เห็นว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เช่น นายจอ ชักชวนเพื่อตั้งวงสูบบุหรี่ ต้มสุรา และเล่นไพ่ ไฮโล เพื่อพนันเอาเงินกันครั้งละ 100-200 บาท หรือกรณีของนายจอ ซึ่งเป็นนักศึกษานัดกันไปแข่งรถจักรยานยนต์ที่ถนนชยางกูร สัปดาห์ละ 2 ครั้ง (วันศุกร์และวันเสาร์) โดยมักจะพนันเงินกันได้เสียเงินครั้งละ 1,000-2,000 บาท รวมทั้งพนันทายผลฟุตบอล

2) รู้ว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ผู้ปกครองไม่ได้ห้ามจึงเข้าใจว่าเล่นได้

เยาวชนและผู้ปกครองเข้าใจว่า การเล่นการพนันของเยาวชนในงานศพไม่คิดว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และมีจำนวนน้อย เช่น กรณีของนาย นายอี ซึ่งพบว่า แม่ของเยาวชนจะเตือนทุกครั้ง ห้ามไม่ให้เยาวชนทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น พูดว่า “บักหล่าอย่าไปเฮ็ดแนวบ่ดีได้อ” เป็นคำที่แม่ของเยาวชนพูดเตือนเยาวชนอยู่เป็นประจำ แต่เยาวชนก็ชอบเถียงโดยบอกว่า “แม่บอกอย่าเฮ็ดแนวบ่ดี แต่บ่ได้บอกว่าห้ามเล่นไพ่” เพราะเยาวชนเห็นว่าเล่นการพนันในงานศพเป็นเรื่องปกติเป็นเรื่องของวัฒนธรรมชุมชน เยาวชนมักจะขอเงินแม่ครั้งละ 20 บาท เพื่อเล่นการพนันไฮโลตามงานศพ จะเล่นเฉพาะที่มีงานในหมู่บ้านตัวเองเท่านั้น และแม่ของเยาวชนคิดเช่นกันว่าหากเยาวชนขออนุญาตเรื่องเล่นการพนัน ก็คิดว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายมากมาย เพราะแม่ก็เคยให้เงินเยาวชนไปเล่นการพนันไฮโลตามงานศพในหมู่บ้านโดยมีทัศนคติว่าการเล่นการพนันในงานศพเป็นการเล่นวัฒนธรรมของการสร้างความเป็นเพื่อนบ้านให้กับบ้านที่มีคนเสียชีวิต ดังที่กล่าวว่า “เล่นพอเป็นหมู่เขาในงานศพ ถ้าเยาวชนเล่นเงินหมด เยาวชนก็จะเลิกเล่น ไม่มาขอเงินมาไปเล่นอีก”

นอกจากนี้ ผู้ปกครองของนายอียังมองว่าการไปเล่นพนันเล็กๆ น้อยๆ ไม่ใช่เรื่องเสียหายมากมาย ตีกว่าการเป็นเด็กซิ่งเกร “เล่นพอเป็นหมู่เขาในงานศพ ถ้าอีเล่นเงินหมด อีก็จะเลิกเล่น ไม่มาขอเงินมาไปเล่นอีก”

3) ผ่อนคลาย สนุกสนาน เงินที่เล่นมีเล็กน้อย

เยาวชนจำนวนหนึ่งเห็นว่าการเล่นการพนันเล็กๆ น้อยๆ และใช้เงินไม่มากเป็นเรื่องของการผ่อนคลายและสร้างความสนุกสนานมากกว่า แม้จะทราบว่าผิดกฎหมายแต่เห็นว่าการเล่นเพื่อความสนุกสนานก็ไม่น่าจะผิดแต่อย่างใด เช่น นายยู กล่าวว่า การเล่นการพนันเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินกับเพื่อนเป็นครั้งคราวถือเป็นเรื่องปกติและไม่เคยมีผู้ใดถูกจับดำเนินคดีมาก่อน ทำให้เกิดความขี้เกียจ จึงชักชวนกันเล่นการพนันไพ่อีก จนกระทั่งถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจมาพบเห็น จึงเป็นเหตุให้เยาวชนถูกจับกุมมาดำเนินคดีนี้ “ตอนถูก

จับ แม่ไม่ได้ตกใจอะไร แต่ สุน(โกรธ) ลูกก็บอกว่า เล่นม่วนๆ กินเหล้ากับเขาซื้อๆ เงินเล่นก็บ่มี เพราะที่หมู่บ้าน ก็มีเล่นตามบุญ งานปีใหม่เขาก็ปล่อยกันบ้าง ตอนที่ไป ร้อยเวรเขาก็ได้อยู่ ได้ยินร้อยเวรบอกลูกน้องว่า ‘พวกมึง จับมาทำไม ตาละ 5 บาท เสียเวลา เขาเป็นเด็กอยู่ นายร้อยเขาก็ดีมาก’ แม่ของยูกอก

ส่วนนายเอฟ เห็นว่าตนเองไม่ติดการพนัน เพราะเล่นเพื่อความสนุกเท่านั้น ดังที่เขาเล่าว่า “เล่นเอาม่วน ได้เงินก็มาแบ่งกันกินคือเก่า” ละแวกบ้านของเยาวชนก็เล่นการประจำเพราะมีวงไฟ ไฮโล (โดยขอตำรวจเล่น) และมักจะเล่นตามป่า ใต้ต้นไม้ ย้ายสถานที่เล่นการพนันไปเรื่อยๆ ในหมู่บ้าน ส่วนมากจะเป็นผู้ใหญ่เล่น และที่บ้านของเยาวชนเองก็มีมีซุ้มไก่ชนซึ่งเป็นซุ้มไก่ของพ่อและญาติๆ กันเอามาเลี้ยงด้วยกันและพนันกันด้วย ส่วน นายจี ว่าตนเองไม่ติดการพนันเช่นกัน เพราะเล่นเพื่อความสนุกเท่านั้น “ไผ่ได้เงินหลายก็มาซื้อสุ่มหมูกิน เพราะกินอยู่น่ากินอยู่แล้ว” รวมทั้งนายไอ ก็เป็นเยาวชนอีกคนหนึ่งที่คิดว่าตนเองไม่ติดการพนัน เพราะเล่นเพื่อความสนุกเท่านั้น รวมทั้งนายซี ก็เห็นว่าเล่นการพนันเพื่อความสนุกในเวลาว่างดังที่พูดว่า “เวลาว่างคิดสนุกอยากเล่น ก็จะชวนกันกับเพื่อนเล่นการพนันตรงเถียงนาเป็นประจำ” ส่วนเยาวชนหญิงคือเด็กหญิงวี ก็กล่าวว่าพวกเขาเล่นพนันลงครั้งละ 2 บาท ซึ่งเล่นมาเพียง 2-3 ครั้งเท่านั้นและเริ่มเล่นการพนันไฟได้ประมาณ 2 เดือนแต่ไม่ได้เล่นประจำแต่เล่นเพื่อความสนุกเท่านั้น วันที่เกิดเหตุเยาวชนเล่นกันอยู่ประมาณ 1 ชั่วโมงและมีเงินทุนเพียง 40 บาทเท่านั้น

5.3.2 รับรู้ว่าการซื้อเกี่ยวกับการพนันในสถานการณ์บางอย่างมิใช่สิ่งผิดกฎหมาย

เยาวชนจำนวนหนึ่งเห็นว่าเข้าใจว่าการที่เยาวชน เข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีการเล่นการพนันแต่ตัวเองไม่ได้เล่นไม่ถือว่าผิดกฎหมายและไม่ควรต้องถูกจับแต่อย่างใด และในบางกรณีไม่ทราบว่าการเล่นพนันบางชนิดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเสนอเป็นกรณีต่อไป

1) ไม่ทราบว่าเป็นการพนันแต่อย่างใด

กรณีของนายดี ที่ไม่ไปรายงานตัวต่อศาลเพราะนำไปชน นายดีมองการชนไก่เป็นเรื่องของการเดิมพัน ไม่ได้มองว่าเป็นการพนัน และไม่ทราบว่าในพื้นที่ชนไก่ห้ามเยาวชนเข้า เนื่องจากไปเป็นประจำ เมื่อคณะผู้วิจัยสอบถามว่าคิดว่าชนไก่เป็นการพนันหรือไม่ “ป่ครับ” จึงเป็นคำตอบที่ไม่ต้องคิดมากนัก คิดว่าไม่มารายงานตัวคงไม่มีปัญหาอะไร เพราะวันที่ศาลนัดรายงานตัว เป็นวันเดียวกันที่เยาวชนไปเล่นตีไก่ชน และได้เงินจากการพนันชนไก่ 5,000 บาท สถานที่ที่เยาวชนนำไปตี เป็นบ่อนไก่ชนของทหาร และขโมยไปรายงานตัวต่อศาลแต่นำไก่ไปชน เพราะมั่นใจว่าเลี้ยงไก่ดี “มั่นใจว่าต้องชนะ” เยาวชนใช้เวลาว่างกับการเลี้ยงไก่ชน และชื่นชอบในการเลี้ยงไก่ชน เยาวชนมีไก่ชนที่เลี้ยง ประมาณ 7-8 ตัว เลี้ยงไว้ตีเดิมพัน นำไก่ไปตีบ่อย อาทิตย์ละครั้ง ได้เงินจากพนันไก่ชน ตั้งแต่ 2,000-5,000 บาท เคยขายไก่ที่เลี้ยงได้ ตัวละ 1,000 บาท นำไก่ไปตีในบ่อนในหมู่บ้าน และเคยเอาไก่ไปตีไกลสุดถึงจังหวัดอำนาจเจริญ

2) ลูกไปขอเงินขณะแม่เล่นไฟ

กรณีของ น.ส.แอล ซึ่งคบเพื่อนรุ่นเดียวกัน และส่วนใหญ่เยาวชนจะคบเพื่อนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน โดยมีเพื่อนสนิท 2 คนและเพื่อนยังเรียนหนังสืออยู่ เมื่อเยาวชนกับเพื่อนพบกันมักจะนั่งพูดคุยกันและรับประทานอาหารด้วยกัน ไม่เคยลักลอบเล่นการพนันมาก่อน ไม่มีเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสพยาหรือจำหน่ายยาบ้า วันเกิดเหตุเยาวชนเดินไปหาแม่เข้าไปเล่นการพนันอยู่กับเพื่อนบ้าน ปรากฏว่าได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปพบจึง

ถูกจับกุมมาดำเนินคดี ปัจจุบัน แม่ไม่ได้ทำงานอาศัยเงินจากสามีที่ทำงานส่งให้ใช้ และเงินเบี้ยเลี้ยงผู้สูงอายุของยายไว้จ่ายค่าน้ำค่าไฟ บ้านก็อาศัยพักกับพี่สาว แม่ของเยาวชนปัจจุบันยังเล่นการพนันอยู่ “ตอนนี้ก็ยังเล่นอยู่ 2-3 อาทิตย์ คิดอยากเล่นก็ไปเล่นแต่ไม่ไปบ่อยเหมือนเมื่อก่อน” ส่วนเยาวชนปกติไม่ได้เล่นการพนันอยู่แล้ว

3) นั่งดูคนอื่นเล่นเพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย

นายคิว ถูกจับ ตอนที่เข้าไปดูมวยในช่วงที่ผู้ใหญ่กำลังเล่นพนันมวยตู้และตำรวจกำลังจะจับพอดิ ดังที่เยาวชนพูดว่า “บ่จกัว่าเขาสิจับก็พากันยืนเบ็ง เขาก็เลยจับไป” หรือกรณีของ นางสาวโอ ที่อาศัยในชุมชนที่ชาวบ้านชอบเล่นการพนัน วันที่เยาวชนถูกจับ เยาวชนไปนั่งดูผู้ใหญ่เล่นการพนันด้วยความเพลิดเพลิน ดังที่เยาวชนพูดว่า “ไปนั่งเบ็งขเจ้า บ่ทันได้เล่นตำรวจก็มา” ปกติ “ตำรวจเข้ามาทุกวัน เขาเห็นนั่งหัวจุ่มกันเขากะเข้ามาจับ”

4) นั่งกินขนมในวงไฟ

เยาวชนเข้าไปขอกินขนมจากผ้าที่กำลังเล่นไฟและถูกจับ เช่น กรณีของนายเจ โดย เยาวชนไม่เคยเล่นการพนันทุกชนิดมาก่อน แต่เนื่องจากเยาวชนต้องการรับประทานขนมกับป้าจึงไปนั่งรับประทานขนมกล้วยแขกกับป้าในวงไฟ เยาวชนจึงถูกจับกุมมาดำเนินคดี เยาวชนกล่าวว่า “ต่อไปจะบ่เข้าไปใกล้วงไฟ” ซึ่งจากการถามพ่อของเยาวชน พ่อเล่าว่า ในหมู่บ้านไม่มีบ่อนการพนัน หรือวงไฟที่เล่นกันเป็นประจำ อาจจะมีแอบเล่นสนุกๆ บ้าง และพ่อเคยเตือนและสั่งห้ามไม่ให้เข้าไปอยู่ใกล้บริเวณที่เขามีการเล่นไฟ หรือทำผิดกฎหมายอื่นๆ โดยบอกกับนักวิจัยว่า “อย่าไปใกล้เขา ยามเวลาเขาเล่นไฟ เวลา เจ้านาย (ตำรวจ) มา ถึงจะบ่ได้เล่นแต่อยู่ในรัศมีวงไฟ เขาก็จับไปหมด”

5) บังเอิญเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ลักษณะแบบตกกระไดพลอยโจน

บ้านของเยาวชนอยู่ใกล้กับกอไผ่ที่ผู้ใหญ่เล่นการพนันและเยาวชนเดินไปทำผมให้กับแม่ของเยาวชนที่เล่นไฟ เช่น กรณีน.ส.เอ โดยเยาวชนยืนยันไม่เคยเล่นการพนันมาก่อนซึ่ง วันเกิดเหตุ เยาวชนสังเกตเห็นที่กอไผ่ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 30 เมตร มีบุคคลโดยประมาณ 5-6 คน กำลังเล่นการพนันไฟ แต่เยาวชนไม่ได้ไปร่วมเล่น ต่อมา มีบุคคลหนึ่งร้องให้ผู้เล่นหยุดเล่น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมา กลุ่มคนที่เล่นการพนันจึงได้หยุดเล่นจนถึงเวลาประมาณ 09.30 น. เยาวชนเดินไปเข้าห้องน้ำของบ้าน ที่อยู่ใกล้บริเวณกอไผ่ที่มีวงไฟ มีนางเป็ก ร้องเรียกเยาวชนให้ไปถักผมเปียให้ เยาวชนจึงเดินไปตรงที่กลุ่มบุคคลเคยเล่นการพนันไฟ แต่เยาวชนไม่ได้ร่วมเล่นการพนันไฟ และไม่สังเกตเห็นไฟ ขณะเดียวกันมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประมาณ 5-6 คน ไปในที่ที่เกิดเหตุ พบของกลาง คือไฟ กับเงิน 20 บาท อยู่ในห่อผ้าข้างกอไผ่ จึงจับกุมเยาวชนมาดำเนินคดีนี้ หรือกรณีของนายคิว เยาวชนเข้าไปดูมวยในช่วงที่เขา กำลังจะจับพอดิ “บ่จกัว่าเขาสิจับก็พากันยืนเบ็ง เขาก็เลยจับไป” เยาวชนสามารถเล่นไฟป็อกแปด และไฟผสมสิบ มานานประมาณ 2 เดือน โดยเล่นไฟพนันเงินกับเพื่อนๆ เดือนละ 5-6 ครั้ง พนันเงินได้ครั้งละ 100-200 บาท

หรือกรณีนางสาวแอล ที่เยาวชนถูกตำรวจจับ เยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้ทำงานอยู่บ้านช่วยงานบ้านแม่ วันที่เกิดเหตุเยาวชนไปหาแม่ ตอนนั้นแม่ของเยาวชนกำลังเล่นการพนันโบกเบี้ย ลูกสาวไปขอเงินแม่

จะไปกินเนื้อย่างกับเพื่อน เลยถูกตำรวจจับมาพร้อมแม่ ส่วนนายเอส ซึ่ง ยายของเยาวชนเล่าว่าตอนที่เยาวชนถูกจับ “ถูกจับอยู่บ้านหมู่ ไปนั่งเบ็งหมู่เล่น” หลังจากออกมา “ก็ไปได้ไปยุ่งเกี่ยวอีกยกก็บ่เอา ออกมาก็คือจ้งเซ็ดหลาบ หลังมือถูกจับก็บ่ออกไปเล่นอีก” ตอนที่เยาวชนถูกจับ ผู้ปกครองก็ไม่ได้ดูว่า “บักสิว่า มันแค่บังเอิญไปหาหมู่แล้วตำรวจมา” เด็กได้รับเงินใช้จ่ายจากพ่อแม่วันละ 50-100 บาท ใช้จ่ายเงินกับการซื้อขนม ขบเคี้ยวและน้ำอัดลม เทียวเตรในเวลากลางคืนตามงานมหรสพเป็นบางครั้ง

5.3.3. รู้สึกว่าเป็นความ “ช่วย” ที่ถูกจับคดีการพนัน

จากการศึกษาพบว่ามีความเห็นว่าเยาวชนบางคนเห็นว่าการถูกจับด้วยคดีการพนันเป็นความช่วย หรือ โชคร้ายของตนเพราะไม่คิดว่าการเล่นพนันในวงเงินเล็กน้อยจะทำให้ถูกจับ เช่น การเล่นโดมิโน ใครชนะก็ได้เงินรางวัลในกรณีของนายสอง เป็นต้น หรือเคยเล่นเป็นประจำวันดีคืนดีก็มีตำรวจมาจับ เช่น กรณีของนายเอ็ม ที่ถูกจับพร้อมกับพี่สาว และเขาถูกจับเป็นครั้งที่สอง เขาพูดว่า “ช่วยคัก” การที่ถูกจับครั้งแรกเพราะไปนั่งเล่นและกินอาหารใกล้กับที่มีคนเล่นการพนัน ส่วนการถูกจับครั้งที่สองไปนั่งดื่มเหล้าใกล้แหล่งที่เขาเล่นและมีพี่สาวเล่นไฟด้วย เยาวชนพูดว่า “วงไฟก็มีกินเหล้ากินเบียร์ รอบแรกที่ถูกจับก็ไปนั่งกินอยู่นั้นก็เลยถูกจับไป” ซึ่งตำรวจมักเข้ามาตรวจในหมู่บ้านบ่อยๆ จึงถูกจับไปด้วย เยาวชนพูดต่อว่า “ตำรวจก็มาตรวจที่หมู่บ้านบ่อย ไปปลูกจิงหะ เป็นน้ำดวงนำ ปีนันถูกจับพร้อมกันสองคน เจ้าของถูกจับสองครั้ง”

อย่างไรก็ดีจากกรณีดังกล่าวมาข้างต้น พบว่า เยาวชนต่างมองว่าการเล่นพนันไม่ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน และต่างไม่ได้มองว่าการพนันจะส่งผลกระทบเป็นเรื่องใหญ่ กระทั่งถูกจับกุม โดยจะเห็นว่าความเข้าใจต่อเรื่องการพนันมีความหลากหลายทั้งการมองเป็นเรื่องของวัฒนธรรมชุมชน การมองเป็นเรื่องของการผ่อนคลายเล่นเพื่อสนุกสนาน เป็นต้น ซึ่งเราคงต้องตั้งคำถามว่าเยาวชนควรจะมี ความรู้ความเข้าใจหรือการรับรู้เกี่ยวกับการพนันอย่างไร

5.4 สาเหตุที่เยาวชนถูกจับกุมขณะเล่นการพนัน

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่เยาวชนถูกจับกุมจนนำมาสู่การเข้ากระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริง และเข้าสู่กระบวนการทางศาลอันเนื่องมาจากการเล่นการพนัน สามารถแยกแยะได้ 4 สาเหตุ ได้แก่ 1) สายลับแจ้งตำรวจเพราะหวังรางวัล 2) เยาวชนมีอาการส่อพิรุธระหว่างตำรวจเข้ามาในพื้นที่ 3) ส่งเสียงดังขณะเล่นการพนันและมีคนแจ้งตำรวจมาจับ และ 4) ตำรวจออกตรวจพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด รายละเอียดของแต่ละสาเหตุและกรณีศึกษามีดังนี้

5.4.1 สายลับแจ้งตำรวจเพราะหวังรางวัล

การตั้งรางวัลนำจับของตำรวจเพื่อให้พลเมืองแจ้งเรื่องที่ประชาชนทำผิดกฎหมายเป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยให้ตำรวจตามจับผู้กระทำความผิดกฎหมายได้ง่ายขึ้น กรณีการเล่นพนันก็เช่นกัน เช่น กรณีของนายพี เยาวชนและเพื่อนได้ร่วมกันเล่นสนุกเกอร์พนันเอาเงินจ่ายค่าเกมๆละ 10 บาท นานประมาณ 5 นาทีต่อมาขณะที่เยาวชนและเพื่อนกำลังเล่นสนุกเกอร์อยู่นั้น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางมาประสพเหตุพบเยาวชนกำลังเล่นสนุกเกอร์พนันเอาเงินกับผู้อื่น เยาวชนจึงถูกจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี พฤติการณ์คดีของเจ้าพนักงานตำรวจ ตามหนังสือแจ้งการจับกุมของสถานีตำรวจภูธรแห่งหนึ่ง ให้ความว่า ก่อนเกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากสายลับเพื่อประสงค์สืบบนำจับว่ามีการลักลอบเล่นการพนันสนุกเกอร์จึงไปตรวจสอบพบผู้ต้องหาที่พวกกำลังเล่นได้เสียการพนันสนุกเกอร์จึงแสดงตัวเข้าจับกุม และทำการจับกุมผู้ต้องหาที่พวกรวม 2 คน พร้อมของกลาง นำส่งพนักงานสอบสวนคดี

กรณีของนายเอ็มกับเพื่อนบ้านกำลังนั่งล้อมวงเล่นการพนันไพ่อยู่ที่ใต้ร่มไม้บริเวณทุ่งนาใกล้บ้านของเยาวชน เยาวชนจึงไปร่วมเล่นด้วย พนันเอาทรัพย์สินกัน ครั้งละ 5-10 บาท มีเจ้าหน้าที่พนักงานตำรวจวิ่งเข้ามาแสดงตัวและจับกุมเยาวชนและเพื่อนบ้านส่งดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากสายลับเพื่อหวังสืบบนำจับ แจ้งว่าบริเวณกลางทุ่งนาทางด้านทิศใต้ของหมู่บ้านมีการเล่นการพนันกันอยู่จึงเดินทางไปตรวจสอบ พบกลุ่มคนกำลังเล่นการพนันจึงแสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่พนักงาน สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ 4 คน และตรวจยึดอุปกรณ์การเล่นนำส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจดำเนินคดี ส่วนกรณีของนางสาวเค ตามหนังสือแจ้งการจับกุม ของสถานีตำรวจภูธรแห่งหนึ่งระบุว่าเวลาประมาณ 15.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมได้รับแจ้งจากสายลับเพื่อประสงค์ขอรับรางวัลสืบบนำจับ แจ้งว่าบริเวณป่าละเมาะทางทิศตะวันตกของหมู่บ้านที่เยาวชนอาศัยอยู่ มีการลักลอบเล่นการพนัน เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมจึงได้เดินทางออกตรวจสอบตามสถานที่ดังกล่าว พบว่า มีการลักลอบเล่นการพนันไพ่ผสมสิบจริง จึงได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าทำการจับกุม ผลการจับกุมสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ 2 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งสิทธิและข้อกล่าวหาให้ผู้ต้องหาทราบ แล้วนำตัวพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

สำหรับกรณีนายนาต ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากสายลับว่า มีการลักลอบเล่นการพนันกันอยู่ในที่เกิดเหตุ จึงได้ไปตรวจสอบ พบผู้ต้องหาที่พวกที่หลบหนี กำลังลักลอบเล่นการพนันไพ่แปดเก๋า โดยใช้อุปกรณ์ในการเล่นพนัน ปรากฏตามบัญชีของกลางในคดี เป็นอุปกรณ์ในการเล่นการพนัน โดยพนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงจับกุมส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี เยาวชนร่วมเล่นการพนันทั้งหมด 6 คน ไม่นานมีเจ้าพนักงานตำรวจนอกเครื่องแบบและทหารประมาณ 5 คน ควบคุมตัวเยาวชนกับพวกและยึดไพ่จำนวน 1 ตลับและเงินพนันจำนวนประมาณ 200 บาท แล้วจับกุมเยาวชนกับคู่ครองและกลุ่มเพื่อนดำเนินคดี รวมทั้งกรณีของเด็กชายสาม ที่ได้รับการชักชวนให้เล่นการพนันไพ่ อยู่บริเวณหลังบ้านเด็ก ในระหว่างนั้นเจ้าพนักงานตำรวจได้เดินทางมา แล้วจับกุมตัวเด็กและนายโต (นามสมมติ) เด็กจึงถูกดำเนินคดีตามหนังสือแจ้งการจับกุมของสถานีตำรวจภูธรแห่งหนึ่ง ระบุว่าตามวันเวลาที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมได้รับแจ้งจากสายลับว่ามีการลักลอบเล่นการพนัน จึงได้ออกไปตรวจสอบ พบกลุ่มวัยรุ่นนั่งล้อมวงกันเล่นการพนันอยู่ เมื่อกลุ่มวัยรุ่นเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พากันวิ่งหลบหนี เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงแจ้งข้อกล่าวหาแล้วนำตัวพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

กรณีของนายจ่อ ซึ่งเยาวชนกับกลุ่มชาวบ้านรวมจำนวน 5 คน ร่วมเล่นไฮโลพนันเอาเงินประมาณ 1-2 เกมๆละ 5-10 บาท จนถึงเวลาประมาณ 23.00 น. มีเจ้าพนักงานตำรวจเดินทางมาพบเยาวชนอยู่ในการกลุ่มบุคคลที่กำลังเล่นการพนันไฮโล เยาวชนถูกจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งตามหนังสือแจ้งการจับกุมระบุว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมได้รับแจ้งจากสายลับว่ามีการลักลอบเล่นการพนันไฮโลอยู่บริเวณที่เกิดเหตุ จึงออกไปสืบสวนจับกุม ได้ผู้ต้องหา รวม 5 คน (ผู้ใหญ่ 3 คน เด็กหรือเยาวชน 2 คน) พร้อมของกลาง คือ กับพวกรวม 5 คน พร้อมของกลางคือ เงินสดจำนวน 21 บาท ลูกเต๋าจำนวน 3 ลูก ถ้วยไฮโลพร้อมฝาครอบจำนวน 1 ชุด และป้ายบอกแต้มจำนวน 1 แผ่น

นอกจากนี้ยังมีสายลับแจ้งให้ตำรวจทราบว่า มีนักศึกษาเล่นการพนันในสถานศึกษา ดังเช่นกรณีของ นายขอ ที่มีเจ้าหน้าที่พนักงานตำรวจเดินทางมาประสบเหตุพบเยาวชนอยู่ในกลุ่มบุคคลที่กำลังเล่นพนันเอาเงินกัน เยาวชนจึงถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีนี้ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมได้รับแจ้งจากสายลับว่าการลักลอบเล่นการพนันในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมจึงได้ไปออกตรวจสอบในที่เกิดเหตุ พบว่า มีวัยรุ่นประมาณ 10 คน กำลังเล่นการพนันอยู่บริเวณศาลาที่พักในวิทยาลัยฯ จึงเข้าไปควบคุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี

5.4.2 เยาวชนมีอาการส่อพิรุณระหว่างตำรวจเข้ามาในพื้นที่

อาภักภิรยาของเยาวชนเมื่อพบกับสายตรวจที่เข้ามาในพื้นที่ที่มีอาการหรือแสดงท่าทีมีพิรุณจนทำให้ตำรวจสงสัย เช่น กรณีของนายอาร์ ซึ่งเยาวชนได้ฝากเงินเพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนด้วยกัน จำนวน 500 บาท ให้ไปซื้อโปยพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ 1 คู่ เพื่อนได้นำโปยพนันผลฟุตบอลต่างประเทศดังกล่าวมาส่งให้เยาวชน ที่ร้านค้าขายของมินิมาร์ทสี่แยกแห่งหนึ่งในเมืองอุบลราชธานี ซึ่งเป็นเวลากลางคืนและเยาวชนเดินเล่นอยู่ละแวกดังกล่าวคนเดียว มีพนักงานตำรวจสายตรวจได้ผ่านมาและสงสัย จึงได้ขอตรวจค้นตัวเยาวชน พบโปยพนันทายผลฟุตบอลดังกล่าวอยู่ที่เยาวชน จึงเป็นเหตุให้เยาวชนถูกดำเนินคดี

ส่วนกรณีของนายคอ ซึ่งเล่นหอยได้ติดกับเจ้ามือที่รับซื้อต่างหมู่บ้าน ต่อมาในช่วงเวลาประมาณ 15.30 – 16.00 น. จะมีการประกาศผลสลากที่เยาวชนเล่นไว้ ซึ่งเยาวชนซื้อไม่ถูกแต่ได้เก็บโปยหอยไว้ที่กระเป๋ากางเกง ต่อมาเวลาประมาณ 17.00 น. เยาวชนได้สวมกางเกงดังกล่าวไปนั่งเล่นบริเวณศาลาที่พักริมทาง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจผ่านมาและสงสัยจึงขอตรวจค้นตัวและพบโปยหอยอยู่ในกระเป๋ากางเกง เจ้าหน้าที่จึงแจ้งข้อหาให้ทราบและจับกุมเยาวชนส่งดำเนินคดี

5.4.3 สงสัยถึงขณะเล่นการพนันและมีคนแจ้งตำรวจมาจับ

การเล่นการพนันของเยาวชนหลายคนในพื้นที่ห้องส่วนตัว เช่น หอพัก มักจะสงสัยถึงแม้ว่าการเล่นนั้นจะได้เงินหรือเสียเงินก็ตาม ทำให้ผู้คนที่อาศัยในหอพักหรือบริเวณใกล้เคียงกับหอพักโทรแจ้งตำรวจให้มาจับกุมเยาวชน เช่น กรณีของนายอี นายเอฟ นายจี และ นายไอ ได้ ร่วมกันเล่นการพนันในหอพักสงสัยถึงรีบกววนผู้คนในละแวกนั้นมากจนกระทั่งมีคนโทรแจ้ง 191 หนึ่งในเยาวชนพูดกับนักวิจัยว่า “พอไปเปิดประตู ตำรวจก็รีบวิ่งเข้ามาในห้อง ล้อมวงไฟแล้วบอก “นั่งลงไม่ต้องเล่น มันเสียเมื่อย ไปคุยกันโรงพัก ” แล้วบอกเยาวชนให้ถอดเสื้อให้นักศึกษาออก แล้วถ่ายรูปของกลางเป็นหลักฐานไว้ แล้วจับกุมตัวมาดำเนินคดีนี้ และเยาวชนเล่าต่อว่า “ตำรวจเขาก็ไม่ค่อยอยากจับ ต้องจับเพราะว่ามีคนโทรแจ้ง 191 เขาก็เลยต้องจับ” หลังจากถูกจับเจ้าของหอพักก็ให้ย้ายออกจากหอ และตอนนั้นเยาวชนก็ย้ายไปอยู่ที่อื่นแล้ว เป็นหอพักในตัวอำเภออีกแห่งหนึ่งที่ไม่ไกลจากที่เดิมมากนัก เยาวชนคิดว่า คนที่โทรแจ้ง 191 แจ้งจับ ก็คือลูกน้องของเจ้าของหอพัก และคิดว่าที่หอพักยังมีสายตำรวจ เพราะหลังจากถูกตำรวจจับในคดีนี้ก็ไม่เห็นหน้าอีกเลย

กรณีของนายเอ็น และเพื่อนรวม 7 คน ที่กลับมาจากดื่มสุราที่ร้านอาหารแล้วได้มาที่ห้องพักของเยาวชนที่หอพักจากนั้นเพื่อน 5 คนได้นั่งดื่มสุราและพูดคุยกันเสียงดัง ส่วนเยาวชนและเพื่อน ได้ร่วมเล่นการพนันไพ่แปดเก้าอยู่ที่ห้องพัก ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาจับกุมตัวดำเนินคดีนี้ ก่อนเกิดเหตุทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ออกตรวจพื้นที่ในเขตรับผิดชอบตามที่ได้รับแจ้งว่ามีการลักลอบเล่นการพนันและมีการมั่วสุมอยู่ที่

หอพักที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่จึงได้เข้าตรวจสอบห้องที่ได้รับแจ้ง แล้วพบผู้ต้องหา กำลังลักลอบเล่นการพนัน โดยพนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต สอบถามผู้ต้องหาว่า ได้เล่นพนันเอาทรัพย์สินกันจริง เจ้าหน้าที่จึงจับกุมพร้อมด้วยของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

5.4.4 ตำรวจออกตรวจพื้นที่เสี่ยงต่อการเล่นการพนันและพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด

เป็นหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของตำรวจที่มักเข้าไปสอดส่องและตรวจตราในพื้นที่ที่สืบทราบว่าจะอาจมีปัญหายาเสพติดและเล่นการพนัน ทำให้เยาวชนถูกจับกุมระหว่างเล่นการพนัน เช่น กรณีของนายหนึ่ง เยาวชนได้ขับซัฟจักรยานยนต์ไปพบเพื่อนรุ่นพี่ที่ไปชำระค่าวงจรจักรยานยนต์ เมื่อไปถึงพบเพื่อนคนนั้น กำลังเล่นไพ่ตกเตอยู่ กับเพื่อนของเขาอีกคนหนึ่ง เยาวชนจึงได้ร่วมเล่นด้วย เยาวชนเล่นไพ่ได้จำนวน 4-5 รอบ ต่อมาเวลาประมาณ 12.30 น. ได้มีเจ้าพนักงานตำรวจ 3 นาย ตรวจผ่านมาพบเยาวชนกับเพื่อนร่วมกับการพนันไพ่ตกเตจึงจับกุมดำเนินคดีนี้ โดยตามหนังสือแจ้งการจับกุม ระบุว่า เจ้าหน้าที่ออกตรวจพบผู้ต้องหา กับพวกกำลังลักลอบเล่นการพนันไพ่ตกเต โดยใช้อุปกรณ์ในการเล่นการพนันปรากฏตามบัญชีของกลางในคดีนี้เป็นอุปกรณ์ในการพนัน พนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต

กรณีของนายฉอ ที่ไปดูและเล่นการพนันชนไก่ ระหว่างนั้นมีเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมผู้ที่อายุพ้นเกณฑ์เยาวชนได้ 20 คน เป็นเยาวชน 1 คน ตามหนังสือแจ้งการจับกุมระบุว่า เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมได้ออกพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ พอมาถึงบริเวณป่าละเมาะในหมู่บ้าน ผู้ถูกจับกุมทั้งหมดกำลังเล่นการพนันชนไก่พนันเอาทรัพย์สินกันโดยผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมจึงได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าทำการจับกุมพร้อมยึดของกลาง (ไก่ชนจำนวน 2 ตัว) ผู้ต้องหาทั้งหมดยอมรับว่าได้ร่วมกันกับพวกที่หลบหนีเล่นการพนันชนไก่พนันเอาทรัพย์สินกันจริง เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมจึงแจ้งว่าพวกเขาจะถูกจับเพราะเล่นการพนันชนไก่ พร้อมแจ้งสิทธิให้ทราบเจ้าหน้าที่ผู้จับได้นำตัวผู้ต้องหาไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับโดยทันทีและเจ้าพนักงานผู้จับได้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบอีกครั้งหนึ่ง ผู้ต้องหาทราบและเข้าใจข้อกล่าวหาดีแล้วจึงนำตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

กรณีของนายที ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจท้องที่เกิดเหตุพบผู้ต้องหา กับพวก 14 คน กำลังลักลอบเล่นการพนัน (ไพ่สเตอร์) พนันเอาทรัพย์สินโดยผิดกฎหมาย อยู่ในที่เกิดเหตุ โดยพบผู้ต้องหาอยู่ในวงการพนันพบเงินสด 100 บาท ไพ่ 1 สำหรับ ผ้าปูรองเล่น จำนวน 1 ผืน จึงจับกุมผู้ต้องหา กับพวก พร้อมของกลางพนักงานสอบสวนดำเนินคดีนี้ หรือกรณีนางสาวโอ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางมาพบเยาวชนอยู่ในกลุ่มเล่นการพนันไพ่เอาเงินกัน เยาวชนจึงถูกจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวน

ส่วนกรณีของนายยู ตามที่ปรากฏตามหนังสือแจ้งการจับกุมระบุว่า เวลาประมาณ 15.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมได้รับแจ้งจากสายลับว่า มีการลักลอบเล่นการพนัน จึงออกไปสืบสวนจับกุมได้ตัวผู้ต้องหาพร้อมพวกรวมกัน 2 คน (ผู้ใหญ่ 2 เด็ก 1 คน) พร้อมของกลางนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีนี้ ส่วนกรณีการเข้ามาตรวจพื้นที่เสี่ยงยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนเช่นกรณีที่นายเอส ถูกจับกุมเพราะมีทหารชุดนอกเครื่องแบบประมาณ 4 นาย มาตรวจการลักลอบเสพและจำหน่ายยาบ้า ที่บ้านญาติ และเข้ามาควบคุมตัวเด็กและกลุ่มเพื่อนที่กำลังเล่นการพนันและเกี่ยวกับคดียาบ้า

5.5 เงื่อนไขและบริบทชุมชนภายใต้ความเป็นชนบท และความเป็นเมืองกับการเล่นการพนันของวัยรุ่น

การศึกษาครั้งนี้พบว่า บริบทแวดล้อมทางกายภาพและเงื่อนไขทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางสังคม และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ มีผลให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนในการเล่นการพนันและเข้าไปอยู่ในจุดที่มีการเล่นพนันทั้งแบบจริงจังและแบบไม่ได้ตั้งใจได้โดยง่าย กล่าวคือ สังคมชนบทในปัจจุบัน ผู้ปกครองต้องดิ้นรนทำมาหากิน ไม่ค่อยมีเวลาที่จะดูแลบุตรหลาน บุตรหลานมีโอกาสเข้าสู่อการเล่นพนันได้ง่าย หรือบางกรณีบุตรหลานก็เรียนในเมือง การสอดส่องดูแลก็มีจำกัด

5.5.1 เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนทั้งในเมืองและชนบทที่แวดล้อมเยาวชนมีความหลากหลายมากถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเล่นการพนัน ซึ่งพบว่า มีหลายกรณีที่บริบททางกายภาพเอื้อให้เยาวชนเล่นการพนัน รวบรวมจากกรณีศึกษาพบว่าแหล่งที่เยาวชนถูกจับกระชั้นการเล่นการพนันมีดังนี้คือ ช่างก่อไฟในหมู่บ้าน กระโจมกลางทุ่งนา ทุ่งนาในหมู่บ้าน ภายในบ้านตัวเอง หลังบ้านตัวเอง หอพักนักศึกษา ป่าละเมาะ หลังบ้านของญาติ บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน บ้านของเพื่อนแม่ในหมู่บ้านอื่น ได้ต้นไม้บริเวณทุ่งนาในหมู่บ้าน โต๊ะสนุกเกอร์ ลานมันในหมู่บ้าน สี่แยกในชุมชนเมือง งานศพ และบ้านเจ้ามือ ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มออกเป็นหลายแหล่ง ซึ่งแยกเป็นพื้นที่ชนบทและพื้นที่เมือง ดังนี้

ในพื้นที่ชนบท

1) ที่พักอาศัยของเยาวชนเองในหมู่บ้าน

เยาวชนบางคนถูกจับคดีการพนันภายในบ้านของตัวเองแต่เป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การถูกจับในพื้นที่อื่นๆ เช่น กรณีของ นายปี ซึ่งถูกจับกุมเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560 เวลาประมาณ 11.00 น. โดยเยาวชนเล่าว่า นำมอมเงินให้ 200 บาท ให้ไปซื้อหวย เขาซื้อหวยไปทั้งหมด 180 บาท เงินที่เหลือ 20 บาท เขานำไปซื้อบุหรี่ 10 บาท และขนม 10 บาทพอกลับมาถึงบ้านเขาวางโพยหวยไว้ที่โต๊ะภายในบ้านต่อมามีเจ้าพนักงานตำรวจเดินเข้าไปภายในบ้านและขอจับกุมเยาวชนพร้อมโพยหวย และนำเยาวชนมาดำเนินคดี เขาพูดว่า “กำลังจะเอาลูกชายนอน เห็นตำรวจเดินเข้ามาทางหลังบ้าน เข้ามาค้นในบ้าน เจอโพยหวยที่วางไว้หน้าทีวี ในบ้าน ตำรวจรีบเข้ามาล็อกแขนกดแขนพาดหลัง กดหน้าเข้ากำแพง จากนั้นตำรวจนำตัวไปโรงพัก” และกรณีของเด็กชายสาม ถูกจับกุม เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2560 เวลาประมาณ 12.00 น. โดยมีเพื่อนเดินทางมาหา เด็กชายสามและได้ชักชวนนายสามเล่นการพนันไพ่ ณ บริเวณหลังบ้านเด็กชายสาม ในระหว่างนั้นเจ้าพนักงานตำรวจได้เดินทางมาพบเห็นและจับกุม เด็กชายสามและคนที่ร่วมเล่นถูกดำเนินคดี

2) บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านของเยาวชน

เยาวชนมักถูกจับกุมที่บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านที่เยาวชนอาศัยอยู่ซึ่งมักเป็นบ้านที่เล่นการพนัน โดยส่วนมากเยาวชนมักเล่นไพ่ มีเพียงบางกรณีที่เยาวชนเล่นมวยตู้ เบียร์โบก และโดมิโน เช่น กรณีนายหนึ่ง ได้ ขับขี่รถจักรยานยนต์ไปพบเพื่อนรุ่นพี่ที่ตำบลแห่งหนึ่ง เพื่อไปชักชวนให้พาเยาวชนไปชำระค่างวด รถจักรยานยนต์ที่ในตัวอำเภอ เมื่อไปถึงพบเพื่อนดังกล่าวกำลังเล่นการพนันไพ่นกเตยอยู่กับอีกคนหนึ่ง เยาวชน

จึงได้ร่วมเล่นด้วย เยาวชนเล่นไฟได้จำนวน 4-5 รอบ ต่อมาเวลาประมาณ 12.30 น. ได้มีเจ้าพนักงานตำรวจ 3 นาย ตรวจผ่านมาพบเยาวชนกับเพื่อนร่วมกับการพนันไฟติดเจี๊ยบกุมดำเนินคดี ส่วนกรณีของนายเอก กับเพื่อนที่เป็นรุ่นพี่ที่ประมาณ 10 คน ได้ร่วมกันเล่นการพนันมวยตู้ในรายการทีวีทางช่อง 7 สี ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งในอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยเยาวชนเล่นการพนันมวยคู่ละ 50-60 บาท ระหว่างนั้นตำรวจเข้ามาจับกุมเยาวชนกับพวก สำหรับกรณีของนายเอส ซึ่งไปหาเพื่อนที่บ้านญาติของเพื่อนในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และพบเห็นคนกลุ่มหนึ่งในบ้านกำลังเล่นไฟ เยาวชน นั่งดูพวกเขาเล่นประมาณ 30 นาทีต่อมาได้มีทหารชุดนอกเครื่องแบบประมาณ 4 นาย เข้ามาตรวจการลักลอบเสพและจำหน่ายยาบ้าพอดีเพราะสืบทราบว่ามีมีการเสพและขายยาบ้าบริเวณนั้น ทหารจึงเข้ามาควบคุมตัวเด็กและกลุ่มเพื่อนดำเนินคดี ยายของเยาวชน เล่าตอนที่เยาวชนถูกจับว่า “ถูกจับอยู่บ้านหมู่ ไปนั่งเบ็งหมู่เล่น” วัยรุ่นในหมู่บ้านคนอื่นถูกจับตรวจฉี่เจอ แต่เยาวชนไม่เจอฉี่ม่วง

ส่วนกรณีของเด็กผู้หญิงวิ ในวันที่ถูกจับกุม เยาวชนตื่นสายเนื่องจากไม่สบาย เตรียมตัวจะแต่งตัวไปโรงเรียนแต่ไม่ทันรถที่มารับ เยาวชนจึงขาดเรียนอยู่บ้าน ส่วนพ่อของแม่ของเยาวชนออกจากบ้านไปรับจ้างชุดมัน เยาวชนจึงอยู่บ้านเพียงลำพัง เยาวชนนอนพักผ่อนอยู่บ้านตนเอง จนเวลาประมาณ 13.00 น. เยาวชนจึงเดินไปบ้านญาติอยู่ใกล้กัน เป็นพี่เพศหญิงสี่คน มีอายุระหว่าง 20-40 ปี หลังจากชวนกันรับประทานส้มตำจนถึงเวลาประมาณ 14.00 น. ระหว่างพี่ทั้งสี่คนรอรับลูกกลับจากโรงเรียน จึงชักชวนกันเล่นการพนันไฟ ตำรวจจึงได้เข้ามาจับกุม

3) มีพื้นที่ที่เล่นพนันหลายแห่งทั้งในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงกับบ้านที่เยาวชนอยู่อาศัยคือสถานที่ที่เยาวชนถูกจับคดีการพนันมากที่สุด พื้นที่ดังกล่าวได้แก่ กระต้อมในทุ่งนาที่ค่อนข้างไกลจากหมู่บ้าน กระต้อมที่ทุ่งนาที่อยู่ติดกับหมู่บ้าน ใต้ต้นไม้เช่นกอไผ่ข้างบ้านของเยาวชน ใต้ต้นไม้ในทุ่งนาในหมู่บ้าน ป่าละเมาะหลังบ้าน ทุ่งนาของเพื่อนในหมู่บ้าน ป่าละเมาะใกล้หมู่บ้าน ลานมันในหมู่บ้าน โต๊ะสนุกเกอร์ในหมู่บ้าน และบ้านที่จัดงานศพยายของเพื่อน เช่น กรณีนางสาวเอที่ถูกจับกุมพร้อมกับผู้ใหญ่ เยาวชนสังเกตเห็นบริเวณกอไผ่ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 30 เมตร มีบุคคลโดยประมาณ 5-6 คน กำลังเล่นการพนันไฟ แต่เยาวชนไม่ได้ไปร่วมเล่น ต่อมาเมื่อมีคนคนหนึ่งร้องให้ผู้เล่นหยุดเล่น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมา กลุ่มคนที่เล่นการพนันจึงได้หยุดเล่น จนถึงเวลาประมาณ 09.30 น. เยาวชนเดินไปเข้าห้องน้ำของบ้านที่อยู่ใกล้บริเวณกอไผ่ที่มีวงไฟ มีผู้หญิงคนหนึ่งร้องเรียกเยาวชนให้ไปถักผมเปียให้ เยาวชนจึงเดินไปตรงที่กลุ่มบุคคลเคยเล่นการพนันไฟ แต่เยาวชนไม่ได้ร่วมเล่นการพนันไฟ และไม่สังเกตเห็นไฟและถูกจับกุมไปด้วย เยาวชนเล่าว่าภายในหมู่บ้านของเยาวชนมีแหล่งเล่นไฟถึง 4 จุด ได้แก่ กอไผ่ในหมู่บ้าน จุดกกขาม (ต้นมะขามทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน) จุดที่สามคือทุ่งนา และจุดที่สี่เรียกว่า กระต้อม ส่วนมากเล่นการพนันไฟ จำนวนคนที่เป็นผู้เล่นมากที่สุดมีประมาณ 15-20 คน ส่วนมากเป็นวัยผู้ใหญ่

นอกจากนี้จุดที่เยาวชนเล่นการพนันอีกแห่งคือบ้านที่จัดงานศพ เช่นกรณีของนายจที่ถูกจับในงานศพยายของเพื่อน โดยนายจเดินทางไปร่วมงานเลี้ยงวันคล้ายวันเกิด ตี๋มสุราสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนจำนวน 5-6 คนจนถึงเวลาประมาณ 22.00 น. เพื่อนรุ่นพี่ของเยาวชนได้ชวนไปงานศพของยายที่เป็นเพื่อนรุ่นพี่และได้เล่นไฮโลกับชาวบ้านคนอื่นๆ เยาวชนเข้าไปร่วมตี๋มสุราสังสรรค์กับชาวบ้านรวมจำนวน 5 คน

ระหว่างนั้น มีมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางมาพบเยาวชนอยู่ในการกลุ่มบุคคลที่กำลังเล่นการพนันไฮโล เยาวชนถูกจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา

ป่าละเมาะติดกับหมู่บ้านก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่เยาวชนบางคนเล่นการพนันและถูกจับ เช่น กรณีของ นายฉอ โดย เพื่อนขับซั้รถจักรยานยนต์ไปรับเยาวชนที่บ้านชักชวนเยาวชนไปดูและเล่นการพนันชนไก่ จากนั้นเยาวชนกับเพื่อนได้เดินทางไปป่าละเมาะใกล้หมู่บ้าน เมื่อไปถึงมีผู้รออยู่บริเวณนั้นแล้วหลายคนและมีไก่ชนหลายตัว จากนั้นมีการชนไก่เพื่อการพนันและมีการเล่นการพนันชนไก่ ระหว่างที่เยาวชนดูการชนไก่ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปจับกุมผู้ที่อายุพ้นเกณฑ์เยาวชนได้ 20 คน ถูกดำเนินคดี หรือ กรณีนายเจ ที่ได้เดินออกจากบ้านพักของเยาวชน เพื่อจะไปล้างรถยนต์ให้กับป้าของเยาวชน (พี่สะใภ้ของพ่อ) ซึ่งบ้านของป้า อยู่ห่างจากบ้านของเยาวชนประมาณ 50 เมตร (ถัดจากบ้านเยาวชนไปหนึ่งหลัง) เมื่อเยาวชนเดินไปถึงบ้านป้า ก็เห็นป้าขับรถจักรยานยนต์เข้ามาในบ้านของป้าพร้อมกับลุงขนม จากนั้นป้าของเยาวชนได้เดินไปที่บริเวณป่าละเมาะหลังบ้านของป้าที่มีคนเล่นการพนัน

กระท่อมกลางทุ่งนาและทุ่งนาในหมู่บ้านก็เป็นพื้นที่ที่เยาวชนแอบเล่นการพนันเช่นกัน เช่นกรณีนายซี เพื่อนชักชวนเยาวชนไปเล่นการพนันไฟคอยคู พนันเอาทรัพย์สินกัน เยาวชนจึงตามไปและไปเล่นพนันกัน 4 คนโดยเล่นกันอยู่ที่ทุ่งนา ประมาณ 1 กิโลเมตร เยาวชนเล่าว่า “เล่นอยู่ตรงทุ่งนาห่างจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร ที่เลือกเล่นตรงทุ่งนาเพราะไกลจากผู้คน เป็นเถียงนาของคนในหมู่บ้าน” หรือ กรณี น.ส.เค เยาวชนขับซั้รถจักรยานยนต์ไปที่ทุ่งนาของตนเองเพื่อจะไปสมทบกับแม่ที่ออกไปเลี้ยงวัว แต่เยาวชนได้แวะเข้าไปบ้านของนางสาวนัต (นามสมมติ) เป็นเพื่อนรุ่นพี่ของเยาวชนซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้กับทุ่งนาของเยาวชน เมื่อเยาวชนไปถึงพบว่ามีเพื่อนบ้านเพศหญิงอีก 4 คน ซึ่งกำลังนั่งเล่นการพนันไฟผสมสับอยู่บริเวณแคร่ไม้ไผ่ เยาวชนถูกชักชวนให้ร่วมเล่นการพนันไฟ หลังจากเยาวชนเล่นการพนันกับเพื่อนผ่านไปประมาณ 2-3 เกม มีเจ้าหน้าที่ตำรวจขับรถยนต์กระบะเข้ามาที่บ้านของนางสาวนัต ทุกคนตกใจต่างวิ่งแยกย้ายหลบหนี เข้าไปซ่อนตัวในบริเวณบ้านของนางสาวนัต เจ้าพนักงานตำรวจได้ติดตามไปควบคุมตัวเยาวชนและผู้หญิงอีกคนไว้ได้จึงจับกุมตัวมาดำเนินคดี วันที่ถูกจับ เยาวชนเล่าว่า “ลงเมื่อน้าไปเล่นนำหมู ปกติก็จะไปขายผักช่วยป้า แต่มือนั้นลงไปนาไปเล่นนำหมูคนหนึ่งนอกนั้นก็ผู้ใหญ่ 3-4 คน พวกมันตั้งวงเล่นไฟ ก็เล่นไปเล่นนำเพ็น เล่นเดิมพันตาละ 5 บาท” ตำรวจซั้รถกระบะสีขาว ลงมาจับ พาตัวไป สถานีตำรวจ ปกติเยาวชนจะไปหาเพื่อนไปเล่น กินส้มตำกัน หรือกรณีของนายซี ประมาณ 08.30 น. ขณะที่เยาวชนกำลังเล่นไฟคอยคูร่วมเล่นกับเพื่อนด้วยกันทั้งหมด 4 คนที่เล่นทุ่งนาห่างจากบ้านประมาณ 1 กิโลเมตร เขาเล่าเหตุผลที่ไปเล่นที่ทุ่งนาว่า “ที่เลือกเล่นตรงทุ่งนาเพราะไกลจากผู้คน เป็นเถียงนาของคนในหมู่บ้าน” ส่วนกรณีของนายซี คล้ายกับกรณีของนายดี เวลาประมาณ 16.00 น. เป็นช่วงที่เยาวชนไปซ่อมชนไก่ ที่บริเวณทุ่งนาของพ่อของนางสาวเก (นามสมมติ) ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ร่วมกันขับซั้รถจักรยานยนต์ไปเที่ยวที่วัดป่าแขง เยาวชนขับซั้รถจักรยานยนต์นำไก่ชนกลับมาที่ทุ่งนาของพ่อของนางสาวเก พบกับนายอาร์ต (นามสมมติ) และญาติกับเพื่อนของนายอาร์ต ที่บริเวณทุ่งนาดังกล่าวและร่วมดื่มสุราดูด้วยกันกับเยาวชนและกลุ่มเพื่อน ระหว่างที่เยาวชนดื่มสุรากับพวกเพื่อน ต่อมาเวลาประมาณ 15.30 น. นางสาวกิ๊ก ชักชวนเยาวชนและกลุ่มเพื่อนดังกล่าวเล่นการพนันไฟแปดเก้าเยาวชนร่วมเล่นการพนันทั้งหมด 6 คน ไม่นานมีเจ้าพนักงานตำรวจนอกเครื่องแบบและทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากสายลับว่า มีการลักลอบเล่นการพนันกันอยู่ในที่เกิดเหตุ จึงได้ไปตรวจสอบ พบผู้ต้องหาที่หลบหนีกำลังลักลอบเล่นการพนันไฟแปดเก้า โดยพนันเอาทรัพย์สิน (เงิน) กันโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงจับกุมส่ง

พนักงานสอบสวนดำเนินคดี “ตอนเกิดเหตุ เล่นการพนันด้วยกันประมาณ 6 คน เล่นไพ่แปดเก้าเล่นอยู่บ้านของพี่สาว (พี่สาวที่นับถือกันในหมู่บ้าน)”

ส่วนกรณีนายยู ได้เล่นการพนันในเวลาประมาณ 12.00 น. ซึ่งไม่มีวิชาเรียนอีกในวันนั้น เยาวชนจึงขับซีร็อกยานยนต์กลับบ้านอีกอำเภอหนึ่ง เพราะเป็นช่วงวันหยุดติดต่อกัน ในเทศกาลปีใหม่ เมื่อเยาวชนกลับถึงบ้าน เยาวชนเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วออกไปเล่นฟุตบอลอยู่บ้านเพื่อนในชุมชน จนถึงเวลาประมาณ 13.00 น. ขณะเยาวชนกำลังเล่นฟุตบอลกับเพื่อนอยู่นั้น นายสี ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ได้เข้ามาพูดคุยกับเยาวชนทางเฟซบุ๊กแล้วชักชวนเยาวชนออกไปเล่นอยู่ที่กระท่อมของนายอินทร์ ซึ่งเยาวชนและพวกมักจะออกไปรวมกลุ่มกันอยู่กระท่อมนาดังกล่าวเป็นครั้งคราว เยาวชนขับซีร็อกยานยนต์ออกไปสมทบกับเพื่อนที่กระท่อมนา พบมีวัยรุ่นประมาณ 8 คน แยกกันอยู่ 2 กลุ่ม บางคนกำลังเล่นการพนันไพ่ และบางคนนั่งพูดคุยดื่มสุราสังสรรค์กันอยู่ที่กระท่อมดังกล่าว เยาวชนจึงเข้าไปร่วมเล่นการพนันไพรมี่ และถูกจับกุม

ลานมันสำปะหลังและโต๊ะสนุกเกอร์ในหมู่บ้านก็ถือเป็นพื้นที่ที่เยาวชนเล่นการพนันได้เช่นกัน เช่น กรณีของนายคิว ที่ทำงานรับจ้างในร้านรับซื้อมันเทศที่อยู่หมู่บ้าน จนถึงเวลาประมาณ 13.00 น. จึงมีเพื่อนๆ นำไฟปอกมาเล่นพนันเอาทรัพย์สินกัน ซึ่งมีเพื่อนบางคนที่กำลังเล่นการพนัน และมีบางคน que เล่นแล้วเลิกเล่นแต่ยืนดูผู้อื่นเล่น ส่วนกรณีของนาย นายพี ถูกจับได้บริเวณโต๊ะสนุกเกอร์ในหมู่บ้าน เวลาประมาณ 20.00 น. เยาวชนและเพื่อนอีกคนและอีกคนที่ไม่ทราบชื่อและสกุลจริง เป็นเพื่อนเยาวชน ชักชวนไปเล่นสนุกเกอร์ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสถานที่ดังกล่าวเป็นบ้านพักอาศัยแต่มีโต๊ะสนุกเกอร์เปิดให้บริการลูกค้า 1 ตัว จากนั้นเยาวชนและเพื่อนร่วมกันเล่นสนุกเกอร์พนันเอาเงินโดยจ่ายค่าเกม เกมละ 10 บาท นานประมาณ 5 นาที ต่อมา ขณะที่เยาวชนและเพื่อนกำลังเล่นสนุกเกอร์อยู่ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางมาประสบเหตุพบเยาวชนกำลังเล่นสนุกเกอร์พนันเอาเงินกับผู้อื่น เยาวชนจึงถูกจับกุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี

พ.ต.อ. ปรัชญา คงสกุล ผู้กำกับการสถานีตำรวจอำเภอเขมราฐ (สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2560) เห็นว่าพื้นที่ในชุมชนเป็นสิ่งที่ดึงดูดหรือล่อใจให้เยาวชนเข้าไปอยู่ในวังวนของการเล่นพนัน “ถ้าชุมชนไม่มีแหล่งมั่วสุม ไม่มีอบายมุข ไม่มีการตอบสนองภายในชุมชน ครอบครัวดูแลเด็กปัญหาการเล่นพนันก็จะไม่เกิด”

4) บ้านเพื่อนแม่ที่หมู่บ้านอื่น

บ้านเพื่อนของแม่ของเยาวชนก็เป็นแหล่งเล่นการพนัน เช่น กรณี น.ส. แอล ซึ่งแม่ของแอลได้ขับซีร็อกจักรยานยนต์ไปเล่นการพนันไพ่กับเพื่อนบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ต่อมาเวลาประมาณ 13.00 น. เยาวชนเดินออกจากบ้านไปหาแม่เพื่อขอเงินจากแม่ไปรับประทานอาหาร แต่ระหว่างเดินเข้าไปในวงพนันได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาจับกุมตัวเยาวชนดำเนินคดี เยาวชนเล่าว่า “ตอนนั้นแม่กำลังเล่นการพนันโบกเบี้ย ลูกสาวไปขอเงินแม่จะไปกินเนื้อย่างกับเพื่อน จึงถูกตำรวจจับมาพร้อมแม่ วันที่ถูกจับแม่และลูกสาวถูกจับมาด้วยกัน” ปัจจุบันแม่ไม่ได้ทำงานหรือมีอาชีพอะไรที่มั่นคง รายได้ของแม่มาจากเงินจากสามีที่ทำงานส่งให้ใช้และเงินเบี้ยผู้สูงอายุของยายที่เก็บเป็นค่าค่าน้ำค่าไฟ บ้านของเยาวชนเองก็เป็นบ้านของพี่สาวของแม่ของเยาวชนปัจจุบัน ซึ่งบ้านหลังนี้มักเป็นแหล่งเล่นการพนันบ่อยๆ ดังที่แม่ของเยาวชนเล่าว่า “ตอนนี้ก็ยังเล่นอยู่ 2-3 ครั้งต่ออาทิตย์ คิดอยากเล่นก็ไปเล่นแต่ไม่ไปบ่อยเหมือนเมื่อก่อน”

ในพื้นที่เมือง: พื้นที่เล่นและเวลาที่หลากหลาย

1) บริเวณสี่แยกของถนนในเมือง

สี่แยกถนนในชุมชนเมือง คืออีกพื้นที่หนึ่งที่เยาวชนถูกจับเพราะสายตรวจตำรวจเข้ามาตรวจสอบในพื้นที่เป็นประจำ เพราะได้ข่าวเรื่องมีการพนันฟุตบอล เช่น กรณีของนายอาร์ โดยเยาวชนซึ่งเป็นนักศึกษาได้ฝากเงินเพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนด้วยกันที่มีอายุประมาณ 18 ปีเศษ จำนวน 500 บาท ให้ไปซื้อโปยพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ 1 คู่ โดยเยาวชนไม่ทราบว่านายเมฆไปซื้อที่ร้านใด และนายเมฆได้นำโปยพนันผลฟุตบอลต่างประเทศดังกล่าวมาส่งให้เยาวชน ที่ร้านค้าขายของมินิมาร์ทสี่แยกแห่งหนึ่งในตัวเมืองอุบลราชธานี

2) หอพักนักศึกษา

หอพักในเมืองที่นักศึกษามาอาศัยอยู่ระหว่างมาศึกษา ได้แก่ หอพักของเพื่อนและหอพักของรุ่นพี่ เป็นแหล่งที่เยาวชนเล่นการพนันระหว่างที่ไม่ได้มีชั่วโมงเรียน เช่น กรณีนายอี ถูกจับกุมระหว่างเล่นการพนันในหอพัก โดยเยาวชนเล่าว่า เยาวชนเล่นการพนันที่หอพักแห่งหนึ่งในอำเภอพิบูลมังสาหาร ในวันที่เกิดเหตุ หลังเลิกเรียนตอนเที่ยง ซึ่งไปรอเพื่อนอยู่ที่หอพักของเพื่อนรุ่นพี่และเห็นรุ่นพี่เล่น “ไปรอห่มุประมาณ 2 ชม. เห็นอ้ายเขาเล่น เลยเข้าไปเล่นนำ” เล่นไฟป็อกเต็ง เล่นกันตาสละ 5 บาท ตอนที่ถูกจับมีเงินในกอง 80 บาท เล่นด้วยกันทั้งหมด 4 คน “ตอนที่ตำรวจเข้ามาจับกำลังได้เงิน” ซึ่งเวลามีคนได้เงินก็จะพากันร้องเฮเสียงดัง เล่นอยู่นานสักพักก็ มีตำรวจ 4-5 คนมาเคาะประตูห้อง นายโอเข้าใจว่าเพื่อน จึงได้เปิดห้อง แล้วตำรวจจึงได้เข้ามาจับกุม นำตัวไปโรงพักเพื่อดำเนินคดี ส่วนอีกกรณีคือ นายเอฟ นายจี และ นายโอ ที่ถูกจับ ณ หอพักในตัวอำเภอ ขณะเล่นพนันไฟป็อกเต็ง มีคนเล่นไฟกันทั้งหมด 4 คน มีนายเอฟ นายจี นายอี และนายโอเจ้าของตลับไฟเป็นเจ้ามือ เยาวชนทั้งสี่คนเริ่มเล่นการพนันส่งเสียงดังเวลามีเพื่อนในวงไฟได้เงิน เสียเงิน ก็จะพากันส่งเสียงเฮดังลั่นห้อง ต่อมาเมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประมาณ 5-6 คน เข้ามาเคาะประตูห้อง นายเอฟ เข้าใจว่าเป็นเพื่อนที่ตัวเองฝากชื่อเข้า เอาข้าวเข้ามาให้ จึงรีบไปเปิด เพราะเยาวชนและพวกเพื่อนๆ ที่เล่นการพนัน เริ่มเล่นตั้งแต่มยังไม่เที่ยง จนถึงเย็น ไม่ได้กินข้าวเที่ยงจึงหิวจัด นายเอฟ จึงรีบไปเปิดประตู นายเอฟ เล่าว่า “ผมนึกว่าเพื่อนที่ฝากชื่อเข้า เอาข้าวมาให้กิน เลยฟ้าวไปเปิด เพราะตอนนั้นพากันหิวข้าวแวง” นายจี เสริมว่า “ผมบอกอยู่ว่าอย่าฟ้าวเปิด ให้เก็บวงไฟสะก่อน แต่เอฟกะบ่ฟัง” พอ นายเอฟ ไปเปิดประตู ตำรวจก็รีบวิ่งเข้ามาในห้องล้อมวงไฟแล้วบอก “นั่งลงบ่ต้องเล่น มันสิเมื่อย ไปคุยกันโรงพัก” แล้วบอกเยาวชนให้ถอดเสื้อนักศึกษาออก แล้วถ่ายรูปของกลางเป็นหลักฐานไว้ แล้วจับกุมตัวมาดำเนินคดีนี้ เยาวชนเล่าว่า มีเงินในวงไฟที่เล่นกันประมาณ 400-500 บาทกับไฟหนึ่งสำหรับ ส่วนเพื่อนอีกสองคนที่นั่งเล่นก็ตำรวจอยู่หลังห้องตำรวจไม่ได้จับมาดำเนินคดีด้วย

หรือกรณีนายโอ และเพื่อนอีกสามคนซึ่งมีเรียนเพียงครึ่งวัน พอเลิกเรียนเวลา 11.00 น. เยาวชนจึงได้กลับเข้ามาที่หอพัก และเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง 2-3 คน มาร่วมตัวกันที่หอพักจากนั้นนายวิน ซึ่งเป็นเจ้าของตลับไฟจึงชวนเพื่อนเล่นการพนันไฟป็อกเต็ง มีคนเล่นไฟกันทั้งหมด 4 คน ส่วนเพื่อนที่เหลืออีกสองคนไม่ได้ร่วมเล่นด้วย นั่งติดกีตาร์อยู่ด้านหลังห้อง นายเอ็น ได้กลับมาจากดื่มสุราที่ร้านอาหารแล้วได้มาที่ห้องพักของเยาวชนที่หอพักในตัวเมือง จากนั้นเพื่อน 5 คนได้นั่งดื่มสุราและพูดคุยกันเสียงดัง ส่วนเยาวชนและเพื่อนอีกคน ได้ร่วมเล่นเล่นการพนันไฟแปดเก้าอยู่ที่ห้องพัก ต่อมาเมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาจับกุมตัวดำเนินคดีตอนที่เยาวชนถูกจับ “ถูกจับเล่นไฟอยู่หอผู้สาว ตำรวจสภ.ในเมืองจับ โทรหาน้ำตองตี 2 นำไปถึงโรงพักตองตี 3-4”

3) ศาลาในวิทยาลัย

ศาลาในวิทยาลัยก็ถือเป็นแหล่งของการเล่นการพนันของเยาวชนได้เช่นกัน เช่น กรณีของนายขอ ซึ่งเหตุการณ์เมื่อเวลาประมาณ 7.00 น. ขณะที่เยาวชนเดินทางออกจากที่พักไปเรียนหนังสืออยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่งของจังหวัด จนถึงเวลา 14.00 น. ซึ่งเป็นเวลาหลังเลิกเรียน เยาวชนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 4-5 คน ซักชวนกันไปนั่งพักผ่อนอยู่ที่ศาลาที่พักภายในวิทยาลัยดังกล่าว ต่อมามีนายเต่า ซึ่งเป็นนักเรียนต่างห้องเรียน เดินทางมาชักชวนเยาวชนกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนเล่นทายผลน้ำเต้า ปู ปลาใช้เป็นอุปกรณ์เล่นการพนัน เยาวชนถึงถูกจับกุม

4) หน้าร้านเกม

กรณีของนายอ เยาวชนออกจากกลุ่มบ้านไปเล่นเกม ที่ถนนในเมือง ต่อมาเวลาประมาณ 12.00น. เยาวชนได้นำเงินให้เพื่อนชื่อนายคิม จำนวน 200 บาท ให้นำไปเล่นการพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศให้เยาวชน ต่อมาเวลาประมาณ 15.00 น. นายคิม นำโผยที่ไปลงเล่นการพนันไว้มาให้เยาวชน เยาวชนจึงนำโผยดังกล่าวซุกซ่อนไว้ในกระเป๋ากางเกง ต่อมาเวลาประมาณ 18.00 น. เยาวชนและเพื่อนอีก 2 คน ได้ออกมายืนพูดคุยกันที่หน้าร้านเกม แล้วได้มีเจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาขอตรวจค้นตัวเยาวชนพบโผยการพนัน เยาวชนจึงถูกดำเนินคดี

5) บ่อนที่บ้านเจ้ามือ

บ่อนที่บ้านเจ้ามือถือเป็นแหล่งเล่นการพนันของเยาวชน แต่พบว่า มีเยาวชนไม่มากนักที่ถูกจับในพื้นที่นี้ จากการสืบศึกษาทั้งหมดพบว่า มีเพียงนายที คนเดียวที่ถูกจับในบ่อน กล่าวคือมีคนรู้จักของเยาวชน ได้โทรศัพท์มาชวนเยาวชนไปเล่นการพนันไพ่ เยาวชนจึงขับซั้รถจักรยานยนต์ไปที่บ้านของนางมะลิ ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในอำเภอ จากนั้นเยาวชนกับพวกได้ร่วมกันเล่นการพนันไพ่สเตอร์ ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวมาดำเนินคดีนี้ พ่อของเยาวชนเล่าว่า “ที่ถูกจับในบ่อน ตอนนั้นเป็นข่าวใหญ่ เพราะมีการแถลงข่าวด้วย จำได้ว่า ถูกจับประมาณ 15 คน ลูกเป็นเยาวชนคนเดียวที่ถูกจับ ตอนนั้น น่าจะเป็นข่าว เพราะนายใหญ่เขาไปจับ และมีการตั้งโต๊ะแถลงข่าววันต่อมา ที่ สน.เมือง”

ตารางที่ 13 แสดงข้อหา สถานที่ถูกจับกุมและเวลาการถูกจับกุม

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ เยาวชน (นามสมมติ)	ข้อหาพนันเอา ทรัพย์สินโดย ไม่ได้รับอนุญาต	สถานที่ถูกจับกุม	วันที่	เวลาที่ถูก จับกุม
1	2560	น.ส.เอ	ไพ่กบดำ-กบแดง	กอไผ่ข้างบ้าน	22 ก.ย. 60	09.00 น.
2	2560	นายบี	เล่นการพนันสลาก กินรวบ	ในบ้านของตัวเอง	25 มิ.ย. 60	11.00 น.
3	2560	นายซี	ไพ่คอยคู่	กระท่อมทุ่งนาในหมู่บ้าน	17 มี.ค. 60	08.30 น.
4	2560	นายดี	ไพ่แปดเก้า	ทุ่งนาในหมู่บ้าน	31 เม.ย. 60	14.00 น.
5	2560	นายอี	ไพ่แปดเก้า	หอพักในพื้นที่ในอำเภอ	30 ต.ค. 60	16.00 น.

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ เยาวชน (นามสมมติ)	ข้อหาพยาน หลักฐานโดย ไม่ได้รับอนุญาต	สถานที่ถูกจับกุม	วันที่	เวลาที่ถูก จับกุม
6	2560	นายเอฟ	ไฟป็อกเค้ง	หอพักในอำเภอ	30 ต.ค. 60	16.00 น.
7	2560	นายจี	ไฟป็อกเค้ง	หอพักในอำเภอ	30 ต.ค. 60	16.00 น.
8	2560	นายไอ	ไฟป็อกเค้ง	หอพักในอำเภอ	30 ต.ค. 60	16.00 น.
9	2560	นายเจ	ไฟค้อยคู่	ป่าละเมาะหลังบ้านป่า	2 พ.ย. 60	15.00 น.
10	2560	น.ส.เค	ไฟผสมสับ	ทุ่งนาเพื่อนในหมู่บ้าน	15 ก.พ. 60	15.00 น.
11	2560	นายสอง	โดมิโน	บ้านเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน	12 ม.ค. 60	13.30 น.
12	2559	น.ส.แอล	เบียร์บอก	บ้านเพื่อนแม่ที่หมู่บ้านอื่น	17 ต.ค. 59	12.00น.
13	2559	นายเอ็ม	ไฟกบด้ากบแดง	ได้รับไม้บริเวณทุ่งนาใน หมู่บ้าน (*ให้สัมภาษณ์ว่าถูก จับที่บ้านเพื่อนบ้าน)	29 เม.ย. 59	14.20 น.
14	2559	นายเอ็น	ไฟป็อกแปด	หอพักเพื่อน ในอ.เมือง อุบลฯ	4 ส.ค. 59	04.30 น.
15	2559	น.ส.โอ	ไฟรมมี	ทุ่งนาหลังบ้าน	3 มี.ค. 59	13.30 น.
16	2559	นายพี	สนุกเกอร์	โต๊ะสนุกเกอร์ในตำบล	3 ต.ค. 59	12.00 น.
17	2558	นายคิว	ไฟค้อยคู่	ลานมันในหมู่บ้าน	15 ก.พ. 58	14.20 น.
18	2558	นายอาร์	ทายผลฟุตบอล	ละแวกสี่แยกในชุมชนเมือง	16.ส.ค. 58	19.30 น.
19	2558	นายเอส	ไฟตักเต	บ้านเพื่อนในหมู่บ้าน	19 มี.ค. 58	15.00 น.
20	2558	นายที	ไฟสเตอร์	บ้านเจ้ามือ (บ่อน)	6 ต.ค. 58	14.00 น.
21	2558	นายยู	พนันรมมี	บ้านเพื่อนท้ายหมู่บ้าน	29 ธ.ค. 58	15.00 น.
22	2560	ด.ญ. วี	ไฟแดง	บ้านเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน	6 ธ.ค. 60	14.00 น.
23	2558	นายกอ	มวยตู้	บ้านเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน	22 ก.พ. 58	14.00 น.
24	2559	นายขอ	น้ำเต้า ปู ปลา	ศาลาในวิทยาลัยฯ	19 ก.พ. 59	17.00 น.
25	2559	นายคอ	สลากกินรวบ (ห่วยใต้ดิน)	ศาลาริมถนนในหมู่บ้าน	4 เม.ย. 59	17.35 น.
26	2560	นายงอ	ทายผลฟุตบอล	หน้าร้านเกม	27 มี.ย. 60	18.00 น.
27	2560	นายจอ	ไฮโล	บ้านงานศพยายของเพื่อน	19 มี.ย. 60	23.00 น.
28	2560	นายฉอ	ชนไก่	ป่าละเมาะใกล้หมู่บ้าน	21 ม.ค. 60	12.30 น.
29	2560	นายหนึ่ง	ไฟตักเต	บ้านเพื่อน	21 ส.ค. 60	11.00 น.
30	2560	นายสาม	ไฟแปดเก้า	หลังบ้านตัวเอง	7 เม.ย. 60	15.30 น.

ตารางที่ 14 สรุปพื้นที่ที่ถูกจับกุมของกรณีศึกษา

พื้นที่ที่ถูกจับ	จำนวน (กรณี)
1. บ้านตนเอง	2
2. บ้านเพื่อน	7
3. บ้านงานศพ	1
4. บ่อน	1
5. ทุ่งนา	5

พื้นที่ที่ถูกจับ	จำนวน (กรณี)
6. หอพัก	5
7. ป่าละเมาะ	2
8. กอไผ่	1
9. หน้าร้านเกม	1
10. โต๊ะสนุกเกอร์	1
11. ลานมันในหมู่บ้าน	1
12. ละแวกสี่แยกในชุมชนเมือง	1
13. ศาลาในวิทยาลัยฯ	1
14. ศาลาริมถนน	1

5.5.2 บริบททางสังคม

จากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขทางสังคมเป็นเงื่อนไขที่สำคัญมากที่สุดในการตัดสินใจเล่นการพนันและเข้าไปสู่พื้นที่ของการพนันของเยาวชน เงื่อนไขทางสังคมหลายประการทำให้เยาวชนเล่นการพนันหรือเข้าไปในพื้นที่ของการพนัน ซึ่งสามารถแยกได้ 6 ประการ ได้แก่ 1) การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวเล่นการพนัน เช่น พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง 2) ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน เช่น เพื่อนชวนเล่น ชวนเพื่อนเล่น หรือรุ่นพี่ชวนเล่น 3) สถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ให้ไปซื้อหวย 4) การใช้เวลาว่างเล่นพนันเพื่อความสนุกเพราะไม่เรียนหนังสือ 5) สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำผิดกฎหมายอื่นเช่นแหล่งระบาดของยาเสพติด 6) การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ โดยมีกรณีตัวอย่างดังนี้

1) การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านใกล้ชิดเล่นการพนัน

สภาพแวดล้อมทางสังคมภายในชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่พื้นที่ของการพนันได้ง่าย เช่น การมีบุคคลในครอบครัวเล่นการพนันอยู่แล้ว และการเห็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดกันเล่นการพนัน เป็นต้น เช่น กรณีของเยาวชนหญิงคนหนึ่งซึ่งในวันเกิดเหตุเป็นวันที่เยาวชนไปหาแม่ ซึ่งเป็นช่วงที่แม่ของเยาวชนกำลังเล่นการพนันโบกเบี้ย เยาวชนต้องการขอเงินแม่จะไปกินเนื้อย่างกับเพื่อน เยาวชนจึงถูกตำรวจจับมาพร้อมแม่ หรือกรณีของนายคอ เยาวชนอยู่ในความดูแลของตายายที่ชอบเล่นหวยใต้ดิน และเคยถูกจับกุมข้อหาเล่นการพนัน ซึ่งคุณตามักหารายได้จาก การเล่นหวยใต้ดินและชอบการเสี่ยงโชค ทำให้เยาวชนซึมซับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมจึงไม่เป็นคุณกับเยาวชน วันเกิดเหตุเยาวชนนั่งอยู่บนศาลา เมื่อเห็นเจ้าหน้าที่ก็มีพิรุธน่าสงสัย จึงได้แสดงตัวข้อค้นและตรวจพบกระดาดขโพลากกินรวบ จึงได้ควบคุมตัวดำเนินคดี ส่วนกรณีของเจ ซึ่งไปหาป่าและพบว่าป่ากำลังเล่นไพ่และเพื่อนอีก 5 คนและซึ่งเยาวชนเข้าไปนั่งข้างๆ ป่าและกินขนมกล้วยแขกแต่เยาวชนไม่ได้เล่นไพ่ ด้วยขณะนั้น มีตำรวจ 6 คนวิ่งเข้ามาที่วงไพ่ แล้วร้องบอกคนในวงไพ่ว่า "หยุดๆ อย่าวิ่งๆ มันเมื่อย อย่างเพิ่งไป ค่อยกันสะก่อน " แล้วตำรวจก็เดินเข้ามาถามเยาวชนว่า "อายุกี่ปี เคยเล่นยาบ่" แล้วมีตำรวจอีกนาย ถามขึ้นมาว่า "ได้เล่นไพ่นาเข้าบ่" ป่าในวงไพ่อีกคนก็บอกว่า "หมอนี้บ่ได้เล่นนั่งกินขนมซื้อๆ" จากนั้นตำรวจก็จับกุมมาที่โรงพัก

หรือกรณีของนายซี ที่พักอาศัยที่บ้านของพ่อ ถูกจับเพราะเล่นการพนันไพ่คอกคู่ แม่ของเยาวชนมีประวัติการถูกจับคดีการพนันและสลากกินรวบ ส่วนพ่อมีประวัติถูกดำเนินคดียาเสพติด (ยาบ้า) ส่วนกรณีของ

นายเอ็มที่ถูกจับจากการเล่นเล่นไฟแปดแก้ว และไฟกบด่ากบแดงร่วมกับกลุ่มเพื่อน เนื่องจากเยาวชนเห็นเพื่อนบ้านกำลังนั่งล้อมวงเล่นการพนันไฟอยู่ที่ใต้ร่มไม้บริเวณทุ่งนาใกล้บ้านของเยาวชน เยาวชนจึงไปร่วมเล่นด้วย พนันเอาทรัพย์สินกัน ดังที่เยาวชนตอบว่า “ตอนไป ไปไฟไปมัน ไปเจอกันอยู่วงไฟ ไปยังบ่ทันได้เล่นตำรวจก็เข้ามาล้อมจับ” ส่วนเยาวชนหญิงอีกหนึ่งคนถูกจับขณะที่ขับซักรถจักรยานยนต์ไปที่ทุ่งนาของตนเองเพื่อจะไปพบกับแม่ที่ออกไปเลี้ยงวัว แต่เยาวชนได้แวะเข้าไปบ้านของเพื่อนบ้านรุ่นพี่ของเยาวชนซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้กับทุ่งนาของเยาวชน เมื่อเยาวชนไปถึงพบว่ามีเพื่อนบ้านคือผู้หญิง 4 คน กำลังเล่นไพ่ผสมสิบอยู่บริเวณแคร่ไม้ไผ่ เยาวชนถูกชักชวนให้ร่วมเล่นการพนันไฟ “ลงเมื่อนาไปเล่นนำหมู ปกติก็จะไปขายผักช่วยป่า แต่มือนั้นลงไปนาไปเล่นนำหมู 1 คนนอกนั้นก็ผู้หญิง 3-4 คน พวกกันตั้งวงเล่นไฟ ก็เล่นไปเล่นนำเพิน เล่นเดิมพันตาละ 5 บาท” กรณีของนายสองก็เล่นโดมิโนกับเพื่อนบ้านที่อยู่หน้าบ้านของตนเองซึ่งเพื่อนบ้านมักเล่นกันเป็นประจำหรือกรณีของเด็กชายสาม ที่มีเพื่อนรุ่นพี่สามคนเดินทางมาพบเด็ก และได้ชักชวนกันเล่นการพนันไฟ อยู่บริเวณหลังบ้านเด็ก ในระหว่างนั้นเจ้าพนักงานตำรวจได้เดินทางมา แล้วจับกุมตัวเด็กและนายได้ เด็กจึงถูกดำเนินคดี หรือกรณีของนายสอง ก่อนถูกดำเนินคดีนี้ตั้งแต่เยาวชนอายุประมาณ 14 ปี ได้เริ่มเล่นโดมิโนและไฟปอกแปดปอกเก้ากับเพื่อนหญิงและชาวบ้านภายในหมู่บ้าน เยาวชนได้พกโดมิโนไว้ใต้เบาะรถจักรยานยนต์ของพ่อและขับไปรอรับหลานที่โรงเรียนศรีศึกษา พบชาวบ้านคือ นางใยและนางมด (นามสมมุติ) ชักชวนเล่นโดมิโนพนันเอาเงิน เพื่อรอเวลาเลิกเรียน กระทั่งเวลาประมาณ 13.30 น. มีเจ้าพนักงานตำรวจนอกเครื่องแบบไปจับกุมเยาวชน นางใยและนางมด พร้อมยึดเอาโดมิโน เงินพนันจำนวน 40 บาท เล่นโดมิโน อยู่บ้านตรงข้ามพ่อกับแม่ก็รู้ว่าเล่นเพราะตอนที่เล่น พ่อแม่อยู่ในบ้าน เล่นร่วมกับเพื่อนและพี่สาว เคยเล่นกันเป็นประจำแต่เพิ่งถูกจับครั้งแรก

2) มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนรุ่นเดียวกันและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน

เยาวชนที่ถูกจับจากกรณีการพนันจำนวนมากเกิดจากการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน และรุ่นพี่ที่เรียนและไม่ได้เรียนด้วยกัน ซึ่งทั้งเกิดจากการที่เยาวชนชวนเพื่อนเล่นและเยาวชนถูกชักชวนให้เล่น กรณีนายหนึ่ง เพื่อนที่คบด้วยมักเป็นรุ่นพี่ในละแวกบ้านเดียวกัน โดยคนกลุ่มนี้ชอบเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ดื่มสุราและมีพฤติกรรมชอบเล่นการพนันในวันเกิดเหตุเยาวชนกับเพื่อนลักลอบเล่นไฟ แล้วเจ้าพนักงานตำรวจตรวจผ่านมาพบ เยาวชนจึงถูกจับกุมมาดำเนินคดีนี้ ส่วนกรณีของนายเอส คบเพื่อนที่ไม่มีใครเรียนหนังสือและชอบเล่นการพนัน ดังที่เขาเล่าว่า “พวกที่ถูกจับไปนำกันป่มีไฟเรียนหนังสือ มีแต่หลานที่เรียนหนังสือ” เพื่อนเหล่านั้นมีพฤติกรรมเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรา เบียร์ เล่นการพนันไฟ ไฮโล ชนไก่ แต่ไม่มีเพื่อนที่มีลักษณะเป็นอันธพาลทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่นหรือยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนอกจากนี้เด็กยังเคยลักเงินของพ่อแม่ ไปซื้อขนมและใช้จ่ายเล่นการพนันไฟตกเท กลับกลุ่มเพื่อนเป็นบางครั้ง นอกจากนี้ยังมีเยาวชนกลุ่มหนึ่งที่เรียนหนังสือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทั้งหมดแต่ใช้เวลาว่างเล่นไฟปอกเต็งหรือไม้ไฟแปดแก้ว ในหอพักนักศึกษาซึ่งส่งเสียดังมีคนได้เงินจากการเล่นการพนัน เช่น การเล่นไฟปอกเต็ง นอกจากเล่นไฟแล้วยังดื่มสุราและเล่นดนตรีด้วย เพื่อนบางคนเสพยาและเล่นการพนันและถูกจับ

ส่วนกรณีนายจอ มีเพื่อนรุ่นพี่ของเยาวชนที่มักชักชวนเยาวชนไปรับประทานอาหารภายในสถานที่จัดงานศพของเพื่อนอีกคนหนึ่ง เมื่อไปถึงสถานที่จัดงานศพ เพื่อนจึงชักชวนเยาวชนและกลุ่มชาวบ้าน

ดังกล่าวเล่นไฮโลเพื่อพนันเอาเงิน หรือกรณีของนายยู ซึ่งมีเพื่อนและญาติกลับจากกรุงเทพฯ วันปีใหม่ จึงชักชวนให้ไปเล่นการพนันที่บ้านของเพื่อนแต่เล่นด้วยวงเงินไม่มากดังที่แม่ของเยาวชนเล่าว่า “เล่นไพ่ ตาละ 5 บาทหนึ่ง” แม่บอกว่า ในกลุ่มที่ถูกจับ ลูกของตนเองเป็นเยาวชนคนเดียวที่อายุยังไม่พ้นเกณฑ์เยาวชนจึงถูกจับกุมมาดำเนินคดีนี้ ส่วนเพื่อนคนอื่นๆ ที่นั่งดื่มสุราสังสรรค์กันอยู่ตรงนั้น ไม่ได้ถูกควบคุมตัวแต่อย่างใด หรือกรณีของนายคิวที่เล่นการพนันที่ลานมกกับเพื่อน หรือกรณีของนายอาร์ ที่ฝากเงินเพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนด้วยกันซื้อโปยพนันทายผลฟุตบอลต่างประเทศ เป็นต้น

3) สถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ให้ไปซื้อหอย ชักชวนให้เล่นด้วย

เยาวชนถูกจับกุมเนื่องจากผู้ใหญ่จ้างให้ไปซื้อหอยให้ เช่นกรณีของเยาวชนชายที่มีนางแมว เป็นเพื่อนบ้านที่เยาวชนเรียกว่าน้าเพราะรู้จักกันกับแม่ของเยาวชน นางแมวได้นำเงินจำนวน 200 บาทให้เยาวชนไปซื้อจิ้งเป็นเงิน 80 บาท หลังรับเงินแล้ว เยาวชน ขับขี่รถจักรยานยนต์ออกจากบ้าน ไปซื้อหอยจากหญิง (ไม่ทราบชื่อนามสกุล) ใกล้วัดบ้านปากห้วยวังนอง ต.ปทุม อ.เมือง จ.อุบลราชธานี หลังจากซื้อหอยแล้ว เยาวชนขับขี่รถจักรยานยนต์กลับบ้าน และวางโปยหอยไว้ที่โต๊ะภายในบ้านต่อมามีเจ้าพนักงานตำรวจไปภายในบ้านของเยาวชนและจับกุมเยาวชนได้พร้อมโปยหอยแล้วนำเยาวชนมาดำเนินคดี

4) การใช้เวลาว่างเล่นพนันเพราะไม่เรียนหนังสือ

การที่เยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือและมีเวลาว่างมากทำให้เยาวชนมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนัน เช่นกรณีของนางสาวแอล ในวันที่เยาวชนถูกตำรวจจับ เยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้ทำงานอยู่บ้านช่วยงานบ้านแม่ วันที่เกิดเหตุเยาวชนไปหาแม่ ตอนนั้นแม่ของเยาวชนกำลังเล่นการพนันโบกเบี้ย ลูกสาวไปขอเงินแม่จะไปกินเนื้อย่างกับเพื่อน จึงถูกตำรวจจับมาพร้อมแม่

ส่วนกรณีเด็กหญิงวิพว่า วันเกิดเหตุเป็นวันที่ไม่สบายจึงขาดเรียนอยู่บ้าน ส่วนพ่อของแม่ของเยาวชนออกจากบ้านไปรับจ้างชุดมัน เยาวชนจึงอยู่บ้านเพียงลำพัง เยาวชนนอกพักผ่อนอยู่บ้านตนเอง จนเวลาประมาณ 13.00 น. เยาวชนจึงเดินไปบ้านญาติอยู่ใกล้กัน เป็นผู้หญิง อายุระหว่าง 20-40 ปี หลังจากกินส้มตำจนถึงเวลาประมาณ 14.00 น. ระหว่างที่รอรับลูกกลับจากโรงเรียน จึงชักชวนกันเล่นการพนันไพ่ ซึ่งไพ่เป็นของพี่หู่ เล่นไพ่แค่นี้คือ วิธีการเบื้องต้นคือกินรอบวง โดยทิ้งไพ่ที่เหลือ 1-2 ใบหรือมีแต้มน้อยสุด จะได้เงินแล้วแต่จะเปิดไพ่ให้มีแต่น้อยสุดก็ได้เงินในวง เรียกว่าแค่นี้ไพ่ เยาวชนกับพวกเล่นกันตาละ 2 บาท ซึ่งเยาวชนเคยเล่นมาก่อนประมาณ 2-3 ครั้ง เยาวชนเริ่มเล่นการพนันไพ่ได้ประมาณ 2 เดือน ไม่ได้เล่นประจำและไม่เล่นไพ่แบบอื่น เยาวชนเคยเล่นการพนันตามงานศพ แต่ไม่บ่อย เล่นเพื่อความสนุกเท่านั้น วันที่เกิดเหตุเยาวชนเล่นกันอยู่ประมาณ 1 ชั่วโมง เยาวชนมีเงินทุน 40 บาท หลังจากถูกจับเยาวชนคิดว่าจะเลิกเล่นการพนัน หลังจากที่ถูกจับก็รู้สึกเครียดมากต่อไปก็จะไม่เล่นอีก เยาวชนเคยเห็นคนอื่นเล่นจึงอยากเล่นตาม ในหมู่บ้านมีเล่นการพนันตามงานศพบ้างบางครั้ง ที่ผ่านมายังไม่มีใครเคยถูกจับคดีการพนันในหมู่บ้านมาก่อน

5) สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำผิดกฎหมายอื่นเช่นแหล่งยาเสพติดและติดสุรา

สภาพแวดล้อมที่เยาวชนอาศัยอยู่มีส่วนให้เยาวชนเข้าสู่วงจรของการพนันได้ง่าย เช่น กรณีของนายเอ็น ซึ่งอาศัยในชุมชนมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีการลักลอบเล่นการพนัน และมีการทะเลาะ

วิวาทตามงานรื่นเริงบ่อยครั้ง เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด พบว่า เยาวชนเคยคบกับเพื่อนรุ่นเดียวกันและรุ่นพี่ประมาณ 8 คน เมื่อเยาวชนเดินทางกลับบ้านที่อุบลราชธานี เยาวชนมักจะออกจากบ้านไปหาเพื่อนและชักชวนกันสร้างสรรค์ดื่มสุราในเวลากลางคืน มีเพื่อน 2 คนที่มีพฤติกรรมเสพยาบ้าและกลุ่มเพื่อนสนิทของเยาวชนมีพฤติกรรมดื่มสุรา เยาวชนมีการใช้ชีวิตที่อิสระ บางครั้งใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์ เมื่อเยาวชนกลับมา เยาวชนมักจะชักชวนเพื่อนมานอนและสังสรรค์กัน มีการพูดคุยกันเสียงดัง ในวันเกิดเหตุ เยาวชนและเพื่อนพูดคุยกันเสียงดัง และลักลอบเล่นกันพนัน เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบจึงถูกดำเนินคดี ส่วนกรณีของ นายฉอ ก็อยู่อาศัยในย่านที่มีสภาพแวดล้อมค่อนข้างแออัด มีผู้ลักลอบเล่นการพนันและมีผู้ลักลอบเสพยาบ้า เยาวชนคบเพื่อนส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า มีเพื่อนสนิททะเลาะบ้าน เพื่อนบางคนเที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา เล่นการพนัน เนื่องจากปัญหาครอบครัวพ่อแม่เลิกร่างกัน พ่อแม่ต่างไปพักอาศัยอยู่ที่อื่นเยาวชนพักอาศัยอยู่กับลุงป้าที่ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการปกครองที่ชัดเจน มีการติดตามพฤติกรรมเยาวชนไม่เข้มงวด เยาวชนคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมถูกชักจูงไปเล่นการพนันจนเผลอและถูกจับดำเนินคดีเป็นความผิด

หรือกรณีของนายดี ที่มีพฤติกรรมติดเพื่อนทั้งดื้อรั้น ประพฤติตามใจตนเอง ไม่เรียนต่อ และไม่ประกอบอาชีพใดๆ โดยใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมเที่ยวเตร่คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน ทั้งแฟนของเยาวชนก็เล่นการพนันไฟ ทำให้เยาวชนถูกชักชวนให้เล่นการพนันไฟ นอกจากนี้ยังพบว่าพี่สาวและพี่เขยเคยเสพยาบ้าและเข้ารับการบำบัดยาเสพติดทั้งคู่อัยของเยาวชนก็ถูกจับกุมดำเนินคดีนี้ ในชุมชนมีร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค มีกลุ่มวัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรา เบียร์ เป็นประจำ และมีกลุ่มชาวบ้านลักลอบเล่นการพนันไฟ ไฮโล ตามงานศพ จากการสัมภาษณ์ เยาวชนเล่าว่า "ในหมู่บ้านมีบ่อนไก่ชนกับวงเล่นการพนันเล็กๆ ธรรมดาที่เล่นกัน"ว่า "เคยลักเล่นไฟอยู่หลังโรงเรียน" ช่วงเวลาที่เล่น คือ ช่วงเที่ยง ช่วงบ่าย จนถึง 4 โมงเย็น เล่นกับเพื่อนชั้นเดียวกัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเพื่อนเพศชาย และเพื่อนจะเป็นเจ้ามือ เล่นเดิมพันครั้งละ 5 บาท เงินที่นำมาเล่นการพนัน ได้มาจากเงินที่แม่ให้ไปโรงเรียน วันละ 50 บาท เยาวชนเล่าว่า "เล่นไฟในโรงเรียนเคยได้เงินสูงสุด 100 บาท" เยาวชนคบเพื่อนหญิง-ชายที่มีอายุใกล้เคียงกันและที่มีอายุมากกว่าในละแวกที่พัก กลุ่มเพื่อนดังกล่าวส่วนใหญ่ทำงานและกำลังศึกษาเล่าเรียน แต่เพื่อนบางคนว่างงานและมีพฤติกรรมเที่ยวเตร่ดื่มที่มีแอลกอฮอล์ประเภทสุรา เบียร์ เล่นการพนันต่างๆและยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ แต่ไม่มีเพื่อนที่มีลักษณะเป็นอันธพาล ซึ่งเยาวชนมีภาวะความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนน้อย จากการสัมภาษณ์ เยาวชนจะไปกับกลุ่มเพื่อนรุ่นพี่ (อายุประมาณ 27-28 ปี) ไปตีไก่ ไกลสุดถึงจังหวัดอำนาจเจริญ โดยขับรถเก๋งนำไก่ไปตี เยาวชนถูกจับคดีพนันไม่ไปรายงานตัวต่อศาล และถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ ด้วยคดียาเสพติด หรือกรณีนางสาวโอ ซึ่งอยู่อาศัยในชุมชนที่การเล่นการพนันบางครั้ง วันที่เยาวชนถูกจับ "ไปนั่งเบิ่งเซเจ้า บ่ทันได้เล่นตำรวจก็มา" ปกติ "ตำรวจเข้ามาทุกวัน เขาเห็นนั่งหัวจุ่มกันเขากะเข้ามาจับ" โดยพบว่า ก่อนถูกจับกุมตัว เยาวชนเคยเล่นไฟเอาเงินกับเพื่อนหลายครั้ง ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจพบเยาวชนอยู่ในกลุ่มบุคคลที่กำลังเล่นการพนัน เยาวชนจึงถูกจับกุมดำเนินคดี

6) การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่

การขาดความเอาใจใส่ของพ่อแม่มีส่วนทำให้เยาวชนไม่ได้รับการแนะนำและตักเตือนเรื่องพนันเช่นกัน กรณีของนายเอ็ม ซึ่งผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพทำนาและรับจ้างจึงไม่อาจจะติดตามดูแล

เยาวชนอย่างใกล้ชิด และไม่ใช้ความเข้มงวดเท่าที่ควร ครอบครัวยังไม่มีการระเบียบที่ชัดเจน และขาดความสม่ำเสมอ ทำให้เยาวชนมีความอดทนต่ำและใช้ชีวิตตามใจตนเอง จึงไปคบหากับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมตั้งวงเล่นการพนันเพื่อเอาทรัพย์สินกัน เยาวชนมีนิสัยดื้อรั้นและเอาใจตัวเองอยู่ข้าง แม่ไปทำงานจึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลมากนัก ไม่มีวิธีการควบคุมพฤติกรรมเยาวชนอย่างชัดเจน ทั้งปล่อยให้เยาวชนใช้ชีวิตอย่างอิสระเกินสมควรและมีเพื่อนบ้านที่ชอบเล่นไพ่เป็นประจำ แต่ผู้ปกครองสั่งสอนเยาวชนด้วยความมีเหตุผล มุ่งเน้นการศึกษาของเยาวชน และเข้มงวดกับเยาวชนมากขึ้น เยาวชนช่วยผู้ปกครองทำนาและทำงานรับจ้างเป็นประจำ รู้จักแบ่งเบาภาระ

กรณีของ นายเอ็น ที่ผู้ปกครองละเลยการควบคุมพฤติกรรมของเยาวชน ประกอบกับกลุ่มเพื่อนสนิทของเยาวชนมีพฤติกรรมดื่มสุรา เยาวชนมีการใช้ชีวิตที่อิสระ บางครั้งใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์ เมื่อเยาวชนกลับมา เยาวชนมักจะชักชวนเพื่อนมานอนและสังสรรค์กัน มีการพูดคุยกันเสียงดัง ในวันเกิดเหตุเยาวชนและเพื่อนพูดคุยกันเสียงดัง และลักลอบเล่นกันพนัน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบจึงถูกดำเนินคดีสำหรับนายอาร์ ที่มีสภาพครอบครัวขาดระเบียบวินัย ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่เยาวชนเท่าที่ควร บางครั้งมีลักษณะปล่อยตามใจ ขาดการควบคุมพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม ทั้งอุปนิสัยเยาวชนไม่เชื่อฟังผู้ปกครองเท่าที่ควร ติดเพื่อน นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และก่อเหตุทำผิดในคดีนี้ สภาพชุมชนแวดล้อมเป็นชุมชนเมืองมีสิ่งยั่วยุจำนวนมาก สถานบันเทิง การเปิดร้านรับแทงพนันท้ายผลฟุตบอลอยู่ใกล้เยาวชนคลุกคลีกับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสียหยาเล่นการพนันท้ายผลฟุตบอล ส่วน กรณีนายพี ที่พ่อแม่ประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัด ไม่สามารถเอาใจใส่ใกล้ชิดเยาวชนได้ ส่วนเยาวชนอยู่ในความดูแลของตายายที่อายุมากแล้ว พบว่า การสื่อสารระหว่างเยาวชนกับผู้ปกครองมีความไม่เข้าใจกัน เยาวชนไม่ชวนช่วยในการเล่าเรียน เทียวเตร่ตามประสาวัยรุ่น เยาวชนจึงมีเวลาไปเล่นสนุกเกอร์พนันเงินกับผู้อื่นบ่อยครั้ง สำหรับกรณีของขอ ที่พ่อแม่เลิกร้างกัน โดยแม่รับภาระอบรมเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาติดตามสอดส่องพฤติกรรม ไม่มีความสม่ำเสมอในการดูแลเอาใจใส่ต่อเยาวชน ก่อปรกับสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก เยาวชนเคยคบหากับกลุ่มเพื่อนจำนวนมาก เยาวชนถูกจับกุมดำเนินคดีกรณีการพนันน้ำเต้าปูปลาเพื่อหารายได้ซึ่งเล่นกันเป็นประจำ

5.5.3 เจื่อนไขทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า สำหรับกลุ่มกรณีศึกษาส่วนใหญ่แล้วแรงจูงใจทางเศรษฐกิจมิใช่เงื่อนไขสำคัญให้เยาวชนตัดสินใจเล่นการพนัน โดยพบว่า กลุ่มที่เล่นการพนันเพื่อรายได้ เล่นเพื่อ อดอยากได้ ได้ค่าจ้างและ เงินเพื่อใช้จ่ายส่วนตัวเล็กน้อยเท่านั้น โดยมีเพียง 1 รายที่เล่นเพื่อหวังเงินเพื่อเลี้ยงชีพ ดังนั้นแรงจูงใจด้านรายได้ไม่เป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้เยาวชนเล่นการพนันเมื่อเปรียบเทียบกับเงื่อนไขทางสังคมและกายภาพที่แวดล้อมตัวเยาวชน

1) ได้เงินค่าจ้างจากไปซื้อหอย

การได้เงินค่าจ้างเล็กๆ น้อยๆ ถือเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเกี่ยวข้องกับการพนัน เช่น กรณีของนายบี ที่เพื่อนบ้านที่เยาวชนเรียกว่าน้ำให้ไปซื้อหอยให้ โดยมีค่าจ้างเป็นเงิน 80 บาท โดยหลังจากที่เยาวชนรับเงิน 200 จากน้ำ แล้วเยาวชนขับขีรถจักรยานยนต์ออกจากบ้านไปซื้อหอยกับเจ้ามือ เยาวชนซื้อหอยทั้งหมด 180 บาท

มีเงินเหลือมา 20 บาท เยาวชนนำไปซื้อบุหรื 10 บาท และขนมอีก 10 บาท ซึ่งเยาวชนมักได้ค่าจ้างซื้อหอยจากน้ำในการไปซื้อหอยให้ครั้งละ 50-150 บาท หากนำลูกหอยน้ำจะให้เงินเยาวชนเพิ่มอีก แต่งวดที่เยาวชนถูกจับเป็นงวดที่ไม่ถูกหอย ซึ่งถ้านำลูกหอยก็จะได้ค่าตอบแทนครั้งละประมาณ 200 บาท เยาวชนเคยไปซื้อหอยให้น้ำประมาณ 6-7 ครั้ง จึงเห็นว่าค่าจ้างที่ได้จากการไปซื้อหอยหามาได้ง่ายมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการที่เยาวชนต้องออกไปทำงานรับจ้างในช่วงกลางคืนระหว่างเวลา 22.00-24.00 น. ซึ่งเหนื่อยกว่ามาก ส่วนเงินที่ได้จากค่าจ้างไปซื้อหอยนั้น ส่วนมากเยาวชนจะนำไปเล่นเกมส์ ซื้อน้ำและขนม แม่ของเยาวชนได้เคยห้ามปรามไม่ให้ไปซื้อหอยให้น้ำเพราะกลัวถูกตำรวจจับ

2) ต้องการมีรายได้เป็นของตัวเองเพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ

เยาวชนที่ถูกจับได้จำนวนไม่มากนักคือไม่ถึง 5 คน ที่เล่นการพนันเพราะต้องการมีรายได้เป็นของตัวเองเพื่อซื้อของที่ต้องการ เช่น กรณีนายซี ซึ่งมักมีรายได้จากการเล่นการพนันแต่ละครั้งได้ตั้งแต่ 100 บาท จนถึงมาสุดคือ 500 บาท เงินที่นำมาเล่นการพนันได้มาจากการขอแม่แต่เยาวชนมิได้บอกว่าจะนำเงินไปเล่นการพนัน และบางครั้งใช้เงินเก็บของตัวเองที่เก็บที่ได้มาจากเงินที่แม่ให้ไปโรงเรียนวันละ 100 บาท เยาวชนพูดว่า เหตุผลที่เล่นการพนันเพราะ “อยากได้เงิน” เงินที่ได้จากการเล่นการพนันก็มักจะนำไปซื้ออาหาร ขนม ของกินอื่นๆ ซื้อน้ำมันรถ เติมเงินจากตู้โทรศัพท์ หรือซื้อเสื้อผ้า

สำหรับกรณี นายดี เยาวชนเล่าว่า “เคยลักเล่นไปอยู่หลังโรงเรียน และเล่นเดิมพันครั้งละ 5 บาท เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่แม่ให้ไปโรงเรียนเช่นกันที่เขาได้วันละ 50 บาท เยาวชนเล่าต่อว่า “เล่นไพ่ในโรงเรียนเคยได้เงินสูงสุด 100 บาท ” เยาวชนแอบเล่นไพ่ในโรงเรียนบ่อยๆ อาทิตย์ละ 2-3 วัน ได้เงินได้นำไปซื้ออาหารกิน ซื้อขนม และเยาวชนเคยยืมเงินเพื่อนเล่นการพนันที่ไก่ และ พนันไพ่ป๊อกแปดป๊อกเก้าหรือ เก้า เก๊ บางครั้งใช้เงินมากถึง 500 บาท โดยเคยยืมเงินพี่สาว 1,000 บาทมาเล่นการพนัน โดยใช้จ่ายเงินเล่นการพนันดังกล่าวครั้งละ 200-300 บาทและเงินพนันที่ได้มาเยาวชนเก็บไว้ใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ซื้ออาหาร บุหรื หรือ เติมเงินโทรศัพท์ ส่วนกรณี นายเอฟ เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้มาโรงเรียน สัปดาห์ละ 500 บาท (ไม่รวมค่าน้ำมันรถจักรยานยนต์) ซึ่งเขามักเล่นพนันกับเพื่อนสัปดาห์ละ 3-4 วัน เยาวชนเล่าว่า นอกจากเล่นเพื่อความสนุกแล้วยังได้เงินก็มาแบ่งกันซื้ออาหารด้วย และเยาวชนเลี้ยงไก่ชนกับพ่อและนำไก่ไปชนตามบ่อนใหญ่ บางครั้งก็มีลงเงินเดิมพัน ครั้งละ 200-300 บาท เป็นรายได้ของเยาวชน ส่วนนายไอ มักเล่นการพนันเป็นประจำและหลายประเภท เช่น พนันไพ่ป๊อกเต็ง ไพ่คอยคู่ น้ำเต้าปูปลา (เล่นในแอปพลิเคชันในโทรศัพท์) เงินที่นำมาเล่นการพนันมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้มาโรงเรียน ได้เงินมาโรงเรียนสัปดาห์ละ 1,000 บาท และเมื่อเล่นพนันได้เงินก็นำมาซื้อของใช้ส่วนตัว หรือ ซื้อสุราดื่ม และอื่นๆ

3) ความยากจนอาจส่งผลต่อการเล่นการพนัน

เยาวชนกรณีศึกษาส่วนหนึ่งที่มีฐานะยากจนทำให้มีความเสี่ยง เสี่ยงต่อการเล่นการพนันหาเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายสำหรับส่วนตัวได้ง่าย เช่น กรณีของนายทีที่หวังได้เงินจากการพนัน โดยไปเล่นในบ่อนพนันเพื่อใช้จ่ายเพราะแยกไปอาศัยอยู่เพื่อนข้างนอก ทั้งนี้คล้ายคลึงกับที่พันตำรวจเอก ปรชญา คงสกุล ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเขมราฐ (สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2560) ให้สัมภาษณ์ว่า ปัญหาของเยาวชนที่เสี่ยงต่อการทำสิ่งผิดกฎหมาย ส่วนมากจะมีฐานะยากจนและมีปัญหาทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว กล่าวคือ การที่พ่อแม่มีรายได้ไม่พอ ไม่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ซึ่งอาจจะส่งผลให้เสี่ยงต่อการเล่นพนัน เนื่องจากอยู่ใน

สภาพแวดล้อมและวงจรที่ยั่วให้เกิดการเล่นพนัน เช่น ชุมชนมีสถานที่เล่นการพนัน มีกลุ่มเพื่อนที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการผิดกฎหมายอื่นๆ เช่น ยาเสพติด

บทที่ 6

ประสบการณ์การถูกดำเนินคดีภายหลังเยาวชนถูกจับกุม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนภายหลังคดีสิ้นสุด

จากที่กล่าวในบทที่ 4 ถึงขั้นตอนในการดำเนินการของหน่วยงานเมื่อเยาวชนถูกจับกุม ในบทนี้ จะกล่าวถึงประสบการณ์การถูกจับกุมและการถูกดำเนินคดีจนสิ้นสุดคดีภายหลังจากที่เยาวชนถูกจับกุมในข้อหา “พนันเอาทรัพย์สินโดยไม่ได้รับอนุญาต” หรือก็คือการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายนั่นเอง ประสบการณ์การถูกจับกุมของเยาวชนแต่ละกรณีต่างมีแตกต่างกันไป และต่างได้รับการแก้ไขหรือบำบัดฟื้นฟูผ่านกระบวนการที่แตกต่างกัน ภายหลังสิ้นสุดคดี คดีของเยาวชนที่ถูกจับกุมในคดีการพนันทุกกรณีที่เข้าสู่กระบวนการของศาล จะถูกจำหน่ายและจะไม่มีชื่อในประวัติอาชญากร แต่จะยังคงมีชื่ออยู่ในบันทึกการจับกุมของตำรวจ

6.1 การกระทำผิดและสถานการณ์การตัดสินใจของกรณีศึกษา

เยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีพนัน มีทั้งที่เคยถูกจับเป็นครั้งแรกจากการเล่นครั้งแรก เล่นมาหลายครั้ง แล้วเพิ่งถูกจับ หรือเคยมีประสบการณ์การถูกจับกุมมาก่อนที่จะถูกจับด้วยคดีการพนัน สำหรับกรณีศึกษาทั้ง 30 คดี พบว่า เยาวชนทั้งถูกจับด้วยคดีพนันเป็นคดีแรกและเคยถูกจับด้วยคดีอื่นๆมาก่อนที่จะมาถูกจับคดีพนัน ดังเห็นได้จาก เยาวชนจำนวน 23 คน (เพศชาย 18 คนและเพศหญิง 5 คน) ซึ่งส่วนใหญ่ถูกจับด้วยคดีการพนันเป็นคดีครั้งแรก ส่วนที่เหลือเคยถูกจับด้วยคดีอื่นมาก่อนที่จะถูกจับด้วยคดีการพนัน ได้แก่ คดีเมาแล้วขับ (เพศชาย 1 คน) คดีหมิ่นประมาทและค่านามุขย์ (เพศชาย 1 คน) คดีทะเลาะวิวาท (เพศชาย 1 คน) คดียาเสพติด (4 คน เพศชายทั้งหมด)

สถานการณ์และขั้นตอนของคดีการพนัน (ณ ขณะที่ทำการศึกษาวิจัย) พบว่า ส่วนใหญ่คดีจะพิพากษาไปแล้วโดยการใช้มาตรา 132 จำนวน 8 ราย และ มาตรา 86 จำนวน 4 ราย อีก 3 รายยังไม่ได้กำหนดโทษ 4 รายเพียงแต่เสียค่าปรับ และ 1 รายอยู่ระหว่างการหลบหนีไม่ได้ไปรายงานตัวต่อศาล

ปัจจุบันเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้มีสถานภาพที่หลากหลาย สำหรับผู้ที่พ้นคดีมาแล้วก็กลับไปเรียนหนังสือดังเดิมซึ่งมี 13 คน เช่น ระดับมัธยมศึกษาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมดถูกควบคุมตัวในสถานพินิจเนื่องจากกระทำผิดซ้ำด้วยคดีอื่นๆ ได้แก่ คดีเสพยาบ้า และขายยาบ้า และมีหนึ่งคน (เพศชาย) ที่ถูกคุมขังที่เรือนจำจังหวัดจากคดีค่านามุขย์ซึ่งมีอายุเกินกว่าเยาวชนไปแล้ว ส่วนผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อก็กลับมาทำอาชีพอื่นๆ เพื่อหารายได้ เช่น ทำนาและทำไร่มันสำปะหลัง ขับรถตู้รับจ้าง และทำงานรับจ้างต่างจังหวัด เป็นต้น

ตารางที่ 15 แสดงการพิพากษาคดี ประวัติการทำผิดและสถานการณ์ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560)

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ	การพิพากษาคดี	ประวัติการทำผิด	สถานการณ์ปัจจุบัน	หมายเหตุ
1	2560	น.ส.เอ	ยังไม่ได้กำหนดโทษ	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเรียนต่อคนชั้น ม.ต้น / ตั้งท้อง 8 เดือน	
2	2560	นายปี	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก / ถูกจับครั้งที่สอง ด้วยคดียาเสพติด	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด	ถูกควบคุมตัวในสถานแรก 45 วัน รายงานตัวที่ศาลทุก 6 เดือน
3	2560	นายซี	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก / ถูกจับครั้งที่สอง ด้วยคดียาเสพติด	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด	
4	2560	นายดี	หลบหนี ไม่ไปรายงานตัวต่อศาล	มีประวัติเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในปี 58 ถูกจับคดีการพนันครั้งที่ 2 / ถูกจับครั้งที่ 3 ด้วยคดียาเสพติด	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด	
5	2560	นายอี	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.1 / ดำเนินการ ม. 86	กรณี 5, 6, 7 และ 8 ถูกจับมาพร้อมโดยเล่นไพ่ ป็อกเต้ง แต่ในสำนวนเยาวชนเขียนไฟแปดเก้า
6	2560	นายเอฟ	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3 / ดำเนินการ ม. 86	
7	2560	นายจี	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3 / ดำเนินการ ม. 86	
8	2560	นายไอ	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวช.3 / ดำเนินการ ม. 86	
9	2560	นายเจ	ยังไม่ได้กำหนดโทษ	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ทำงานขับรถรับจ้าง ช่วยลูก	ปฏิเสธในชั้นพนักงานคุมประพฤติ
10	2560	น.ส.เค	ปรับ 250 บาท ยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเรียน ต่อ กศน. ชั้นมัธยมปลาย / ทำอาชีพขายผักช่วยป่า	
11	2560	นายสอง	ม. 132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันศึกษาในระดับ ม. ปลายที่โรงเรียนประจำ ตำบล	
12	2559	น.ส. แอล	ปรับ 500 บาท ยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเยาวชนไปทำงานกับพ่อเลี้ยงและ	

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ	การพิพากษาคดี	ประวัติการทำผิด	สถานการณ์ปัจจุบัน	หมายเหตุ
					ญาติๆที่กทม. /กำลัง เรียนต่อ กศน. ชั้น ม.ต้น	
13	2559	นายเอ็ม	ม.132 และยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ประกอบอาชีพทำเกษตร กับภรรยา เลี้ยงลูก 2 คน	ถูกจับคดีการ พนันมาพร้อม พี่สาว
14	2559	นายเอ็น	ม.132 และยุติคดี	ถูกจับคดีขับรถขณะเมา สุราเมื่อปี 58 / ถูกจับ ครั้งที่สองด้วยคดีการ พนัน	ปัจจุบันเยวชนไป ทำงานที่ กทม.กับพี่สาว	
15	2559	น.ส.โอ	ปรับ 250 บาท ยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเรียน กศน. ระดับชั้น ม.ปลาย/ ทำ เกษตร (ไผ่มัน) กับสามีที่ บ้าน	ในสำนวนเขียน ถูกจับกุมที่ก่อไฟ ห่างจากบ้าน 100เมตร/ ตอน สัมภาษณ์ขอให้ ข้อมูลว่าเล่น ไฮโล
16	2559	นายพี	ม.132 และยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเรียน กศน. ที่ กทม.	
17	2558	นายคิว	ปรับ 500 บาท ยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันไปทำงานอยู่ที่ จ. ชลบุรี	บางคนทีเล่น แล้วเลิกเล่นแต่ ยืนดูเพื่อนเล่นก็ ถูกจับมาด้วยกัน
18	2558	นายอาร์	ม.132 และยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันเรียนชั้น ม.ปลาย ใหม่ อยู่ชั้นม.5 สายศิลป์	
19	2558	นายเอส	ม.132 และยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบันฝึกงานอยู่ที่โรง เชื่อม ในอำเภอที่ตนเอง อาศัยอยู่	ตอนที่ถูกจับ เยวชนยังเป็น เด็ก
20	2558	นายที	มาตรา 132 และ ยุติคดี	ถูกจับครั้งแรกด้วยคดี หมิ่นประมาทเมื่อปี 57 /ถูกจับครั้งที่สองด้วยคดี การพนัน /ถูกจับครั้งที่ สามด้วยคดีค้ามนุษย์ฯ	ปัจจุบันติดคุกอยู่ใน เรือนจำด้วยคดีค้ามนุษย์ (ค้าประเวณี)	
21	2558	นายยู	มาตรา 132 และ ยุติคดี	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	ปัจจุบัน เรียนช่างซ่อม รถยนต์ ที่ วิทยาลัยเทคนิค	
22	2560	ด.ญ. วี	ยังไม่ได้กำหนด โทษ	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม. 2	เป็นเด็ก

กรณี ที่	ปีที่กระทำ ความผิด	ชื่อ	การพิพากษาคดี	ประวัติการทำผิด	สถานการณ์ปัจจุบัน	หมายเหตุ
23	2558	นายกอ	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
24	2559	นายขอ	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
25	2559	นายคอ	ม.132	มีเรื่องทะเลาะวิวาทาเมื่อปี 58 พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับเป็นเงินคนละ 100 บาท /ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
26	2560	นายงอ	ม.132	ถูกจับครั้งแรกด้วยคดียาเสพติดเมื่อปี 59/ ถูกจับครั้งที่สองด้วยคดีการพนัน	n/a	ปัจจุบัน ถูกจับด้วยคดี ังตุ้เติมเงิน
27	2560	นายจอ	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
28	2560	นายฉอ	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
29	2560	นาย หนึ่ง	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	
30	2560	ด.ช.สาม	ม.132	ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก	n/a	

6.2 การประกันตัว

จากที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 4.2 ในบทที่ 4 ในเรื่องของการดำเนินคดี ในส่วนนี้จะให้รายละเอียดและประสบการณ์การประกันตัวของเยาวชน โดยสำหรับความผิดฐานคดีพนันมีการประกันตัวใน 2 ลักษณะคือ ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจ และการประกันตัวที่ชั้นศาล

สำหรับการประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน พบว่า ไม่ได้มีการกำหนดวงเงินที่ตายตัวในการประกันตัว กรณีศึกษาบางกรณีก็มีการประกันตัวเนื่องจากผู้ปกครองไม่อยากให้เยาวชนอยู่ในที่คุมขัง ซึ่งหลายกรณีต้องอยู่ในที่คุมขังเพียงคนเดียวทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกกลัวและร้องไห้ แต่บางกรณีก็ประกันตัวที่ชั้นศาลเนื่องจากไม่คุ้มกับการประกันตัว หรือไม่มีเงินประกันตัว หากมีการประกันตัวด้วยเงินสด เมื่อประกันตัวที่ชั้นศาลตำรวจจะคืนเงินประกันเป็นเช็ค คืนให้กับผู้ประกันตัว

สำหรับการประกันตัวที่ชั้นศาล เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกัน ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

พ.ศ.2548 ทั้งนี้ พลพิพัฒน์ วรชินาคมน์ (สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2561) กล่าวว่า ผู้ประกันจะยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวโดยใช้หลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันก็ได้ โดยโทษพยานสูงสุดสำหรับผู้เล่นคือ โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามโทษสำหรับผู้เล่นจะขึ้นอยู่กับความผิดที่ตนกระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้เล่น วงเงินประกันคดีการพยานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 3,000 บาท แต่ก็ไม่ได้เป็นเกณฑ์ที่ตายตัว การกำหนดหลักของประกันศาลก็ต้องพิจารณาในส่วนอื่นประกอบด้วย เช่น คุกคามร้ายแรงของคดีประกอบด้วย ในการปล่อยตัวชั่วคราวบางกรณีอาจมีเงินประกันหรือไม่มีเงินประกันขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล เช่น เด็กไม่มีพฤติกรรมหลบหนี ศาลอาจมีดุลพินิจฝากตัวเด็กไว้กับครอบครัว หรือมีกรณีอื่นอาจมีคดีโทษความผิดเล็กน้อยก็ต้องดูประกอบด้วยกันหลายๆเรื่อง ต้องดูครอบครัวด้วย หรือหากไม่มีใครมาหาเลย หากปล่อยตัวออกมาแล้วไม่มีผู้ปกครองดูแล ศาลก็จะช่วยดูแลให้ โดยจะติดต่อไปที่สถานพินิจให้ช่วยดูแลหรือฝากไว้จนกว่าจะมีคำพิพากษา ในกรณีของการประกัน สามารถประกันเป็นเงินสด หรือใช้หลักทรัพย์อื่น หรือค้ำประกันก็ได้ ถ้าประกันเป็นเงินสด เวลาจ่ายคืนศาลจะจ่ายเป็นเช็ค หรือเงินสด กรณีจ่ายเป็นเงินสด ศาลจะดูว่าตอนนั้นศาลมีเงินสดหรือไม่ ถ้ามีสำรองศาลก็สามารถจ่ายได้เลยแต่ต้องไม่เกิน 5,000 บาท

สำหรับกรณีศึกษาต่างมีประสบการณ์กับการถูกควบคุมตัวในสถานที่ที่แตกต่างกันและได้รับการประกันตัวแตกต่างกันด้วย คนที่มีครอบครัวดูแลมักจะได้รับการประกันตัว แต่บางคนครอบครัวก็ไม่ประกันตัว เพราะเห็นว่าต้องตัดสินใจของเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกร ซึ่งหากไม่ได้รับการประกันตัวเยาวชนจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานแรกรับของสถานพินิจ ดังจะกล่าวต่อไป

1) กรณีแรก มีการประกันตัว (เยาวชนจะไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานแรกรับ)

กรณีประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน

เมื่อเยาวชนถูกจับ ตำรวจจะต้องแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ หากกรณีศึกษาที่มีการประกันที่ชั้นสอบสวน ผู้ปกครองก็จะพากลับบ้าน โดยไปรายงานตัวต่อศาลในวันถัดไป กรณีที่ผู้ปกครองใช้ตำแหน่งราชการประกันตัว เยาวชนก็จะไม่ได้อยู่ในห้องขังข้ามคืน เช่น ในกรณีของนายอาร์ แม่ใช้ตำแหน่งราชการประกันตัวลูกออกมา หรือในกรณีของนางสาวเอ ได้ติดต่อกับสมาชิก อบต. ที่รู้จักกันใช้ตำแหน่งประกันตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เยาวชนหลายคนเมื่อถูกจับก็จะไม่แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ แต่อาจจะบอกญาติพี่น้องแทน เพราะกลัวว่าพ่อแม่จะต่อว่า เป็นต้น แต่สุดท้ายผู้ปกครองก็จะมาประกันตัวบุตรหลาน ตัวอย่างเช่น นายคิว คนที่ไปประกันตัว เป็นญาติพี่น้องของเยาวชน และจ่ายเงินประกันตัวออกจากห้องขังคนละ 1,000 บาท ซึ่งในขณะที่ไปประกันตัวยังไม่ได้ถูกนำตัวเข้าไปในห้องขัง เมื่อเสร็จสิ้นคดีศาลสั่งปรับ 500 บาท และได้เงินประกันตัวรวมทั้งหมด 1,500 บาท

การจับกุมเยาวชนในหลายกรณีเป็นเรื่องยุ่งยาก แม้ว่าอาจจะมีการเล่นพนันร่วมกับผู้ใหญ่ ตำรวจก็อาจจะไม่จับ เพราะมีขั้นตอนยุ่งยาก ตัวอย่างเช่นในกรณีของนายยู แม่ตามไปประกันตัวที่สถานีตำรวจ โดยจ่ายเงินประกันตัว จำนวน 800 บาท โดยเยาวชนไม่ได้ถูกขังในห้องขัง “ตอนที่ไป ร้อยเวรเขาก็ได้อยู่ ได้ยินร้อยเวรบอกลูกน้องว่า ‘พวกมึงจับมาทำไม ตาละ 5 บาท เสียเวลา เขาเป็นเด็กอยู่’ นายร้อยเขาก็ติมาก” แม่ของนายยูเล่า ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุกคนที่ไม่ได้ถูกคุมขังในห้องขัง ในกรณีของ ด.ญ.วี วันที่ถูกจับ พ่อของเยาวชนได้ประกันตัวเยาวชนออกจากห้องขังเสร็จเวลาประมาณ 22.00 น. โดยใช้ตำแหน่งของนายก อบต. ประกันตัวออกมาทั้งหมดที่ถูกจับด้วยกัน แล้วจึงไปที่สถานีตำรวจในวันรุ่งขึ้นเพื่อไปที่ศาล

ในกรณีของนายทีที่ถูกจับในบ่อนไฟ ซึ่งในขณะนั้นเป็นข่าวในเมืองอุบลฯด้วย ในขณะนั้นไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ซึ่งขายพวงมาลัย ซึ่งพ่อแม่ต้องไปกู้ยืมหนี้ธนาคารรายวันดอกเบี้ยร้อยละ 20 จำนวนเงิน 2,500 บาท เพื่อประกันตัว พ่อบอกว่า “เงินประกันตัวชั่วคราวไม่ได้คืน ที่ต้องประกันเพราะ ‘เหลือโดนลูกเหลืออยู่ผู้เดียว คนอื่นได้ประกันตัวไปหมดแล้ว’ เพราะเป็นเยาวชนคนเดียวที่ถูกจับในกลุ่มผู้ใหญ่” และต้องประกันตัวในชั้นศาลอีก 5,000 บาท ซึ่งก็ต้องกู้ยืมเช่นกัน ซึ่งหนี้ดังกล่าวต้องใช้กว่า 2 ปีจึงจะคืนหนี้หมด (ในกรณีนี้ คณะผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าให้ข้อมูลว่าได้ประกันตัวที่ชั้นศาลมากกว่ากรณีอื่น อาจจะเป็นเพราะคดีผ่านมานานหรือจำข้อมูลคลาดเคลื่อน อย่างไรก็ดี ได้ให้ข้อมูลว่าเงินประกันตัวที่ชั้นศาลได้รับเงินคืนหมด)

สำหรับนายดี เมื่อครั้งที่ถูกจับ ต้องอยู่ในห้องขังประมาณ 2 ชม. พี่สาวจึงมาประกันตัว อย่างไรก็ตาม พี่สาวที่เป็นเยาวชนผิวดำศาลหลบหนี ไม่ยอมไปรายงานตัวต่อศาล เยาวชนบอกว่า “ข้าขึ้นศาล” (ขี้เกียจ) พี่สาวที่เป็นคนประกันก็บอกให้เยาวชนไปรายงานต่อศาล แต่เยาวชนก็ปฏิเสธ บอกไม่ยอมมา คิดว่าไม่มารายงานตัวคงไม่มีปัญหาอะไร ทั้งนี้ วันที่ศาลนัดรายงานตัว เป็นวันเดียวกันที่เยาวชนไปเล่นตีไก่ชน ซึ่งได้เงินจากการพนันชนไก่ 5,000 บาท การผิวดำศาล ทำให้ถูกริบเงินประกัน และทำให้เยาวชนยังมีคดีติดตัวอยู่

ในหลายกรณี พ่อแม่รู้สึกโกรธที่เยาวชนเล่นพนันจนถูกจับ บางกรณีรู้สึกอาย จึงไม่ไปประกันตัว ตัวอย่าง นายอี เยาวชนถูกจับกุมตั้งแต่เวลาประมาณ 15.00 น. เยาวชนถูกจับกุมขึ้นรถนำตัวมาที่โรงพัก คนแรกที่เยาวชนโทรหาคือพี่สาว เนื่องจากเยาวชนไม่กล้าโทรหาผู้ปกครองกลัวถูกผู้ปกครองดุ จากนั้นเวลาต่อมา พี่สาวได้โทรบอกพ่อแม่ เรื่องเยาวชนถูกจับ หลังจากที่แม่ทราบว่ายาวชนถูกจับ แม่และพ่อของเยาวชนได้ไปหาเยาวชนที่โรงพักในเวลาประมาณ 19.00 น. ซึ่งตอนนั้นเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องขังของโรงพักแล้ว แม่เล่าว่าครั้งแรกที่ได้ยินข่าวว่าเยาวชนถูกจับ “ครั้งแรกแม่บอกว่าจะประกันตัวตัดสินใจให้มันนอนในห้องขัง จักคืนอีกให้ร้องยันแม่กับพ่อประกัน” แม่เล่าว่า “ถ้าบิตัดว่าต้องไปโรงเรียนว่าจะไม่ประกัน จะให้อยู่ในห้องขังให้ตัดสินใจ” ตอนที่ถูกจับอยู่ในห้องขังเยาวชนร้องไห้เพราะผู้ปกครองจะไม่มาประกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองบางคนมีความห่วงใยลูกหลาน ก็ได้ไปนอนเฝ้าหน้าห้องขัง ตัวอย่างกรณีของนางสาวเค ในครั้งที่ถูกจับอยู่ในห้องขังมีพ่อไปนอนเฝ้าหน้าห้องขัง เป็นต้น

2) การประกันตัวที่ชั้นศาล

สำหรับเยาวชนที่ประกันตัวในชั้นสอบสวนจะไปรายงานตัวต่อเพื่อประกันตัวที่ชั้นศาล แต่หากเยาวชนที่ถูกคุมขัง ตำรวจก็จะเป็นคนพาไปพร้อมกับผู้ปกครองเพื่อประกันตัวที่ชั้นศาล

การที่เยาวชนได้ประกันตัวหรือไม่ที่ชั้นสอบสวน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของตำรวจหรือเจ้าหน้าที่แตกต่างกันไป เช่นเดียวกันกับในชั้นศาล การให้ประกันตัวก็มีเงื่อนไขในการพิจารณาหลายอย่าง เงินประกันคดีพนันสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ที่ 3,000 บาท ซึ่งจากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาพบว่ามิตั้งแต่ใช้ตำแหน่งและใช้เงินประกัน 500-5,000 บาท ดังจะกล่าวต่อไป

สำหรับนายเอฟซึ่งเล่นพนันด้วยกับนายอี ได้โทรหาลุงที่เป็นกำนัน บอกให้มาหาตนเองที่โรงพักแต่ลุงก็ไม่มา “ตอนถูกจับโทรหาลุงที่เป็นกำนัน แต่เรากะบ่มา เราย่านเสียหน้า” นายเอฟบอก จากนั้นก็โทรบอกผู้ปกครอง แต่ก็ไม่มีใครมาบอกแคว่จะไปประกันที่ศาลพรงนี้เข้า มีแต่เพื่อนและแฟนสาวเท่านั้นที่มาหาตอนอยู่ห้องขัง ซื้อข้าวมาให้กิน ส่วนนายจีได้โทรบอกแม่ว่าตนถูกจับการพนันไฟอยู่ที่โรงพัก แต่แม่ไม่ได้มา แม่ของนายเอฟให้ลูกกับป้ามาแทน “ปากับลุงก็แค่มาดูแล้วก็กลับเพราะต้องรอประกันพรงนี้อยู่ศาล” ส่วนนายไอดี

โทรบอกพี่ที่รู้จักกันให้มาหาที่โรงพัก เพราะไม่กล้าบอกพ่อกับแม่ว่าถูกตำรวจจับ จากนั้นประมาณ 1 ชม. พ่อกับแม่น่าจะรู้แต่ก็ไม่มา เพราะถึงมาก็ประกันไม่ได้ “ตอนอยู่ในห้องขัง มีแต่หมูกับอ้ายมาเบ้ง ผมบอกบให้พ่อ กับแม่มา เพราะรู้ว่ามาจะบได้ประกัน” ยาวชนทั้งสี่คนได้นอนในห้องขัง 1 คืน ตอนเช้าวันถัดไปถึงถูกนำตัวไปที่ศาลเยาวชนฯ จังหวัดอุบลราชธานี โดยถูกนำตัวออกจากสถานีดำรวจเวลาประมาณ 09.00 น. ถึงที่ศาลเยาวชนฯ เวลาประมาณ 11.00 น. โดยพ่อกับได้นำเงินมาประกันตัวคนละ 3,000 บาท จากนั้นเวลาประมาณ 14.00 น. ศาลจึงปล่อยตัวให้กลับบ้านได้ โดยศาลแจ้งให้ไปรายงานตัวครั้งแรกที่สถานพินิจ

ในกรณีของนายเจ พ่อเป็นคนประกันตัวเยาวชนที่ศาล เพราะสงสารและรู้ว่าลูกไม่ได้เล่น เงินที่นำมาประกันตัวชั่วคราวของเยาวชน พ่อได้ไปกู้ยืมมาจากญาติพี่น้อง(ไม่มีดอกเบี้ย) เป็นจำนวน 5,000 บาท เพื่อใช้ประกันตัวเยาวชนในคดีนี้ เช่นเดียวกับ นายเอ็ม ที่ได้ประกันตัวด้วยเงินจำนวน 5,000 บาท ซึ่งพี่สาวให้สัมภาษณ์ว่า “เป็นเงินที่ยืมมาดอกเบี้ยร้อยละ 10 จนรายงานตัวครบกำหนด จ่ายดอกเบี้ยไปเยอะเหมือนกัน”

สำหรับ น.ส.แอล ซึ่งถูกจับมาพร้อมกับแม่ ก็ได้รับการอนุญาตให้นอนในห้องขังด้วยกัน 1 คืน ซึ่งในส่วนของคดีของแม่สามารถประกันตัวออกได้ แต่ไม่ประกันตัว “ตำรวจบอกประกันได้แต่ผู้ใหญ่ แต่เด็กน้อยประกันไม่ได้เลยบประกันอยู่กับลูกในห้องขัง” แม่กล่าว โดยเยาวชนประกันตัวที่ศาลด้วยเงิน 2,000 บาท

ในกรณีของนายเอ็น เมื่อถูกจับในเมือง นางสาวซึ่งเป็นผู้ปกครองเล่าให้ฟังว่า “ตำรวจสายสืบเพื่อนจะเอาเงิน 10,000 บาท แต่น้าบมี ตอนนั้นน้ามีแค่ 8,000 บาท ขอเพินบได้ก็เลยบประกัน” ซึ่งน้าก็โทรไปปรึกษาเพื่อน เพื่อนแนะนำว่า “หมูก็บอกว่าบต้องจ่ายให้มันนอนคืนหนึ่งแล้วมื่ออื่นจึงไปประกันศาล” ตำรวจบอกถ้าจ่าย 10,000 บาทจะไม่ทำคดีให้ แต่ขอลดแค่ 2,000 ก็ให้ไม่ได้ “ฉันก็เมียตำรวจเก่าเต้อ” น้ากล่าว “ตำรวจบอกว่า คนอื่นเขาเสียหมั้นหนึ่งยังได้ เงินสองพันสิหาบได้เลยเบาะ ถ้าหาบได้ก็ให้มันติดแมงไปเลย” น้าจึงไม่ประกันและให้หลานนอนในห้องขัง น้าบอกกับหลานว่า “อดเอาอนคืนเดียวเดี๋ยวน้าไปประกันมื่ออื่น เขาบซ่อมตายดอก หลานก็บอกตำรวจชดท้องผม เพราะเสียงดัง เขาเลยชู่” สำหรับเงินประกันตัว 5,000 บาท ก็เป็นเงินของน้าเอง

3) กรณีไม่ได้ประกันตัวจากคดีพนัน จึงได้เข้าไปอยู่ในสถานแรกรับ

ดังที่กล่าวว่าการได้ประกันตัวหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลด้วย เมื่อศาลพิจารณาสภาพแวดล้อมรวมถึงปัจจัยด้านครอบครัว ศาลอาจจะไม่ให้ประกันตัวและให้อยู่ในความดูแลของสถานพินิจ ซึ่งเยาวชนก็ต้องไปอยู่ในสถานแรกรับ ตัวอย่างเช่น ในกรณีของนายบี แม้ว่าครอบครัวคือ แม่ พี่สาวและลูกชายตามไปที่สถานีดำรวจ ขณะที่ถูกจับอยู่ที่สถานีดำรวจให้นั่งรอในห้องสืบสวนมีตำรวจนั่งพิมพ์สำนวนในห้อง จากนั้นก็นำตัวเยาวชนเข้าห้องขัง 1 คืน ก่อนวันรุ่งขึ้นจะนำตัวไปที่ศาล ใช้เวลาอยู่ที่ศาลจนถึง 16.00 น. แล้วส่งตัวมาที่สถานพินิจ และอยู่ในสถานแรกรับ เป็นเวลา 45 วัน ซึ่งก็มีกิจกรรมตามที่สถานพินิจกำหนด เช่น เวิร์กความสะอาดประจำวัน เล่นกีฬา รวมถึงการฝึกอบรมต่างๆ ที่มีชั่วคราวชั่วคราว

6.3 การพิจารณาและตัดสินคดี

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ว่าคดีการพนันเป็นคดีไม่ร้ายแรง ศาลจึงจะเลือกใช้แนวทางหรือมาตรการแทนการพิพากษาคดีก่อนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเยาวชน โดยศาลจะกำหนดแนวทางให้เยาวชนมารายงานตัวและบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น โดยอยากเห็นเยาวชนประพฤติตนเป็นคนดี สำหรับกรณีศึกษาในบาง

กรณีที่หีบขี้มนี่มีทั้งที่อยู่ระหว่างการรายงานตัวต่อศาล ซึ่งยังไม่มีการตัดสินคดี การประพาศติดขัดด้วยคดีอื่น และมีกรณีที่สถานพินิจเสนอให้ใช้มาตรา 86 แทน ซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดโทษ อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองด้วย ผู้ปกครองหลายคนจึงขอขึ้นศาลมากกว่าการทำตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เพราะไม่ยุ่งยาก แม้ว่าในกรณีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจะเป็นผลดีต่อเยาวชนก็ตาม อย่างไรก็ตามเงื่อนไขด้านครอบครัวก็มีส่วนในการตัดสินใจด้วย ตัวอย่างเช่น คดีของ น.ส.เอ ป้าและเยาวชนมีสองทางเลือกคือ จะต้องเข้าพบจิตแพทย์และรายงานตัวบำเพ็ญประโยชน์กับสถานพินิจ และมารายงานตัวตามที่ศาลนัด ป้าเลือกพบศาล(ขึ้นศาล) เพราะจะได้ไม่ต้องมาบ่อย เพราะเป็นห่วงหลานที่ใกล้คลอด

สำหรับกรณีศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นการทำผิดในคดีการพนันเป็นครั้งแรก และ/หรือหากเยาวชนไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับการพนัน ศาลจะให้ประกันตัวเป็นการปล่อยตัวชั่วคราว และให้มารายงานตัวจนกว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขจนครบ

สำหรับกรณีศึกษาจะไม่มีการกระทำผิดคดีการพนันซ้ำ แต่จะไปก่อคดีซ้ำในเรื่องอื่นแทน เช่น การค้ายาเสพติด โดยหากเยาวชนกระทำผิดซ้ำจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานพินิจ ตัวอย่างเช่น นายบี ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก และถูกจับครั้งที่สองด้วยคดียาเสพติด ถูกจับคดีการพนันเมื่อไม่ได้ประกัน อยู่ที่ศาลจนถึง 16.00 น. แล้วส่งตัวมาที่สถานพินิจ และอยู่ในสถานแรกรับ เป็นเวลา 45 วัน กิจกรรมที่ทำขณะอยู่ในสถานพินิจ ได้เข้าเรียนหลักสูตร 15 คาบ เรียนหลักสูตร กศน. วิชาที่เรียนคณิตศาสตร์ ภาษาไทย แต่ยังไม่จบ ครบ 45 วัน ก่อน จึงยังไม่ได้ไปสอบ กิจกรรม 7 วันแรก ได้เข้าพบนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา (กิจกรรมที่ทำกับสถานพินิจเยาวชนบอก จำไม่ได้) นอกจากการเรียนหนังสือ ทุกวันอังคารจะมีพระมาเทศนาและพาสดมภ์และมีหน่วยงานจากด้านนอกเข้ามาจัดกิจกรรมอยู่เรื่อยๆ กิจกรรมที่ทำขณะอยู่ในสถานพินิจ คือ เล่นกีฬาได้แก่ ฟุตบอล เทนนิส ตรีกรีฑา ปิงปอง ตัดหญ้า ปลูกพืช ทำเวรตามที่ได้รับมอบหมาย

หลังจากออกจากสถานพินิจ เยาวชนและครอบครัวได้ย้ายบ้านไปอยู่ที่อื่น ต่อมาได้กระทำผิดซ้ำ โดนจับในข้อหาคดี เสพยาบ้า เนื่องจากเพื่อนชักชวน จึงอยากลองเสพ ความรู้สึกในตอนที่ได้เสพยาบ้า จะทำให้ไม่อยากนอน เดินเล่นรอบบ้านทั้งวัน พอหมดฤทธิ์ยา ก็จะนอนยาว นอนทั้งวัน ต้องที่เสพยาบ้าได้ซื้อมาจากเพื่อน แต่ครั้งแรกที่ได้ลองเสพยาบ้าได้มาจากเพื่อนให้ฟรี ครั้งนั้นไปเสพที่บ้านเพื่อน และไปดื่มเหล้าที่บ้านพี่ที่รู้จัก ต่อ หลังจากนั้นก็กลับมาที่บ้าน ในช่วงตอนเช้าก็มีตำรวจเข้ามาที่บ้านและขอตรวจฉี่ พบฉี่สีม่วงจึงถูกจับกุม เงินที่ใช้ในการซื้อยาบ้าได้มาจากแม่ ในวันออกพรรษา แม่ได้ให้เงินไปเที่ยว แต่เยาวชนได้นำเงินส่วนนั้นไปซื้อยาบ้ามาเสพโดยที่แม่ไม่ทราบมาก่อนว่าเยาวชนติดยาเสพติด จากการทำกิจกรรมและได้เข้ามาอยู่ในสถานพินิจ คือ ได้ออกกำลังกาย ผ่อนคลายทำให้รู้สึกไม่อยากจะกลับไปทำผิดซ้ำ เยาวชนเล่าว่า ตอนที่โดนจับคดีล่าสุด (เสพยาบ้า) ตอนนั้นตนเองตั้งใจจะเลิกแล้ว แต่ฉีมันยังไม่หมดฤทธิ์ยา

กรณีของนายซี ก็คล้ายคลึงกัน ถูกจับคดีการพนันครั้งแรก และถูกจับครั้งที่สองด้วยคดียาเสพติด ถูกจับคดีเล่นการพนัน (ไพ่ค้อยคู่) เป็นคดีแรกถูกจับที่สถานี่ตำรวจ หลังจากถูกตำรวจจับไปที่โรงพัก ตำรวจได้สอบสวนนานประมาณ 1 ชั่วโมง และถูกจับเข้าห้องขัง 1 คืน ก่อนวันรุ่งขึ้นไปขึ้นศาล และได้ไปประกันตัวที่ศาล วันนั้นมีพ่อแม่และพี่สาว ขับรถยนต์ไปหาที่โรงพัก แต่ไม่ได้ประกันตัว ต้องรอประกันตัวที่ศาล เงินที่ใช้ประกันจำนวน 3,000 บาท จากนั้นก็กลับไปอยู่บ้าน ประมาณ 7 วัน ศาลก็ได้นัดมาให้ปากคำ (สอบปากคำครั้งที่ 1) ที่สถานพินิจ และส่งรายงานไปที่ศาล ศาลตัดสินให้คุมประพาศ และให้ไปรายงานตัวที่ศาลตามที่ศาลนัด และห้ามก่อคดีซ้ำ โดยรายงานตัวกับศาลทุกๆ 15 วัน จนครบกำหนด แต่เยาวชนทำผิดเงื่อนไข คือได้ก่อคดี

กระทำความผิดซ้ำรอบที่สองที่มาสถานพินิจ ด้วยคดีพยายามจำหน่ายและครอบครองยาเสพติด (ยาบ้า) เยาวชนเล่าว่า นำยามาจากหมู่บ้านตรงข้าม ซื้อมาในราคา 6 เม็ด 500 บาท และนำมาขายต่อ ในราคา 3 เม็ด 500 บาท ขายประมาณ 3 ครั้งก็ถูกจับ ครั้งที่ถูกจับ เยาวชนเล่าว่า มีสายจากตำรวจมาล่อซื้อยา โดยโทรเข้ามาขอซื้อยาบ้า ตนจึงเอาออกไปส่งและถูกจับไปดำเนินคดีที่สถานีตำรวจ (จุดที่ถูกจับเกิดที่หมู่บ้านหนึ่ง แต่จุดที่ขายยาบ้าอยู่ที่อีกหมู่บ้าน โดยซื้อยาบ้ามาจากอีกหมู่บ้าน (ไม่ทราบที่มา) ลูกค้าที่มาซื้อยากับเยาวชนส่วนมากจะเป็นคนมีอายุ ซื้อขายแบบมือต่อมือ แรงจูงใจที่ทำมาจากอยากได้เงิน ถ้าย้อนกลับไปได้ เยาวชนเล่าว่า ไม่อยากกลับไปทำอีก และรอบนี้คดียาโทษหนักกว่าที่ผ่านมา

สำหรับในคดีค้ายาเสพติดของนายซี เยาวชนถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ มีระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน เยาวชนเล่าว่า ในขณะที่อยู่ในสถานพินิจ ก็ได้พบแม่อุ ที่เพื่อนักจิตวิทยา มาให้ทักษะในเรื่องการปฏิเสธ ไม่กลับไปยุ่งกับเพื่อนที่เสพยาบ้า สอนวิธีการปฏิเสธแบบนุ่มนวล เช่น ไม่ว่าง มีธุระต้องไปที่อื่น พบแม่เอ นักสังคมสงเคราะห์ และมีแม่อังเป็นครูที่ปรึกษา และหมอเอเป็นพยาบาลบำบัดผู้ติดยา และมีพ่อเทพเป็นนักกฎหมาย เจ้าหน้าที่คุมประพฤติที่เป็นเจ้าของรายงาน กิจกรรมที่ทำขณะอยู่ในสถานพินิจ เล่นกีฬา ตะบอล ตระก้อ หมากรุก และทำเวร กวาดหอ จัดที่นอน ตามที่แบ่งไว้ หลังจากที่ได้อยู่ในสถานพินิจ เยาวชนกล่าวว่า รู้สึกดีกว่าเดิม รู้จักการทำงานบ้านมากขึ้น รู้จักโทษของยาเสพติด เห็นโทษที่ได้รับ เห็นความผิดที่ทำแล้วไม่อยากจะกลับไปทำอีก ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ เยาวชนบอกว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวอีก และจากประสบการณ์ที่ได้เคยทำผิดพลาดและมีบทเรียน พอออกมาจากการถูกจับกุม ก็มีเพื่อนที่เล่นการพนันด้วยกันมาถามไถ่ พ่อแม่ก็บอกว่าไม่อยากให้กลับไปยุ่งเกี่ยวอีก

สำหรับในกรณีของนายซี แม้ว่าเยาวชนจะไม่ได้ถูกควบคุมตัวในสถานแรกรับในคดีการพนัน แต่ก็เห็นแนวทางการปฏิบัติของสถานพินิจในการดูแลและช่วยเหลือเยาวชน อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการสถานพินิจ (สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2560) เห็นว่า สถานแรกรับเป็นที่รับตัวชั่วคราว รอการตัดสินใจคดี ทำให้ไม่มีหลักสูตรที่ชัดเจนสำหรับเยาวชน เนื่องจากแต่ละคนมีระยะเวลาควบคุมตัวไม่เท่ากัน ซึ่งต่างจากศูนย์ฝึกที่มีหลักสูตรชัดเจนมากกว่า

6.4 เงื่อนไขการปฏิบัติตนตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

เยาวชนในทุกกรณีจะได้รับการเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อให้เยาวชนกลับตัวประพฤติตนเป็นคนดี ซึ่งจะมีแนวทางที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ในปี 2560 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้เริ่มให้มีการเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในรายการณีนายอี เอฟ จี ไอ โดยมีการรายงานตัวและบำเพ็ญประโยชน์รวม 30 ชั่วโมง ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติตัวที่คล้ายคลึงกัน ขอยกตัวอย่างดังภาพที่ 2 และ

เงื่อนไขการปฏิบัติตนตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖

๑. ให้เยาวชนเคารพและประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
๒. ให้เยาวชนเลือกคบเพื่อนที่ดี หลีกเลี่ยงที่จะคบหาบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย
๓. ให้เยาวชนหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ตัมสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกประเภท และไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษทุกชนิด
๔. ห้ามเยาวชนเกี่ยวข้องกับการพนันและอบายมุขทุกชนิด
๕. ห้ามเยาวชนเข้าไปในสถานบันเทิงเรีงมย์ และสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน
๖. ห้ามเยาวชนขับขี่รถจักรยานยนต์หรือขับรถยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ และให้ปฏิบัติตามกฎจราจร
๗. ให้เยาวชนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านและไม่ปฏิบัติตัวไปในทางไม่สมควร เช่น เที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน ก่อเหตุทะเลาะวิวาท หรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น
๘. ให้เยาวชนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และประพฤติตนอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน
๙. ให้เยาวชนเชื่อฟังผู้ปกครองและให้ยึดหลักปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ โดยให้เยาวชนท่องจำศีลห้า
๑๐. ให้ผู้ปกครองติดตามดูแลเอาใจใส่เยาวชนให้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น
๑๑. ให้เยาวชนกลับบ้านเข้าบ้านไม่เกินเวลา .....19:๐๐ นาฬิกา
๑๒. ห้ามเยาวชนนอนค้างคืนบ้านเพื่อน
๑๓. ให้เยาวชนไปทำใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์
๑๔. ให้เยาวชนอยู่ในความดูแลของของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีเป็นระยะเวลา .....1.....ปี โดยเริ่มเจ้าหน้าที่ติดตามผลทุก .....2..... เดือนต่อครั้ง และทำการสุ่มตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะของเยาวชน
๑๕. ให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเยาวชน เช่น .....กิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึก ..... กิจกรรมเสริมสร้างวินัย ..... กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ..... (ผู้ปกครองเข้าร่วมบางกิจกรรม) แบบไป-กลับ รวมระยะเวลา..... ชั่วโมง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู 1

เรื่อง ที่	เงื่อนไขการปฏิบัติ	ระยะเวลาการดำเนินการและการติดตาม												ผู้รับผิดชอบ	
		ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.		ธ.ค.
		2560	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	2561	
๑	เสนอแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู ต่ออัยการจังหวัดคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อพิจารณา (รวมถึงกรณีที่ยอัยการจังหวัดคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานีสั่งให้แก้ไข) หากเห็นชอบเริ่มต้นการตามแผนดังต่อไปนี้														ผู้ประสานการประชุม/พนักงานคุมประพฤติ
๒	ให้เยาวชนทำงานบริการสังคมที่ ร.๑ อ.๑ รวมเป็นระยะเวลา.....30.....ชั่วโมง														ผู้นำชุมชน/ครู/นักสังคมสงเคราะห์ สถานพินิจจังหวัดอุบลราชธานี
๓	ให้เด็ก/เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด ตามโปรแกรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน (ผู้ปกครองเข้าร่วมบางกิจกรรม) รวม .....๕.....ชั่วโมง														กลุ่มประสานกิจการชุมชนสถานพินิจฯ จังหวัดอุบลราชธานี
๔	ให้เด็ก/เยาวชนอยู่ในความดูแลของสถานพินิจฯ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นระยะเวลา.....1.....ปี โดยให้รายงานตัวทุก.....เดือนต่อครั้ง														นักสังคมสงเคราะห์สถานพินิจฯ จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 3 ตัวอย่างแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู 2

6.5 แนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชนในขณะที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี

ในระหว่างดำเนินคดี เยาวชนจะต้องไม่กระทำความผิดซ้ำ โดยต้องรายงานตัวตามเงื่อนไขหรือแนวทางที่ศาลกำหนด ซึ่งจะมีการกำหนดแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เยาวชนแต่ละรายปฏิบัติด้วย ในกรณีศึกษาส่วนใหญ่จะถูกกำหนดให้ทำจิตอาสาที่ศาลหรือบำเพ็ญประโยชน์ในครั้งที่มารายงานตัว เช่น การกวาดขยะ เป็นต้น โดยในแต่ละกรณีจะมีระยะเวลาและจำนวนครั้งที่รายงานตัวแตกต่างกัน ซึ่งผู้ปกครองจะต้องเป็นคนพาไป เยาวชนที่ได้รับการประกันตัวจะใช้เวลาที่ศาลมากกว่าสถานพินิจ ยกเว้นคนที่ถูกควบคุมตัวในสถานแรกรับ โดยที่สถานพินิจ พบว่ามีกระบวนการที่ต้องเกี่ยวข้อง เช่น เยาวชนจะต้องไปรายงานตัว ให้ข้อมูลในการสืบเสาะข้อเท็จจริง การกำหนดแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการฝึกอบรม ซึ่งในบางกระบวนการอาจจะทำในวันเดียวกันก็ได้ หรือบางคนก็อาจไม่ได้เข้ารับการอบรม

ในกรณีของนายที ใช้เวลาที่ศาลเกือบปี พ่อได้ไปที่สถานพินิจ 1 ครั้ง ที่เหลือก็ไปบำเพ็ญประโยชน์ที่ศาล ไปตามศาลนัด เมื่อเสร็จสิ้น ศาลกำชับผู้ปกครองว่าอย่าให้ทำผิดอีก เพราะพ่อแม่ต้องรับผิดชอบ แม่ก็บอกว่า “มันบ่แม่นของดี เขาสาธุ” กรณีของนายยู แม่ได้ไปขึ้นศาล 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งกระบวนการประมาณ 3-4 เดือน ซึ่งแม่ไปร่วมด้วยทุกครั้ง ตัวอย่างกรณีของนายเอ็น นางสาวไปประกันเยาวชนที่ศาลเด็กและเยาวชนฯ “ศาลจะให้รายงานตัว ปฏิบัติธรรม กวาดขยะ” น้ำกล่าว

ในกรณีของ น.ส.โอ เยาวชนไปที่สถานพินิจ 2 ครั้ง ครั้งแรกไปเจ้าหน้าที่ถามประวัติ แล้วก็แนะนำเยาวชนเรื่องที่ถูกจับ ครั้งที่ 2 ที่ไปสถานพินิจ ไปอบรมกับผู้ปกครอง “เจ้าหน้าที่ก็พูดดีแนะนำเกี่ยวกับห้ามทำแบบนั้นแบบนี้สิ่งที่บ่ดี และให้บำเพ็ญประโยชน์” ผู้ปกครองกล่าว โดยเยาวชนไปศาลทั้งหมด 7 ครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปี ศาลก็พูดเกี่ยวกับ “พูดว่าไม่ให้ทำในสิ่งที่บ่ดี”

สำหรับนายคิว เยาวชนไปศาลทั้งหมด 2 ครั้ง ได้เข้าไปข้างในศาล และรับฟังศาลพูด ในขณะที่ไปที่สถานพินิจเยาวชนได้เข้าอบรม ทำความสะอาด เจ้าหน้าที่ถามประวัติ อบรมเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด การประพฤติตัว ระยะเวลาในการอบรมทั้งหมด 1 วัน

จากกรณีข้างต้น จะพบว่าแต่ละคนมีประสบการณ์การไปที่ศาลและสถานพินิจแตกต่างกันไป ทั้งจำนวนครั้งและวิธีการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู แต่จะพบว่าจะได้รับแนวทางปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน

6.6 ความเข้าใจของเยาวชนต่อกระบวนการดำเนินคดี

ในการเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีนั้น เยาวชนจะได้รับการแจ้งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่สถานีตำรวจ ศาล และสถานพินิจ โดยเจ้าหน้าที่จะให้เอกสารและชี้แจงข้อกฎหมาย ซึ่งในแต่ละกรณีก็ได้รับทราบข้อมูลมากน้อยแตกต่างกัน เจ้าหน้าที่สถานพินิจให้ความเห็นว่า เยาวชนบางคนไม่ใส่ใจที่จะฟังจึงอาจจะไม่ทราบข้อมูลหรือไม่สนใจที่จะสอบถาม จากกรณีศึกษา พบว่ามีจำนวน 1 รายที่เลือกไม่ไปศาล เนื่องจากให้ความสนใจกับการชกมวยมากกว่า ส่วนในกรณีอื่นๆ ไปรายงานตัวครบกำหนด โดยแต่ละกรณีศาลจะให้รายงานตัวมากน้อยแตกต่างกัน แต่รวมจนเสร็จสิ้นการดำเนินคดีจะไม่เกิน 1 ปี ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าสถานะครอบครัวอาจจะมีผลต่อผู้ปกครองที่ไม่กล้าสอบถามอะไรจากเจ้าหน้าที่มากนัก ครอบครัวที่ยากจนมักจะรับสภาพและไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรต่อ สำหรับผู้ปกครองบางรายอาจจะมีประสบการณ์การดำเนินคดีในกรณีของเยาวชนมาแล้ว จึงทำให้ทราบขั้นตอนต่างๆ และแนวปฏิบัติอย่างถูกต้อง

ตัวอย่างกรณีของนายสอง เป็นตัวอย่างที่ชี้ว่า ครอบครัวไม่มีความรู้เกี่ยวกับคดีมากนัก โดยเคยพาเยาวชนไปสถานพินิจ 1 ครั้ง ในตอนนั้นมีผู้ใหญ่บ้านไปด้วย และ ไปศาล 2 ครั้ง ใช้เวลาไม่นานมาก ในครั้งหลังสุดศาลเรียกตัวไป แต่เยาวชนไปเข้าค่าย จึงไม่ได้ไป พ่อกับแม่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคดีมากนัก เอกสารทางคดีไม่ชัดเจนเมื่อเจ้าหน้าที่บอกว่า “แล้วๆ” ก็คิดว่าคดีสิ้นสุด โดยไม่ได้สนใจตรวจสอบเอกสาร ทั้งนี้ เยาวชนมีความกังวลเกี่ยวกับการดำเนินคดีว่าจะไปสมัครรับราชการได้หรือไม่ เพราะเคยติดคดีมาก่อน แต่ก็ไม่ได้มีผู้ให้ความรู้ในด้านนี้

6.7 ความคิดเห็นต่อแนวทางปฏิบัติของศาลและสถานพินิจ

ผู้ปกครองของนางสาวเคเห็นว่าแนวทางของสถานพินิจ ในการแก้ปัญหาของเยาวชนเป็นแนวทางที่ดี “คิดว่าดี เพราะตอนถูกจับมีทั้งคดียา แต่เจ้าของปได้ถูกคดียา อบรมดี เปิด VDO เด็กติดยาเสพติด ให้ความรู้เรื่องกฎหมาย อบรมตั้งแต่ช่วงเช้า จนถึงเที่ยง แม่เป็นคนพาไปที่สถานพินิจ และแม่ก็เข้าอบรมด้วยกัน” ผู้เป็นแม่กล่าว

ตัวอย่างกรณีของนายเอ็น นางสาวไปประกันเยาวชนที่ศาลเด็กและเยาวชนฯ “ศาลจะให้รายงานตัวปฏิบัติธรรม กวาดขยะ” นักกล่าว กระบวนการแนวทางของสถานพินิจและศาล “คิดว่าดี ออกมาแล้วก็ย้ายได้ เข้าไปอยู่ในสถานพินิจ น้ำพาเฮ็ดก็เฮ็ดน้ำ ตื่นมาใส่บาตรแต่ตีห้า ต้องมีภาพบันทึกไว้ รายงานศาล” “ตอนไปที่ศาลผู้พิพากษา แนะนำ บอกสอน สิ่วบ่ม่วนก็คือตำรวจ ก็อยู่อย่างหลานเจ้าของบตี” ไปศาลครั้งนี้ก็เป็นครั้งที่ 2 “ประสบการณ์ 2 ครั้งแล้ว ก็พอได้รู้แนวทาง”

สำหรับ น.ส.โอ เยาวชนได้ไปที่สถานพินิจ 2 ครั้ง ครั้งแรกไปเจ้าหน้าที่ถามประวัติ แล้วก็แนะนำเยาวชนเรื่องที่ถูกจับ ครั้งที่ 2 ที่ไปสถานพินิจ ไปอบรม ผู้ปกครองกล่าวว่า “ก็พอใจ ถือว่าดี แต่กระบวนการของศาลเยอะไป น่าจะให้ไปสักประมาณ 2 ครั้ง”

สำหรับผู้ปกครองของนายคิว มีความรู้สึกว่าการอบรมของสถานพินิจสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้ แต่บางคนที่ไม่ได้ตั้งใจทำผิด “คงจะเปลี่ยนพฤติกรรมได้แค่บางคน เด็กบางคนออกมาก็ยังเหมือนเดิม” เยาวชนและผู้ปกครองทำกิจกรรมที่สถานพินิจ ตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำ ผู้ปกครองเห็นว่าการไปสถานพินิจ 2 ครั้งคิดว่ามีความเหมาะสม คือ ครั้งแรกไปสอบประวัติของครอบครัวก่อนที่จะพบเจ้าหน้าที่สถานพินิจมีจดหมายจากทางสถานพินิจส่งมาที่บ้านให้ไปอบรม

6.8 มุมมอง ทักษะชีวิต และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังการถูกจับกุมและระหว่างอยู่สถานพินิจ

การถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ การเข้าไปอยู่ที่สถานนี้ตำรวจและถูกสอบปากคำที่สถานีตำรวจเป็นเวลานาน การหาเงินและหาผู้มาประกันตัวทั้งได้ประกันในวันเดียวที่ถูกจับกุมบ้างและไม่ได้รับประกันในวันถูกจับกุมบ้าง การถูกส่งตัวเยาวชนไปที่ศาลเยาวชนและครอบครัว การต้องเข้าสู่กระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริง ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กโดยใช้เวลาค่อนข้างวัน รวมทั้งการต้องเดินทางไปมาระหว่างบ้านพักของเยาวชนที่อยู่ห่างจากอำเภอเมือง กับ ศาลเยาวชนและครอบครัวรวมทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก อยู่บ่อยๆ เจื่อนใจ เหล่านี้ส่งผลให้เยาวชนปรับเปลี่ยนมุมมองต่อการเล่นการพนัน การปรับความคิดและพฤติกรรมต่อการพนันไปมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.8.1 เสียเวลาในการดำเนินชีวิตของตนและผู้ดูแลเยาวชน

เยาวชนจำนวนมากที่ถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการของตำรวจ ศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งกระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริงโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กมีความเห็นว่าเป็นการเสียเวลามากในการดำเนินชีวิตแทนที่จะได้เอาเวลาที่เข้าสู่กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ไปทำมาหากินสร้างรายได้ ดูแลครอบครัวหรือเรียนหนังสือ เช่นกรณีนางสาวเอ ซึ่งอยู่ระหว่างตั้งครรรภ์ด้วย ซึ่งเธอเดินทางมากับป้าของเธอ เธอเล่าว่าเธอมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกับป้า และขณะที่ใช้เวลาเกือบทั้งวันที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เธอมีความคิดกังวลขณะนั่งรอให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ เพราะป้าของเธอมีลูกเล็กที่ต้องให้สามีดูแลซึ่งสามีก็มีงานมาก เพราะเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เธอเป็นห่วงลูกเล็กๆ ของเธอป้าและป้าก็กังวลเรื่องดังกล่าวเช่นกันและกังวลเรื่องการไต่เวลาตลอดลูกของเธอด้วย และป้าของเธอได้เล่าให้กับคณะผู้วิจัยฟังว่าการที่ต้องเสียเวลามาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กบ่อยๆ ซึ่งเสียเวลาและเงิน ทำให้ป้าตัดสินใจว่าจะต้องเลือกทางออกที่คิดว่าเหมาะสมกับสภาพครอบครัวของป้าด้วยเพราะเยาวชนอยู่ในความดูแลของป้า ซึ่งป้าของเธอมีทางเลือกสองทางคือหนึ่ง มารายงานตัวและบำเพ็ญประโยชน์กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และสอง มารายงานตัวตามที่ศาลนัดและให้ศาลตัดสิน ป้าของเธอเลือกทางเลือกที่สอง คือยอมขึ้นศาลเพื่อให้ศาลตัดสิน เพราะจะได้ไม่ต้องมาบ่อย เพราะและเป็นห่วงหลานสาวที่กำลังใกล้คลอด เยาวชนและป้าที่ดูแลเยาวชนเห็นว่าการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทำให้เสียเวลาและงบประมาณการเดินทาง

6.8.2 ทำให้พ่อแม่เสียใจ เสียเงิน เสียเวลาเรียน ได้รับบทเรียน กลัว ร้องไห้ และ เพื่อนๆ ไม่ให้เล่น

การเล่นการพนันและถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายทำให้เยาวชนสำนึกว่าทำให้พ่อแม่เสียใจ เสียเงินและเสียเวลาเป็นอย่างมาก เช่น กรณีนายอี ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แม่ของเยาวชน แม่ของเยาวชนเล่า “ครั้งแรกแม่บอกว่าจะบ่ประกันตัว ดัดนิสัยให้มันนอนในห้องขังจึกคิน อี ก็ให้ร้องย่านแม่กับพ่อบ่ประกัน” แม่เล่าต่อว่า “ถ้าบ่ติดตัวต้องไปโรงเรียนว่าจะไม่ประกัน จะให้อยู่ในห้องขังให้ดัดนิสัย” ตอนที่ถูกจับอยู่ในห้องขังเยาวชนร้องไห้ออกมาเพราะผู้ปกครองชู้จะไม่มาประกันตัว แต่ผู้ปกครองก็ต้องประกันตัวลูกออกมาเพราะความรักลูก แต่แม่เสียใจมากที่ถูกลูกจับเพราะทำผิดกฎหมาย ซึ่งการถูกจับครั้งนี้ยังทำให้ต้องเสียทั้งเงิน เสียทั้งเวลาของแม่พ่อ และเวลาเรียนของลูก เพราะพ่อแม่และลูกต้องเดินทางไปรายงานตัวตามที่ศาลนัดทุกครั้ง ดังที่แม่กล่าวว่า “ก็เสียใจ มันยาก ไปหลายครั้ง เสียเวลาเรียน เทียวไปหลายครั้ง” นอกจากนี้ผู้ปกครองของเยาวชนแสดงความเห็นต่อเงินประกันว่า หากจำนวนเงินประกันคดีการพนันสูงกว่านี้ คือมากกว่า 3,000 บาท คนก็จะไม่กล้าเล่น และไม่ยอมเล่น แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับคนจนแล้ว จำนวนเงินประกัน 3,000 บาทก็ถือเป็นเงินจำนวนที่มากพอสมควร ดังนั้นแม่ของนายอี จึงได้ยี้กับนายอีมาตลอดคือไม่ยอมให้ลูกไปทำสิ่งผิดกฎหมายอีกและอยากให้นายอีตั้งใจเรียน ดังที่แม่ของนายอีพูดว่า “บักหล่าอย่าเฮ็ดแนวบ่ดีเด้อ” ส่วนเยาวชนเองได้เล่าว่าถ้าหลุดพ้นจากคดีการพนันแล้วจะไม่กลับไปเล่นการพนันอีกเลย โดยเยาวชนได้กล่าวว่า “เห็นเพื่อนเล่นก็จะไม่เล่นอีกแล้ว”

สำหรับกรณีของนายเอฟ เล่าว่าหลังจากการถูกจับด้วยคดีพนัน เยาวชนสำนึกผิดเพราะเป็นเรื่องที่ไม่ดีมาก สร้างความยุ่งยาก เสียทั้งเงินเสียทั้งเวลาและอับอาย และขณะนี้หากเห็นเพื่อนคนไหนเล่นเยาวชนก็จะเตือนบอกให้เพื่อนระวัง เดี่ยวจะถูกจับเหมือนเยาวชนโดยบอกว่าไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือนักเรียนนักศึกษาตำรวจ

ก็จับทั้งนั้น โดยกล่าวว่า “เขาเล่นเสียทั้งเงิน เสียทั้งเวลา ถ้าเห็นหมู่เล่นก็บอกหมู่ให้ระวัง” ซึ่งหลังจากเอฟที่ถูกจับ ได้มีเพื่อนๆ รุ่นพี่ทราบข่าวก็มาถามว่าเป็นยังไงบ้าง เช่น บางคนถามว่า “เขาถามว่าถูกจับคดีหยิงบอกว่า คดีไฟ เขาก็หัวเราะ” “พวกถูกคดีใหญ่ๆ ก็มาหัวเราะให้” เช่น คดียา คดีปืนฯ นอกจากการถูกเพื่อนหัวเราะเยาะเรื่องการถูกจับด้วยคดีไฟซึ่งเพื่อนๆ และพี่ๆ เห็นว่าเป็นคดีเล็กๆ น้อยๆ เมื่อเทียบกับคดียาเสพติดหรือคดีปืน นายเอฟยังถูกเจ้าของหอพักให้ย้ายออกจากหอเพราะสร้างความเสื่อมเสียให้กับหอพักนอกจากนี้ยังมีกรณีของนายจี หลังจากที่ถูกจับก็รู้แล้วว่าทำให้แม่เสียใจต่อจากนั้นก็คงเลิกเล่น เพราะกลัวถูกจับอีกรอบที่สอง และเยาวชนจะเตือนเพื่อนๆ เวลาเห็นเพื่อนเล่นพนันเกี่ยวกับความยุ่งยากที่ตามมาหากถูกจับดำเนินคดีเพื่อนๆ ของเยาวชนไม่เคยเล่นพนันกันมาก่อน เพิ่งจะมาเริ่มเล่นได้ไม่นานเพราะส่วนใหญ่แล้วเยาวชนและเพื่อนๆ มักใช้เวลาว่าง ซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ แต่งรถ หรือไม่ก็จะเล่นกีตาร์ เยาวชนกล่าวว่า “ระวังตำรวจเด้อ ผมโดนมาแล้ว นอนดมเหล็ก”

ส่วนนายไอ ที่ถูกจับคดีเล่นการพนันมาด้วยกันเล่าคล้ายกับนายเอฟเช่นกัน เขาเล่าว่าจะไม่เล่นการพนันอีก เพราะการถูกดำเนินคดีทำให้เห็นผลเสียมากมายจนกลายเป็นประสบการณ์ที่ไม่อยากให้เกิดขึ้นอีก เพราะเขาและครอบครัวก็เสียทั้งเงินและเวลาและมักจะเตือนเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกันไม่ให้เล่นการพนัน ถ้าเห็นเพื่อนเล่นก็จะเตือน เพราะกลุ่มเพื่อนก็ยังเล่นการพนันกันอยู่แม้จะเตือนก็ตาม เช่น เขามักจะบอกเพื่อนว่า “ระวังได้ไปนอนดมเหล็ก” พร้อมอธิบายถึงการถูกจับกุมและขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เพื่อนๆ ฟังเสมอ ส่วนนายเจ มีวิธีการหลีกเลี่ยงการเข้าถึงการพนันหลังจากที่มีบทเรียนการถูกดำเนินคดีมาก่อน เขาเล่าว่าถ้าเยาวชนหรือใครก็ตามกำลังเล่นการพนันบริเวณใกล้เคียงที่ตนอยู่ เยาวชนจะเดินออกไปให้ไกล ดังที่เขากล่าวว่า “เห็นเขาเล่นไปอยู่ตรงนั้น กะบ่ย่างไปใกล้ บ่เข้าไปยุ่ง” เพราะเยาวชนได้เรียนรู้แล้วว่าถึงแม้เยาวชนไม่ได้ร่วมเล่นการพนัน แต่ถ้าอยู่ใกล้บริเวณที่มีบุคคลเล่นการพนัน เยาวชนก็จะถูกจับมาดำเนินคดีไปด้วย เนื่องจากเยาวชนถูกจับเพราะเข้าไปนั่งกินกล้วยแขกในวงไฟ จึงถูกจับมาดำเนินคดีเหมือนคนอื่นๆ ที่เล่นการพนันจริงๆ พ่อของเยาวชนเคยตักเตือนเยาวชนหลายครั้งในเรื่องนี้เช่นกันและสั่งห้ามไม่ให้เยาวชนเข้าไปอยู่ใกล้บริเวณที่มีคนเล่นไพ่ หรือทำผิดกฎหมายอื่นๆ โดยพ่อกล่าวว่า “อย่าไปใกล้เขา ยามเวลาเขาเล่นไพ่ เวลา เจ้านาย (ตำรวจ) มา ถึงจะปัดได้เล่นแต่อยู่ในรัศมีวงไฟ เขาก็จับไปหมด”

กรณีเด็กหญิงวี หลังจากถูกจับดำเนินคดีแล้วกล่าวว่าเลิกเล่นการพนันเพราะหลังจากที่เยาวชนถูกจับ เยาวชนมีความเครียด ส่วนพ่อของเยาวชนได้เล่าถึงความรู้สึกที่ลูกสาวถูกจับว่ามีความลำบากใจ และเสียเวลาทำงาน เสียเงินเดินทางมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กมากมายและเป็นห่วงเรื่องการเรียนของลูกสาว แต่วันที่ถูกสาวถูกจับ พ่อไม่ได้ดุแต่ได้สั่งสอนและตักเตือนโดยพูดว่า “ทีหลังอย่ามาเล่นให้อยู่บ้านทำงาน ช่วยแม่” และลูกสาวได้ให้สัญญาว่าจะไม่เล่นการพนันอีก ดังที่ลูกสาวกล่าวว่า “หนูสัญญาไว้ สิ่บ่เล่นอีก” พ่อของเยาวชนเล่าต่อว่า หลังจากถูกจับมาแล้วทำให้ยุ่งยากลำบาก เพราะการมาตามนัดของสถานพินิจและคุ้มครองลูกสาวของตนก็ต้องขาดโรงเรียนทุกครั้ง ดังที่พ่อของเยาวชนกล่าวว่า “ให้ลูกสาวไปลาครู แต่ไม่ได้บอกว่าลูกถูกจับ แต่ครูก็น่าจะรู้เรื่อง”

กรณีของนางสาวเค เล่าว่าระหว่างที่ถูกจับกลัวมากและร้องไห้เสียใจ เยาวชนพูดว่า “ย่าน จนวนร้องให้ ตอนถูกตำรวจจับ” และระหว่างอยู่ห้องขังพ่อของเยาวชนไปนอนเฝ้าหน้าห้องขัง หลังจากที่ยาวชนออกมาห้องขังแล้วและเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กพ่อกับแม่ก็ห้ามไปเล่นอีกโดยพูดกับเยาวชนว่า “อย่าไปเล่นอีกเด้อ” ซึ่งระหว่างที่ยาวชนอยู่ระหว่างการสืบเสาะข้อเท็จจริงและได้รับความรู้และการอบรม

จากหน่วยงานดังกล่าวทำให้เยาวชน เห็นว่าการพนันเป็นสิ่งไม่ดีและเยาวชนตัดสินใจเลิกเล่นการพนันและไปช่วยป่าทำงานเช่น ขยายผักที่ตลาดนัดดีกว่าเพราะได้รายได้จากการช่วยงานป่าชายของ ดังที่เยาวชนกล่าวว่า “ไปเล่นก็ไปขายของอยู่ตลาดช่วยป่า ป่าให้วันละ 100 บาท” หรือกรณีนางสาวโอ ให้ความเห็นว่าการขบวนการขึ้นศาลทำให้เยาวชนคิดได้และมีสำนึกดังที่เยาวชนพูดว่า “คิดว่าทำให้เด็กได้สำนึก และเป็นการอบรมเด็ก” และภายหลังจากที่เยาวชนออกมาจากกระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กแล้วเยาวชนได้เลิกเล่นการพนัน ซึ่งเยาวชนได้เล่าย้อนความหลังให้ฟังว่าขณะที่เยาวชนถูกขังอยู่ในโรงพักตาและยายของเยาวชนไปนอนเฝ้าที่ห้องขัง “ตายายและน้าสาวไปนอนเฝ้าหน้าห้องขัง หอบหมอนหอบสาดไปนอนหน้าห้องขัง” ทำให้เยาวชนมีความรู้สึกเสียใจมากและเมื่อได้เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กยิ่งทำให้เยาวชนสำนึกมากยิ่งขึ้นและไม่กลับไปเล่นการพนันอีก

6.8.3 คิดถึงลูก แม่ และครอบครัว สำนึกผิด ไม่อยากทำผิดซ้ำอีก และความฝันในอนาคต

มีบางกรณีที่เยาวชนถูกจับเพราะกระทำความผิดซ้ำในคดีอื่นๆ เช่น ยาเสพติดหลังจากที่เคยถูกจับกุม คดีการพนันและเข้าสู่กระบวนการของตำรวจ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก รวมทั้งกระบวนการศาล และต่อมาต้องเข้ามาอยู่ในสถานแรกรับของสถานพินิจและกระบวนการศาลอีกครั้งเพราะกระทำความผิดซ้ำ ระหว่างที่เยาวชนต้องอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นระยะเวลาหนึ่ง ทำให้เยาวชนมีสำนึกและอารมณ์บางอย่างเกิดขึ้น เช่น มีความรู้สึกคิดถึงลูก (กรณีที่เยาวชนมีลูกแล้ว) คิดถึงแม่และครอบครัวที่เคยอยู่ด้วยกัน เช่น จากการสัมภาษณ์ นายบี ในวันที่คณะนักวิจัยได้รับอนุญาตให้เข้าไปสัมภาษณ์เยาวชน ณ สถานพินิจ เยาวชนเล่าว่า การเข้ามาทำกิจกรรมและได้เข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทำให้เยาวชนได้ออกกำลังกาย ได้ผ่อนคลาย ทำให้รู้สึกไม่อยากกลับไปทำผิดซ้ำ และช่วงที่ถูกจับจากคดีล่าสุด (เสพยาบ้า) ขณะนั้นเยาวชนตั้งใจจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมายแล้ว แต่ยาบ้าที่เยาวชนเสพเข้ายังมีผลทำให้ปัสสาวะของเยาวชนเป็นสีม่วงขณะตำรวจเข้าตรวจค้นและเอาปัสสาวะของเยาวชนไปตรวจ ดังที่เยาวชนพูดว่า “ฉี่ (สีม่วง) มันยังไม่หมด (ยังเป็นสีม่วง)”

เยาวชนเล่าต่อว่า ระหว่างที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เยาวชนถึงบ้าน แม่ และลูกชายของเยาวชน และสะท้อนว่า การอยู่ข้างในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกับอยู่ข้างนอกให้ความรู้สึกแตกต่างกันมาก เพราะการอยู่ข้างนอกได้ทำกิจกรรมกับลูกและกับเพื่อนสนิทหลายอย่าง เยาวชนพูดว่า “หลังจากพ้นโทษครั้งนี้ไป แม่และพี่สาวของเยาวชนจะพาเยาวชนไปออกยา (เข้ากระบวนการเลิกยาเสพติด) ณ วัดป่าใหญ่ จะสาบานต่อหลวงพ่อ และจะพาไปอยู่กับพี่” เยาวชนเล่าต่ออีกว่าครั้งแรกที่เล่นการพนันเยาวชนไม่คิดว่าผิดกฎหมายโดยเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่หลังจากที่เยาวชนถูกจับ เยาวชนจึงได้รู้ว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายและผิดต่อตัวเอง หากเยาวชนสามารถเลือกอนาคตของตนเองได้ในภายภาคหน้า เยาวชนยืนยันว่าจะไม่กลับมาอยู่สถานพินิจอีก โดยมีความตั้งใจในอนาคตข้างหน้าคืออยากมีร้านซ่อมรถเป็นของตัวเอง ดังที่เยาวชนพูดว่า “เปิดร้านซ่อมรถ เพราะชอบซ่อมรถและแต่งรถอยู่แล้ว”

6.8.4 เสียตายและเสียใจที่ไม่ไปรายงานตัวต่อศาลเพราะไม่ทราบว่าจะช่วยให้คดียุติตามกำหนด

จากการศึกษาพบว่ามีหนึ่งกรณีที่เยาวชนไม่ทราบว่าจะผลพวงที่ตามมากรณีไม่ไปรายงานตัวต่อศาลจะทำให้คดีไม่สิ้นสุดและนำมาซึ่งความยุ่งยากตามมาและเสียเวลามากขึ้นไปอีก เช่น กรณีของนายดี เยาวชนได้

ผิคนัดศาลและหลบหนี โดยไม่ยอมไปรายงานตัวต่อศาลตามวันเวลาที่กำหนดมา เยาวชนบอกว่า "ซี้เกียจขึ้นศาล" ทั้งที่พี่สาวได้พยายามบอกให้เยาวชนไปรายงานตัวต่อศาลตามกำหนด แต่เยาวชนได้บอกปฏิเสธ โดยคิดไปเองว่า การที่ไม่ไปรายงานตัวต่อศาลคงไม่มีปัญหาอะไรมากมาย นอกจากนี้เหตุผลสำคัญกว่านั้นคือเหตุที่เยาวชนไม่ไปซึ่งวันที่ศาลนัดรายงานตัวเพราะเยาวชนต้องการเงินจากการไปพนันชนไก่ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากและเป็นวันเดียวกันกับที่เยาวชนต้องไปรายงานตัวต่อศาล เยาวชนเล่าว่าวันที่ไปพนันเล่นไก่ชน เยาวชนได้เงินจากการพนันชนไก่ มากถึง 5,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนมากซึ่งก็นำไปพนันชนกัน เยาวชนมั่นใจมากกว่าไก่ชนตนจะชนะ ดังที่เยาวชนพูดว่า "มั่นใจว่าเลี้ยงไก่ดี มั่นใจว่าต้องชนะ" ต่อมาภายหลังเยาวชนเสียใจมากเมื่อรู้ว่าคู่คี่เยาวชนคนอื่นที่ถูกจับมาพร้อมเยาวชนด้วยคดีการพนันนั้น บัดนี้ศาลได้ตัดสินคดีของเยาวชนคนนั้นไปแล้วโดยใช้มาตรา 132 ซึ่งเขาได้ไปรายงานตัวครบตามที่ศาลกำหนด และศาลตัดสินเพียงให้เยาวชนคนนั้นได้รับการคุมประพฤติสามเดือนโดยการควบคุมของครอบครัว และมารายงานตัวตามที่ศาลกำหนดเป็นระยะเท่านั้นซึ่งเมื่อครบกำหนดแล้ว ศาลได้ส่งยุติคดีของเยาวชนคนนั้นทั้งที่ถูกจับด้วยคดีการพนันมาพร้อมกันและศาลได้คืนเงินประกันตัวให้เยาวชนคนนั้นไปแล้วด้วย เยาวชนจึงเล่าด้วยน้ำเสียงเสียตายและเสียใจว่า "เสียตายที่ไม่ได้ไปรายงานตัว ผิคนัดศาล ถูกปรับเงินประกัน"

6.8.5 ความกังวลในอนาคตข้างหน้าเกรงว่าจะส่งผลต่อการสมัครรับราชการ

จากกรณีศึกษาทั้งหมดพบว่า มีเยาวชนหนึ่งนายที่มีความกังวลว่าหากตนต้องการสมัครงานราชการในอนาคตอาจจะทำให้ไม่มีสิทธิ์สมัครและรับราชการเพราะเคยติดคดีการพนัน เช่น นายสองที่เป็นนักเรียนและพ่อและแม่ของนายสองเองก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคดีมากนัก และไม่เข้าใจเอกสารเกี่ยวกับทางคดีเท่าที่ควรในเรื่องการมีสิทธิ์หรือไม่มีสิทธิ์การรับราชการของลูกที่เคยมีประวัติการมีคดีการพนัน

6.8.6 ยังไม่แน่ใจว่าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จริง

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเยาวชนบางท่าน มีความเห็นว่า แม้ว่าเยาวชนจะเคยถูกจับและมีประสบการณ์เข้าสู่กระบวนการของตำรวจ ศาล และสถานพินิจก็ตาม การที่เยาวชนได้รับการอบรมและควบคุมความประพฤติมิได้หมายความว่าเยาวชนทุกคนจะไม่กลับไปเล่นการพนันอีก ดังเช่นผู้ปกครองท่านหนึ่งพูดว่า “คงจะเปลี่ยนพฤติกรรมได้แค่บางคน เด็กบางคนออกมาก็ยังเหมือนเดิม” เนื่องจากในหลายชุมชนที่เยาวชนที่เคยถูกจับยังมีแหล่งเล่นการพนันเหมือนเช่นเดิม ซึ่งผู้ใหญ่และบุคคลใกล้ชิดโดยรวมทั้งกลุ่มเพื่อนของเยาวชนยังคงเล่นการพนันกันอยู่บ่อยครั้ง

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้กรณีศึกษาเยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีพนันและเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีซึ่งมีสถานพินิจเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ เกิดขึ้นจากการเห็นปรากฏการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ภาคอีสานและมีสถิติการที่ถูกจับกุมที่ต่อเนื่องและต้องเข้าสู่ดำเนินการตามกระบวนการของตำรวจ ศาลเยาวชนและครอบครัว และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนจำนวน 30 คน เป็นการสัมภาษณ์เยาวชนและครอบครัวของเยาวชนจำนวน 22 กรณีส่วนอีก 8 กรณีใช้ข้อมูลเอกสารจากการสืบเสาะข้อเท็จจริงที่คณะผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากสถานพินิจ โดยเน้นทำความเข้าใจบริบทที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เยาวชนเล่นการพนัน พฤติกรรมการเล่นการพนัน การรับรู้เกี่ยวกับการพนัน ขบวนการทางกฎหมายของเยาวชนหลังจากถูกจับได้แก่ กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกระบวนการทางศาล เช่น การใช้มาตรการพิเศษเพื่อคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน คำถามหลักของการวิจัยคือ เหตุใดเยาวชนในอีสานตอนล่างจึงมีสถิติถูกดำเนินคดีพนันและเข้าไปอยู่ในสถานพินิจอย่างต่อเนื่อง โดยสถิติดังกล่าวไม่ลดลงแต่อย่างใดในช่วงสี่ห้าปีที่ผ่านมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีวิธีการอย่างไรในการจัดการรับมือและแก้ไขปัญหายาเสพติดหลังเยาวชนถูกดำเนินคดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการติดพนัน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะและพฤติกรรมการเล่นพนัน บริบทแวดล้อมและเงื่อนไขที่ทำให้วัยรุ่นเกิดแรงจูงใจในการเล่นพนัน จนกระทั่งถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดี
- 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานและบทบาทของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ถูกจับกุมด้วยคดีพนัน ทั้งระหว่างที่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดีและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นหลังเสร็จสิ้นคดี
- 3) เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหลังการเล่นพนันของวัยรุ่น

7.1 สรุปผลการวิจัย

7.1.1 ลักษณะการเล่นการพนันและบริบทแวดล้อมต่อการเล่นพนันของเยาวชน

- 1) เยาวชนที่ถูกจับกุมจากคดีการเล่นการพนันที่เป็นกรณีศึกษาที่อาศัยอยู่ในชนบท พ่อแม่ทำอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง บางส่วนค้าขาย ส่วนเยาวชนที่อยู่ในเขตเมืองมีพ่อแม่รับราชการและค้าขาย ส่วนใหญ่เยาวชนไม่ได้มีครอบครัวและบุตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เยาวชนมีครอบครัวและบุตร เยาวชนส่วนมากอาศัยอยู่กับพ่อแม่ รองลงมาคืออยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพราะพ่อแม่หย่าร้างกัน และมีส่วนน้อยที่เยาวชนอาศัยอยู่กับญาติ ส่วนสาเหตุที่เยาวชนถูกจับกุม ได้แก่ หนึ่ง สายลับแจ้งตำรวจเพราะหวังรางวัล สอง เยาวชนมีอาการส่อพิรุธระหว่างตำรวจเข้ามาในพื้นที่ สาม ส่งเสียงดังขณะเล่นการพนันและมีคนแจ้งตำรวจมาจับ และสี่ ตำรวจออกตรวจพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด

2) บริบทและสภาพแวดล้อมของเยาวชนและความเป็นสังคมชนบทสมัยใหม่เป็นเงื่อนไขสำคัญให้ เยาวชนก้าวเข้าสู่พื้นที่ของการพนัน ในบางชุมชนมีวัฒนธรรมการเล่นพนันที่ฝังตัวอยู่ในชุมชนอีสาน เช่น เล่นในงานศพ เป็นต้น ความเอาใจใส่ของครอบครัวที่น้อยลงเนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานนอกพื้นที่ และบางคนส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือในเมืองและอยู่ประจำหอพัก เงื่อนไขเหล่านี้คือส่วนสำคัญมากที่สุดมากกว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจคืออยากได้เงินจากการเล่นการพนัน เป็นเงื่อนไขผลักดันให้เยาวชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การพนันทั้งโดยการเข้าไปเล่นการพนันโดยตรงและการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่กำลังมีบุคคลที่เป็นทั้งวัยรุ่นด้วยกันเองและผู้ใหญ่กำลังการพนัน เงื่อนไขเหล่านี้ได้แก่เงื่อนไขทางกายภาพที่เอื้ออำนวยที่เป็นที่พบปะสังสรรค์ได้แก่ ก่อไฟที่ริมรั้วมีร่มเงาภายในหมู่บ้าน กระตอมกลางทุ่งนา ทุ่งนาในหมู่บ้าน ภายในบ้านตัวเอง หลังบ้านตัวเอง หอพักนักศึกษา ภูาละเมาหลังบ้านของญาติ บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน บ้านของเพื่อนแม่ในหมู่บ้านอื่น ใต้ต้นไม้บริเวณทุ่งนาในหมู่บ้าน โต๊ะสนุกเกอร์ ลานมันในหมู่บ้าน สี่แยกในเมือง งานศพ ศาลาในวิทยาลัย และบ้านเจ้ามือ ส่วนกรณีพื้นที่เมืองพบว่าเยาวชนที่เข้ามาเรียนในเมืองสามารถเล่นการพนันได้ง่าย เช่นเล่นในหอพัก ร้านเกม สถานศึกษาหรือตามร้านต่างๆรวมทั้งข้างถนนหรือสี่แยก

3) เงื่อนไขทางสังคมมีส่วนผลักดันให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันได้ง่าย เพราะ หนึ่ง การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลในครอบครัวใกล้ชิดเล่นการพนัน เช่น พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง สอง ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน เช่น เพื่อนชวนเล่น ชวนเพื่อนเล่น หรือรุ่นพี่ชวนเล่น สาม สถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ให้ไปซื้อหอย สี่ การใช้เวลาว่างเล่นพนันเพื่อความสุขเพราะไม่เรียนหนังสือ ห้า สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำผิดกฎหมายอื่นเช่นแหล่งระบาดของยาเสพติด และหก การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การอยากได้ค่าจ้าง อยากได้เงินหรือมีรายได้เพื่อใช้จ่ายส่วนตัวและความยากจน โดยทั้งสามเงื่อนไขมีความเชื่อมโยงกันกล่าวคือ การที่เยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งการเล่นการพนัน และคนที่เล่นการพนันที่เป็นผู้ใหญ่หรือเพื่อนของเยาวชนมีประสบการณ์การเล่นการพนันคือกลุ่มคนที่เยาวชนมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ค่อนข้างใกล้ชิดกับเยาวชน เช่น พ่อ แม่ ปู่ ลุง พี่ๆและญาติรวมทั้งผู้ใหญ่ที่เยาวชนรู้จักแต่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งคนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเล่นการพนันของเยาวชนไม่โดยตรงก็โดยอ้อม นอกจากนี้เยาวชนบางกลุ่มยังต้องการเล่นการพนันเพื่อหวังรายได้มาใช้จ่ายส่วนตัวเพราะฐานะของพ่อแม่ไม่ดี

4) การพนันที่เยาวชนเล่นและถูกจับมีหลากหลายประเภท การพนันที่เยาวชนเล่นมากที่สุด คือ การเล่นไพ่ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น ไพ่กบดำกบแดง ไพ่ค้อยคู่ ไพ่แปดเก้า ไพ่ป็อกแดง ไพ่ป็อกแปด ไพ่ริมมี ไพ่ดักเต ไพ่สเตอร์ ไพ่แดง และไพ่ผสมสิบ และบางคนเล่นสลากกินรวบ เบี้ยโบก สนุกเกอร์ ทายผลฟุตบอล มวย ตู๋ น้ำเต้าปูปลา ไฮโล ชนไก่และโดมิโน ส่วนใหญ่เยาวชนเล่นการพนันกลางวันและถูกจับในช่วงเวลากลางวัน ระหว่างเวลาเที่ยงวัน ช่วงบ่ายจนถึงช่วงเย็น ยกเว้นพนันฟุตบอลและการเล่นในงานศพที่ถูกจับในเวลา กลางคืน

5) การเล่นพนันของเยาวชนส่วนมากเล่นเพื่อความเพลิดเพลินและเป็นการสังสรรค์และเป็น วัฒนธรรมการเล่นการพนันของวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งมากกว่าเน้นการสร้างรายได้ เพราะพบว่ากลุ่มคนที่เยาวชนเล่นการพนันด้วยมี 5 กลุ่มที่ล้วนแล้วแต่มีความสนิทสนมคุ้นเคยใกล้ชิดกันมากกว่า ได้แก่ เพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อนรุ่นพี่ พ่อแม่และญาติ เพื่อนบ้าน และ เจ้ามือ โดยพบว่า จำนวนเงินที่เยาวชนนำมาเล่นแทบทั้งหมดมาจากเงินที่พ่อแม่ให้เยาวชนใช้ส่วนตัวและไปโรงเรียนหรือวิทยาลัย และจำนวนเงินที่เล่นน้อยที่สุดที่พบคือเล่นครั้งละ 2-

10 บาท (เล่นไพ่ และยกเว้นการพนันบอลที่ใช้เงินมากกว่า) และเสียเงินจากการเล่นพนันไม่เกิน 100 หรือ 200 บาท และเยาวชนหญิงมักจะใช้เงินในการเล่นการพนันน้อยกว่าผู้ชาย เช่น ครั้งละ 2 บาท เป็นต้น ส่วนมากแล้วเยาวชนที่เล่นการพนันมักจะเล่นแล้วเสียเงินมากกว่าเล่นแล้วได้เงินเน้นความสนุก จนทำให้เยาวชนมองว่าการเล่นการพนันเป็นเรื่องผ่อนคลายจากการเรียน จึงมักไปเล่นตามสถานที่ต่างๆ ที่ผู้ใหญ่กว่าร่วมวงกันเล่นการพนันกันอยู่แล้ว เล่นการพนันในหอพักยามหรือศาลาในสถานศึกษาในยามว่างจากการเรียนเพื่อความเพลิดเพลิน เยาวชนจึงมักเล่นการพนันกันบ่อยๆ และเสี่ยงดังเฮฮา เพราะพบว่าก่อนที่จะเยาวชนจะถูกจับกุมจากการเล่นการพนัน เยาวชนส่วนใหญ่ได้เล่นการพนันมาก่อนหลายครั้งแล้วค่อยถูกจับ มีเยาวชนส่วนน้อยที่ถูกจับในครั้งแรกที่เล่นการพนัน

นอกจากนี้ยังพบว่า เยาวชนคิดว่าการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีคนกำลังเล่นการพนันจะไม่ถูกจับเพราะไม่ได้เล่นการพนัน ซึ่งพบว่ามีหลายกรณีมาก ได้แก่ ไปขอเงินขณะแม่ขณะที่แม่กำลังเล่นไพ่ นั่งดูคนอื่นเล่นเพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย นั่งกินขนมในวงไพ่ บังเอิญเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ลักษณะแบบตกกระไดพลอยโจน

6) เยาวชนส่วนมากทราบว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย มีเยาวชนส่วนน้อยที่เห็นว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งไม่ผิดกฎหมาย โดยเยาวชนมองว่าการพนันไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายและเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาและการถูกจับด้วยคดีการพนันถือว่าโชคร้ายและคิดว่าตนเอง “ซวย” รวมทั้ง คิดว่าตนมิได้ติดการพนันแต่เล่นเพื่อความสนุกสนาน และเล่นเพื่อหวังเงินตอบแทนเล็กน้อย เห็นได้จากจำนวนเงินที่เยาวชนนำไปเล่นในแต่ละครั้งและจำนวนครั้งที่เล่นที่ไม่มากนักและมาจากเงินที่ผู้ปกครองให้ใช้ในชีวิตประจำวัน

7.1.2 กระบวนการเข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1) เยาวชนที่ถูกจับกุมด้วยคดีการพนันช่วงปี 2556-2560 ส่วนใหญ่แล้วคดีจะพิพากษาไปแล้วโดยการใช้มาตรา 132 จำนวน 8 ราย และ มาตรา 86 จำนวน 4 ราย อีก 3 รายยังไม่ได้กำหนดโทษ 4 รายเพียงแค่เสียค่าปรับ และ 1 รายอยู่ระหว่างการหลบหนีไม่ได้ไปรายงานตัวต่อศาล และผู้ที่หลุดพ้นจากคดีส่วนใหญ่ที่เป็นนักเรียนนักศึกษาจะกลับไปเรียน มีบางรายที่ถูกจับเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจเนื่องจากกระทำผิดซ้ำด้วยคดีอื่นๆ ได้แก่ คดีเสพยาบ้าและขายยาบ้า ส่วนคดีเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายค้ำมนุษย์ถูกขังในเรือนจำเนื่องจากมีอายุเกินกว่าเยาวชน นอกจากนี้เยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือต่อได้ดำเนินอาชีพเพื่อหารายได้ เช่นทำการเกษตรและรับจ้างทั้งในและต่างจังหวัด

2) เยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการศึกษาได้รับการประกันตัวในสองรูปแบบคือ ในชั้นพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจโดยที่ไม่ต้องเข้าไปอยู่ในสถานแรกรับ และการประกันตัวที่ชั้นศาลซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลเงินที่เยาวชนใช้ในการประกันตัวกำหนดไว้ที่ 3,000 บาท บางคนให้ญาติหรือผู้นำใช้ตำแหน่งในการประกันตัว บางรายใช้เงินประกันตัวระหว่าง 500-5,000 บาท ส่วนกรณีบางรายไม่ได้เยาวชนไม่ได้รับการประกันตัวก็ถูกส่งเข้าสู่สถานแรกรับ

3) ในการพิพากษาคดีเยาวชนกรณีการพนันนั้น ศาลเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรง จึงเลือกใช้มาตรการพิเศษแทนการพิพากษาคดีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเยาวชน เช่น กำหนดแนวทางให้เยาวชนมารายงานตัวและบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนบางกรณีสถานพินิจเด็กและเยาวชนเสนอให้ใช้มาตรา 86 แทนคือทำแผนการบำบัดฟื้นฟูซึ่งผู้ปกครองต้องเห็นด้วยจึงจะดำเนินการได้ เงื่อนไขที่เยาวชนต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดในระหว่าง

ดำเนินคดี คือต้องไม่กระทำผิดซ้ำ ต้องมารายงานตัวตามเงื่อนไขหรือแนวทางที่ศาลกำหนด หรือการทำจิตอาสาตามที่ศาลกำหนด เช่น มารายงานตัวตามกำหนด และ การกวดขัน เป็นต้น

4) สำหรับบทบาทหน้าที่ของสถานพินิจในการดำเนินการด้านคดีเด็กและเยาวชน สถานพินิจจะเป็นผู้ดำเนินการด้านการสืบเสาะประมวลข้อเท็จจริงและกำกับดูแลรักษาทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟู ป้องกัน พัฒนา พฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ทั้งระหว่างสอบสวน หรือการพิจารณาคดีภายหลังปล่อย รวมถึงดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินคดีในกรณีของการพินินั้น สถานพินิจจะดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงโดยใช้แบบสัมภาษณ์รูปแบบเดียวกับคดีอาญาอื่นๆ และจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเสนอต่อศาลและให้เยาวชนปฏิบัติ โดยเยาวชนในบางรายอาจจะไปรายงานตัวต่อศาลแทนการไปที่สถานพินิจ ซึ่งต่างจากเยาวชนในคดีร้ายแรงอื่นที่สถานพินิจมีบทบาทในการควบคุมตัวมาก

อย่างไรก็ตามในการดำเนินคดีในกรณีของการพินินั้น สถานพินิจจะดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงและจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเสนอต่อศาลและให้เยาวชนปฏิบัติ โดยเยาวชนในบางรายอาจจะไปรายงานตัวต่อศาลแทนการไปที่สถานพินิจ ซึ่งต่างจากเยาวชนในคดีร้ายแรงอื่นที่สถานพินิจมีบทบาทในการควบคุมตัวมาก

5) เยาวชนมีความรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเกี่ยวกับการดำเนินคดีแตกต่างกัน เช่น การรับรู้ขั้นตอนของสถานพินิจ และศาลแม้ว่าเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนต่างๆให้เยาวชนและผู้ปกครองทราบ ซึ่งขึ้นกับหลายปัจจัย เช่น การเอาใจใส่ของเยาวชน เพราะให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมอื่นๆมากกว่าไปรายงานตัวต่อศาลตามนัด นอกจากนี้ผู้ปกครองหรือญาติและบางรายก็ไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินคดีก็ได้ถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถานพินิจและศาลได้ทำตามบทบาทของหน่วยงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

5) หลังจากที่เยาวชนเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและศาลแล้วพบว่า เยาวชนมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเห็นว่าการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีทำให้เสียเวลาในการดำเนินชีวิตของตนและผู้ดูแลเยาวชน สำนึกผิด ไม่อยากทำผิดซ้ำอีก และรู้สึกเสียตายและเสียใจที่ไม่ไปรายงานตัวต่อศาลเพราะไม่ทราบว่าช่วยให้อายุตามกำหนด ทำให้พ่อแม่เสียใจ เสียเงิน เสียเวลาเรียน ได้รับบทเรียน กลัว ร้องไห้ และเตือนเพื่อนๆ ไม่ให้เล่น ยังไม่แน่ใจว่าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จริง

7.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากกรณีศึกษา ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มกรณีศึกษาที่ถูกจับกุมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ถูกจับกุมด้วยคดีพินินเพียงเล็กน้อย ไม่ได้เกิดจากการถูกจับกุมในบ่อนหรือจากการวางเดิมพันด้วยวงเงินจำนวนมากเพื่อหวังเงินรายได้จากการพนัน มีเงินลงทุนในการเล่นต่ำ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะไม่ใช้กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมติดพนันสังเกตจากพฤติกรรมที่ถูกจับได้ง่ายและไม่มีช่องทางในการหลบเลี่ยงการจับกุมของตำรวจ หากแต่กลุ่มที่มีความสามารถทั้งชำนาญในการเล่นและมีเงินพอสมควรสำหรับต่อรองก็สามารถหลุดคดีโดยไม่ต้องส่งฟ้อง โดยเห็นได้จากมี 1 กรณีจากการสัมภาษณ์ ที่ให้ข้อมูลว่าเพื่อนที่ถูกจับด้วยกันไม่ได้ถูกดำเนินคดี คือไม่มีประวัติ

การจับกุมเลย แต่กลุ่มที่เข้าไปอยู่ในวงพนันที่เป็นบ่อนผิดกฎหมายมีน่าจะเป็นกลุ่มที่น่าจะให้ความสนใจในแง่ของความเสี่ยงต่อการติดพนันมากกว่า

การเล่นการพนันของวัยรุ่นในพื้นที่ศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการพนันของเยาวชนอยู่ภายใต้บริบท การเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งชนบทและเมืองในยุคสมัยที่เน้นการปะทะประสานกันทางสังคมในพื้นที่ทางสังคมมากขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสร้างสรรค์ผ่อนคลาย หลายกรณีพบว่าการเล่นการพนันนั้นเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนานและเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่น พวกเขาสามารถเสี่ยงดังได้ตามที่ตนต้องการแม้จะได้เงินเพียงน้อยนิดในการเล่นในแต่ละครั้งที่เล่น อีกทั้งเป็นการตอบสนองจิตใจและต้องการอยู่กับเพื่อนมากกว่าเล่นเพื่อหวังรายได้หรือค่าตอบแทนดังที่ Prus (2004) วิเคราะห์การเล่นการพนันว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ ภายใต้วัฒนธรรมเฉพาะ ที่มนุษย์ได้แสดงออกถึงความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ที่ได้มีโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในชุมชนและสังคมของพวกเขา และสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนภายใต้บริบททางสังคมของพวกเขา และทำให้สามารถแสดงออกได้อย่างอิสระทั้งอาการกิริยาและการพูดออกมา ซึ่งการอธิบายการเล่นการพนันจากมุมมองนี้แตกต่างไปจากการมองเห็นการเล่นการพนันเชิงที่เป็นปัญหาทางสังคมและโครงสร้าง ในทำนองเดียวกัน Derevensky & Gilbeau (2015) กล่าวว่า พฤติกรรมการเล่นการพนันของวัยรุ่นมีหลายระดับและสามารถต่อเนื่องจากการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เล่นเพื่อเข้าสังคม เพื่อความผ่อนคลาย เล่นเป็นบางครั้งบางคราวกับเพื่อนๆ พี่ๆ หรือคนอื่นๆ จนถึงขั้นเล่นตลอดเวลาและกลายเป็นนักและ ระดับการติดการพนันและมีปัญหาต่างๆ ทางจิตวิทยา สังคมและเศรษฐกิจตามมา สำหรับการศึกษาพบว่า การเล่นการพนันของเยาวชนจนถูกจับและเข้าสู่กระบวนการสถานพินิจและศาลนั้นมักเป็นการเล่นการพนันในระดับเพื่อความสร้างสรรค์ผ่อนคลายและสนุกสนานมากกว่า นอกจากนี้การเข้าไปเล่นการพนันถือเป็นผลผลิตจากการมีปฏิสัมพันธ์ของเยาวชนกับครอบครัวและการให้ความหมายของเยาวชนต่อการพนันว่าเป็นสิ่งสนุกทำให้เกิดการสร้างสรรค์ในกลุ่มเพื่อนๆ พี่ๆ หรือคนรู้จัก ดังที่ เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2537) กล่าวว่า คนในสังคมมักให้ความหมายทางสัญลักษณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งผ่านการกระทำบางอย่างและปฏิบัติตามความหมายที่สังคมนั้นๆ สร้างขึ้นมา

นอกจากนี้การเล่นการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนชนบทที่การพนันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือ เรียกว่าการพนันพื้นบ้าน เช่น การเล่นการพนันในงานศพที่เยาวชนเห็นว่าพ่อแม่เล่นและเมื่อตนเองไปเล่นด้วยพ่อแม่ก็ได้ห้ามเล่นเพราะพ่อแม่เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งการชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ปฏิบัติกับสืบมา (วิเศษ สุจินพริ้ม และ คณะ 2557) ภายใต้บริบทการดำเนินชีวิตแบบพื้นบ้าน ซึ่งมีอิทธิพลให้เยาวชนเข้าสู่การเล่นการพนันตั้งแต่อายุยังน้อย เช่น การมีสถานที่เล่นการพนันรอบๆ บ้านและชุมชนจำนวนมาก และเงื่อนไขทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างเยาวชนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การมีพ่อแม่ พี่ น้อง ญาติ เพื่อนรุ่นพี่หรือเพื่อนรุ่นน้องเล่นการพนัน รวมทั้งขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้างกันหรือไปทำงานต่างถิ่น และ เยาวชนต้องอาศัยกับญาติ เช่น ปู่ ย่า ยาย หรือ พี่สาว เป็นต้น ซึ่งไม่ค่อยมีเวลาให้กับเยาวชน ซึ่งสะท้อนได้จากบทสรุปของมุลนิธิสคตศรี-สฤษดิ์วงศ์ (2554) และคงกริช เล็กศรีนาคและคณะ (2555) ที่ชี้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนเล่นและติดการพนันเกิดจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบข้างของเยาวชน ซึ่งการเล่นการพนันของเยาวชนที่เล่นการพนันและถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและศาลมักมีอายุน้อยและเมื่อสิ้นสุดคดีแล้วก็ได้หมายความว่าเยาวชนทุกคนจะไม่กลับไปเล่นการพนันอีก อย่างไรก็ตาม จากการที่เยาวชนกรณีศึกษาส่วนใหญ่ถูกจับกุมด้วยคดีพนันครั้งแรกและเป็นกลุ่มที่ไม่ได้เล่นพนัน

เป็นประจำ ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เยาวชนที่เล่นเป็นประจำอาจมีความสามารถในการหลบเลี่ยงการจับกุมจนไม่ได้ถูกดำเนินคดี ซึ่งอาจมีความเสี่ยงต่อการติดพนันมากกว่ากลุ่มดังกล่าว

ส่วน Gupta and Pinzon (2012) และ อีราร์ตัน พันทวี วงศ์ณะเอก (2559) วิเคราะห์ว่าการเล่นการพนันตั้งแต่อายุน้อยมักมีโอกาที่จะเสี่ยงต่อการเป็นโรคติดการพนันได้เมื่อเยาวชนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าเยาวชนหลายรายที่เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและศาลแล้วยังถูกจับกุมซ้ำแต่ในคดีอื่นได้แก่ เสพยาบ้า ค้ายาบ้า และค้ายาสูบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพนันยังส่งผลให้เยาวชนก้าวเข้าสู่อบายมุขและการทำผิดกฎหมายอื่นๆ (มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ 2556)

พฤติกรรมวัยรุ่นส่งผลต่อการเข้าสู่การเล่นการพนัน เพราะพบว่าเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี ถูกชักชวนให้เล่นการพนันหรือเข้าไปใกล้กับพื้นที่การเล่นการพนันโดยผู้ใหญ่ทั้งที่เป็นญาติและไม่ใช่วัยรุ่นเดียวกัน และรุ่นพี่ของเยาวชน รวมทั้งเป็นคนที่เยาวชนนับถือในชุมชนเพราะเป็นเพื่อนบ้านกัน ซึ่งเยาวชนมิได้ปฏิเสธการเล่นแต่อย่างใด ซึ่งการที่เยาวชนถูกชักจูงให้เล่นการพนันได้ง่ายส่วนหนึ่งมาจากการเป็นวัยรุ่นนั่นเอง กล่าวคือวัยรุ่นมักมีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและฉุนเฉียวง่าย (โยธิน ศันสนยุท 2533) ด้วยเหตุนี้เยาวชนจึงมักถูกชักจูงและกระตุ้นโดยปัจจัยภายนอกได้ง่ายเพราะเป็นวัยที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ เช่นการเข้าสู่พื้นที่การเล่นการพนันและการชวนเล่นการพนันได้ง่าย (สุชา จันทรธรม 2533)

การรับรู้ว่าการพนันไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายสามารถส่งผลเสียทำให้เยาวชนมีโอกาสเข้าสู่การเล่นการพนันที่มากขึ้นเมื่อกลายเป็นผู้ใหญ่ได้ จากการศึกษาพบว่าเยาวชนจำนวนหนึ่งไม่คิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายหากแต่เป็นการเล่นเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานคลายเครียด และเป็นการสังสรรค์กับเพื่อนๆ หรือพี่ๆมากกว่าหลังจากที่ไม่เจอกัน หรือการเล่นการพนันในงานศพถือเป็นเรื่องไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศรีณยพงศ์ เทียงธรรม (มปป.) และการศึกษาของกาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ และ อีรโชติ ภูมิภมร (CGS Team 2560) ที่กล่าวว่าเยาวชนมักมีทัศนคติว่าการเล่นการพนันว่าเป็นเครื่องมือผ่อนคลายความเครียดได้ ส่วน วรัญญา ทศนียวงศ์ (2558) เห็นว่าการเล่นการพนันที่เกิดขึ้นในพื้นที่วัฒนธรรมถือว่าเป็นความเชื่อและค่านิยมทางวัฒนธรรมมากกว่า

การเข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจทำให้เยาวชนได้เรียนรู้หลายอย่างและมองเห็นพิษภัยของการเล่นการพนันมากขึ้นและทราบว่าการเล่นและไม่ได้เล่นการพนัน แต่ตัวเองอยู่ในสถานที่ที่มีคนเล่นการพนันถือว่าการเล่นการพนันเช่นกัน กระบวนการของสถานพินิจถือเป็นการขัดเกลาทางสังคมของเยาวชนในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะได้อบรมให้เยาวชนได้เห็นผลกระทบและผลเสียที่ตามมาจากการเล่นการพนันและถูกจับกุมดำเนินคดีต่อเยาวชนและครอบครัวของเยาวชน อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาเช่นงานของ สุมาลี วงษ์วิฑิต (2555) ซึ่งว่าบทบาทของสถานพินิจควรเน้นทำงานเชิงรุกมากขึ้น เช่น การสร้างการรับรู้ถึงสิทธิของเยาวชนและครอบครัวในการขอรับการบริการจากภาครัฐ ให้ข้อมูลที่ชัดเจนและติดตามเยาวชนอย่างใกล้ชิด เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและครอบครัวในการกำกับติดตามประเมินพฤติกรรมของเยาวชนโดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการแก้ไขปัญหาการเล่นการพนัน ส่วน McGregor (2017) เห็นว่ารัฐควรปรับเปลี่ยนมุมมองและวิธีการของสถานพินิจจากการควบคุมเป็นศูนย์ที่ทำหน้าที่เฝ้าอำนวยการให้เยาวชนมีความรู้สึกและความเป็นอยู่ที่ดี เป็นสถานที่สร้างโอกาสใหม่ๆให้กับเยาวชนเพื่อพัฒนาเยาวชนตามศักยภาพที่มีอยู่

นอกจากนี้งานศึกษาของ Kattiya Ratanadilok (2014) สะท้อนว่าสถานพินิจควรมีระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการให้ข้อมูลด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและมีโปรแกรมที่เหมาะสมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ที่ชัดเจน โดยมีกรณีศึกษาที่ขาดความเข้าใจในเรื่องสิทธิของตน สะท้อนให้เห็นว่ายังมีช่องว่างระหว่างเยาวชนและหน่วยงานในการทำความเข้าใจในกระบวนการของศาลและสถานพินิจ สอดคล้องกับงานศึกษาของสุมาลี วงษ์วิฑิต (2555) ที่ชี้ว่าสถานพินิจควรเน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนและครอบครัวในการสร้างความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนระยะเวลาและแนวปฏิบัติระหว่างการดำเนินการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

7.3 มาตรการสร้างความตระหนักและข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการปัญหาการพนันของเยาวชน

7.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันของวัยรุ่น

เยาวชนที่เล่นการพนันส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมของเยาวชนที่ขัดแย้งกับความคาดหวัง และวัฒนธรรมของสังคม (เสริม ปุณณะหิตานนท์ 2537) แต่เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดแล้วเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไม่ถือว่าเป็นอาชญากร เพราะพวกเขาอ่อนด้อยประสบการณ์ รู้ไม่เท่าทันกลุ่มคนหรือกระแสทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อเยาวชน เช่น บริบทแวดล้อมทางวัฒนธรรมสังคมแบบชาวบ้าน กลุ่มคนที่มีอำนาจเหนือเยาวชนที่สามารถชักจูงให้เยาวชนกระทำความผิดได้และตัวเยาวชนเองที่ยังขาดความยั่งยืน (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ 2550) ดังนั้นมาตรการบำบัด ป้องกันและแก้ไขและใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชนจึงน่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อมุ่งปรับเปลี่ยนมุ่งแก้พฤติกรรมของเยาวชน (อรอุมา วชิรประดิษฐพร 2555) เพราะการที่เยาวชนเล่นการพนันเกิดจากบริบทแวดล้อมของชุมชนและเป็นการเล่นที่หวังความสนุกสังสรรค์หรือบางคนเข้าไปในสถานที่เล่นการพนันแต่ไม่ได้เล่นการพนันเพื่อหวังรายได้จนกลายเป็นติดการพนัน

จากการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

1) การสร้างบริบทของพื้นที่เพื่อลดการเล่นการพนันของเยาวชน

งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ชัดได้ว่าบริบทเชิงพื้นที่ทั้งทางกายภาพ ได้แก่ ที่พักอาศัยของเยาวชนเองในหมู่บ้าน บ้านของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านของเยาวชน มีพื้นที่ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนที่เอื้อหรือสะดวกต่อการเล่นพนัน บ้านเพื่อนแม่ที่หมู่บ้านอื่น บริเวณสี่แยกของถนนในเมือง หอพักนักศึกษา ศาลาในวิทยาลัย ร้านเกม บ่อนที่บ้านเจ้ามือ บริบททางสังคมได้แก่ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่บุคคลในครอบครัวใกล้ชิดในการเล่นการพนัน เช่น พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนและรุ่นพี่ที่เล่นการพนัน เช่น เพื่อนชวนเล่น ชวนเพื่อนเล่น หรือรุ่นพี่ชวนเล่น การมีสถานะความเหนือกว่าของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ให้ไปซื้อหอย การใช้เวลาว่างเล่นพนันเพื่อความสนุกเพราะไม่เรียนหนังสือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อที่ทำผิดกฎหมายอื่นเช่นแหล่งระบาดของยาเสพติด การขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ และประการสุดท้ายคือ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ยากได้ค่าจ้าง ยากได้เงินหรือมีรายได้เพื่อใช้จ่ายส่วนตัว และความยากจน ดังนั้นมาตรการเพื่อทำให้เงื่อนไขที่กล่าวมาไม่เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันควรดำเนินการดังนี้

1.1 ในระดับครอบครัว: พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติของเยาวชนต้องไม่ให้เยาวชนเข้าใกล้แหล่งการเล่นการพนันและพ่อแม่และญาติของเยาวชนบางคนต้องกำกับมิให้เยาวชนเล่นการพนัน

1.2 สำหรับเอกชน: เจ้าของหอพักต้องเคร่งครัดและมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเรื่องการห้ามการเล่นการพนันในหอพักโดยเด็ดขาด และควรสร้างมาตรการเฝ้าระวังการเล่นการพนันในหอพัก

1.3 ในระดับสถาบันชุมชน: ผู้นำชุมชนและตำรวจต้องเข้มงวดกวดขันไม่ให้มีพื้นที่ของการเกิดวงการ เล่นการพนันในชุมชนทั้งในชุมชนและนอกชุมชน เช่น ฟุ่่งนา กระต๋อมกลางนา ป่าละเมาะ และศาลาริมทาง เป็นต้น เน้นการพัฒนาชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้มากกว่าที่จะไปพึ่งพาการหารายได้จากการพนัน

1.4 สถานศึกษา: ครูที่โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนและอาจารย์ที่สอนในระดับวิทยาลัยควรแทรกเนื้อหา การเรียนการสอนเรื่องผลกระทบของการพนันต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการเสียเวลารวมทั้งให้ความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการถูกจับกุมเยาวชนในวงพนันแม้ว่าเยาวชนมิได้เล่นการพนันก็ตามหากเยาวชนต้อง เข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีการเล่นการพนันและต้องมามีมาตรการเข้มงวดกวดขันมิให้นักเรียนและนักศึกษาเล่นการ พนันในพื้นที่ของโรงเรียน เช่น หลังโรงเรียน หรือศาลาในโรงเรียน รวมทั้งจัดตารางสอนให้เหมาะสม เช่น จัด ให้มีชั่วโมงว่างตรงกันและมีเวลาว่างมากเกินไปทำให้นักศึกษามีเวลาเล่นพนันได้ รวมทั้งกวดขันการใช้เวลา ของนักเรียนที่อยู่ในชนบทระหว่างที่นั้รอรอดูกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาสามารถแอบเล่นการพนันได้ ระหว่างรอขึ้นรถกลับบ้าน

การพักการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เล่นพนันอาจจะไม่ใช่ทางออกที่เหมาะสม เพราะอาจจะทำให้นักเรียนหายไปจากโรงเรียน ครูควรกำหนดมาตรการลงโทษที่เป็นประโยชน์ เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ หรือการการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2) สำหรับภาครัฐ

2.1 ในด้านกฎหมาย ควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน โดยเฉพาะบทลงโทษในฐานความผิด ของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินคดีและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน โดย แยกแยะประเภทความผิดเกี่ยวกับการพนันในกรณีที่มีร้ายแรง/ไม่ร้ายแรงด้วย โดยในกรณีที่ไม่ใช่คดีร้ายแรง รัฐ ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการเล่นการพนันของเยาวชนจำนวนหนึ่งสะท้อนการเป็นวัฒนธรรมของวัยรุ่นที่ เน้นเพื่อความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจมิใช่เล่นเพื่อต้องการหารายได้หรือก่อปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ

2.2 รัฐควรพิจารณาใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชนมากขึ้นโดยเน้นการร่วมวางแผน ดำเนินการฟื้นฟู ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น เนื่องจากการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เกิดในชุมชน ดังนั้นจึง ควรให้ชุมชนเป็นฐานในการร่วมแก้ไขปัญหา

2.3 ควรมีแนวทางในการให้ความรู้กับผู้ปกครองของเยาวชนมากขึ้นและเป็นไปอย่างเข้มข้นเพราะ ยังพบว่าผู้ปกครองของเยาวชนบางคนเห็นว่า การที่เยาวชนเล่นการพนันนั้นไม่ควรถูกจับเพราะการเล่นการ พนันไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเหมือนการก่อคดีอื่นแต่อย่างใด เมื่อตำรวจเห็นเยาวชนเล่นการพนันจึงเพียงว่ากล่าว ตักเตือนและให้ความเมตตาต่อเด็กมากกว่าการจับเด็กไปดำเนินคดี เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าการดำเนินคดี การพนันกับเยาวชนทำให้ขาดโรงเรียน เสียอนาคตและเสียเงินและเวลาของผู้ปกครองเมื่อเทียบกับการที่ ผู้ใหญ่ที่ถูกดำเนินการพนันที่เพียงเสียค่าปรับแล้วก็เสร็จสิ้นคดี

สำหรับเยาวชนจำนวนหนึ่งยังเป็นที่น่าเป็นห่วงมากเพราะเยาวชนจำนวนหนึ่งยังมีทัศนคติต่อการ เล่น การพนันว่าไม่ใช่เรื่องผิดกฎหมาย กลับมองว่าเป็นสิ่งสร้างความเพลิดเพลินยามว่าง ผ่อนคลาย และได้เงิน ค่าจ้าง รวมทั้งขาดความรู้ว่าการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่กำลังมีการเล่นการพนันแม้ตัวเองไม่ได้เล่นจะไม่ถูกจับ ดำเนินคดี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างชัดเจนต่อเยาวชน

3. ข้อเสนอแนะระหว่างที่เยาวชนเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีและบทบาทของสถานพินิจ

เนื่องจากคดีการพนันเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรงทำให้มีเยาวชนจำนวนน้อยที่เข้าสู่สถานแรกรับของสถานพินิจ งานวิจัยพบว่าแนวทางการดำเนินคดีต่อเด็กและเยาวชนตามกฎหมายเป็นแนวทางที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ใดก็ตามก็พบว่ามีช่องว่างบางอย่างที่ทำให้เกิดความเข้าใจต่อการดำเนินคดีที่คลาดเคลื่อน คณะผู้วิจัยเห็นว่า

3.1 สถานพินิจควรมีเอกสารสำหรับเยาวชนในการให้ความรู้เฉพาะด้าน สำหรับเยาวชน เช่น ในกรณีของคดีพนัน ควรมีเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการพนันโดยเฉพาะ

3.2 สำหรับในกระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริง สถานพินิจฯ ควรมีสืบเสาะข้อเท็จจริงจากเยาวชนที่ถูกจับคดีพนันเป็นการเฉพาะ เช่น แบบสอบถามที่เน้นแต่เรื่องการพนันเป็นหลัก

3.3 ในการดำเนินกิจกรรมสำหรับเยาวชนที่อยู่ในสถานแรกรับ แม้ว่าในสถานแรกรับจะมีการรับตัวเยาวชนต่างคดีต่างวาระและอยู่ในสถานแรกรับด้วยระยะเวลาที่แตกต่างกันก็ตาม สถานแรกรับอาจจะพิจารณาให้ความรู้ประจำสัปดาห์ในเฉพาะเรื่อง โดยหากมีข้อจำกัดด้านบุคลากร ควรความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการเป็นจิตอาสาให้ความรู้ได้

3.4 การจัดเก็บข้อมูลในกรณีของการพนัน พบว่า แม้ว่าสถานพินิจจะมีฐานข้อมูลทางคดี แต่ทว่ากลับไม่มีข้อมูลที่เผยแพร่แก่รายคดี จึงเสนอให้มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติอย่างชัดเจน ซึ่งจากเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว

4.1 สำหรับกระบวนการตัดสินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว คณะผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางที่ศาลใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในกรณีของการพนันเป็นสิ่งที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่าศาลควรเพิ่มแนวทางการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หากพบว่าเยาวชนถูกจับกุมด้วยคดีพนันในสถานศึกษา ศาลควรกำหนดให้สถานศึกษาให้ความรู้กับเยาวชนและกลุ่มอื่นในสถานศึกษารับทราบปัญหาดังกล่าว

4.2 ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ศาลอาจพิจารณาใช้กระบวนการยุติธรรมชุมชนมากขึ้นโดยเน้นการร่วมวางแผน ดำเนินการฟื้นฟู ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น เนื่องจากการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เกิดในชุมชน ดังนั้นจึงควรให้ชุมชนเป็นฐานในการร่วมแก้ไขปัญหา

4.3 ในกรณีที่เยาวชนที่ถูกจับกุมกำลังเรียนในสถานศึกษาในระบบ ศาลควรมีมาตรการให้สถานศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการพนัน โดยอาจจะให้การอบรมหรือแทรกเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่องผลกระทบของการพนันต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการถูกจับกุมเยาวชนในวงพนันแม้ว่าเยาวชนมิได้เล่นการพนันก็ตาม นอกจากนี้ ควรกระตุ้นให้สถานศึกษากำหนดแนวทางการใช้เวลาว่างในระหว่างอยู่ในโรงเรียนของเยาวชนให้เกิดประโยชน์

7.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

คณะผู้วิจัยเห็นว่าการเล่นพนันของกลุ่มกรณีศึกษาที่ถูกจับกุม เป็นกรณีที่มีไม่ร้ายแรง ถูกจับกุมในฐานะผู้เล่น และมักจะไม่มีประสพปัญหาจากการเล่นพนัน นอกเหนือจากการถูกจับกุมที่กลายมาเป็นปัญหาสำหรับเขา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มเฉพาะที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการเล่นพนันโดยเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

- Abbott D.A. & Cramer S.L. (1993) Gambling attitudes and participation: a midwestern survey. **Journal of Gambling Studies**, 9 (3), 247–263.
- Abbott D.A., Cramer S.L. & Sherrets S.D. (1995). Pathological gambling and the family: practice implications. **Families in Society: the Journal of Contemporary Human Services**. 76(4), 213–219.
- Bisanze, J and Bisanz R, K. (1983). **Learning in Children: Progress in Cognitive Development Research**. New York. Springer-Verlag.
- Blaszczynski A, Nower L. (2002). A pathways model of problem and pathological gambling. **Addiction**, 97(5): 487-99.
- Bronfenbrenner, U. (1979). **The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Brown S. & Coventry L. (1997). **Queen of Hearts: the Needs of Women with Gambling Problems**. Melbourne: Financial and Consumer Rights Council.
- Corless T. & Dickerson M. (1989) Gamblers' self-perceptions of the determinants of impaired control. **British Journal of Addiction**, 84 (12), 1527–1537.
- Darbyshire & Oster (2000). Children of parent(s) who have a gambling problem: a review of the literature and commentary on research approaches. **Health and Social Care in the Community**, 9 (4), 185–193.
- Derevensky, J.L. & Gilbeau, L. 2015. Adolescent Gambling: Twenty-five Years of Research. **The Canadian Journal of Addiction**, 6(2). <https://www.csam-smca.org/wp-content/uploads/2015/09/CJAM-Vol6No2-Double.pdf>.
- Donati MA, Primi C, Chiesi F. (2014). Prevention of problematic gambling behaviour among adolescent: Testing the Efficacy of an integrative intervention. **Journal of Gambling Studies**, 30 (4):803–818.
- Griffiths, M. & Wood, R. (2001). The psychology of lottery gambling, **International Gambling Studies**, 1 (1), 27-45.
- Gupta, R; JL Pinzon. (2012). Gambling in children and adolescents. **Paediatr Child Health**, 17(5):263-282. <https://prachatai.com/journal/2011/12/38173>, เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 21 มิถุนายน 2560.
- Heineman M. (1994). Compulsive gambling: structured family intervention. **Journal of Gambling Studies**, 10 (1), 67–76.

- Hogan D.M. (1997). **The Social and Psychological Needs of Children of Drug Users: Report on Exploratory Study**. Dublin: The Children's Research Centre, University of Dublin, Trinity College.
- Jacobs D., Marston A., Singer R., Widaman K., Little T. & Veizades M. (1989). Children of problem gamblers. **Journal of Gambling Behaviour**, 5 (4), 261–268.
- Korn D, Shaffer HJ. (1999). Gambling and the health of the public: Adopting a public health perspective. **Journal of Gamble Studies**, 15 (4):289-365.
- Learning Lamp. (2018). **Youth Gambling Prevention Programs**.
<https://www.thelearninglamp.org/for-schools/prevention-programs/youth-gambling-prevention-programs/>.
- McGregor, F. (2017). Reframing the purpose of custodial education: framing juvenile offenders as learners. In Kevin Bradley et.al. **Reframing the purpose, practice and place of juvenile detention in Victoria**. Design research team at the Designing out Crime research centre, University of Technology Sydney.
https://www.parliament.vic.gov.au/images/stories/committees/SCLSI/Youth_Justice_System/Submissions/Submission_46-Design_out_Crime.pdf
- McMillen J. (1996). Understanding gambling: history, concepts and theories. In: J. McMillen (Ed.). **Gambling Cultures**, pp.6–42. Routledge, London.
- Messerlian C, Derevensky JL. (2005). Youth gambling: A public health perspective. **Journal of Gambling Issues**, 14, 97-116.
- Oh, B. C., Ong, Y. J. and Loo, J. M. Y. (2017). A review of educational-based gambling prevention programs for adolescents. **Asian Journal of Gambling Issues and Public Health**, 7 (1): 4. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5488130/>.
- Orford J. (1994). Empowering family and friends: a new approach to the secondary prevention of addiction. **Drug and Alcohol Review**, 13 (2), 417–429.
- Raylu, N., & Oei, T. P. (2004). Role of culture in gambling and problem gambling. **Clinical psychology review**, 23 (8), 1087 - 1114.
- Ratanadilok, K. (2014). The State of Juvenile Justice in Thailand. In the Raoul Wallenberg Institute of human rights and humanitarian law. **A Measure of Last Resort? The Current Status of Juvenile Justice in ASEAN Member States** 180-166 ..
http://www.dei-belgique.be/IMG/pdf/a_measure_of_last_resort_-_asean-2.pdf
- Prus, R. (2004). Gambling as activity: Subcultural life-worlds, personal intrigues and persistent involvements. **Journal of Gambling Issues**. 10. DOI: 10.4309/jgi.2004.10.9.
<http://jgi.camh.net/index.php/jgi/article/view/3646/3606>.
- The National Juvenile Defender Center. (2016). **The Harms of Juvenile Detention**.

- Washington, DC. <http://njdc.info/wp-content/uploads/2016/10/The-Harms-of-Juvenile-Detention.pdf>
- Volberg R.A. (1994). The prevalence and demographics of pathological gamblers: implications for public health. **American Journal of Public Health**, 84 (2), 237–241.
- Walker, G.J. & Courneya, K.S. (2006). Ethnicity, Gender, and the Theory of Planned Behavior: the Case of Playing the Lottery. **Journal of Leisure Research**, 38 (2): 224-248
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2557ก). **คู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินคดีอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER18/DRAWER086/GENERAL/DATA0000/0000101.PDF>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2557ข). **คู่มือการปฏิบัติงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. <http://www2.djop.go.th/app/download/upload/download-21-1413360002.pdf>
- คงกรีษ เล็กศรีนาถ ณรงค์ พลอยดน้อย และ วิเชียรโชติ สุกโชติรัตน์. (2555). พฤติกรรมการเล่นการพนันของเยาวชนกรณีศึกษา : เขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิจัย มข. (บศ.)**, 12 (4) : 132-146.
- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (มปป.). **แผนยุทธศาสตร์ศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2552 – 2556**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (อัดสำเนา).
- คมชัดลึก. 2560. **จิตแพทย์" ชี้ คนไทย 70 % เล่นพนัน แค่ว่า 8 สิงหาคม 2560**. <http://www.nationtv.tv/main/content/378560742/> เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 21 มิถุนายน 2560.
- จามะรี เชียงทอง และคณะ. (2554). **ชนบทไทย: เกษตรกรระดับกลางและแรงงานไร้ที่ดิน**. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2550). **ยุติธรรมชุมชน: การเปิดพื้นที่ของชุมชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม**. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ญาณิศา สงศ์อยู่. (2559). **สาเหตุและพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กสก็อย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ตะวันฉาย มิตรประชา. (2557). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนเพื่อหา แนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว**. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**. 34 (6): 1, 34-46.
- ทองเหมาะ พรประเสริฐผล และสุพล อิงประสาร. (2557). **ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา ในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน**. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**. 10(4): 105-111. <http://www.east.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/1341-16.pdf>. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- ไทยรัฐ. (2554(ก)). **อึ้งผลวิจัย 'ผีพนัน' สิ่งเด็กตั้งแต่อายุ 10 ขวบ ไพ่ ตู๋ม้า โต๊ะบอล ยอดฮิต!!**. 29 ก.ค. 2554. <https://www.thairath.co.th/content/190031>. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.

- ไทยรัฐ. (2554(ข)). **ข้าหละบทเรียน 'การพนัน' ปัญหาที่ยังรอการแก้ไข!!!**. 27 ก.ค. 2554.
<https://www.thairath.co.th/content/189530>. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ชนะอนก. (มปป.). **ปัญหาการพนันในเด็กและเยาวชน...ป้องกันอย่างไรจึงจะถูกจุด**.
[http://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/225/1/1ป้องกันการเล่นพนันในเด็กและ](http://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/225/1/1ป้องกันการเล่นพนันในเด็กและเยาวชน)
 เยาวชน, เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 21 มิถุนายน 2560
- ธีรรัตน์ วงศ์ชนะอนก. (2557). การวิจัยเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ต้นแบบเกี่ยวกับการพนันสำหรับเด็กในวัย
 เรียน. **เพื่อนรักสุขภาพจิต**, 14 (56). [http://www.gamblingstudy-](http://www.gamblingstudy-th.org/news_recom_inner)
[th.org/news_recom_inner](http://www.gamblingstudy-th.org/news_recom_inner) เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรม การ
 เล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ**. โครงการอาจารย์สื่อสารมวลชน
 เพื่อขับเคลื่อนสังคมลดปัญหาการพนัน. ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร สังคิต พิริยะรังสรรค์ นวลน้อย ตรีรัตน์ และ กนกศักดิ์ แก้วเทพ. 2542. **อุตสาหกรรม
 การพนันไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลียและมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
 สนับสนุนการวิจัย.
- มธุรดา สุวรรณโพธิ์. (2559). 4 สาเหตุ ภัยร้ายเสี่ยงติดพนัน.
[http://www.thaihealth.or.th/Content/30702-4ร้อยละ20สาเหตุร้อยละ20ภัยร้ายเสี่ยงติด](http://www.thaihealth.or.th/Content/30702-4ร้อยละ20สาเหตุร้อยละ20ภัยร้ายเสี่ยงติดพนัน.html)
 พนัน.html, เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. (2556). **การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน. ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะ
 เพื่อลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์**. โครงการขับเคลื่อนสังคมและนโยบาย
 สาธารณะเพื่อลดปัญหาการพนัน. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. (2556). **รายงานการศึกษาการจัดการความรู้ชุมชนจัดการการพนัน**. โครงการ
 จัดการความรู้กลุ่มเยาวชนและชุมชนจัดการการพนันเพื่อร่วมขับเคลื่อนสังคมลดปัญหาจากการ
 พนัน. www.thainhf.org/icgp/autopagev4/files/3JWADKRSat22342.doc. เข้าใช้ข้อมูลวันที่
 24 มิถุนายน 2560.
- โยธิน ศันสนยุทธ์ และคณะ. (2533). **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
 ราชกิจจานุเบกษา. (2553). **พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
 ครอบครัว พ.ศ.2553**. เล่ม 127 ตอน 72 ก, หน้า 12-73.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2554). **ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
 เงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. 2554**. เล่ม 128 ตอนพิเศษ 73 ง, หน้า 8-10.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). **พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
 ครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559**. เล่ม 133 ตอน 109 ก, หน้า 24-29.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
 จำกัด.
- วรัญญา ทศนิตวีวงศ์. (2558). **กฎหมายการพนัน**. ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน. [http://gamblingstudy-](http://gamblingstudy-th.org/document_research/113/1/4/gamblinglaw)
[th.org/document_research/113/1/4/gamblinglaw](http://gamblingstudy-th.org/document_research/113/1/4/gamblinglaw). เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.

- วิเศษ สุจินพรหม และ คณะ. (2557). **พนันพื้นบ้าน: การรื้อฟื้นของธุรกิจการพนันสู่วิถีชุมชน**. ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน. [http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/book_file/\[Ebook\]%20Traditional%20Gambling%20\(20.11.14\)%20resize.pdf](http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/book_file/[Ebook]%20Traditional%20Gambling%20(20.11.14)%20resize.pdf). เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 25 มีนาคม 2561.
- ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม. (มปป.). **การกำกับการส่งเสริมการขาย ด้วยวิธีการเสี่ยงโชค**. <http://www.thainhf.org/icgp/autopagev4/spaw2/uploads/files/SMS%202.pdf>. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน. (2559). **การพนันในยุคเปลี่ยนผ่าน: รายงานประจำปี 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- สมชาย ดีละม้าย. (2552). **สภาพและความต้องการของเด็กสถานพินิจเด็กและเยาวชนชาย: ศึกษากรณีบ้านมูทิตา**. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏกาญจน์. http://www.djop.go.th/download/upload_download/0-8-124.pdf. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์. (2537). **พฤติกรรมศาสตร์ มุมมองของนักสังคมวิทยา**. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. (1)1: 22-52.
- สมประวิณ มั่นประเสริฐ. (2554). **การศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย : การศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์**. ศูนย์การศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย http://gamblingstudyth.org/document_research.php?url=document_research. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2560). **สถิติการพนัน**. กองแผนงานอาชญากรรม สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ. (เอกสารอัดสำเนา).
- สิริลักษณ์ รัตน์วิทยากรณ์. (2555). องค์ประกอบการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี. วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย 2 (3): 161-191.
- สุชัย เจริญมุขยพันธ์. (2556). **วิกฤติเด็กไทยติดพนันบอล อุบลฯ แชมป์ภูมิภาคเล่นพนัน**. <https://prachatai.com/journal/2011/12/38173>. เข้าใช้ข้อมูลวันที่ 24 มิถุนายน 2560.
- สุชา จันทรเฒ. (2533). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- สุพร อภินันท์เวช. (2555). **เยาวชนกับการพนันในมุมมองของจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มวลนิธิสวดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุณีย์ กัลยาจิต. (2555). **กระบวนการเข้าสู่การกระทำความผิดในคดีชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนชาย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- สุมาลี วงษ์วิฑิต. (2555). การติดตามและประเมินพฤติกรรมเด็กและ เยาวชนที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่ม ครอบครัวและชุมชนด้วยการมีส่วนร่วม ของประชาชน: กรณีศึกษา สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และ เยาวชนกรุงเทพมหานคร. วารสารกระบวนการยุติธรรม 5 (3): 75-106 .
- อรอุมา วชิรประดิษฐ์พร. (2555). สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกับมาตรการแก้ไขเชิงรุก. เอกสารผลงานการอบรมหลักสูตร ผู้พิพากษาผู้บริหารชั้นต้น รุ่นที่ 10. สถาบันพัฒนาข้าราชการ ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- CGS Team. (2560). ความเสี่ยงอันตรายล้อม การพนันเป็นอะไรในสายตาเยาวชน. จุลสารทันเกม 6 (17): 10-11. http://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/291/1/1/ความเสี่ยง-เด็กเยาวชน/

สัมภาษณ์

- เทพณรงค์ วงศ์สิงห์ (2560, 11 ตุลาคม). สัมภาษณ์. พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ.
- ประสิทธิ์ เรืองคำ (2560, 4 ธันวาคม). สัมภาษณ์. พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ.
- ปรียากร มณีกรรณ์ (2560, 4 ธันวาคม). สัมภาษณ์. เจ้าหน้าที่ธุรการงานคดีชำนาญการพิเศษ.
- พลพิพัฒน์ วรชินาคมนัน. (2561, 4 มกราคม). สัมภาษณ์. ผู้พิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัด อุบลราชธานี.
- พันตำรวจโท ศิริพงศ์ สุดา. (2561, 3 มกราคม). สัมภาษณ์. รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธรเมือง อุบลราชธานี.
- พันตำรวจเอก ปรัชญา คงสกุล. (2560, 16 ธันวาคม). สัมภาษณ์. ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ เขมราฐ.
- สมจิต เพชรสุวรรณ (2560, 4 ธันวาคม). สัมภาษณ์. พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ.
- สืบทตำรวจโทวิญญา พิทักษ์ชาติ. (2560, 4 ธันวาคม). สัมภาษณ์. ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี.

ภาคผนวก ก

ความเป็นมาของสถานพินิจและบพทพหน้าที่

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติงานด้วยการบริหารงานยุติธรรมของเด็กและเยาวชน ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ที่ส่งเสริมการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ และสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เสริมสร้างความมั่นคงของ สถาบันครอบครัวและชุมชน โดยใช้กระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์ การหันเหต้ออกจากกระบวนการยุติธรรม ศึกษาและดำเนินการป้องกัน แก้ไข บำบัด พื้นฟู พฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สามารถรับผิดชอบตนเองรับผิดชอบต่อครอบครัวและสร้างเสริมประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติได้

ก่อนการก่อตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ขณะที่ใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มีการควบคุมเด็กที่กระทำผิด โดยในปี พ.ศ.2450 ได้จัดตั้งโรงเรียนดัดสันดานขึ้นที่เกาะสีชัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรีเพื่อควบคุมผู้กระทำผิดซึ่งมีอายุระหว่าง 10-16 ปี อยู่ในความดูแลของกรมตำรวจและในเวลาต่อมาได้โอนไปอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์หลักจากนั้นมีพระราชบัญญัติราชทัณฑ์พุทธศักราช 2479 และพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช 2479 วางหลักปฏิบัติต่อนักโทษผู้ใหญ่กับนักโทษเด็ก และเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนดัดสันดานมาเป็นโรงเรียนฝึกอาชีพพร้อมทั้งย้ายมาตั้งที่ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อปี 2501 กรมราชทัณฑ์ได้โอนกิจการโรงเรียนฝึกอาชีพไปให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ได้รับเด็กไว้ฝึกอบรม ณ เยาวชนสถาน บ้านห้วยโป่ง จังหวัดระยอง

รัฐบาลเห็นว่าการปฏิบัติต่อเด็กในระหว่างจับกุมหรือพิจารณาคดีโดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ นั้นเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม และเป็นผลเสียต่อเด็กจึงได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2494 และกระทรวงยุติธรรม ได้เปิดดำเนินการ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 มีที่ทำการชั่วคราวที่ศาลแขวงพระนครใต้ (เดิม) ตำบลตลาดน้อย อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ซึ่งภายหลังได้ย้ายมาอยู่อาคารที่ถนนราชินี ใกล้ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ต่อมาเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวว่ามีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชน จึงนำคดีครอบครัวมาพิจารณาในศาลนี้ด้วย โดยยกเลิกกฎหมายเดิมทั้งสองฉบับและให้ใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 แทน พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนและสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มาเป็น ศาลเยาวชนและครอบครัว และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเกิด

กรมก่อกำเนิดโดยมาตรา 33 (6) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 3 ตุลาคม

2545 และได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 มีหน่วยงานในสังกัด 5 หน่วยงาน ได้แก่สำนักงานเลขาธิการกรม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน โดยภารกิจของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเดิมนั้น ถูกแยกส่วนการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนไปอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแทน และกรมได้เปิดดำเนินการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนครบทุกจังหวัด เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ส่วนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวม 19 ศูนย์ ภายหลังกรมเกิดแล้วมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง คือ ได้ยกเลิกกฎหมายเดิมและใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2553 โดยมีผลให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ที่มา: กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม
<http://www2.djop.moj.go.th/about/history>

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ดำเนินการด้านการสืบเสาะประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา คดีครอบครัว และกำกับดูแลรักษาทฤษฎีสนและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
2. ดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟู ป้องกัน พัฒนา พฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ทั้งระหว่างสอบสวน หรือการพิจารณาคดีภายหลังปล่อย
3. ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก
4. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

แบ่งงานภายในออกเป็น

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.1 ดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานการเงิน บัญชี งานพัสดุ อาคาร-สถานที่และยานพาหนะ งานบริหารงานบุคคลเบื้องต้น การเสนอของบประมาณประจำปีของสถานพินิจ ฯ งานประชาสัมพันธ์ งานประชุม ดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประสานงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม สำหรับเด็กและเยาวชน ในสถานแรกรับเด็กและเยาวชน การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยี่ยมชม

1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการรับตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากพนักงานสอบสวน พิมพ์ลายนิ้วมือ จัดทำประวัติและจัดส่งเด็กและเยาวชนไปยังสถานแรกรับ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาติดต่อ ดูแลเก็บรักษาและให้บริการค้นหาสำนวนคดี ตรวจสอบและลงทะเบียนคำร้องขอผิดฟ้อง และคืนตัว พร้อมจัดทำทะเบียนคุมเก็บรักษาเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ หรือทรัพย์สินมีค่าของผู้เยาว์ ตลอดจนรวบรวมและจัดทำสถิติข้อมูลประเภทต่าง ๆ

2. กลุ่มงานคดี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1 ดำเนินการสืบเสาะ และสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขเด็กและเยาวชนเสนอต่อศาล ดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอประกันตัวเด็กและเยาวชนในชั้นสถานพินิจ รวมทั้งดำเนินการสืบสวนและสอบสวนเพื่อพิจารณาอนุญาตในกรณีที่ผู้เสียหายขอฟ้องคดีอาญาและจำแนกเพื่อกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

2.2 ดำเนินการสืบเสาะและสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลในคดีครอบครัวที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องต่อศาลเพื่อขอดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียรวบรวมหลักฐานและจัดทำรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาคดี รวมทั้งไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความในคดีครอบครัวและประมวลความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเสนอต่อศาล

2.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการปกครองดูแลผู้เยาว์ กำกับดูแลทรัพย์สินของผู้เยาว์ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้กำกับผู้ใช้อำนาจปกครอง พิจารณาเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของผู้เยาว์ ควบคุมดูแลการทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ ทำการเก็บรักษาหลักฐานเกี่ยวกับเอกสารสิทธิหรือทรัพย์สินมีค่าของผู้เยาว์ ตลอดจนติดตามตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินและผลประโยชน์ในทรัพย์สินของผู้เยาว์จนกว่าจะมีการยุติการปกครอง พร้อมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครอง และผู้ปกครองต่อศาล

3. กลุ่มงานประสานกิจกรรมชุมชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.1 ทดสอบและประเมินทางจิตวิทยา ให้คำแนะนำ ปรีกษา ติดตาม และสงเคราะห์ ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนและครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งอยู่ระหว่างการประกันตัวชั่วคราวและภายหลังจากศาลพิพากษาหรือมีคำสั่ง

3.2 บริการให้คำปรึกษาแก่ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาและบุคคลทั่วไป

3.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟู ป้องกันและพัฒนาเด็กและเยาวชนและครอบครัวเพื่อดำรงไว้ซึ่งครอบครัวที่สมบูรณ์

3.4 ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

3.5 ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

4. สถานแรกรับเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

รับตัวเด็กและเยาวชนชาย หญิง ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ให้การดูแลในระหว่างสอบสวน และพิจารณาคดีด้วยการให้การอภิบาล ดูแลเรื่องการกินอยู่หลับนอนของเด็กและเยาวชน ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สาเหตุแห่งการกระทำความผิดเพื่อพิจารณาจำแนกเด็กและเยาวชน และกำหนดแนวทางการแก้ไข ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมและความประพฤติของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล จัดทำรายงานจำแนกเด็กและเยาวชน บำบัดแก้ไข ฟื้นฟูเบื้องต้น ปลูกฝัง เสริมสร้างระเบียบวินัย จริยธรรม ศีลธรรม และขนบธรรมเนียมอันดีงาม

เสริมสร้างสุขภาพพลานามัย ตลอดจนดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่เด็กและเยาวชน ให้คำแนะนำปรึกษาและเฝ้าอำนวยความสะดวกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นๆ ที่มาติดต่อเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทั้งในด้านการดำเนินคดี การควบคุม ดูแล และการจัดกิจกรรมต่างๆ

แบ่งงานภายในออกเป็น

4.1 งานธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติงานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ อาคาร สถานที่และยานพาหนะ งานบริหารงานบุคคลเบื้องต้น ยกเว้นกรณีเสนอความดีความชอบ การเสนอของบประมาณประจำปี งานประชาสัมพันธ์ ประชุม จัดทำและรวบรวมสถิติข้อมูลเด็กและเยาวชน ประสานงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยี่ยมชม จัดทำรวบรวม ควบคุมดูแลรักษาสมุดประจำตัวเด็กและเยาวชน ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่มาติดต่อ จัดทำทะเบียนต่างๆ เก็บรักษาส่งคืนเอกสาร หรือทรัพย์สินและเงินฝากของเด็กและเยาวชนรวมทั้งดำเนินการส่งตัวเด็กและเยาวชน และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.2 กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.2.1 ให้การอภิบาล ดูแลการกินอยู่หลับนอนของเด็กและเยาวชน

4.2.2 ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลเพื่อประกอบการจำแนก และบำบัดแก้ไขฟื้นฟู

4.2.3 วางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมบำบัดแก้ไข และพัฒนาจิตใจของเด็กและเยาวชนเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ปรับเปลี่ยนเจตคติ สร้างจิตสำนึก ปลุกฝังค่านิยม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ให้การอบรมจริยธรรม เสริมสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กและเยาวชน

4.2.4 จัดทำแผนการรักษาความปลอดภัย และเฝ้าระวังรักษา วิเคราะห์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนา ชักซ้อมแผนการรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

4.2.5 ปฏิบัติงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

4.3 กลุ่มงานบำบัดแก้ไขฟื้นฟู มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

ศึกษาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุหรือปัจจัยของการกระทำความผิดในด้านต่าง ๆ การตรวจสุขภาพกาย จิตของเด็กและเยาวชนเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมบำบัดแก้ไขเบื้องต้น และสรุปรายงานผลการจำแนกเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล ตลอดจนให้การรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ โภชนาการ การดูแลอนามัยและสิ่งแวดล้อมในสถานควบคุม ส่งเสริมทักษะการปรับตัว สนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตในสังคม ให้บริการและสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม และเตรียมเด็กและเยาวชนเพื่อการส่งต่อภายหลังมีคำพิพากษา

ที่มา: <http://www2.djop.moj.go.th/sp7310/duty.html>

ภาคผนวก ข
สรุปข้อมูลกรณีศึกษา

สรุปข้อมูลกรณีศึกษา

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความ ผิด	ชื่อ สมมติ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน	สถานที่ ถูกจับกุม	เวลาที่ถูก จับกุม	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ	ประวัติการทำผิด	ที่อยู่	การพิพากษาคดี	หมายเหตุ
1	2560	น.ส.เอ	15 ปี	ไฟกบ ดำ-กบ แดง	ก่อไฟข้าง บ้าน	22 ก.ย.60 09.00 น.	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน ทำงานที่กทม. เยาวชนอาศัยอยู่ กับป้าและสามี	แต่งงาน แล้ว	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.กุด ข้าวปุ้น	ยังไม่ได้กำหนด โทษ	ปัจจุบันเรียนต่อ กศน. ชั้น ม.ต้น กำลังตั้งครรถ์ได้ 8 เดือน
2	2560	นายบี	15 ปี	สลาก กินรวบ	ในบ้าน ของ ตัวเอง	25 มิ.ย.60 11.00 น.	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อถึงแก่กรรม เยาวชนอาศัยอยู่ กับแม่	หย่าร้าง, มีลูกชาย1 คน	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก/ ถูกจับครั้งที่ สองด้วยคดียาเสพติด	อ.เมือง	ม.132 ถูก ควบคุมตัวใน สถานแรกรับ 45 วัน รายงานตัวที่ ศาลทุก 6 เดือน	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด/
3	2560	นายซี	16 ปี	ไฟคอย คู่	กระท่อม ทุ่งนาใน หมู่บ้าน	17 มี.ค. 60 08.30 น.	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก / ถูกจับครั้งที่ สองด้วยคดียาเสพติด	อ.พิบูลมัง สาหาร	ม.132	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด
4	2560	นายดี	17 ปี	ไฟแปด เก้า	ทุ่งนาใน หมู่บ้าน	31 เม.ย.60 14.00 น.	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่เลิกร้างกัน และมีคูครองใหม่ ทั้งคู่ เยาวชน อาศัยอยู่กับ พี่สาว	โสด	มีประวัติเข้ารับการ ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา เสพติดในปี 58 ถูก จับคดีการพนันครั้งที่ 2 / ถูกจับครั้งที่ 3 ด้วยคดียาเสพติด	อ.เขมราฐ	หลบหนี ไม่ไป รายงานตัวต่อ ศาล	ถูกควบคุมตัวในสถาน พินิจคดียาเสพติด
5	2560	นายอี	16 ปี	ไฟแปด เก้า	หอพักรุ่น พี่ใน อำเภอ	30 ต.ค. 60 16.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ปวช.1	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.พิบูลมัง สาหาร	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับมาพร้อมกรณีที่ 6 7 และ 8 ข้อหาไฟป้อก

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ สมมติ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน	สถานที่ ถูกจับกุม	เวลาที่ถูก จับกุม	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ	ประวัติการทำผิด	ที่อยู่	การพิพากษาคดี	หมายเหตุ
													แต่ง แต่ในสำนวนเขียน ไฟแบตเตอรี่
6	2560	นาย เอฟ	17 ปี	ไฟป๊อก เต็ง	หอพักใน อำเภอ	30 ต.ค. 60 16.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.พิบูลมัง สาหาร	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับมาพร้อมกรณีที่ 5 7 และ 8
7	2560	นายจี	17 ปี	ไฟป๊อก เต็ง	หอพักใน อำเภอ	30 ต.ค. 60 16.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.สว่างวี ระวงศ์	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับมาพร้อมกรณีที่ 5 6 และ 8
8	2560	นายโอ	17 ปี	ไฟป๊อก เต็ง	หอพักใน อำเภอ	30 ต.ค. 60 16.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ปวช.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.สิรินธร	มาตรการพิเศษฯ (ม.86)	ถูกจับมาพร้อมกรณีที่ 5 6 และ 7
9	2560	นายเจ	18 ปี	ไฟค้อย คู่	ป่า ละเมาะ หลังบ้าน ป่า	2 พ.ย. 60 15.00 น.	จบ ป. 6 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เดช อุดม	ยังไม่ได้กำหนด โทษ	ปฏิเสธในชั้นพนักงาน คุมคุมประพฤติ
10	2560	น.ส.เค	17 ปี	ไฟ	ทุ่งนา เพื่อนใน หมู่บ้าน	15 ก.พ.60 15.00 น.	จบการศึกษา ชั้น ม.3	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.ดอนมด แดง	ปรับ 250 บาท ยุติคดี	ปัจจุบันเรียนต่อคน. ชั้น ม.ปลาย
11	2560	นาย สอง	17 ปี	โดมิโน	บ้านเพื่อน บ้านใน หมู่บ้าน	12 ม.ค.60. 13.30 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ม. 5	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เขื่องใน	ม.132	เยาวชนเป็นเพศที่สาม ปัจจุบันศึกษาในระดับ ม.ปลาย ที่โรงเรียน ประจำตำบล
12	2559	น.ส. แอล	15 ปี	เบี้ย โบก	บ้านเพื่อน แม่ที่ หมู่บ้าน อื่น	17 ต.ค.59 12.00 น.	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่เลิกร้างกัน , แม่มีคูครองใหม่	มีคูครอง	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.สำโรง	ปรับ500บาท ยุติคดี	ปัจจุบันเยาวชนไป ทำงานกับพ่อเลี้ยงและ ญาติๆที่ทกม. /กำลัง เรียนต่อคน.ชั้น ม.ต้น
13	2559	นาย เอ็ม	17 ปี	ไฟกบ ด่ากบ แดง	ได้ร่มไม้ บริเวณทุ่ง นาใน หมู่บ้าน	29 เม.ย. 59 14.20 น.	จบ ป. 6	พ่อแม่เลิกร้างกัน ,พ่อขาดการ ติดต่อ	แต่งงาน แล้วมีลูก2 คน	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.นาตาล	ม.132 และยุติ คดี	ถูกจับคดีการพนันมา พร้อมพี่สาว

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ สมมติ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน	สถานที่ ถูกจับกุม	เวลาที่ถูก จับกุม	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ	ประวัติการทำผิด	ที่อยู่	การพิพากษาคดี	หมายเหตุ
14	2559	นาย เอ็น	17 ปี	ไฟป็อก แปด	หอพัก เพื่อน ใน เมือง	4 ส.ค.59 04.30 น.	กศน. ชั้น ม. ต้น	พ่อแม่เลิกร้างกัน เยาวชนอาศัยอยู่ กับน้ำ	โสด	ถูกจับคดีขั้บรลขณะ เมาสุราเมื่อปี 58 / ถูกจับครั้งที่สองด้วย คดีการพนัน	อ.นาเยีย	ม.132 และยุติ คดี	ปัจจุบันเยาวชนไป ทำงานที่กทม.กับพี่สาว
15	2559	น.อ.ส.	17 ปี	ไฟรั้มี	ทุ่งนาหลัง บ้าน	3 มี.ค.59 13.30 น.	จบ ม. 3	พ่อแม่เลิกร้างกัน แม่เสียชีวิต เยาวชนอยู่กับตา ยาย,ตายายเลี้ยง เหมือนลูก	แต่งงาน แล้ว	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.โพธิ์ไทร	ปรับ 250 บาท ยุติคดี	ในสำนวนเขียนถูก จับกุมที่ก่อไฟห่างจาก บ้าน 100 เมตร/ ตอน สัมภาษณ์ยายให้ข้อมูล ว่าเล่นไฮโล
16	2559	นายพี	15 ปี	สนักเก อร์	โต๊ะสนุ เกอร์	3 ต.ค.59 12.00 น.	จบ ม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เชียงใน	ม.132 และยุติ คดี	เรียนต่อ กศน. ชั้น ม. ต้นที่ กทม. ปัจจุบันอยู่ที่ กทม.
17	2558	นายคิว	16 ปี	ไฟคอย คู่	ลานมันใน หมู่บ้าน	15 ก.พ.58 14.20 น.	จบ ม. 4 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.วารินชำ ราบ	ปรับ 500 บาท ยุติคดี	บางคนที่เล่นแล้วเลิก เล่นแต่ยืนดูเพื่อนเล่นก็ ถูกจับมาด้วยกัน/ใน สำนวนบอกว่าเยาวชน รวมเล่นพนัน สัมภาษณ์ แม่บอกยังไม่ทันได้เล่น ตำรวจก็มาจับก่อน
18	2558	นาย อาร์	15 ปี	ทนายผล ฟุตบอล	ละแวกสี่ แยกใน เมือง	16.ส.ค. 58 19.30 น.	กำลังศึกษาอยู่ ที่ชั้นปวช.1	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เมือง	ม.132 และยุติ คดี	ปัจจุบันเยาวชนเรียนชั้น ม.ปลายใหม่ อยู่ชั้นม.5 สายศิลป์ กลับไปอยู่กับ แม่
19	2558	นาย เอส	14 ปี 8 เดือน	ไฟตุ้ก เต	บ้านเพื่อน ใน หมู่บ้าน	19 มี.ค. 58 15.00 น.	ม. 2	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เขมราฐ	ม.132 และยุติ คดี	ตอนที่ถูกจับเยาวชนยัง เป็นเด็ก (ปัจจุบัน ฝึกงานอยู่ในอ.เขมราฐ)

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ สมมติ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน	สถานที่ ถูกจับกุม	เวลาที่ถูก จับกุม	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ	ประวัติการทำผิด	ที่อยู่	การพิพากษาคดี	หมายเหตุ
20	2558	นายที	17 ปี	ไฟ สตอร์	บ้านเพื่อน ในเมือง	6 ต.ค.58 14.00 น.	จบ ม. 3 เรียนกศน. ชั้น ม.ปลาย	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	โสด	ถูกจับครั้งแรกด้วยคดี หมิ่นประมาทฯเมื่อปี 57 /ถูกจับครั้งที่สอง ด้วยคดีการพนัน /ถูก จับครั้งที่สามด้วยคดี ค้ามนุษย์ฯ	อ.เมือง	มาตรา 132 และ ยุติคดี	ปัจจุบันเยาวชนติดคุก อยู่ในเรือนจำด้วยคดีค้า มนุษย์ (ค้าประเวณี)
21	2558	นายยู	16 ปี	พนัน ร้อมมี	บ้านเพื่อน ท้าย หมู่บ้าน	29 ธ.ค.58 15.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ปวช.1	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เขื่องใน	มาตรา 132 และ ยุติคดี	ในสำนวนสถานที่ถูก จับกุมเป็นกระท่อมทุ่ง นา/ มีวงนั่งดื่มสุราอยู่ ใกล้วังไฟไม่ได้ถูก ควบคุมตัว
22 *	2560	ด.ญ. วี	14 ปี	ไฟแดง	บ้านของ เพื่อนบ้าน ใน หมู่บ้าน	6 ธ.ค.60 14.00น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้น ม. 2	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เขมราฐ	ยังไม่ได้กำหนด โทษ	เป็นเด็ก
23	2558	นายกอ	16 ปี	มวดยั่ว	บ้านเพื่อน บ้านใน หมู่บ้าน	22 ก.พ. 58 14.00 น.	ชั้น ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อมารเลิกร้าง กัน,เยาวชนพัก อาศัยอยู่กับตา ยาย	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เดช อุดม	ม.132	ไม่ได้สัมภาษณ์
24	2559	นาย ขอ	16 ปี	น้ำเต้า ปู ปลา	ศาลาใน วิทยาลัยฯ	19 ก.พ. 59 17.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ชั้นปวช.2	พ่อมารเลิกร้าง กัน,เยาวชนพัก อาศัยอยู่กับแม่	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.สิรินธร	ม.132	ไม่ได้สัมภาษณ์
25	2559	นาย คอ	17 ปี	สลาก กินรวบ (หอยได้ ดิน)	ศาลาริม ถนนบ้าน ห้วยขาม	4 เม.ย.59 17.35 น.	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน) มา เรียน กศน. ชั้น ม.ต้น	บิดแม่เลิกร้างกัน ,พ่อขาดการ ติดต่อ,แม่มีสามี ใหม่	โสด	มีเรื่องทะเลาะวิวาท เมื่อปี 58 พนันงาน สอบสวนเปรียบเทียบ ปรับเป็นเงินคนละ	อ.สว่างวี ระวงศ์	ม.132	ซื้อหอยไม่ถูกรางวัลแต่ เก็บโพยหอยไว้ใน กระเป๋ากางเกง /ไม่ได้ สัมภาษณ์

กรณี ที่	ปีที่ กระทำ ความผิด	ชื่อ สมมติ	อายุ ขณะ กระทำ ผิด	ข้อหา พยาน	สถานที่ ถูกจับกุม	เวลาที่ถูก จับกุม	การศึกษา ณ ขณะนั้น	สภาพครอบครัว	สถานภาพ	ประวัติการทำผิด	ที่อยู่	การพิพากษาคดี	หมายเหตุ
										100บาท /ถูกจับคดี การพนันครั้งแรก			
26	2560	นายจอ	17 ปี	ทนายผล ฟุตบอล	หน้าร้าน เกม	27 มิ.ย.60 18.00 น.	จบ ป. 6	พ่อแม่เลิกร้างกัน ,เยาวชนอยู่กับ แม่	โสด	ถูกจับครั้งแรกด้วยคดี ยาเสพติดเมื่อปี59/ ถูกจับครั้งที่สองด้วย คดีการพนัน /ปัจจุบัน ถูกจับด้วยคดี งดตัว เต็มเงิน	อ.เมือง	ม.132	ไม่ได้สัมภาษณ์
27	2560	นายจอ	17 ปี	ไฮโล	บ้านงาน ศพยาย ของเพื่อน	19 มิ.ย.60 23.00 น.	จบ ม. 1 (ออก กลางคัน)	พ่อถึงแก่กรรม , อาศัยอยู่กับแม่	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เขื่อง ใน	ม.132	ถูกจับที่งานศพ /ไม่ได้ สัมภาษณ์
28	2560	นายจอ	16 ปี	ชนไก่	ป่า ละเมาะ ใกล้ หมู่บ้าน	21 ม.ค .60 12.30 น.	จบ ป. 6	พ่อแม่หย่าร้าง, เยาวชนพักอาศัย อยู่กับลุง	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.วารินชำ ราบ	ม.132	ไม่ได้สัมภาษณ์
29	2560	นาย หนึ่ง	17 ปี	ไฟตัด เต	บ้านเพื่อน	21 ส.ค. 60 11.00 น.	กำลังศึกษาอยู่ ม. 5	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ. บุณฑริก	ม.132	ไม่ได้สัมภาษณ์
30	2560	ด.ช. สาม	14 ปี 8 เดือน	ไฟแปด เก้า	หลังบ้าน ตัวเอง	7 เม.ย. 60 15.30 น.	จบชั้น ป. 6 / บวชเรียนชั้นม. 2 (ออก กลางคัน)	พ่อแม่อยู่ร่วมกัน	โสด	ถูกจับคดีการพนัน ครั้งแรก	อ.เดช อุดม	ม.132	บรรพชาเป็นสามเณร และเรียนชั้นม.1-2 แต่ ไม่สนใจเรียนจึงลา สิกขา / ไม่ได้สัมภาษณ์